

EXODUS

• DEVÄTDESIAŤ DNÍ •

1/ MODLITBA

- prečítanie denného úryvku zo Svätého písma,
- rozjímanie,
- modlitba svätej hodiny,
- modlitba za tvoje spoločenstvo počas Exodu,
- modlitba za všetkých mužov zapojených do Exodu,
- večerné spytovanie svedomia.

#bližšie k Ježišovi Kristovi

2/ ASKÉZA

- studená, prípadne vlažná a krátka sprcha,
- žiadny alkohol, zákusok ani sladkosť,
- žiadna strava medzi hlavnými jedlami dňa,
- žiadne sladké nápoje a sóda,
- dodržiavanie pôstu v stredu a piatok (zdržiavanie sa mäsitých pokrmov, stravu tvorí jedno hlavné jedlo a dve menšie jedlá, ktoré sa nerovnajú štandardnej porcii),
- žiadna televízia, filmy a videohry,
- žiadne športové prenosy v televízii,
- počúvať sa môže len hudba, ktorá povznáša dušu k Bohu,
- počítač sa smie používať výhradne na prácu alebo štúdium, prípadne na nevyhnutné úlohy ako napr. platenie účtov,
- využívanie mobilných zariadení iba na nevyhnutnú komunikáciu, zakazuje sa používanie textových správ, aplikácií a internetu,
- žiadne výraznejšie nákupy,
- sedem hodín spánku,
- pravidelné fyzické cvičenie (minimálne 3-krát do týždňa).

#sebaovládanie

3/ SPOLOČENSTVO

- ideálne vytvorenie skupinky 5-7 mužov s 1 vedúcim,
- v skupinke sa vytvorí kotva (dvojica), ktorá sa denne zdieľa,
- cieľom spoločenstva je vzájomné duchovné povzbudenie a rásť,
- podmienkou je, že spoločenstvo sa musí stretávať fyzicky, nie online,
- skupinka by sa mala stretávať minimálne raz do týždňa na max. 30 minút.

#skupina bratov

4 / 90 DNÍ

1. týždeň - Si v Egypte

1. týždeň - Si v Egypte

1. DEŇ IBA BOH DÁVA SLOBODU

Exodus 1, 1 - 7

Toto sú mená Izraelových synov, ktorí prišli do Egypta s Jakubom. Každý prišiel so svojou rodinou: ²Ruben, Simeon, Lévi a Júda, ³Isachar, Zabulon a Benjamín, ⁴Dan a Neftali, Gad a Aser. ⁵Všetkých duší, vlastných Jakubových potomkov bolo sedemdesiat duší. Jozef bol už v Egypte. ⁶Keď Jozef zomrel i jeho bratia a celé to pokolenie, ⁷Izraeliti sa veľmi rozmnožili, a rozrástli a boli takí mocní, že krajina bola nimi preplnená.

Zamyslenie

Tvoja náročná púť z otroctva na slobodu začína uvažovaním nad úvodným odstavcom prastarej knihy Exodus. Exodus je príbehom putovania Božieho ľudu z otroctva v Egypte na slobodu.

Tento úvodný text spomína jednu zvláštnosť: *Izraeliti boli takí mocní, že krajina bola nimi preplnená.* Ako mohli byť zotročení ľudia, ktorí sú mocní? Dokonca sa ďalej dočítame, že faraón ich bál. Prečo boli potom otrokmi? Prečo títo mocní muži sami nepovstali z tohto otroctva? Čo bolo príčinou, že napriek svojej moci i strachu tyrana zostali otrokmi?

Tento príbeh „mocných otrokov“, je obrazom ľudí každej doby. Či už sú zotročení otrockou lopotou a neslobodou, alebo žiadostivosťou, technológiami, jedlom, pitím, alebo čímkoľvek iným, je to stále otroctvo.

Byť zotročený neznamená, že človek nemá silu. Človek nie je slabý, no ako sa tak snaží prekonávať mnohé ťažkosti života cíti, že nutne potrebuje niečo čo mu dá v tomto svete neopokoja oporu a istou.

Počas svojho života, zvlášť keď je mladý sa stretáva s vecami, ktoré ho presvedčajú, že ho urobia šťastným. Všetko toto používa v presvedčení, že je to pre neho výhodné a že mu tieto veci pomôžu nájsť to čo hľadá.

Až neskôr, ako tak kráča svojim životom, začne zisťovať, že v skutočnosti bol podvedený. Zistí, že tieto veci mu vôbec nepomáhajú. Chýba im pravdivosť a neprinášajú mu šťastie, po ktorom tak túži. Namiesto toho sa s ich pomocou začne zamotávať do návykov, ktoré sú čoraz silnejšie a on sa stáva ich otrokom. On, ktorý sa snažil byť slobodným, nakoniec zistí, že už sám nie je schopný sa z týchto pascí dostať vlastnou silou, a to bez ohľadu na to, aký je silný. Podobne ako Izraeliti, je nútený prijať a naučiť sa chápať jednu z najväčších biblických právd: Iba Boh oslobodzuje.

Koľkokrát si sa už sám pokúšal oslobodiť sa, aby si nakoniec zistil, že to v skutočnosti sám nedokážeš. Možno mnohokrát...Keď teraz začínáš túto náročnú cestu, tieto intenzívne duchovné cvičenia, pokorne si uvedom túto jasnú pravdu: Napriek všetkým tvojim schopnostiam a talen-

1. týždeň - Si v Egypte

tom jediný, ktorý ňa môže z tvojho otroctva naozaj vyvieŤ a dať ti slobodu je BOH.

Všetko můžem v tom,
ktorý ma posilňuje.

Filipanom 4:13

2. DEŇ KAŽDODENNÉ POVINNOSTI SA MÔŽU STAŤ BREMENOM A UROBIŤ NÁS SLABÝMI

Ex 1, 8 - 14

Keď potom v Egypte nastúpil nový kráľ, ktorý Jozefa nepoznal, povedal svojmu ľudu: „Hľa, izraelský ľud je mocnejší a početnejší ako my. ¹⁰Podniknime niečo a šikovne zabráňme, aby sa ďalej nerozmnožoval a - keby nastala vojna - aby sa azda nepripojil k našim nepriateľom, nebojoval proti nám a potom z krajiny neodišiel.“ ¹¹I ustanovili nad ním pracovných dozorcov, aby ho utláčali ťažkými robotami: staval totiž faraónovi zásobovacie mestá Pitom a Rameses. ¹²Ale čím viac ho utláčali, tým väčšmi sa rozmnožoval a rozrastal, takže sa Izraelitov priam desili. ¹³Preto Egyptania neľudsky hnali Izraelitov do práce ¹⁴a ich život robili neznesiteľným ťažkou robotou s hlinou a tehľami a rozličnými poľnými prácami - všetkými robotami, do ktorých ich násilne nútili.

Zamyslenie

Egyptania sa snažia zabrániť tomu, aby sa Izraeliti stali príliš silnými, aby nezačali povstanie a jedajú s nimi šikovne, aby tomu predišli: „Ustanovili nad nimi správcov úloh, aby ich zavalili veľkými bremenami“.

Pre Origena faraón predstavuje diabla, ktorý prostredníctvom svojich sluhov núti Boží ľud učiť sa „dielam tela“. Práve on bičmi núti človeka konať diela zeme. On ho núti behať sem a tam z túžby po majetku. Diabol rozháda ľudí. Učí ich, ako majú pre neho stavať mestá. *Pitom* znamená „ústa zrady“ - čo znamená, že diabol bol klamár od začiatku; *Rámses* znamená „rozožranie moľou“ - čo znamená, že diablove nasledovníci zhromažďujú poklady tam, kde ich moľ ničí a zlodeji kradnú; *Heliopolis* „mesto slnka“ je takto pomenované preto, lebo diabol sa rád prezlieka za anjela svetla.

Nevyužíva dnes faraón tehly a maltu v našich životoch, aby nás kontroloval a aby sme sa nestali príliš slobodnými? I dnes je zručný v metódach, ktoré používa na to, aby nás ovládal. Malta a tehly, to je to čím žijeme: nekonečná práca, horúčková činnosť, neustály tlak technológií a pokroku. A čo všetky ostatné veci, ktoré často zotročujú človeka: alkohol, pornografia a žiadostivosť tela, pýcha, strach zo zlyhania, konkurencia s ostatnými, peniaze, šport... Tieto veci majú tendenciu zhoršovať náš život. Nedajme sa nimi utláčať! Nedovoľ, aby ťa zväzovali a oberali o energiu, ktorú potrebuješ pre dôležitejšie veci vo svojom živote.

Starostliví muži a otcovia rodín majú určite veľa každodenných povinností, no väčšina by zo zjednodušenia svojho života určite veľmi prosperovala.

1. týždeň - Si v Egypte

Porozmýšľaj dnes, kde by sa tvoj život mohol zjednodušiť. Pozvi do tohto uvažovania PÁNA a napíš čo by to malo v tvojom živote byť...

Poznámka pre ženatých mužov: Akékoľvek zmeny vášho spôsobu života by ste mali prediskutovať s vašou manželkou.

Neste si vzájomne bremená
a tak naplníte Kristov zákon.

Galatánom 6:2

3. DEŇ KRÁČAJ VPRED!

Ex 1, 15 - 22

A egyptský kráľ rozkázal hebrejským babiciam, z ktorých jedna sa volala Sefora a druhá Fua: ¹⁶„Keď pomáhate Hebrejke pri pôrode, dávajte pozor na pohlavie! Ak je to chlapec, zabite ho, ak dievča, nech ostane nažive!“ ¹⁷Ale babice sa báli Boha a nerobili, ako im rozkázal egyptský kráľ; nechávali chlapcov nažive. ¹⁸Tu si dal egyptský kráľ babice zavolať a povedal im: „Čo to robíte, že nechávate chlapcov nažive?!“ ¹⁹Babice však odpovedali faraónovi: „Hebrejky nie sú ako egyptské ženy, to sú zvieratá! Kým k nim dôjde babica, ony porodí.“ ²⁰Boh babiciam preukazoval dobrodennia a ľud vzrastal a silnel. ²¹A keďže sa babice báli Boha, on ich obdaril početným potomstvom. ²²Preto faraón rozkázal všetkému svojmu ľudu: „Každého chlapca čo sa narodí Hebrejom, hodte do Nílu, každé dievča nechajte žiť!“

Zamyslenie

Táto stať predkladá nové *konečné riešenie*, ako redukovať počet Izraelitov. Zlyhanie prvého plánu s dospelými Izraelitmi podnieti faraóna eliminovať novonarodených chlapcov druhým smrtonosným plánom. Rozprávaniu pridáva na váhe fakt, že vykonanie nariadenia faraóna je hneď postavené do protikladu s autoritou Boha. Je pozoruhodné, že text zaznamenáva mená babíc a zároveň sa vôbec nezaujíma o meno vládnuceho faraóna!

Príbeh presúva pozornosť z nebezpečenstva pre Izrael na dobro, ktorým Boh obdaril babice za ich bohabojný postoj. Rozprávač výslovne vnáša do pozadia deja dobročinný vplyv Boha.

Sv. Metod z Olympu považuje faraóna za „istý druh diabla“, ktorý chce vlnou vášní zničiť ľudí a zväčšiť počet tých, ktorí sú synmi tela a žiadostivosti. Kňazom, psychológom, alebo psychiatrom, a nielen im, nie je neznáma bolesť z vnútorného desivého topenia sa v osamelosti pornografie, prázdnote alkoholizmu, nude prázdneho života, či v nekonečnom hľadaní zábav. Naša kultúra nás obklopuje neustálym pozývaním k životu plnom bezduchých vášní a odovzdávaniu sa rôznym deštruktívnym pôžitkom.

Sv. Efrém zasa poukazuje na iróniu faraónovho osudu, ktorý sa podľa neho utopil v tých istých vodách, podobne ako sa to stalo aj Goliášovi, ktorého Dávid sľal jeho vlastným mečom.

Pre sv. Jána Zlatoústeho sa faraónov príkaz, aby novorodenci boli hodení do rieky, ukázal ako dielo Božej prozreteľnosti. Inak by Mojžiš nebol zachránený a nebol by vychovávaný v paláci. Vo všetkom takto môžeme vidieť bohatstvo Božej vynaliezavosti...

Nech nad tým uvažuješ akokoľvek a vykročil si odkiaľkoľvek, s Božou pomocou, ktorá nám kliesni cestu, je našou jedinou úlohou neustále kráčať

1. týždeň - Si v Egypte

vpred.

Ďakuj PÁNOVI, že ti dnes otvoril cestu a dal odvahu vykročiť vpred.

On dáva silu ukonanému
a bezmocnému dá veľkú zdatnosť.
Izaiáš 40:29

4. DEŇ DAR NOVÉHO ŽIVOTA

Ex 2, 1 - 10

Šiel istý muž z kmeňa Léviho a vzal si za ženu Léviho dcéru. ²Žena počala a porodila syna. Keď videla, že je pekný, tri mesiace ho ukrývala. ³Dlhšie ho však skrývať nemohla, preto vzala papyrusový košík, vymazala ho asfaltom a smolou, vložila doň chlapca a položila ho do trstia na brehu Nílu. ⁴Ale jeho sestra si stala obďaleč, aby zvedela, čo s ním bude. ⁵Tu prišla k Nílu faraónova dcéra vykúpať sa. Kým jej sprievodkyne chodili sem-tam po brehu Nílu, ona zbadala medzi trstinou košík. Poslala svoju slúžku, aby ho priniesla. ⁶Keď ho otvorila, uvidela dieťa; bol to plačúci chlapec. Prišlo jej ho ľúto a povedala: „To je z hebrejských detí!“ ⁷Vtedy sa jeho sestra opýtala faraónovej dcéry: „Nemám ísť a zavolať ti hebrejskú dojku, ktorá by ti chlapca vychovala?“ ⁸A faraónova dcéra jej odvetila: „Chod!“ Dievča išlo a zavolalo chlapcovu matku. ⁹Faraónova dcéra jej povedala: „Vezmi tohoto chlapca a odchovaj mi ho! Odmením ťa.“ Žena chlapca vzala a chovala ho. ¹⁰Keď chlapec odrástol, zavedli ho k faraónovej dcére. Stal sa jej synom a ona mu dala meno Mojžiš, uraviac: „Ved' som ho z vody vytiahla.“

Zamyslenie

K charakteristickým vlastnostiam Božích vstupov do dejín patrí tá, že Boh zasahuje až v krajnej situácii, akou je hrozba vyhubenia Izraelitov. Izraeliti sú zotročení bez nádeje na slobodu, keď im zrazu Boh posie-la osloboditeľa.

Vstup Mojžiša na scénu, i jeho povolanie ako osloboditeľa, bude pred-obrazom iného Osloboditeľa - Ježiša Krista. Mojžišova záchrana je die-lom niekoľkých žien (*matka, sestra a faraónova dcéra*), ktoré našli spôsob, ako sa vymknúť spod faraónovho vyhladzovacieho rozkazu a zachrániť Bohu toto dieťa pre jeho budúce poslanie. Mojžiš dostáva svoje meno, keď ho faraónova dcéra vytiahne z vody.

Aj ty si bol vytiahnutý z vody, keď si bol pokrstený. Bol si zachránený z krutovlády zlého a bolo ti dané všetko, čo si potreboval, aby si sa stal synom Najvyššieho. Krst je dnes dosť často zabudnutým obradom pre-chodu. Sv. Pavol píše: „Neviete, že všetci, čo sme boli pokrstení v Kristovi Ježišovi, v jeho smrť sme boli pokrstení? Krstom sme teda s ním boli pochova-ní v smrť, aby sme tak, ako bol Kristus vzkriesený z mŕtvych Otcovou slávou, aj my žili novým životom“ (Rim 6, 3 – 4).

Sloboda, o ktorú sa snažíš pomocou Exodus 90 je tou istou slobodou, ktorú si kedysi dávno prijal v krste.

Pripomeň si všetky milosti, ktoré si dostal pri svojom krste a pohlia-

1. týždeň - Si v Egypte

dni na Boha, ktorý ti tieto milosti dal. On ti chce dať opäť ten dar nového života znova. Rozprávaj sa s ním a poďakuj mu za toto pozvanie.

Pán ťa bude chrániť od všetkého zlého;
Pán ti bude chrániť život.
Pán bude chrániť tvoj odchod
i príchod odteraz až naveky.
Žalmy 121:7-8

5. DEŇ MUŽ PRE INÝCH

Ex 2, 11 - 25

V tom čase, keď Mojžiš dorástol, vyšiel k svojim súkmeňovcom, aby videl ich ťažkú robotu. Tu videl, ako istý Egyptan bil jeho súkmeňovca, hebrejského brata. ¹²I poobzeral sa, a keď videl, že tam nebolo nikoho, Egyptana zabil a ukryl do piesku. ¹³Na druhý deň vyšiel opäť a videl, ako sa dvaja hebrejskí mužovia bijú medzi sebou. I zavolať na útočníka: „Prečo biješ svojho blízneho?!“ ¹⁴On mu však odvetil: „Ktože ťa ustanovil nad nami za rozhodcu a sudcu?! Vari chceš zabiť aj mňa, ako si odpratol toho Egyptana?“ Mojžiš sa preľakol a povedal si: „Tak, vec sa už rozniesla.“ ¹⁵A keď sa o tej veci dozvedel faraón, pokúšal sa Mojžiša zabiť. Ale Mojžiš pred faraónom utiekol a usadil sa v kraji Madián, zdržoval sa pri studni. ¹⁶Madiánsky kňaz mal sedem dcér. A ony prišli, čerpali vodu a nalievali ju do válovov, aby napojili ovce svojho otca. ¹⁷Keď prišli pastieri a odháňali ich, Mojžiš vstal, zaujal sa ich a ovce im napojil. ¹⁸Keď ony potom prišli k svojmu otcovi Raguclovi, on sa ich spýtal: „Prečo ste dnes prišli tak skoro?!“ ¹⁹Ony mu odpovedali: „Akýsi Egyptan sa nás zastal pred pastiermi, ba aj nám pomohol napojiť ovce!“ ²⁰Tu on povedal svojim dcéram: „A kdeže je? Prečo ste (tam) nechali toho muža?! Zavolajte ho, nech si niečo zaje!“ ²¹A Mojžiš sa rozhodol, že uňho ostane. Potom dal Mojžišovi svoju dcéru Seforu, ²²ktorá mu porodila syna, a on ho nazval Gersamom, hovoriac: „Som prišielcom v cudzej krajine.“ (Potom mu porodila aj druhého a pomenoval ho Eliezerom, hovoriac: „Ozaj, Boh otca môjho je mojou pomocou, vyslobodil ma od faraónovho meča!“) ²³Po dlhom čase egyptský kráľ zomrel, ale Izraeliti vzdychali pod robotou a kričali, a ich volanie od roboty vystúpilo k Bohu. ²⁴Boh počul ich nárek a spomenul si na svoju zmluvu s Abrahámom, Izákom a Jakubom. ²⁵A Boh zhlíadol na Izraelitov, a ujal sa ich.

Zamyslenie

Mojžišova láska k spravodlivosti sa ukáže ešte predtým, než sa ujme vedenia svojho ľudu, keď sa prejaví sa ako protivník páchatel'ov zla.

V prvom príbehu, keď vidí utrpenie otrokov a rozhodne sa zasiahnuť a v druhom príbehu keď ho vidíme, ako nečaká, že si Raguclove dcéry pomôžu samé a obráni ich sám pred ničomnými pastiermi. I keď jeho počínanie nemožno celkom ospravedlňovať (sv. Augustín, hovorí, že je to preto, lebo Mojžiš nemá legitímnu autoritu do Boha, ani od spoločnosti ľudí), vidíme že Mojžiš cíti s chudobnými a utláčanými, a svoju silu používa k tomu aby zasiahol tam, kde je treba druhým pomôcť.

Zrelý muž, je muž pre iných. Zrelý muž, je muž, ktorý je s Božou pomocou *pánom sám sebe*. Čo robí muža naozaj zrelým a veľkým, je jeho ochota sl-

úžiť iným, požívať svoju moc pre iných; či je to jeho manželka, deti, bratia, susedia, Cirkev alebo vlasť. Nemá však väčšina mužov zvyk dávať na prvé miesto svoje potreby a túžby? Ako chlapskí chlapi sme každý deň volaní vykonať dobro pre iných, prehládajúc vlastné túžby a potreby, vidiac potreby ľudí okolo nás.

Opýtaj sa dnes samého seba, kto od teba očakáva, že sa za neho postavíš, že sa vzoprieš nespravodlivosti a útlaku? Kto ti dôveruje a čaká, že nebudeš stáť nečinne, ale že mu pomôžeš, aj keď to nie je pre teba príjemné a ľahké?

Život má naozaj zmysel a cieľ, keď ho veľkodušne ponúkneš iným.

6. DEŇ BOH SI NÁS VYBRAL SKÔR, NEŽ SME SI MY VYBRALI JEHO

Ex 3, 1 - 6

Mojžiš pásol ovce svojho test'a, madiánskeho kňaza Jetra. Keď raz hnal ovce na púšť, došiel k Božiemu vrchu Horeb. ²Tu sa mu zjavil Boží anjel v ohnivom plameni z trňového kríka. Keď naň hľadel, videl, že trňový krík horí plameňom, ale nezhára. ³Vtedy si Mojžiš povedal: „Pôjdem a obzriem si ten čudný jav. Prečo trňový krík nezhorí.“ ⁴Keď Pán videl, že prichádza, aby si to obzrel, Boh naňho z trňového kríka zavolať: „Mojžiš, Mojžiš!“ On odpovedal: „Tu som.“ ⁵I hovoril mu: „Nepribližuj sa sem! Zober si z nôh obuv, lebo miesto, na ktorom stojíš, je zem svätá!“ ⁶A pokračoval: „Ja som Boh tvojho otca Abraháma, Boh Izáka a Boh Jakuba.“ Vtedy si Mojžiš zakryl tvár, lebo sa bál pozrieť na Boha.

Zamyslenie

Mojžiš, podobne ako patriarchovia je pastier, na ktorého sa vzťahuje označenie *dobrý pastier*. Rabínsky komentár hovorí: „Starostlivo dozeral, aby väčšie ovce nespásli menším trávu ako prvé a aby mláďatá mali sviežejšiu trávu než staršie. Keď to Boh videl, povedal: „Ten, kto vie, ako sa starať o ovce a venuje každej starostlivosť akú si zasluhuje, pojde a bude pásť môj ľud.“

Boh prichádza k Mojžišovi ako prvý. Sv. Terézia Avilská to opisuje príkladom slnka a slnečnice. *Keď ráno vyjde slnko a svojimi lúčmi zaleje svet, slnečnica sa otočí smerom k nemu. Tohoto však bude schopná iba vtedy, keď ju slnko nájde, a keď ju ako prvé zasiahne svojimi lúčmi. Podobne je to aj s dušou, ktorá sa obracia k Bohu. Toto je podstata duchovného života.*

Origenes hovorí, že nie je možné mať veľké videnie, preniknúť a kontemplovať veľké tajomstvá, ak človek zostane v praktizovaní skutkov tohto sveta. Naopak, je potrebné vzdialiť sa od týchto skutkov, presiahnuť to, čo je profánne, oslobodiť zmysly a myseľ. Vyzutie sandálov je prejavom pôstu a pokory. Podľa rabínov zasa vyzutie naznačuje to, že medzi svätou zemou a Mojžišom nemá byť žiadna bariéra.

Môže byť tisíc dôvodov, prečo si sa ty rozhodol kráčať touto cestou. Ty si si ho však nevybral; si v ňom preto, lebo ňa do neho zavolať Boh. A týmto svojim povolaním, týmto pozvaním, aby si sa zapojil do týchto duchovných cvičení ňa Boh pozýva, aby si s ním utvoril hlbší vzťah. Boh sa ti chce počas tohto obdobia viac priblížiť. I teraz je iniciatíva je na strane Boha, avšak odpoveď je na tebe. Využi tento posvätný čas na to, aby si sa obrátil k Bohu, a aby si Boha stále lepšie objavoval a spoznával.

Pros dnes PÁNA, aby ti v tom pomáhal svojou milosťou.

Láska je v tom, že nie my sme milovali Boha,
ale že on miloval nás a poslal svojho Syna
ako zmiernu obeť za naše hriechy.

1. Jánov 4:10

7. DEŇ MUŽOVI DÁVA SILU BOH

Ex 3, 7 - 22

A Pán mu povedal: „Videl som utrpenie svojho ľudu v Egypte a počul som jeho volanie pre pracovných dozorcov. Viem o jeho utrpení. ⁸Preto som zostúpil, aby som ho vyslobodil z moci Egyptanov a vyviedol ho z tej krajiny do krajiny krásnej a priestrannej, do krajiny, ktorá oplýva mliekom a medom, do bydlísk Kanaánčanov, Hetejcov, Amorejčanov, Ferezejcov, Hevejcov a Jebuzejcov. ⁹A teraz došlo volanie Izraelitov ku mne a ja som videl útlak, ktorým ich Egyptania sužujú. ¹⁰Preto pod', pošlem ťa k faraónovi! Vyvedieš môj ľud, Izraelitov, z Egypta!“ ¹¹Tu Mojžiš povedal Bohu: „Kto som ja, aby som šiel k faraónovi a aby som vyviedol Izraelitov z Egypta?“ ¹²On mu povedal: „Ja budem s tebou a toto ti bude znamením, že som ťa ja poslal: keď vyvedieš ľud z Egypta, budete uctievať Boha na tomto vrchu.“ ¹³Mojžiš povedal Bohu: „Ja pôjdem k Izraelitom a poviem im: »Boh vašich otcov ma poslal k vám.« Oni sa budú pýtať: »Aké je jeho meno?« A čo im odpoviem?“ ¹⁴Boh povedal Mojžišovi: „Ja som, ktorý som!“ - a dodal: „Toto povieš Izraelitom: »Ja-som« ma poslal k vám!“ ¹⁵A Boh Mojžišovi ešte povedal: „Pán, Boh vašich otcov, Boh Abraháma, Boh Izáka a Boh Jakuba, ma poslal k vám. Toto je moje meno naveky a takto ma budú spomínať z pokolenia na pokolenie. ¹⁶Chod', zhromaždi starších Izraela a povedz im: »Zjavil sa mi Pán, Boh vašich otcov, Boh Abraháma, Izáka a Jakuba, a povedal mi: Bedlivo som vás pozoroval, aj to, čo sa s vami dialo v Egypte. ¹⁷Preto som sa rozhodol, že vás vyvediem z egyptského utrpenia do krajiny Kanaánčanov, Hetejcov, Amorejčanov, Ferezejcov, Hevejcov a Jebuzejcov, do krajiny, ktorá oplýva mliekom a medom.« ¹⁸A oni poslúchnu tvoj hlas a pôjdeš ty a starší Izraela k egyptskému kráľovi, a poviete mu: »Pán, Boh Hebrejov, nám prišiel v ústrety a teraz musíme ísť na tri dni cesty do púšte, aby sme Pánovi, nášmu Bohu, priniesli obeť.« ¹⁹Ja viem, že egyptský kráľ vám nedovolí odísť, iba ak pod silnou rukou. ²⁰Preto zdvihnem svoju ruku a budem biť Egyptanov všetkými svojimi zázrakmi, ktoré na nich vykonám. Potom vás prepustí. ²¹A vzbudím tomuto ľudu priazeň v očiach Egyptanov, takže keď pôjdete preč, nedajú vám odísť naprázdno. ²²Ženy si vyžiadajú od svojich susediek a spolubývajúcich zlaté a strieborné predmety a naložíte ich na svojich synov a na svoje dcéry, a tak vyplienite Egypt.“

Zamyslenie

Boh začína svoju reč uistením, že vidí trápenie a počuje volanie svojho ľudu, a teda pozná jeho bolesti. Táto skutočnosť, že Boh je neoddeliteľne

spojený s dejinami svojho ľudu je hnacou silou Izraela a kresťanov.

Boh sa rozhodne skonkretizovať svoj projekt priamo cez Mojžiša, ako ľudského vysloboditeľa. Z Božieho prísľubu sa stane misia pre Mojžiša.

Mojžiš si uvedomuje, že on je prislaby na to, aby mohol vyviešť tento ľud z područia mocného faraóna. Jeho obava vstúpiť do Egypta má korene v skúsenosti minulosti, ktorá ho nepresvedčila o nádeji na úspech. Odpoveďou na jeho obavy je prísľub Boha: „*Veď budem s tebou*“.

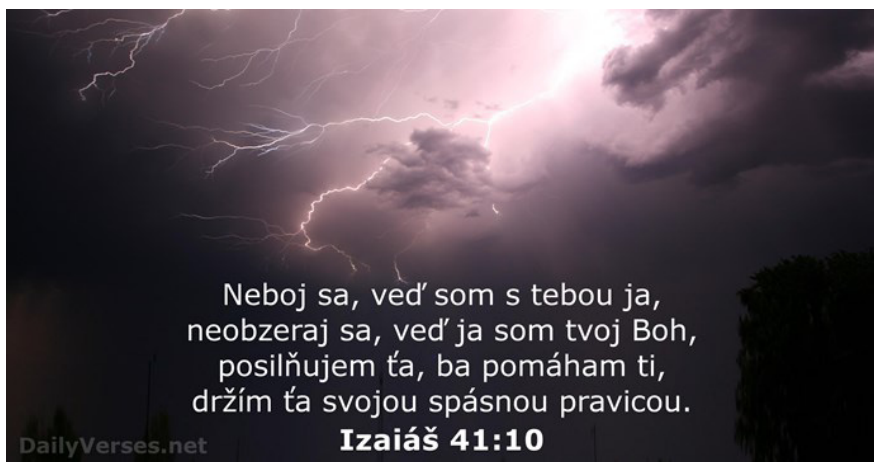
Boží výrok: *Som, ktorý som*, Mojžišovi nepovie až tak veľa, skôr ho existenčne uistí o Božom sústavne nápomocnom postoji voči nemu. Tento fakt komunikácie Boha s človekom, dáva človeku nádej, že komunikácia je možná. Je potrebné si uvedomiť, že Boh vychádza s iniciatívou ako prvý. Boh určuje aj podmienky a okolnosti, ako aj účastníkov komunikácie. Od človeka žiada patričnú dispozíciu, ktorou je pokora a dôvera. Komunikácia s Bohom je pre človeka vždy obohacujúca a zároveň formujúca.

Mojžišovo dozrievanie je modelom pre každú dobu. Na životných udalostiach Mojžiša možno vidieť, že Boh má svoj čas a do ľudských dejín vstupuje po dôkladnej príprave, ako človeka, tak aj spoločnosti. Mentalita Izraela a neskôr kresťanov chápala Boha ako takého, ktorý ich vedie a ktorý vedie ich osudy od jednej udalosti k druhej.

Ako už bolo povedané, Mojžiš je predobraz Ježiša Krista. Tak, ako Boh poslal Mojžiša k Izraelitom, rovnako je aj Ježiš poslaný Otcom k nám, aby nás vyslobodil. „*Neboj sa len ver*“, hovorí Ježiš. (Lk 8, 50).

Aj ty, keď teraz umieraš sebe samému a nepretržite zápasíš so svojimi slabosťami, upri svoj zrak na Ježiša Krista. On bol k tebe poslaný, aby ťa oslobodil od teba samého, od hriechu a otroctva. Keď svojim dennodenným úsilím bojuješ o slobodu nezabudni, že Boh bojuje hneď vedľa teba, bojuje spolu s tebou a bojuje za teba.

Pros teraz Boha. On čaká, aby ti dal svoju moc a svoju silu.

Neboj sa, veď som s tebou ja,
neobzeraj sa, veď ja som tvoj Boh,
posilňujem ťa, ba pomáham ti,
držím ťa svojou spásnou pravicom.

Izaiáš 41:10

8. DEŇ PÁN JE JEDINÝ BOH

Ex 4, 1 - 9

Mojžiš namietal: „A keď mi nebudú veriť, a nebudú počúvať môj hlas, ale budú vraviť: „Nezjavil sa ti Pán!“?“²Pán mu povedal: „Čo to máš v ruke?“ On odvetil: „Palicu.“³A on vravel: „Hoď ju na zem!“ Keď ju hodil na zem, premenila sa na hada, takže Mojžiš pred ním utekal.⁴Potom Pán povedal Mojžišovi: „Načiahni ruku a chyť ho za chvost!“ A keď načiahol ruku a chytil ho, premenil sa v jeho ruke na palicu.⁵„To preto, aby uverili, že sa ti zjavil Pán, Boh ich otcov, Boh Abraháma, Boh Izáka a Boh Jakuba.“⁶A Pán mu hovoril ďalej: „Vlož si ruku do záňadria!“ I vložil si ruku do záňadria, a keď ju vytiahol, ruka bola malomocná ako sneh.⁷Potom mu povedal: „Opäť si vlož ruku do záňadria!“ On opäť vložil ruku do svojho záňadria, a keď ju zo záňadria vytiahol, div, bola ako ostatné jeho telo.⁸„A keby ti neverili a nepočúvali na hlas prvého zázraku, uveria na hlas druhého zázraku.“⁹A ak by neverili ani týmto dvom zázrakom a nepočúvali by tvoj hlas, potom vezmi trochu vody z Nílu a vylej ju na suchú zem. A voda, ktorú vezmeš z Nílu, premení sa na suchej zemi na krv.“

Zamyslenie

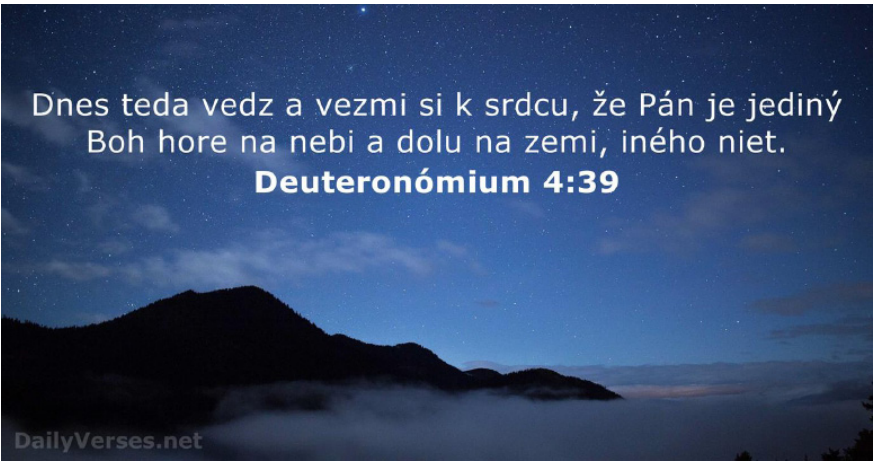
Rozhovor Mojžiša s Bohom pri horiacom kre sa nesie v znamení Mojžišových obáv a azda jeho úsilia vymknúť sa z poslania, ktoré mu Boh ukladá. Boh na tieto snahy odpovedá zvláštnymi darmi, ktoré mali Mojžišovi slúžiť ako znamenia jeho hodnovernosti pred Izraelitmi, ba aj pred faraónom a jeho ľudom. Význam Mojžišovej moci s palicou a hadmi spočíva predovšetkým v symbolike, ktorá naznačuje, že Mojžiš zvíťazí nad faraónom. Mojžišova moc nad hadom naznačuje, že Mojžiš má od PÁNA moc zvíťaziť nad faraónom, ktorého znak vládárskej moci na hlave zdobili podobizne hadov. Pripomína nám to tiež víťazstvo Mojžiša nad hadom, ktorý zviadol prvých rodičov v raji.

Mojžišova schopnosť robiť zázraky s malomocenstvom a rukou bola znamením víťazstva nad smrťou a kliatbou. Poslaním Mojžiša je chrániť ľud pred týmito zlami. Židovský národ sa to mal dozvedieť hneď na začiatku, preto PÁN poveruje Mojžiša, aby vystupoval ako vodca a robil zázraky. Moc premieňať vodu z Nílu na krv už vopred naznačovala Mojžišovu schopnosť robiť v mene PÁNA zázraky. Tieto schopnosti nie sú nejaké prejavy Mojžišovej chytrosti, ale Mojžiš ich dostal od Pána.

Buď pozorný vo svojom živote. Všímaj si všetky tie ohromné veci, ktoré PÁN robí aj pre teba, v tvojom živote aj na oltári. Všímaj si dnes tie veci a posilni sa v presvedčení, že PÁN je Boh, jediný Boh, Boh, ktorý sa

2. týždeň - Si v Egypte

v každej dobe postará o hodnovernosť svojich svedkov!

A night landscape featuring a dark, silhouetted mountain range in the foreground. The sky is a deep blue, filled with numerous stars and a few wispy clouds. The overall atmosphere is serene and majestic.

Dnes teda vedz a vezmi si k srdcu, že Pán je jediný
Boh hore na nebi a dolu na zemi, iného niet.

Deuteronomium 4:39

9. DEŇ NÁDEJ V BOHA

Ex 4, 10 - 17

Nato Mojžiš povedal Pánovi: „Nie tak, Pane! Ja nie som výrečný muž. Nebol som predtým a nie som ani teraz, odkedy sa rozprávaš so svojim sluhom, lebo mám nemotorné ústa a ťarbavý jazyk.“¹¹Pán mu odvetil: „A kto dáva človeku ústa, alebo kto ho robí nemým alebo hluchým, vidiacim alebo slepým? Azda nie ja, Pán?¹²A teraz len chod! Ja budem s tvojimi ústami a poučím Ťa, čo máš hovoriť!“¹³On však odpovedal: „Prosím, Pane, pošli niekoho iného!“¹⁴Tu sa Pán nahneval na Mojžiša a povedal: „Či nie je tvoj brat Áron, levita?! Viem, že on veľmi dobre rozpráva. On ti ide oproti, a keď Ťa uvidí, bude sa zo srdca radovať.“¹⁵Ty mu porozprávaš a vložíš mu slová do úst a ja budem s tvojimi i s jeho ústami a poučím vás, čo máte robiť.“¹⁶On bude namiesto teba hovoriť ľudu; a tak on bude tvojimi ústami, kým ty budeš preň ako Boh.“¹⁷Túto palicu si však zober do ruky, ňou budeš robiť zázraky!“¹⁸Tu Mojžiš šiel a vrátil sa k svojmu testovi Jetrovi a povedal mu: „Chcel by som ísť navštíviť svojich bratov v Egypte a pozrieť sa, či ešte žijú.“ Jetro odpovedal Mojžišovi: „Len chod' v pokoji!“

Zamyslenie

Rozhovor pred horiacim krom sa dostáva k svojmu vrcholu v Mojžišovom pokuse vymknúť sa z poslania, ktoré mu Boh ukladá.

Druhú námietku začína Mojžiš pokorným obsahom a úctivým prejavom. Predstavuje sa ako sluha, ako človek s úplnou lojálnosťou voči PÁNOVI. Je zrejmé, že schopnosť konať znamenia, ktorú mu PÁN dal, Mojžišovi nestačí. Mojžiš vidí zábranu práve v tom, že nemá dar jazyka. Požiadavka reči je predsa jednou z hlavných schopností Božieho posla! No PÁN naznačuje, že aj táto kvalita v reči, alebo nemožnosť hovoriť sú jeho dielom; Mojžiš sa preto nemusí obávať. Ten, čo ho posielal, je Pánom každého jedného človeka a nenechá Mojžiša bez svojej pomoci. Sám PÁN mu dá v pravý čas schopnosť hovoriť aj vhodné slová. (Aj iní veľkí proroci, ako Izaiáš, alebo Jeremiáš sa napriek svojej neistote ukázali neskôr ako schopní rečníci, napriek svojej neistote).

Napriek presvedčivosti PÁNOVHO spôsobu Mojžiš odmietne podujat sa na toto poslanie. Teraz úplne odkrýva svoju tvár a zmýšľanie. Strach premohol jeho poznanie a dôveru v PÁNOVU pomoc. Napodiv, PÁN jeho odmietnutie neprijme. Stratil síce trpezlivosť, nahneval sa, no diskusiu kategoricky uzatvára tým, že Mojžiš do Egypta pôjde a jeho brat Áron mu bude hovorcom. Pánov hnev prináša so sebou vždy aj trest, toto je jediné miesto (v.14), kde po Božom hneve neprichádza nijaký

trest. Ak niekto obstojí v nebezpečenstve, ktoré mu hrozí od Boha, má vysokú šancu prežiť aj pri iných nebezpečenstvách.

Áronova prítomnosť bude neustále pripomienkou Mojžišovho povolania ale aj jeho odmietnutia a tiež znamením, že podstatnejší je samotný PÁN a obsah jeho slov. Spolupráca dvoch bratov bude Mojžišovi pripomínať, že nikdy nemôže konať sám.

Kráčaj vpred a uveď si, že ani ty sám, a nie si schopný viesť samého seba! Dúfaj v PÁNA a dôveruj ľuďom, ktorých ti posiela PÁN!

10. DEŇ AKÝM TYPOM MUŽA CHCEŠ BYŤ?

Ex 4, 18 - 31

Tu Mojžiš šiel a vrátil sa k svojmu testovi Jetrovi a povedal mu: „Chcel by som ísť navštíviť svojich bratov v Egypte a pozrieť sa, či ešte žijú.“ Jetro odpovedal Mojžišovi: „Len choď v pokoji!“

¹⁹A Pán povedal Mojžišovi ešte v Madiánsku: „Choď, vráť sa do Egypta, veď všetci, čo ti striehli na život, sú mŕtvi!“ ²⁰Mojžiš vzal svoju ženu a svojich synov, vyložil ich na osla a vracal sa do Egypta. Do ruky si však vzal Božiu palicu. ²¹A Pán mu ešte povedal: „Keďže sa vraciaš do Egypta, dávaj pozor, aby si urobil pred faraónom všetky tie zázraky, nad ktorými som ti dal moc. Ja však zatvrdím jeho srdce a on neprepustí ľud.“ ²²Potom povieš faraónovi: Toto hovorí Pán: »Izrael je môj prvorodený syn.« ²³Povedal som ti: Prepust' môjho syna, aby mi slúžil! Ty si však odmietol prepustiť ho. Preto ja usmrťím tvojho prvorodeného syna.“

²⁴ Na ceste počas nočného oddychu sa však naň oboril Pán a chcel ho usmrtiť. ²⁵Tu Sefora vzala ostrý kameň, obrezala predkožku svojho syna a dotkla sa jeho nôh, a povedala: „Ženichom krvi si mi!“ ²⁶Potom ho nechal, lebo povedala: „Ženichom krvi si pre obriezku.“ ²⁷Pán hovoril aj Áronovi: „Choď na púšť naproti Mojžišovi!“ On šiel, stretol ho pri Božom vrchu a pobožkal ho. ²⁸A Mojžiš oznámil Áronovi všetky Pánove slová, ktorými ho vyslal, a všetky zázraky, ktoré mu prikázal. ²⁹Nato Mojžiš a Áron šli a zhromaždili starších Izraela. ³⁰Áron im predniesol všetky slová, ktoré Pán hovoril Mojžišovi, a on robil zázraky pred očami ľudu, ³¹a ľud uveril. A keď počuli, že Pán (sústrastne) pozoroval Izraelitov a videl ich utrpenie, padli na kolená a klaňali sa.

Zamyslenie

Mojžiš sa upevňuje v rozhodnutí ísť do Egypta. Pán vidí jeho odhodlanosť a pridáva ďalšie nariadenia. Súčasne mu oznámi, že faraón neprepustí ľud, ale stane sa to nie z jeho rozhodnutia. Mojžiš teda vie, že prvotný nezdar bude v súlade s Božím plánom. Okrem toho Pán hovorí, že medzi Bohom Izraela a jeho ľudom je najužší vzťah – je to jeho prvorodený syn! Pán mu neskôr v Egypte ešte šesťkrát prikáže zopakovať túto výzvu faraónovi. Mojžiš sa dozvedá, že kto slúži utláčateľovi, nemôže slúžiť svojmu Bohu – teda akoby bol *prvorodený syn* mŕtvy. Keďže faraón vo svojej neoblomnosti nebude chcieť prepustiť ľud, Pán oznámi adekvátnu odvetu: on mu zabije jeho prvorodeného syna! Táto hrozba ozrejmuje aj epizódu s obriezku (24-26). Je udivujúce, že Boh, ktorý chce

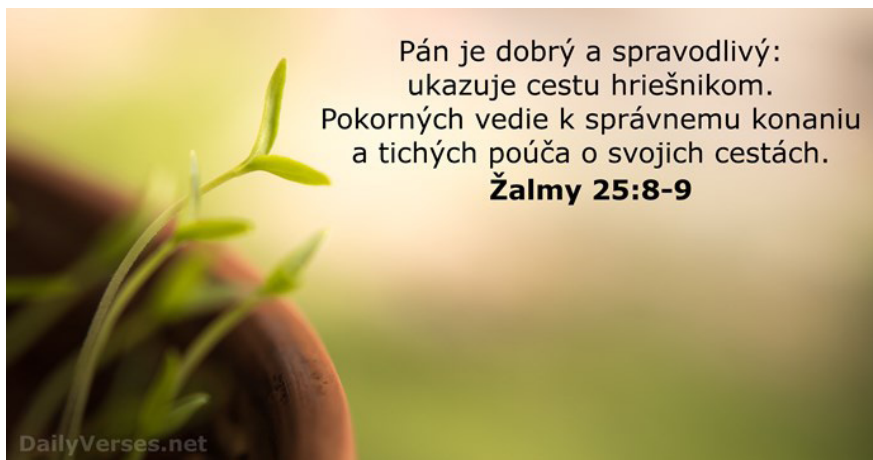
zachrániť Izraelitov od nebezpečenstva smrti, tu akoby mienil zabiť. Je však pozoruhodné, že Boh sa len usiloval – teda nezabil. Bohu nie je nemožné usmrtiť koho chce. Cieľom je teda niečo iné: podčiarknuť mimoriadnu vážnosť a význam obriezky. Druhým faktom je, že Sefora koná rýchlo a presne a presne vie čo má urobiť a akú formulu pri tom odrieť. Hoci nie je ľahké odkódovať dávne tradície, predsa je jasný význam tohto obradu: obriezka bude znamením záchranu prislúbenej Bohom.

Mojžiš pokračuje smerom k Egyptu a tam zhromažďia s Áronom starších Izraela. Po tomto stretnutí so staršími Pán Mojžišovi vyvrátil obavy, že mu nebudú veriť. Jediný, kto sa môže protiviť Pánovmu plánu, je faraón.

Dnešní muži sa podobajú na faraóna. Síce iba málokto by si dovolil vyhlasiť sa za Boha, no mnoho je tých, ktorí sa tak správajú, akoby boli Bohom. Určujú svoju pravdu, vyberajú si sami ako budú žiť, odmietajú podriadenosť Bohu a žijú nikomu nepodriadený život. Človek má od pádu Adama rebelantské srdce.

Týchto deväťdesiat dní ti ponúka ohromnú príležitosť nasmerovať svoj život na Boha. Podriadiť mu svoje rebelujúce srdce. Nebuď, ako faraón, ale ako prvorodený syn Otca, ktorý bude nielen tvojou oporou, ale ti aj pomôže stať sa nezávislým, nesebeckým a slobodným mužom pre iných.

Pouvažuj, aký máš k nemu vzťah? Považuješ Boha za svojho Otca, a obraciaš sa k nemu tak, ako sa dieťa obracia na svojho otca?

11. DEŇ POKORA

Ex 5, 1 - 4

Potom Mojžiš a Áron išli a vraveli faraónovi: „Toto ti odkazuje Pán, Boh Izraela: »Prepusť môj ľud, aby mi na púšti pripravil slávnosť!«²Faraón však odvetil: „Kto je Pán, aby som ho počúval a prepustil Izrael? Pána nepoznám a Izrael neprepustím!“³Vtedy mu povedali: „Zjavil sa nám Boh Hebrejov. Máme ísť na tri dni cesty do púšte a tam priniesť Pánovi, nášmu Bohu, obeť, aby nás nenavštívil morom alebo mečom.“⁴Ale egyptský kráľ im odvetil: „Mojžiš a Áron, prečo chcete odviešť ľud od jeho práce? Len choďte za svojou robotou!“

Zamyslenie

Piata kapitola predstavuje začiatok zápasu faraóna s Bohom. Mojžiš s Áronom idú k faraónovi, predstavia sa ako hovorcovia Pána. Je fakt, že Pán zveril Mojžišovi pre faraóna trochu iný odkaz: *Prepusť môjho syna*, čo Mojžiš trochu pozmení na *Aby mi pripravili slávnosť na púšti*. No pre faraóna to znamená výsmech. Ak by mal poslúchnuť Boha Izraela, znamenalo by to, že on sám nie je zvrchovaným pánom Egypta. Nereaguje ani tak na žiadosť o dovoľenie ísť do púšte, skôr ho irituje konkurenčná autorita, v mene ktorej Mojžiš a Áron prichádzajú. Znevažujúco konštatuje, že Pána nepozná a ich žiadosť razantne zamieta. Nemá nijaký dôvod prepustiť údajný ľud tohto Boha. Mojžiš a Áron zmenia tón reči z rozkazu na úctivú požiadavku a pohotovo sa snažia predstaviť, kto je ten Boh Izraela. Predstavia ho len ako ich Boha, Boha Hebrejov, ktorý im umožní stretnutie so sebou a má moc postihnúť morom alebo mečom len ich. Ich žiadosť však faraón takto nevníma; akoby mu to otvorilo oči pre hrozbu straty pracovnej sily.

Mojžiš a Áron iba zdánlivo stoja proti faraónovi; jeho súperom je Boh, ktorému sa faraón protiví. Boh je tu predstavený ako ten, čo má záujem iba o svoj ľud, faraóna a jeho systém vlády či kultu zatiaľ nechce meniť. Tu sa začína spor, ktorý sa navonok prejavuje ako konflikt faraóna a Hebrejov, no v podstate ide o spor faraóna s Bohom Izraela.

Prekvapí nás faraónova tvrdosť? Faraón samozrejme, má na to svoje dôvody. Tento človek je vládcom mocného kráľovstva. Prikazuje armádam a otrokom, ktorí ho uctievali ako boha.

Origenes, ktorý zdôrazňuje jeho pýchu ho predstavuje ako diabla, ktorý nechce pustiť človeka zo svojej moci.

Ako je to s nami? Keď sa v nás pýcha nafúkne, my sa začneme čím ďalej tým viac podraďovať svojim vlastným impulzom. Aj my skôr, či neskôr skončíme na kolenách, kľaciac pred vecami, ktoré budú pod našu dôstojnosť – pred závislosťami, hlúpyimi zábavkami, nudou a množ-

stvom iných vecí. Tieto veci – s našim súhlasom – prevezmú kontrolu nad našim životom a začnú ho riadiť. Pýcha nás robí bezmocnými.

Upierajú svoj zrak na nebo, buď pokorný a pamätaj, že iba Boh ňa môže zachovať v slobode. Že je to on, ktorý ti ponúka slobodu.

Hovor dnes s Bohom o pýche. Pros ho, aby ti vyjaval, v čom presne je tvoja pýcha. Pros ho, aby ti ukázal pravú pokoru. A tiež ho pros, aby si mal odvahu a milosť túto pokoru dnes žiť.

Príde pýcha, príde aj hanba,
múdrost sa však (zdržiava) u skromných.

Príslovia 11:2

12. DEŇ SKLAMANIE Z HRIECHU

Ex 5, 5 - 21

A faraón ešte hovoril: „Ľudu v krajine je veľa a vy by ste im chceli dožičiť odpočinok od robôt?!“⁶ A v ten istý deň faraón prikázal dozorcom a predákom ľudu: ⁷„Nabudúce nedodávajte ľudu slamu na výrobu tehál ako doteraz. Sami nech si idú nazbierať slamy! ⁸Ale vy žiadajte od nich také množstvo tehál, aké vyrábali doteraz. Nič im nezľavujte, lebo sú leniví! Veď prečo kričia: »Chceme odísť, chceme obetovať nášmu Bohu!«? ⁹Robotou treba týchto ľudí pritísnuť, aby sa starali o ňu a nestarali sa o hlúpe reči!“¹⁰ Dozorcovia (prác) a zapisovatelia šli a povedali ľudu: „Toto hovorí faraón: »Slamu vám už nedodám.“¹¹ Sami si choďte zbierať slamu, kde nájdete! Z vašej úlohy sa však nič nezľavi!“¹² A ľud sa rozpáchol po celej egyptskej krajine zbierať slamu na tehlu. ¹³Dozorcovia však naliehali a vraveli: „Konaajte si svoju prácu ako vtedy, keď bola slama!“¹⁴ A bili izraelských predákov, na ktorých dozorcovia zvaľovali vinu a hovorili: „Prečo ste včera a dnes nevyhotovili také množstvo tehál ako doteraz?“¹⁵ I pobrali sa predáci izraelského ľudu a sťažovali si u faraóna: „Prečo tak nakladáš so svojimi sluhami?“¹⁶ Slama sa nedodáva tvojim sluhom, ale »tehly - hovoria nám - len vyrábajte!« Ešte aj bijú tvojich sluhov! Veru, krivdiš svojmu ľudu!“¹⁷ On však odvetil: „Leniví ste, leniví! Preto žiadate: »Chceme odísť, aby sme obetovali Pánovi.«¹⁸ A už sa berte, pracujte! Slama sa vám nedodá, ale množstvo tehál odovzdáte!“¹⁹ Tu videli izraelskí predáci, že sú v zlom položení, lebo sa im prikazovalo: „Nič sa vám nezľavi z vašej dennej výroby tehál!“²⁰ Keď vyšli od faraóna, stretli sa s Mojžišom a Áronom, ktorí na nich čakali, a povedali im: ²¹„Nech vás vidí Pán a nech súdi! Veď ste nás urobili nenávidenými v očiach faraóna a jeho služobníkov. Meč ste mu utisli do rúk, aby nás povraždil!“

Zamyslenie

Miesto dovolenia ísť obetovať, Mojžiš s Áronom dosiahnu pravý opak, a navyše má to i negatívne následky – nové nariadenie! Faraón nielenže preberie od svojho predchodcu overenú tradíciu ťažkých robôt, ale ju ešte aj sprísni. Dozorcom i predákom ubudne z práce zaobstarávanie slamy a teda budú môcť dôslednejšie vykonávať svoju kontrolnú činnosť. Hoci faraónovo nariadenie nie je smrtonosné, je rafinované a má ďalekosiahly účinok, pretože svojich dozorcov osobne zatiahne do utláčateľského procesu.

Faraón interpretuje náboženskú motiváciu Hebrejov, ako prejav leni-

vosti a jeho krivé obvinenie je ďalším prejavom nepravosti.

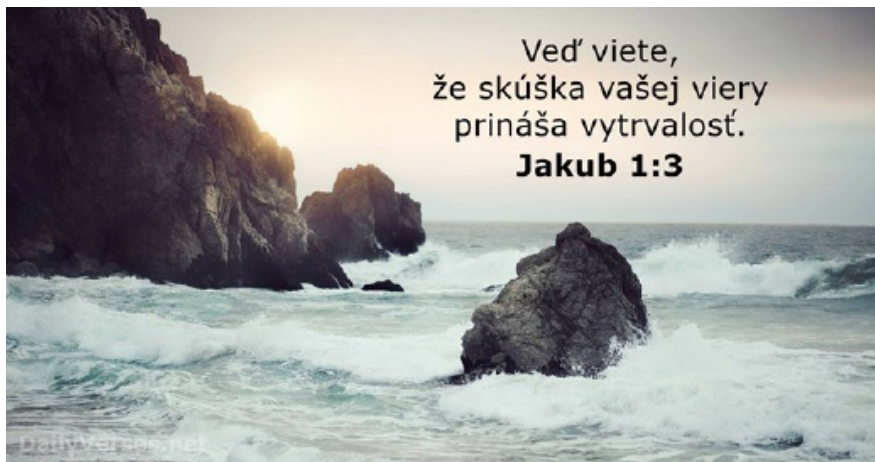
Neznesiteľná námaha a vzrast napätia; všetko toto je motivované strachom. Faraón koná zo strachu že mu ľud ujde a nebude mať pracovnú silu, dozorcovia a predáci sa boja straty dobrého pracovného miesta a ľud sa podriadi z obavy o stratu živobytia, hoci biedneho.

Navyše predáci (v. 21) obviňujú Mojžiša s Áronom, že pokazili ich meno u faraóna. Vytýkajú im, že bolestná situácia, v ktorej sa vďaka nim ocitli, je podstatne horšia ako predtým. Mojžiš - po prvom obvinení zo strany faraóna - počuje už druhé obvinenie na svoje konto, odkedy začal vykonávať Pánove nariadenia.

Stretnutie predákov s Mojžišom a Áronom predstavuje podľa patristických komentárov človeka, ktorý často repce proti svätým slovám. Potom ako začal počúvať a nasledovať slová z neba, zdvihne sa hlas pokušenia, pochádzajúci od zlého ducha, a znepokojuje ho.

Naše závislosti a zvyky v nás vytvárajú neuhasiteľné túžby. Avšak poddávanie sa týmto pokušeniam, ako ukazuje aj dnešné čítanie, náš smäd neuspokojí. Bez ohľadu na to, čoho presne sme otrokmi, našim pokušením bude hľadať rýchle a ľahké uspokojenie tým, že sa svojej túžbe podvolíme. Iróniou ale je, že čím viac sa jej poddávame, tým menej naplnenými sa cítíme. Navyše, pokušenie poddať sa svojim túžbam začne v nás vytvárať ilúziu, že ak sa im nabudúce poddáme ešte viac, naše naplnenie už určite príde. Nepríde, ale my skúšame stále dookola. Výsledkom nakoniec je, že slobodu stále viac strácame, a stávame sa stále viac otrokmi. A navyše, strácame aj schopnosť vzdorovať svojim pokušeniam. Nakoniec zistíme, že aj o nás platí, čo hovorí sv. Pavol: „Ani nechápem, čo robím, lebo nerobím, to, čo chcem, ale robím to, čo nenávidím.“ (Rim 7, 5).

Nikdy nezabudni na pravdu a nepočúvaj lži, ktorými ťa klamú pokušenia.

13. DEŇ POZNANIE ZÍSKANÉ ZO SLABOSTI

Ex 5, 22 - 6, 12

Nato sa Mojžiš obrátil na Pána a prosil: „Pane, prečo dávaš tomuto ľudu toľko trpieť? ²³Veď odvtedy, čo som vkročil k faraónovi, aby som hovoril v tvojom mene, on gniavi tento ľud a ty svoj národ vôbec nevyslobodzuješ!“

⁶Pán odpovedal Mojžišovi: „Teraz uvidíš, čo urobím faraónovi. Veď pod silnou rukou vás on prepustí a pod mocnou rukou vás aj vyženie zo svojej krajiny!“ ²Potom Boh hovoril Mojžišovi: „Ja som Pán. ³Ja som sa zjavoval Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi ako Všemohúci Boh, ale pod mojím menom Pán som sa im nedal poznať. ⁴Uzavrel som s nimi aj svoju zmluvu, že im dám kanaánsku krajinu, kde bývali ako cudzinci. ⁵Ja som počul aj nárek Izraelitov, ktorých ujarbili Egypťania, a rozpamätal som sa na svoju zmluvu. ⁶Preto povedz Izraelitom: »Ja som Pán a ja vás vyvediem spod jarma egyptskej roboty, vyslobodím vás z otroctva a vykúpim vás zdvihnutým ramenom a veľkými trestmi. ⁷Vezmem si vás za svoj ľud a budem vaším Bohom a vy poznáte, že ja, Pán, som váš Boh, ktorý vás vyvedol spod jarma egyptských robôt.« ⁸Potom vás vovediem do krajiny, ktorú som slávnostne prisľúbil dať Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi. Ja, Pán, vám ju dám do vlastníctva!“ ⁹Mojžiš to oznámil Izraelitom, ale oni nechceli Mojžiša ani počúvať pre malomyselnosť a pre ľarču robôt. ¹⁰Tu Pán hovoril Mojžišovi: ¹¹„Chod', povedz egyptskému kráľovi, faraónovi, nech prepustí Izraelitov zo svojej krajiny!“ ¹²Mojžiš však odpovedal Pánovi: „Hľa, Izraeliti ma nepočúvajú, akože ma poslúchne faraón, keď mám okrem toho nemotorné ústa?“

Zamyslenie

Mojžiša neprijal ani faraón, ani predáci. Neriešiteľná situácia, rastúci útlak a napätie spôsobí Mojžišovi hlbokú krízu vlastnej autority. Nevie, čo robiť a preto sa obracia na Pána s otázkami o príčine tejto situácie. Nevie či to, čo mu spôsobuje obavy a neistou, bolo v Pánovom pláne. Najmä jeho druhá otázka (v. 23) odкрýva Mojžišovu neistotu voči svojmu poslaniu a autorite. Mojžiš udáva aj pádne dôvody svojich výčitiek. Konštatuje zlo spôsobené faraónom a keďže verí, že jedine Pán môže zmeniť túto situáciu, udivene konštatuje jeho nečinnosť – ešte stále nezachránil svoj ľud!

Jeho sťažnosti sú prejavom jeho zainteresovaného postoja. Vyjadruje nimi ľútosť nad nemožnosťou zmeniť situáciu a súčasne jemne a jednoznačne vyzýva Pána, aby zasiahol v prospech neprosperujúcich. Nevyhýba sa po-

slaniu, ale vyjadruje, že on sám už situáciu neodkáže zmeniť.

Pán však túto sťažnosť nehodnotí tak negatívne ako Mojžišovu námietku, na ktorú vtedy reagoval s hnevom (Ex 4, 13). Nenechá sa zahanbiť ani v najkritickejšej chvíli Mojžišovho poslania. Na tieto dve sťažnosti reaguje postupne, vysvetľujúco a povzbudzujúco.

Prvoradou starosťou Pána je navrátiť Mojžišovi dôveru. Svoju reč začína rýznym *teraz uvidíš*, v čom možno vybadať znak silného Božieho odporu voči arogantnému faraónovmu zdôrazňovaniu svojich utláčateľských plánov. Môže sa zdať, že Pán akoby chcel odteraz vynechať Mojžiša z hry.

Keďže faraón vyjaviť svoj zlomyseľný pracovný útlak, Pán sa rozhodne iniciovať priamy zásah do diania. Po slávnostnom *Ja som Pán*, Pán rekapituluje svoju aktívnu prítomnosť v dejinách Izraela, aby utvrdil v Mojžišovi istotu vo svojom pláne. Vlieva mu dôveru, že s ním počíta.

Mojžiš takto vníma, že Pán má kontrolu nad behom udalostí. Nereaguje, ale ani nič nenamieta na Pánove slová. Zdá sa, že nadobudol dôveru v jeho plán.

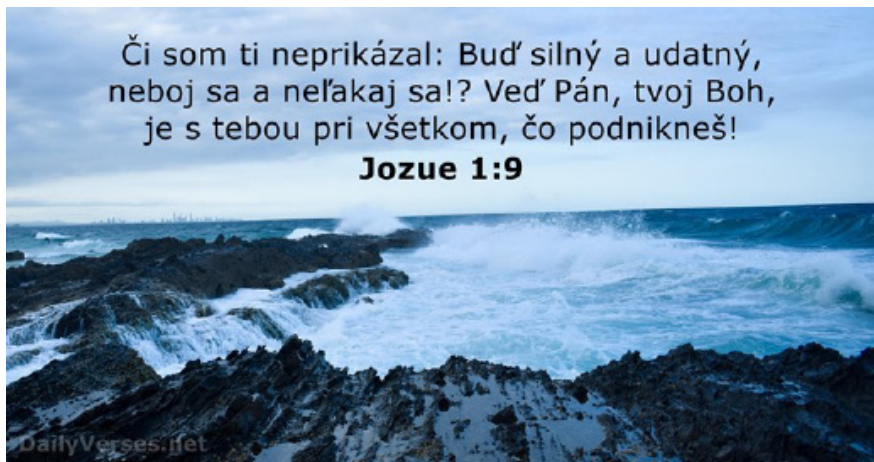
Scéna (v. 9) je opísaná veľmi stručne. Mojžiš ide, oznámi ľudu Pánove slová, ale reakcia ľudu je šokujúca. Pre množstvo nútenej práce i samotný ľud stratil rezistenciu voči faraónovi. Stratil však aj záujem o predstavu úniku z útlatku. Mojžišovo osobné prežívanie tu dosahuje najkritickejší bod. Neprijatie je úplné - odvráti sa od neho už aj ľud!

Mojžiš vie, že od neho už vôbec nič nemôže závisieť. Výpoveď je výrečná. Oslobodenie ostáva výslovne len na Pánovom príslube, aj napriek tomu že Izraeliti nedokážu ani len načúvať Božím príslubom.

Obava, neistota, kríza, rezignácia...Aký by si bol bez svojich slabostí? Nebol by si pyšný a nafúkaný grobian, mysliaci si, že Boha nepotrebuješ? Tvoja nemohúcosť ti môže poskytnúť vzácne poznanie. Toto všetko ňa môže naučiť tomu, ako veľmi potrebuješ Boha.

Či som ti neprikázal: Buď silný a udatný,
neboj sa a neľakaj sa!? Veď Pán, tvoj Boh,
je s tebou pri všetkom, čo podnikneš!

Jozue 1:9

14. DEŇ VPLYV OTCA

Ex 6, 13 - 27

A Pán znova hovoril s Mojžišom a Áronom a poslal ich k Izraelitom a k egyptskému kráľovi, faraónovi, aby vyviedli Izraelitov z egyptskej krajiny. ¹⁴Títo sú poprední vo svojich rodoch: Synovia Rubena, Izraelovho prvorodeného: Henoah, Falu, Hesron a Charmi. ¹⁵To sú popredné rodiny Rubenove. Simeonovi synovia: Jamuel, Jamin, Ahod, Jachin, Soar a syn kanaánskej ženy Šaul. To sú popredné rodiny Simeonove. ¹⁶Toto sú mená synov Léviho podľa ich pôvodu: Gerson, Kaát a Merari. A Lévi žil stotridsaťsedem rokov. ¹⁷Gersonovi synovia: Lobni a Semei podľa svojich čeladi. ¹⁸Kaátovi synovia: Amram, Isaár, Hebron a Oziel. Kaát žil stotridsaťtri rokov. ¹⁹Synovia Merariho: Moholi a Musi. To sú popredné rodiny podľa ich pôvodu. ²⁰Amram si vzal za ženu svoju tetu Jochabed a ona mu porodila Árona a Mojžiša. Amram žil stotridsaťsedem rokov. ²¹Isaárovi synovia: Kore, Nefer a Zechri. ²²Ozielovi synovia: Misael, Elisafan a Setri. ²³Áron si vzal za ženu Aminadabovu dcéru, Nahasonovu sestru Alžbetu, a ona mu porodila Nadaba, Abiuho, Eleazara a Itamara. ²⁴Synovia Koreho: Aser, Elkana a Abiasaf. To sú popredné rodiny Koreovcov. ²⁵Áronov syn Eleazar si vzal za ženu z Futielových dcér a ona mu porodila Finésa. To sú poprední z rodín Léviho podľa svojich čeladi. ²⁶To je ten Áron a ten Mojžiš, ktorým Pán povedal: „Vyvedte Izraelitov z egyptskej krajiny podľa ich skupín!“ ²⁷To oni sa rozprávali s egyptským kráľom, faraónom, keď chceli vyviesť Izraelitov z Egypta. To bol Mojžiš a Áron.

Zamyslenie

Vyslanie Mojžiša a Árona k Izraelitom a k faraónovi je legitimizované cez rodokmeň. Mojžiš a Áron, ktorí pochádzajú z Léviho, sú z Jakubových synov, ktorí prišli do Egypta. Vodcovia sú teda čistokrvní Izraeliti. Autor výslovne tvrdí, že bolo treba vedieť, že vodcovia majú významných predkov, a sú nielen pravými Izraelitmi, ale aj pravými Léviocami. Ich autorita má svoju oporu v rodokmeni - teda v požehnaní.

Dlhé biblické rodokmene majú sklon viesť nás k strate pozornosti. Mená sú pre nás cudzie, význam rodových línií sa stratil v histórii. Avšak všetko, čo sa nachádza vo sv. Písme nám zjavuje dôležité pravdy. Biblické rodokmene nás napájajú na prísľuby a zmluvy ktoré so svojim ľuďom urobil Boh. Taktiež nám pripomínajú – tak ako to pripomínali pradávny ľuďom – našu dôstojnosť a náš budúci domov.

Rodokmeň tvojej rodiny ťa môže naučiť mnohému o sebe samom. Sila tvojho charakteru, tvoja povaha, tvoja osobnosť, ty ako osoba, všetko toto

ti bolo dané od tvojich predkov. A ešte bezprostrednejšie sa veľa o sebe samom a svojom živote môžeš dozvedieť od svojho otca.

Otcovia možno omnoho viac, než by sme si mysleli majú dôležitý vplyv na svojich potomkov – niekedy pozitívny, inokedy negatívny. Zvládanie seba, sebadôvera, spôsob, akým komunikujeme s vonkajším svetom, tomu všetkému sa poväčšine učíme od svojho otca. Ak máš problémy v niektorej z týchto oblastí, znamená to, že tvoj otec tu zlyhal? Toto je dôležitá otázka pre každého muža – otázka, ktorou sa skús dnes zaoberať.

Toto určite nie je priestor na dôkladné zaoberanie sa otcovstvom. Avšak v tejto tvojej snahe o lepšie pochopenie seba samého a o získanie väčšej slobody v sebaovládaní ti zaiste dobre padne, keď trocha pouvažuješ o svojom otcovi a o tvojom vzťahu k nemu.

Skús sa opýtať svojho otca, ak je to možné, ako vidí on svojho otca? Možno ti bude hneď jasné, odkiaľ väčšina jeho vlastností pravdepodobne pochádza. A možno si aj ty uvedomíš, čo prenášaš na svoje deti. Daj si pozor, aby to nebolo negatívne a nesnaž sa hľadať vinu, ale pochopiť. Nezabudni, si na ceste k vypestovaniu čnostných návykov uprostred bratského spoločenstva. Tieto návyky budú darom pre ľudí okolo teba, zvlášť pre tvoje deti, bez ohľadu na to, ako sú staré. Svoju minulosť nezmeníš, no máš pred sebou príležitosť spolu s PÁNOM pracovať na dizajne novej budúcnosti.

Ak bude múdre tvoje srdce,
syn môj, radovať sa bude
moje srdce tiež.

Príslovia 23:15

15. DEŇ BOH SI ŽELÁ TVOJU SLOBODU

Ex 6, 28 – 7, 7

V tom čase, keď Pán v egyptskej krajine hovoril Mojžišovi, ²⁹Pán povedal Mojžišovi: „Ja som Pán! Povedz faraónovi, egyptskému kráľovi, čo som ti hovoril!“ ³⁰Ale Mojžiš odpovedal Pánovi: „Veď ja mám nemotorné ústa, akože ma faraón vypočuje?“

7¹Pán však povedal Mojžišovi: „Pozri, dávam ťa faraónovi za božstvo a tvoj brat Áron bude tvojím prorokom. ²Ty mu rozpovieš všetko, čím som ťa poveril, a tvoj brat Áron bude hovoriť faraónovi, aby prepustil Izraelitov zo svojej krajiny. ³Ja však zatvrdím faraónovo srdce, aby som urobil veľa svojich znamení a zázrakov v egyptskej krajine. ⁴A faraón vás nebude počúvať, ja však položím svoju ruku na Egyptanov a za veľkých súdov vyvediem svoje voje a svoj izraelský ľud z Egypta. ⁵Potom poznajú Egyptania, že ja som Pán, keď vystriem proti Egyptanom svoju ruku, aby som spomedzi nich vyviedol Izraelitov.“ ⁶A Mojžiš a Áron urobili tak, ako im rozkázal Pán. Tak urobili. ⁷Mojžiš mal osemdesiat rokov a Áron osemdesiat tri rokov, keď rokovali s faraónom.

Zamyslenie

Po vypracovanom rodokmeni text pripomína to, čo Pán hovoril Mojžišovi na začiatku. Opätovne poverí Mojžiša misiou ísť k faraónovi a komunikovať mu Pánove slová. Keďže faraón sa sám pokladá za boha, Mojžiš bude v kontakte s ním vystupovať, ako jemu rovný protivník a bude hovoriť s autoritou svojho Boha (Podľa sv. Ambróza príčina a pôvod, ktoré vedú k označeniu Mojžiša za boha, sa nachádzajú v jeho víťazstve nad vášňami a márnosťou).

Mojžiš už nepripomenie svoju negatívnu skúsenosť so súkmeňovcami, ale možnosť začať teraz s plánom odznova mu dovoľí zopakovať jedinú výhradu - že je neobratný v reči. Na ňu Pán reaguje dlhou vysvetľujúcou rečou, kde vypovie viac, ako je len riešenie tejto námietky Áronom ako hovorcom. Ak si Mojžiš pokorne uvedomuje svoju neobratnosť v reči, ale vie, že Pán vec vyrieši, potom je vhodným kandidátom na vodcu.

Pán informuje Mojžiša o budúcom behu udalostí, čo ho má utvrdiť v istote jeho poslania. Faraónova spurnosť nie je bez zmyslu, ale tvorí súčasť Pánovej stratégie. Pán má jedinú kontrolu nad situáciou od začiatku až do konca. Faraónovi nedovoľí, aby mal čo len najmenšiu pozitívnu účasť na vyslobodení Izraela z Egypta; je odsúdený na porážku.

Mnohí hľadali odpoveď na otázku, ako môže Boh, ktorý je milosrdný a dobrotivý, urobiť niekoho srdce spurným. Rabín Raši hovorí, že modloslužobníci nemajú v sebe toľko dobra, aby začali robiť úprimné pokánie. Podľa sv. Augustína, neobľomnosť faraónovho srdca, ako keby bola po-

trebná na to, aby sa rozmnožili a naplnili Božie zázraky v Egypte. Boh si posluži aj zlom, aby ukázal dobrým to, čo chce.

Faraónove neoblomné srdce je zlé z jeho vlastnej viny. Slobodne, vedome a tvrdošijne sa stavia sa proti Božím príkazom - a v tom je jeho zatvrdlosť. Výraz tvrdošijné srdce vyjadruje človeka, ktorý je nerozumne uvažujúci, zanovitý a neposlušný. Cieľom tu nie je polemizovať o faraónovej slobode a jeho zodpovednosti; zatvrdenie srdca môže chápať aj tak, že Boh sa rozhodol nielen rešpektovať jeho rozhodnutie, ale ešte ho v tom podporiť, aby faraón poznal dôsledky svojho prístupu a musel uznať, že nie je zvrchovaným pánom!

Možíš dôveru v seba samého stráca, ale Pánova dôvera v neho je silná. S nami je to podobne. Tvoj životný štýl sa mení. Vo svojom napredovaní nechabuj v pridržaní sa Božej cestovnej mapy. Nezlavuj v modlitbe, v asketizme a v bratskom spoločenstve. Milosť vlády nad tvojimi vášňami sa bude tak v tebe stále viac zväčšovať. Ďakuj Bohu za úspech, ktorý si mal doteraz. Udržiavanie sa v tomto „ďakovnom móde“ ti pomôže zachovať si radosť aj uprostred výziev týchto duchovných cvičení.

Lebo vy ste povolaní pre slobodu, bratia,
len nedávajte slobodu za príležitosť telu,
ale navzájom si slúžte v láske!

Galaťanom 5:13

16. DEŇ SPÁSA PRICHÁDZA CEZ KRÍŽ

Ex 7, 8 - 13

Pán ďalej hovoril Mojžišovi a Áronovi: ⁹„Keď bude faraón od vás žiadať: »Nože, urobte zázrak!«, povieš Áronovi: »Vezmi svoju palicu a hod' ju pred faraóna!«, a premení sa na hadiu potvoru.“

¹⁰Potom Mojžiš a Áron išli k faraónovi a robili tak, ako im prikázal Pán. Áron hodil svoju palicu pred faraóna a pred jeho služobníkov a ona sa premenila na hadiu potvoru. ¹¹Faraón dal však zavolať (svojich) mudrcov a čarodejníkov a oni, egyptskí zaklínači, svojimi čarami urobili to isté: ¹²Každý z nich hodil svoju palicu a ony sa premenili na hadie potvory. Áronova palica však požerala ich palice. ¹³No faraónovo srdce zostalo tvrdé a nepočúvol ich, ako im predpovedal Pán.

Zamyslenie

Opakujúce sa scény o tom, čo sa stane, vyprovokované faraónovým neoblomným srdcom a jeho tyranskou autoritou, svedčia o vyššom poriadku: Boh má pod kontrolou prirodzený svet tak, aby sprostredkoval svoj zámer. Útlak ľudu nemôže ostať nevyriešený!

Text stroho, bez detailov opisuje druhé stretnutie Mojžiša a Árona s faraónom. Možno povedať, že je to predohra k ranám.

Pán poverí Mojžiša a Árona konkrétnym postupom pre prípad, žeby faraón chcel dôkaz toho, že majú Boží mandát. Už predtým povedal Mojžišovi obsah posolstva, teraz Mojžiša poučí, čo má prikázať Áronovi. Mojžiš bude pred faraónom reprezentovať takého silného Boha, že keď nariadi Áronovi urobiť nejaký zázrak, on ho vykoná. Áronova palica sa zmení na hadiu potvoru. Prvý zázrak, ako aj fakt, že požerlie hadie potvory egyptských mágov bude znamením, že za nimi stojí mocný Boh.

Mojžiš ide k faraónovi bez obáv a Áron vykoná zázrak presne podľa Pánovej predpovede – faraón si vyžiada znamenie. Len čo Áron urobí zázrak faraón reaguje a prikáže svojim veštcom, aby urobili to isté. Jednému zázraku čelí mnohými rovnakými zázrakmi, takže ten ich jeden zázrak sa zdá byť triviálnym. Horšou stránkou je skutočnosť, že faraón sa neskloní pred Pánom. Cíti sa byť nadradený nad Boha Mojžiša a Árona. No v momente, keď mal tento dôkaz dosvedčiť túto jeho nadradenosť, nastáva obrat! Áronova hadia potvora požerlie ostatné. Faraón je zmrazený na smrť – triumfuje Pán! Faraónovo srdce však ostáva neoblomné a svoj postoj nezmení. Toto druhé stretnutie je poslednou kvapkou, ktorá naplnila čašu Božej trpezlivosti.

Sv. Efrém považuje palicu za znak kríža. Ona zapríčinila všetky rany, keď pohltila hadov, podobne ako kríž mal zničiť všetky modly. Ako sa palica stala hadom a pohltila ďalších hadov, tak Slovo sa stalo telom a

zničilo moc hriechu.

Kríž je jediná cesta k spáse, inej niet. Nehľadaj ako faraón alternatívy, teda alternatívne cesty k slobode, pretože inej cesty niet. Ak si schopný uniesť, čo ti PÁN povie, zahľad sa dnes na kríž a pýtaj sa PÁNA, či jestvuje nejaká iná cesta, ako cesta kríža?

Kto neberie svoj kríž a nenasleduje ma,
nie je ma hoden.

Matúš 10:38

17. DEŇ ÚPLNE NAPLNENÝ

Ex 7, 14 - 24

Nato hovoril Pán Mojžišovi: „Faraónovo srdce je tvrdé. Nechce prepustiť ľud. ¹⁵Zrána choď k faraónovi - on pôjde vtedy k vode - a na nílskom brehu mu podíď v ústrety! Palicu však, čo sa premenila na hada, vezmi si do ruky ¹⁶a povieš mu: »Pán, Boh Hebrejov, ma poslal k tebe s rozkazom. Prepust' môj ľud, aby mi slúžil na púšti! Ale ty si neposlúchol doteraz. ¹⁷Preto toto hovorí Pán: Podľa tohoto poznáš, že ja som Pán: Pozri, ja teraz udriem palicou, čo je v mojej ruke, nílsku vodu a premení sa na krv. ¹⁸Aj ryby, čo sú v Níle, podochnú a Níl bude páchnuť, takže sa Egyptanom bude priečiť piť vodu z Nílu.« ¹⁹Potom Pán vřavel Mojžišovi: »Povedz Áronovi: »Vezmi si svoju palicu a vystri ruku nad egyptské vody, nad ich potoky, kanále, jazerá a nad všetky ich vodné nádrže, aby sa premenili na krv. A bude krv v celom Egypte, ešte aj v drevených a kamenných nádobách!« ²⁰A Mojžiš a Áron urobili tak, ako im prikázal Pán. Zdvihol svoju palicu pred faraónom a jeho služobníkmi, udrel nílsku vodu a všetka nílška voda premenila sa na krv. ²¹Ryby v Níle podochli a Níl zapáchal tak, že Egyptania nemohli piť z Nílu vodu. A krv bola v celej egyptskej krajine. ²²Ale egyptskí zaklínači svojimi čarami urobili to isté, a tak faraónovo srdce ostalo zatvrdnuté a nepočúvol ich, ako predpovedal Pán. ²³Faraón sa obrátil a šiel domov, a nepripúšťal si to vôbec k srdcu. ²⁴Všetci Egyptania kopali okolo Nílu pitnú vodu, lebo nílška voda sa piť nedala.

Zamyslenie

Konečne prichádza chvíľa, keď silné slová nahradia mocné skutky. Ide o radikálnu potýčku medzi oslobodzujúcou silou Pána a nedostačujúcimi silami faraóna a egyptských mágov. Rany nie sú náhodné prírodné nešťastia, aj keď súvisia s niektorými prírodnými kalamitami.

Prvú ranu možno charakterizovať, ako zmenu prirodzeného poriadku. Pán uvádza svoj príkaz pripomenutím reálneho stavu: faraón nechce prepustiť svoj ľud. Určí vhodný čas - skoro ráno, kedy sa začínajú všetky dôležité aktivity - a hovorí Mojžišovi, aby faraónovi pripomenul, čo mu povedal. Mojžiš mu má predpovedať aj smrtonosné následky: zápach a nemožnosť piť vodu. Voda, zdroj života sa znečistí a stane sa zdrojom smrti pre celú krajinu. Moc nad životom a smrťou má v rukách Pán.

Prví, ktorí reagujú na tento zápas sú faraónovi veštcí. Urobia tak isto ako Áron a tak relativizujú údajnú moc Boha, čím podporia hrdosť faraóna. Ten sa bezohľadne vráti do svojho príbytku, napriek tomu, že všetci Egyp-

ťania sa namáhavo snažia nájsť vodu, aby prežili.

Origenes predstavuje prvú ranu, ktorá je namierená proti zločinu utopenia hebrejských novonarodených chlapcov. Podľa Kasiodora znak krvi, ktorá bola ešte aj v nádobách (v.19) poukazuje na to, že ľudia boli zachvátení telesnými myšlienkami.

Čím sa naplňa nádoba tvojho života? Milosťou a životom, alebo smrťou a rozkladom? V inom biblickom texte sa tiež hovorí, že nádoby boli naplnené až po okraj - svadba v Káne (Jn 2, 1- 11). Aj tu nastáva premena. Kristus premení vodu, ktorou sú naplnené nádoby určené na očisťovanie na víno – symbol života a radosti a na znak nového života, ktorý nám ponúka on v svojom Duchu. Vedz, že ak mu to dovoľíš, potom Ježiš aj vodu nášho života premení na víno. Pros dnes Pána, aby ňa naplnil životom a radosťou až doplna.

Toto som vám povedal,
aby ste vo mne mali pokoj.
Vo svete máte súženie,
ale dúfajte,
ja som premohol svet!
Ján 16:33

18. DEŇ ŽI PRE INÝCH

Ex 7, 25 - 8, 11

Takto prešlo sedem dní odvetdy, čo Pán udrel Níl. ²⁶A Pán povedal Mojžišovi: „Vojdi k faraónovi a povedz mu: »Toto hovorí Pán: Prepust' môj ľud, aby mi slúžil! ²⁷Ak ho neprepustiš, ja navštívim žabami celý tvoj kraj!« ²⁸Potom sa Níl bude hemžiť žabami a vyjdú von a natisnú sa do tvojho paláca, do tvojej spálne, do tvojej postele, aj do prýtkov tvojich služobníkov a tvojho ľudu, do tvojich pekární i korýt na cestu. ²⁹Áno, žaby budú skákať po tebe, aj po tvojich poddaných a po všetkých tvojich sluhoch!«

⁸Pán prikázal Mojžišovi aj toto: „Povedz Áronovi: »Vystri ruku so svojou palicou nad rieky, kanále a rybníky a prived' žaby na egyptskú krajinu!« ²I vystrel Áron ruku nad egyptské vodstvo, a tu povyliezali žaby a pokryli egyptskú krajinu. ³Ale aj zaklínači svojimi čarami urobili to isté. Aj oni priviedli žaby na egyptskú krajinu. ⁴Vtedy faraón dal zavolať Mojžiša a Árona a povedal: „Poproste Pána, aby odňal odo mňa a od môjho ľudu tie žaby. Potom prepustím ľud, aby šiel Pánovi priniesť obeť.“ ⁵A Mojžiš povedal faraónovi: „Urči mi, nakedy mám vyprosiť tebe i tvojim služobníkom a tvojmu ľudu, aby žaby zmizli od teba a z tvojich domov a aby zostali iba v Níle?!“ ⁶On odvetil: „Na zajtra!“ Mojžiš povedal: „Bude podľa tvojho slova, aby si poznal, že nik nie je ako Pán, náš Boh. ⁷Žaby sa teda vzdialia od teba a z tvojich domov, aj od tvojich služobníkov a od tvojho ľudu, iba v Níle ostanú.“ ⁸Nato Mojžiš a Áron odišli od faraóna a Mojžiš prosil Pána za sľub, ktorý dal faraónovi. ⁹A Pán urobil podľa Mojžišovej prosby: Žaby podochli v domoch, v nádviariach i na poliach ¹⁰a pozhrňali ich na veľké hromady, takže zem páchla. ¹¹Keď faraón videl, že nastala úľava, zatvrdil si srdce a nepočúvol ich, ako predpovedal Pán.

Zamyslenie

Druhá rana sa týka úplného znečistenia Egypta. Áronova ruka spôsobí, že žaby ovládnu celý Egypt – vlezú do všetkých domov, vrátane faraónovho. Krajina a obyvatelia sú znečistení. (Podľa izraelskej tradície oboživníky bez plutiev a bez šupín boli nečisté). Hoci nebezpečenstvo nie je až také veľké ako v prípade prvej rany, je rozhodne mimoriadne protivné a, na rozdiel od prvej rany teraz už neušetrí ani faraóna. Aj on sa stáva obeťou a jeho prvotná reakcia potvrdzuje jej intenzitu. Aj on prosí Mojžiša o oslobodenie (8, 4) a to je dôležité nóvum v deji.

Cieľom tejto rany je dokázať, že Pán má moc nielen nad životom a smrťou, ale aj využiť zvieratá ako deštrukčnú zbraň. Pán sa ukázal ešte mocnejší, keďže faraón bol donútený prosiť o odstránenie rany a tiež preto,

lebo po faraónovej prosbe priviedol všetko do pôvodného poriadku (9). Novotou je aj istota, s akou sa Mojžiš dohoduje s faraónom, aby ho priviedol k uznaniu Pána. Mojžiš verí, že s dosiahnutím milosti pre faraóna aj faraón dodrží prísľub prepustenia ľudu. Pánova zhovievavosť kontrastuje s faraónovou tvrdosťou srdca, keď on sám sa upevňuje v rozhodnutí neprepustiť ľud.

Sv. Augustín hovorí, že Boh si mohol podriadiť faraónov pyšný ľud šelmami, no vybral si žaby, aby ho pokoril. Sv. Gregor opisuje druh žaby, ktorá je hlučná a odporná, má dvojaký život – na zemi a vo vode, je odpudzujúca na pohľad a jej koža smrdí. Tieto žaby vstupujú o domov, postelí a komôr Egyptanov ale nedotknú sa Hebrejov. Pod žabou Gregor rozumie práve ten druh ľudí, ktorí žijú dvojitým životom a sú ovládaní vášňami. Preto vraví, že žaby bývajú v domoch tých, ktorí sa stali Egyptanmi štýlom života.

Sv. Izidor (560-636) si myslí, že žaby obrazným spôsobom predstavujú diela básnikov. Básnici priniesli na tento svet mnohé klamné príbehy. Ich prázdne básne označuje Izidor za kvákanie žiab. Tieto zvieratá neslúžia totiž na nič, len na to, aby vydávali nepríjemné a otravné zvuky!

Fanatické sledovanie médií, televízie, internetu podľa vedcov výrazne zhoršuje mozgové funkcie až tak, že človek zanedbáva svoje povinnosti v práci alebo v škole. Je to presný opak toho, čo to znamená byť mužom na svojom mieste. Chceš dosiahnuť svoj skutočný potenciál? Chceš silu, ktorú ti dal Boh používať tak, ako ju on v tebe stvoril? Ak áno, potom myslí viac na druhých, viac sa skloň pred Bohom, a viac sa snaž vidieť problémy iných, ako svoje. Ako ťa Boh vidí dnes? Nie je aj tvoj dom plný takýchto žiab? Skús sa ho na to opýtať...

Pokorte sa pred Pánom
a on vás povýši.
Jakub 4:10

19. DEŇ BOH DÁVA DAR REČI

Ex 8, 12 - 15

Potom Pán povedal Mojžišovi: „Povedz Áronovi: »Vystri svoju palicu a udri prach zeme, aby sa po celej egyptskej krajine premenil na komáre!“¹³Aj tak urobili. Áron vystrel ruku so svojou palicou a udrel prach zeme. I nastali komáre na ľudoch a na dobytku. Všetok prach egyptskej krajiny sa premenil na komáre.¹⁴Aj zaklínači robili podobne, aby vyvolali komáre, ale im sa to nepodarilo. Boli teda komáre na ľudoch i na dobytku.¹⁵Tu povedali zaklínači faraónovi: „To je Boží prst!“ Iba faraónovo srdce ostalo zatvrdnuté a on ich nepočúval, ako predpovedal Pán.

Zamyslenie

Text nezachycuje nijaký predchádzajúci rozhovor Mojžiša s faraónom, a z predchádzajúceho deja je jasné, že faraón napriek prvej nádejnej reakcii nepovolí. Tretia rana je opísaná krátko, ale má bolestný dopad – nielen na ľudí, ale aj na zvieratá. Významnou je neohraničenosť pôvodu a účinku nebezpečenstva, ktoré Pán prichystá pre svojich nepriateľov. To- tiž, ak prvé dve rany, ktoré mali pôvod vo vode, faraóna neovplyvnili, možno tak urobí rana, ktorá pôvod vo vode nemá, a mohla by egyptského vládcu ovplyvniť.

Pánova všemohúcnosť sa prejavuje novým spôsobom a má iný pôvod – je z prachu zeme. Pán má moc rozsierať smrť kdekoľvek a kedykoľvek. V jeho moci sa aj samotné zvieratá môžu stať smrtonosným nástrojom. Reakcia Egypťanov je po tejto rane po prvýkrát rôzna. Zaklínači sú po prvýkrát nemohúci a reagujú odlišne ako faraón (v. 14, 15)

Áron vykoná príkaz a dej je vykreslený hrozivým obrazom – všetok prach sa zmení na komáre. Prach, ktorého v Egypte bolo množstvo, sa premení na mimoriadne ničiacu pohromu. Hoci faraón nie je výslovne spomenutý medzi zasiahnutými, po prvýkrát sa stáva obeťou rany spolu s ostatnými. Ak sú do osudu celej krajiny vtiahnuté aj zvieratá, potom dolieha aj na vládara. Posolstvo je ľahko čitateľné. Nemal zmeniť svoj názor, potom čo nastala úľava so žabami. Hrozná rana komárov predznačuje dramatickú situáciu v Egypte, ale ozrejní aj vstup zaklínačov do diania. Po prvýkrát sú v dueli proti Mojžišovi a Áronovi v koncoch. Už nemajú ani zďaleka takú moc, akú predstavujú Mojžiš a Áron. Ak dovtedy používali zaklínadlá, teraz rozprávač nechá po prvýkrát zaznieť iné ich slová. Vyznávajú, že za dvomi Hebrejmi je nadprirodzená sila – Boží prst. Kapitulujú pred ním. Urobí rovnako aj ich panovník?

Sv. Izidor hovorí, že komáre sa môžu porovnávať s ľuďmi, ktorí prebodávajú dušu jemnými dotykmi slov. Útočia s takou Istivosťou, že kto je oklamáný, ani nevidí, ani nechápe, kde je vlastne pôvod oklamania. Po-

znamenáva aj to, že v tretej rane egyptskí zaklínači mohli spoznať Boží prst, ktorý je obrazom Ducha Svätého.

Pápež František hovorí: Kresťan nepoužíva spoločensky zaliečavý štýl reči, inklinujúci k pokrytectvu, ale je nositeľom pravdy evanjelia s transparentnosťou detí. Nie ako farizeji, ktorí prichádzajú k Ježišovi kladú mu otázky - ale ich zámer je, aby padol do pasce! Snažia sa predstaviť sa ako priatelia, ale to všetko je falošné. Ježiš chce od nás miernosť a tiež transparentnosť duše dieťaťa: *Vaša reč nech je ,Áno, áno! Nie, nie!’*

Dobre sa dnes zamyslime nad tým, aký je náš spôsob reči. Hovoríme v pravde, s láskou, alebo hovoríme tak, že myslíme niečo úplne iné? Nie je ako pichnutie komárom?

Vyprosuj si dnes od Pána, aby tvoja reč bola rečou jednoduchou, akou hovorí dieťa - Božie dieťa, aby bola rečou pravdy a lásky.

20. DEŇ SLUŽ PÁNOVI

Ex 8, 16 - 28

Potom hovoril Pán Mojžišovi: „Zajtra na úsvite predstúp pred faraóna, pôjde vtedy k vode, a povedz mu: »Toto hovorí Pán: Prepust' môj ľud, aby mi slúžil!« ¹⁷Lebo ak neprepustíš môj ľud, ja privediem na teba, na tvojich služobníkov, na tvoj ľud i na tvoje domy jedovaté muchy. Domy Egyptčanov, ba ešte aj pôda, na ktorej stoja, budú preplnené muchami. ¹⁸S krajom Gessen však, kde býva môj ľud, urobím v tom istom čase výnimku, takže tam nebude nijakých múch, aby si zvedel, že na zemi som Pánom ja. ¹⁹Urobím rozdiel medzi mojím a tvojím ľudom. Zajtra sa stane toto znamenie!« ²⁰A Pán urobil tak. Dostavili sa v rojoch jedovaté muchy do faraónovho paláca, do príbytkov jeho služobníkov a po celej egyptskej krajine. A krajina ťažko trpela od múch. ²¹Nato dal faraón zavolať Mojžiša a Árona a povedal: „Chodte a obetujte svojmu Bohu tu v krajine!“ ²²Mojžiš však odpovedal: „Tak sa to nedá urobiť, lebo my budeme prinášať nášmu Bohu obety, ktoré sú pre Egyptčanov ohavnosťou. Ak by sme pred ich očami prinášali obety, ktoré sú pre nich ohavnosťou, vari by nás neukameňovali?“ ²³Vyberieme sa na tri dni cesty na púšť, aby sme Pánovi, nášmu Bohu, priniesli obeť tak, ako nám prikázal.“ ²⁴A faraón odpovedal: „Ja vás prepustím, aby ste Pánovi, svojmu Bohu, priniesli obeť na púšti, len sa nevzdáľujte veľmi ďaleko! Pomodlite sa za mňa!“ ²⁵Vtedy Mojžiš povedal: „Hľa, ja teraz od teba odídem a budem prosiť Pána a zajtra sa vzdialia muchy od faraóna, od jeho služobníkov a od jeho ľudu. Len nech nás faraón zasa neoklame, keď potom nebude chcieť prepustiť ľud, aby priniesol obeť Pánovi.“ ²⁶Keď Mojžiš vyšiel od faraóna, orodoval u Pána. ²⁷A Pán urobil podľa Mojžišovej prosby a odňal muchy od faraóna, od jeho služobníkov a od jeho ľudu. Neostalo ani len jedinej. ²⁸Ale faraónovo srdce sa zatvrdilo aj tento raz a neprepustil ľud.

Zamyslenie

Aj štvrtá rana – muchy – má podobne ako predchádzajúce, ničivý charakter. Z jej opisu vysvitá, že je mierená na faraóna – on je hlavná obeť (v. 17, 25, 27). Všetok ľud a celá zem trpí nielen nečistotou, ale aj skazou a smrťou ako následkom hávede múch. Všemohúci Pán má Egypt pevne v rukách – opis rozlišuje medzi krajinou svojho ľudu Gessen a krajinou ľudu Egypta. Toto oddelenie je pochopiteľné len vo svetle zvýraznenia rovnakého osudu ľudu a jeho vládcu. Podobne ako sa Pán delí o rovnaký osud s krajinou Gessen a jej obyvateľmi, tak sa aj faraón delí o rovnaký osud s krajinou Egypt a jej obyvateľmi. Nepoznáme prvú reakciu faraóna, no z dialógu s Mojžišom a Áronom je zrejme že panovníka táto rana jednoznačne ovplyvnila. Prezrádza to i príkaz,

ktorým dovoľuje Izraelitom ísť obetovať (v. 21) no v krátkej reči určí, že obetovať musia len v jeho krajine. Istivo využije to, že Mojžiš v žiadosti zamlčal miesto obety. Dovoľenie síce dáva, ale ľud zo svojho teritória pustiť nechce. Mojžiš však rozumnou obajobou predstaví faraónovi možný masaker, ktorým by sa skončil ich pokus. Egypťania by sa mohli uraziť a následne by ukameňovali obetujúcich Izraelitov (v.. 22)! Faraón kapituluje, no opäť dodá, aby nešli príliš ďaleko a dáva najavo, že osud Izraela závisí od jeho dovoľenia: *Ja vás prepustím*. Pridá aj udivujúcu žiadosť, aby prosili za neho (v. 24) Mojžiš to v odpovedi zdvorilo prisľúbi, ale súčasne dá najavo, že faraónov osud závisí od Pána. Mojžišovo konanie je prekvapivo isté, je Pánovým vyslancom, a preto vystupuje s pevnou dôverou v Neho (v. 25).

Na Mojžišovu žiadosť Pán spôsobí, že muchy odletia od faraóna; háveď dokonca celkom zmizne. No faraónova ľstivosť, keď dosiahne čo chcel spôsobí, že sa vráti k svojmu predchádzajúcemu postoju. Mojžišova nedôvera (v. 25) sa ukáže byť oprávnená.

Patristickí komentátori tejto rany hovoria, že muchy ako tvory, ktoré sú často drzé a nepokojné, predstavujú arogantné nároky telesných žiadostí. Egypt je bitý muchami, ako sú bičované nepokojom svojich túžob srdcia všetkých, čo milujú tento svet.

O dôvode, prečo by obeta Izraelitov bola ohavnosťou hovoria, že Izraeliti mali obetovať zvieratá, ktoré si Egypťania uctievali ako formu božstva. Ako príklad bohov-zvierat sa uvádza Jupiter Ammon vo forme barana, alebo Api spodobňovaný ako býk. Sv. Ambróz hovorí, že nenávisť čistých obiet Izraelitov, je obrazom nenávisťi dokonalého hľadania čnosti.

Možno sa niekomu zdá zvláštne obetovať ovce a dobytok, ale to že mnohí slúžia, teda klaňajú sa a obetujú množstvám falošných bohov a bôžikov sa zvláštne byť nezdá. Bohovia peňazí a mamony, neviazaného sexu a zábav, moci, médií, športu, slávy... Ako je to s nami? Sme slobodní, alebo slúžime otrokárom tejto doby. Je to Pán, alebo oni, ktorí nám v skutočnosti diktujú, ako máme myslieť a čo máme robiť? Nebuď otrokom, slúž Pánovi a hľadaj ho čoraz väčšmi vo svojom živote.

Pána, svojho Boha, nasledujte, jeho sa bojte
a jeho príkazy zachovávajte, jeho počúvajte,
jemu slúžte a k nemu sa viňte!

Deuteronomium 13:4

21. DEŇ ODDELENÝ PRE BOHA

Ex 9, 1 - 7

Potom Pán povedal Mojžišovi: „Chod' k faraónovi a povedz mu: »Toto hovorí Pán, Boh Hebrejov: Prepustiť môj ľud, aby mi slúžil!«² Lebo ak odoprieš prepustiť ho a budeš ho zdržiavať, ³Pánova ruka bude na tvojom dobytku na poli, na koňoch, osloch, ťavách, býkoch a ovciach ako hrozná nákaza. ⁴Pán však urobí rozdiel medzi izraelským a egyptským dobytkom a z toho, čo patrí Izraelitom, nezahynie ani kus. ⁵Pán označil aj čas, keď povedal: »Zajtra to Pán urobí v krajine.«⁶ A Pán to nasledujúci deň urobil: pohynul všetok egyptský dobytok, kým z izraelského dobytku nezahynul ani jeden kus. ⁷Faraón si to dal zistiť, a naozaj z izraelského dobytku nezahynul ani jeden kus. Srdce faraóna však ostalo tvrdé a neprepustil ľud.

Zamyslenie

Rozprávanie z opisu uskutočnenia piatej rany vynecháva Mojžiša a Árona. Už nie je ani potrebné príliš zdôrazňovať, že Pán má moc, ktorú reguluje podľa teritória ako chce, ako to bolo zrejmé z predchádzajúcej rany. Rozprávač zdôrazní viac zvrchovanosť Pána, ako pôvodcu akejkoľvek epidémie, v ktoromkoľvek čase.

Rozprávanie predpokladá vnímanie, že osud, ktorý zasiahne dobytok, môže kedykoľvek zasiahnuť aj majiteľa dobytku, faraóna. Text nehovorí ani o prvej reakcii faraóna – či sa zdráhal prepustiť Izraelitov, alebo nie.

Pán naplánuje úder časovo a lokálne presne. Ak dobytok začne hynúť vo vopred stanovenej chvíli – ako si to dá faraón zistiť – egyptský vládca bude ohromený! A ohromujúce je nielen to, že rana zasiahla jeho krajinu v stanovenej chvíli, ale že dobytok Izraelitov zasiahnutý nebol. Schopnosť rozlíšenia je výsada zvrchovanej moci Pána!

Zvláštna poznámka, že faraón nechal preskúmať vec má zmysel len ak dobytok Izraelitov bol v nejakom kontakte s dobytkom Egyptanov. Táto skutočnosť rozlíšenia presvedčivo potvrdí, že Izraelitov vyňal z veľmi ťažkej rany naozaj Boh, a že to on nalieha na faraóna, aby nechal ľud Izraela odísť obetovať Pánovi. Tentokrát sám Pán slovom *zajtra* stanoví čas začiatku rany. (V druhej rane slovom *zajtra* faraón nadiktoval ukončenie rany).

Táto piata rana moru teda privádza faraóna k poznaniu zvrchovanej moci Pána, ktorý sám vládne nad časom a priestorom svojho konania. Hoci faraón nechal podrobne preskúmať účinky morovej rany, jeho reakcia je nadmieru udivujúca. Napriek tomu, že smrtonosná epidémia pôsobí len na jeho teritóriu, ale ani tak neuzná Pánovu vládu a ostáva zatvrdilý vo svojom rozhodnutí! Neprepustí ľud Izraela! Riskuje až príliš. Je vôbec možné, by ich raz prepustil?

Podľa sv. Izidora, piata rana sa jasne ukazuje ako dôsledok toho, že Egypťania si uctievali svojich bohov vo zvieracej podobe. Takto dokazovali svoju pomätenosť a hlúposť, lebo ako nerozumné bytosti dávajú meno boha zvieratám, alebo dreveným, či kamenným figúram.

Odkaz poslaný faraónovi je jasný: Boh má v úmysle oddeliť ľud Izraela. Izraeliti nepatria faraónovi, ale iba Bohu!

Tak, ako mali byť oddelení Izraeliti, aj ty si bol oddelený a zasvätený Bohu - a to krstom. Keď si sa vynoril z krstného prameňa stal si sa synom nebeského Otca. Stal si sa posvätným vlastníctvom Boha a bolo ti dané všetko, čo potrebuješ, aby si sa mohol stať naplno účastným na úchvatnom Božom živote. Uvedomuješ si, čo to znamená, že tvoj život je posvätný? Keď kňaz používa pri sv. omši kalich, tento kalich sa nikdy nemôže používať na svetské účely, a podobne je to aj s tebou. Krst ňa oddelil; zostávaš síce medzi ľuďmi, no si oddelený, aby si patril Pánovi.

Je ľahké zabudnúť na moc a účinok krstu, no čím viac si budeš uvedomovať túto svoju skutočnú identitu, tým viac ti bude pripadať honba za mocou, sexom, peniazmi či postavením, nerozumným konaním. Uvažuj vo svojom srdci nad milosťou svojho krstu. Uvedom si výsadu danú v krste - teda svoje dedičstvo vo večnosti.

Vstúp dnes do dialógu s Pánom, hovor s ním o svojom oddelení a posvätnosti, uvažuj spolu s ním, ako to máš správne chápať a pýtaj sa ho v čom presne zlyhávaš. Pozorne mu načúvaj a buď ochotný a pripravený robiť zmeny, ktoré od teba žiada Pán na tejto ceste ku slobode.

Buďte mi svätí, lebo ja, Pán, som svätý,
a ja som si vás oddelil od národov,
aby ste boli moji!
Levitikus 20:26

22. DEŇ VREDY TEJTO DOBY

Ex 9, 8 - 12

Nato Pán prikázal Mojžišovi a Áronovi: „Naberte si plné hrste sadzi z pece! Mojžiš nech to potom rozsype pred očami faraóna proti nebu. ⁹Ony sa rozšíria ako jemný prach po celej egyptskej krajine a spôsobia na ľudoch a na dobytku vredy a zdurené pľuzgiere po celej egyptskej krajine.“ ¹⁰I vzali sadze z pece a predstavili sa pred faraóna a Mojžiš ich rozsypal proti nebu. Tu vznikli na ľudoch a na dobytku zdurené pľuzgiere, ktoré sa potom rozšírili. ¹¹Zaklínači sa však nemohli dostaviť pred Mojžiša pre vredy, lebo vredy boli na nich ako na všetkých Egypťanoch. ¹²Ale Pán zatvrdil faraónovo srdce a on ich nepočúval, ako Pán predpovedal Mojžišovi.

Zamyslenie

Ničivý charakter šiestej rany (vredy) sa prejaví nielen na zvieratách, ale už aj na ľuďoch. Typickým znakom tejto rany, je podobne ako v prípade prvej a tretej rany (krv a komáre), prvok premeny. Sadze, akýmsi čarovným gestom vyhodené smerom k nebu, padajú nadol a spôsobujú pľuzgiere na ľudskej koži. Tentokrát sú zasiahnutí aj potenciónálni konkurenti Pánových poslov - egyptskí zaklínači.

Božiemu príkazu už nepredchádza Božia výzva faraónovi, aby prepustil jeho ľud. Slová totiž nemajú na faraóna účinok; on reaguje len na doliehajúce nebezpečenstvo. Mojžiš a Áron prídu k faraónovi a iniciujú pľuzgierové ochorenia, ktoré sa budú okamžite šíriť. Nik sa nemôže ubrániť vredom, ani samotní zaklínači. Trojnásobné zdôraznenie vredovej nákazy – Božím príkazom, Mojžišovým vykonaním a zásahom na zaklínačoch, zdôrazňuje vážnosť tejto rany. Egyptskí zaklínači, ktorí majú kontakt s božstvami a poznajú magické fahy, sú sami zasiahnutí a nemôžu sa dostaviť pred faraóna. Ich imobilita pôsobí ako výsmech faraónovej defenzívy. Zasiahnutí vredmi, neschopní reagovať sú na tom horšie, ako v prípade tretej rany, keď sa ukázali nespôsobilí vykonať podobné gesto. Teraz sú aj oni sami obeťou rany a už druhýkrát preukázali svoju krajnú nemohúcnosť; sú v koncoch. Dalo by sa čakať, že i faraón povolí, no ten nimi pohrdne a nepočúva ich rady (v. 12). Faraón sa vzpiera, zatiaľ čo zaklínači dosvedčujú nemohúcnosť vzoprieť sa tejto sile. Toto je ich posledné slovo, viac sa už na scéne neobjavia.

Podľa komentárov Otcov je vo vredoch predstavené zvrátené a hnisavé zlo tohto veku. Praskajúce pľuzgiere predstavujú aroganciu a pýchu. Horúčky zobrazujú hnev, šialenstvo a zúrivosť.

Hnev a rozum vedia často konať vo veľkom súzvuku. Rozum dáva argumenty a odôvodnenie pre hnev. Presnejšie povedané, človek si myslí

že tento dôvod je skutočný a dostatočný. Ale často to býva nespravodlivý hnev. Je prehnaný, zákerný, pomstychtivý a dlho pretrvávajúci. Jeho následkom je poväčšine trvalé odlúčenie. Je to ten druh hnevu, ktorý ničí priateľstvá, rozbíja rodiny, ak sa hromadí, dokáže zničiť civilizáciu. Prvé slová z kríža *Otče, odpusť im...*, ktoré povedal Ježiš mali za cieľ odčiniť hriechy prameniace v hneve.

Svet je vo vojnovom stave. Sám vidíš tieto vtedy okolo seba: hnev a nenávisť, hádky, arogancia, nespravodlivosť, chudoba, hlad...

Pros dnes Pána slovami sv. Františka z Assisi: „*Pane, urob ma nástrojom svojho pokoja. Daj, aby som vnášal lásku, kde panuje nenávisť; odpustenie, kde sa množia urážky; jednotu, kde vládne nesvornosť. Daj, aby som prinášal pravdu tým, čo blúdia; vieru tým, čo pochybujú; nádej tým, čo si zúfajú; svetlo tým, čo tápu vo tmách; radosť tým, čo smútia...*“

23. DEŇ DOVOL, ABY NASTALO OBRÁTENIE

Ex 9, 13 - 35

Potom Pán prikázal Mojžišovi: „Ráno vstaň, predstúp pred faraóna a povedz mu: »Toto hovorí Pán, Boh Hebrejov: Prepust' môj ľud, aby mi slúžil! ¹⁴Lebo tentoraz zošlem všetky svoje rany na teba i na tvojich služobníkov a na tvoj dobytok, aby si poznal, že na celej zemi nie je nik taký, ako som ja. ¹⁵Už teraz som mohol vystrieť ruku a teba i tvoj ľud udrieť morom tak, že by si bol vyhubený zo zeme. ¹⁶No náročky som ťa nechal nažive, aby som ti ukázal svoju moc a aby sa tak sláva môjho mena rozšírila po celej zemi. ¹⁷Ak budeš aj naďalej zdržiavať môj ľud a neprepustiš ho, ¹⁸zajtra o tejto hodine zošlem veľký ľadovec, aký ešte v Egypte nebol odvtedy, čo trvá, až podnes. ¹⁹A teraz sa rýchlo postaraj o svoj dobytok a o všetko, čo máš na poli! Lebo všetko, ľudia, dobytok, čo bude na poli a nebude utiahnuté pod strechu, zahynie, keď sa na nich spustí ľadovec.«
²⁰Ktorí sa z faraónových služobníkov báli Pánovej hrozby, tí zaviedli svoju čľaď a svoj dobytok pod strechu. ²¹Kto však nedbal na Pánovu hrozbu, nechal svoju čľaď a svoj dobytok na poli. ²²Vtedy Pán povedal Mojžišovi: „Vystri ruku oproti nebu, nech sa spustí ľadovec na celú egypťskú krajinu, na ľudí i na dobytok a na všetko poľné rastlinstvo v egypťskej krajine!“ ²³Mojžiš vystrel svoju palicu oproti nebu a Pán zoslal hrmenie a ľadovec. Blesky dopadali na zem a Pán dával ľadovcu padať na egypťskú krajinu. ²⁴Počas ľadovca sa hrozne blýskalo a ľadovec bol taký veľký, aký ešte nebol v celej egypťskej krajine, odkedy vznikol národ. ²⁵A ľadovec zbil po celej egypťskej krajine všetko, čo bolo na poli, od ľudí až po dobytok; aj všetko poľné rastlinstvo zničil ľadovec a polámal všetky stromy, čo boli na poli. ²⁶Iba v Gesene, kde bývali Izraeliti, nebolo nijakého ľadovca. ²⁷Tu si dal faraón zavolať Mojžiša a Árona a povedal im: „Tentoraz som zhrešil! Pán je spravodlivý, ja však a môj ľud sme hriešni. ²⁸Oroduj u Pána! Ved' primnoho je už toho hrozného hrmenia a ľadovca. Ja vás prepustím, nemusíte tu zostať!“ ²⁹A Mojžiš mu odvetil: „Len čo vyjdem z mesta, roztiahnem ruky k Pánovi a hrmenie prestane a ľadovec nebude viac padať, aby si vedel, že zem je Pánova. ³⁰Ale ty a tvoji služobníci, ja viem, že sa ešte nebojíte Pána, Boha.“ ³¹Ľan a jačmeň boli zbité, lebo jačmeň bol už v klasoch a ľan bol v kvete, ³²pšenica a tenkeľ zbité neboli, lebo sú neskoršie. ³³A Mojžiš odišiel od faraóna za mesto a rozopál ruky k Pánovi. Tu prestalo hrmenie i ľadovec a nelial sa ani dážď na zem. ³⁴Keď však faraón videl, že dážď, ľadovec a hrmenie prestalo, pokračoval vo svojom hriechu a

zaturdil si srdce on i jeho služobníci; ³⁵faraónovo srdce sa zaturdilo a neprepustil Izraelitov, ako predpovedal Pán prostredníctvom Mojžiša.

Zamyslenie

Siedma rana zasiahne všetko živé, čo sa nachádza pod holým nebom. Krupobitie a sprievodné búrkové javy zasiahli celý Egypt – tak vegetáciu, ako aj ľudí a zvieratá. V opise ničiaceho javu, ktorý je podstatne detailnejší ako v predchádzajúcich ranách, sa evidentne zdôrazní aj neporovnateľnosť rany s predchádzajúcimi ranami. Predovšetkým krupobitím, hromami, bleskami a dažďom sa Pán preukazuje ako ten, čo vládne svetu – pred ním nik a nič neobstojí. Aj presné načasovanie pohromy, jej spustenie a pozastavenie na Mojžišov príhovor, potvrdia zvrchovanú moc, ktorou Pán disponuje.

Rana smeruje na faraóna, aby spoznal, že na celej zemi nie je nikto ako Pán. Faraónovi Pán odkazuje niekoľko jasných informácií: nezasiahne hneď, ale v určený čas; nezasiahne všetkých ale len tých, ktorí budú vonku; nechá faraóna nažive, aby svet spoznal meno Pán. Navrhuje mu možnú záchranu pred nebezpečenstvom.

V oznámení rany je opäť udivujúci fakt, že Pán zjavuje veľkosť rany a faraón pritom ostáva nemenný vo svojom postoji. Posolstvo tohto rozprávania je výslovne orientované na čitateľa: Faraón sa nezdráha preto, lebo je silný, ale práve preto, že Pán mu to dovoľí (v. 16). Pán drží v šachu faraóna, nie opačne.

Kataklyzmická búrka, v ktorú sa nemôže vnímať inak ako Boží súd pritlačí faraóna k stene. Vzdáva sa. Svoje konanie sám charakterizuje ako hriešne, zatiaľ čo Pánovo konanie vníma ako spravodlivé. Jeho vyznanie ústi v prosbu o pozastavenie pohromy. Mojžiš potvrdzuje jeho slová, ktorými uznáva Pána, ale nie je naivný a preto ho varuje! Bez obáv vytkne faraónovi jeho postoj, ktorý je bez bázne pred Pánom, i to, že svoju nádej neskladá v Pána, ale v pšenicu a špargľu, ktoré pohroma ešte nezasiahla. Mojžiš predpovedá tvrdošijnosť nielen jeho, ale aj jeho služobníkov, ktorí majú rovnaký postoj ako on.

Sv. Izidor hovorí, že Boh spúšťa krupobitie, ktoré ničí neresti a zosiela oheň, ktorý spaľuje podnety žiadostivosti.

I výzvy Exodu 90 sa môžu zdať, ako krupobitie, oheň, alebo ľadovec. Vedz, že tieto malé formy umierania seba samému, môžu v tebe pomaly a postupne zničiť všetky tvoje vášne a nezdravé nutkania, ktoré ti blokujú cestu k slobode.

Stoj blízko pri PÁNOVI a nezabudni, že pôst, modlitba a askéza majú schopnosť očistiť tvoj život.

STOP

Kajajte sa teda, obráťte sa, aby sa zotrelí vaše hriechy a prišli časy osvieženia od Pána.

Skutky 3:19

24. DEŇ PRIJAŤ VLASTNÚ SLABOSŤ

Ex 10, 1 – 20

Potom Pán povedal Mojžišovi: „Chod' k faraónovi, lebo ja som mu zatvrdil srdce, aj jeho služobníkom, aby som na ňom urobil tieto svoje znamenia ²a aby si rozprával svojim deťom a vnukom, čo som vykonal Egyptčanom, aké znamenia som na nich robil, aby ste vedeli, že ja som Pán.“ ³Mojžiš a Áron išli k faraónovi a hovorili mu: „Toto povedal Pán, Boh Hebrejov: »Dokedy sa budeš zdráhať pokoriť sa mi? Prepust' môj ľud, aby mi slúžil! ⁴Lebo ak sa budeš zdráhať prepustiť môj ľud, zajtra privediem do tvojho kraja kobyľky. ⁵Ony tak pokryjú povrch zeme, že nebude možno vidieť zem a zožerú zvyšok toho, čo sa zachránilo a zostalo po ľadovci, a poobzierajú všetky stromy, ktoré rastú na vašom poli. ⁶Ba naplnia aj tvoje domy a domy všetkých tvojich služobníkov i všetkých Egyptčanov tak, ako to tvoji otcovia a tvoji dedovia nezažili odvetdy, čo boli na zemi, až po dnešný deň.« ⁷Potom sa obrátil a odišiel od faraóna. ⁷Tu vaveli služobníci faraónovi: „Dokedy nám tento bude na nešťastie? Prepust' ľud, nech slúži Pánovi. Či nevidíš, že Egypt sa rúti do záhuby?“ ⁸I vrátili Mojžiša a Árona k faraónovi a on im povedal: „Chod'te, uctíte si Pána, svojho Boha! Ktorí sú to však, čo majú odísť?“ ⁹Mojžiš odvetil: „Odídeme so svojimi deťmi a starcami, odídeme so svojimi synmi a dcérami, so svojimi ovcami a dobytkom, lebo máme sviatok Pána.“ ¹⁰Tu im on povedal: „Nech je tak s vami Boh, ako vás ja nechám odísť s vašimi deťmi! Pozrite, vy máte niečo zlé za lubom! ¹¹Nestane sa tak! Vy, mužovia, môžete ísť a slúžte Pánovi, veď to bola vaša žiadosť!“ A nato ich vyhnali od faraóna. ¹²Tu rozkázal Pán Mojžišovi: „Vystri ruku ponad egyptskú krajinu ku kobyľkám, aby sa dostavili na egyptskú zem a aby zožrali všetky rastliny v krajine, všetko, čo ešte ponechal ľadovec.“ ¹³A Mojžiš vystrel svoju palicu nad egyptskú krajinu. Tu Pán dal duť nad krajinou východnému vetru celý deň a celú noc a keď nastalo ráno, východný vietor doniesol kobyľky. ¹⁴Tak prišli kobyľky na celú egyptskú krajinu a zniesli sa vo všetkých končinách Egypta v ohromnom množstve. Nikdy predtým (tam) nebolo toľko kobyľiek, ako bolo týchto, a nikdy tam toľko ani po nich nebude. ¹⁵Pokryli povrch celej krajiny, až sa v krajine zotmelo. Zožrali všetky poľné byliny a všetko ovocie na stromoch, čo zostalo po ľadovci, takže v celej egyptskej krajine nezostalo ani zeleného lístka na stromoch a na poľných rastlinách. ¹⁶I poponáhľal sa faraón zavolať Mojžiša a Árona a povedal: „Zhrešil som proti Pánovi, vášmu Bohu, aj proti vám! ¹⁷A teraz mi ešte tentoraz odpusťte môj hriech a prosťte Pána, svojho Boha, aby odvrátil odo mňa aspoň toto smrtiace nebezpečenstvo!“ ¹⁸Mojžiš teda odišiel od faraóna a orodoval u Pána.

¹⁹A Pán dal duť silnému vetru od Stredozemného mora, ktorý kobylky odniesol a vrhol ich do Červeného mora. Na celom území Egypta neostalo ani jednej kobylky. ²⁰Ale Pán zatvrdil faraónovo srdce a on neprepustil Izraelitov.

Zamyslenie

Ôsma rana – kobylky, je prvá, ktorá začína oznamom, že faraón má tvrdé srdce, lebo to spôsobil Pán. Hneď na začiatku je jasné, že Pánov plán počíta aj s ďalším odporom faraóna a jeho služobníkov; aj Mojžiš aj budúce generácie Izraelitov na základe tejto skúsenosti tvrdošijného odporu nepriateľa spoznajú kto je Pán.

Prvá návšteva Mojžiša a Árona je poznamenaná ich odvážnou rečou. Vyzývajú faraóna skoncovať s hrou, v ktorej predstiera svoju povolnosť. Musí predsa konštatovať silnejúci ničiaci tlak Pána na neho a na celý Egypt! Mojžišovo záverečné gesto - náhly odchod spreď faraóna, je zlovestné. Potvrďuje to aj reč služobníkov, ktorí sa po prvýkrát postavia na odpor samotnému faraónovi. Vidina celého zničeného Egypta ich vedie k tomu, že nabádajú faraóna na triezve myslenie: *Či nevidíš, že Egypt sa rúti do záhuby?* Faraón sa necháva presvedčiť. Čo sa nepodarilo doteraz docieľiť ranami, to dosiahli služobníci argumentmi, ale len na krátku dobu. Dovoľenie však dopĺňa otázkou: *Ktorí pôjdu?* Tým dáva najavo svoje presvedčenie, že ľud patrí jemu, a že obetovať môžu ísť len dospelí muži. Hoci ich pustí, nepustí ich všetkých! Na toto jeho chápanie odpovedá Mojžiš priamo: *Pôjdu všetci, bez výnimky, lebo Pánovi patrí celý ľud!* Nato faraón obviní Mojžiša, s ktorým má sedemnásobnú skúsenosť s obmäkčením, a obviní ho zo zákerného úmyslu s ľuďom. Mojžiš však neupustí; faraón zaslepený svojou mocou ich nechá vyhnať a Izraelitov neprepustí. Táto jeho reakcia spôsobí kalamitu. Noc nevystrieda deň, ale mračná kobyliek, ktoré vnikajú aj do domov – nič neunikne ich nenásytosti. Krajina nie je len zdevastovaná, ako po krupobití, ale podobá sa na pustatinu, kde sa nedá žiť. Je pozoruhodné, že rana prichádza v čase, ktorý stanovil Pán a na Mojžišovo gesto. Súhra Pánom a Mojžišom, kontrastuje s nejednotou medzi faraónom a jeho služobníkmi.

U faraóna však nastáva obrat! On, ktorý ich vyhnať, ich teraz urýchlene zháňa. Tretia ich návšteva je v znamení prosiaceho faraóna. Toto je už štvrtýkrát, čo prosí Mojžiša. Už raz síce vyznal svoju vinu, ale teraz prosí aj o odpustenie. Zmenilo sa aj jeho srdce?

Mojžiš odchádza bez slova. Prosí u Pána. Kontrastuje s faraónom, ktorý doteraz ani raz nemal čistý úmysel, keď hovoril s Mojžišom. Hoci s ním zaobchádzal arogantne, Mojžiš prosí Pána o zmilovanie nad faraónom, a Pán nie je menej milosrdný. V krátkom čase vyčistí Egypt od kobyliek. Len faraón ostáva stále so svojim tvrdým srdcom. Táto rana ukázala na jeho premenlivý a nečestný postoj.

4. týždeň - Si v Egypte

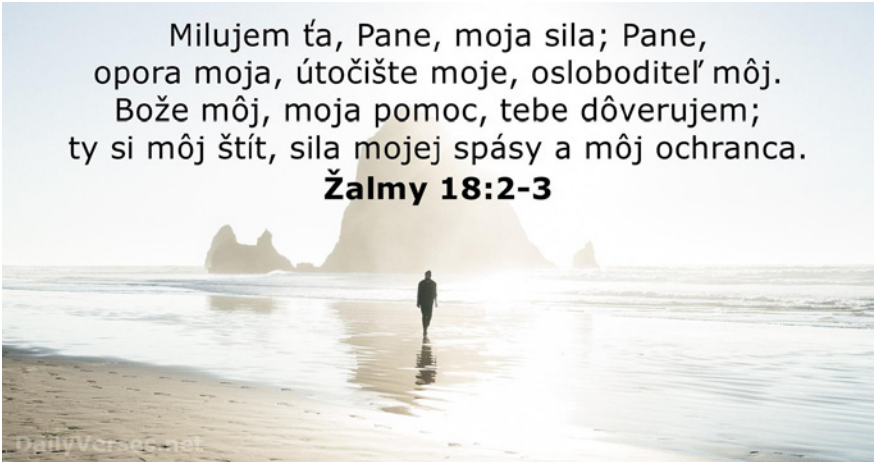
Podľa sv. Izidora, ktorý pozbieral rôzne interpretácie predchádzajúcich otcov, táto rana poukazuje na nestálosť človeka nepokojnej duše, naplnenej nezhodou, rozporom, ktorý neustále migruje.

Pápež František hovorí, že nepokoj sa začína neschopnosťou dôverovať predovšetkým Bohu, do neho vložiť naše istoty, dovoliť, aby to bol on, kto dá skutočnú hĺbku túžbam nášho srdca. Toto umožňuje znášať aj slabosť, neistotu a nestálosť. Odkaz smerom k Bohu nás robí silnými v slabosti, v neistote a aj v nestálosti.

Naše uzdravenie nepokojnej duše pochádza od toho, ktorý sa stal chudobným, kto prijal zlyhanie, kto sa až do hĺbky ujal našej nestálosti, aby ju naplnil láskou a silou.

Skús sa dnes zamyslieť:

- Dokážem komunikovať s druhými ľuďmi v pokojnej atmosfére?
- Chcem šíriť pokoj všade tam kde sa stretnem s ľuďmi?
- Chcem aby sa môj dom stal domom pokoja?
- Čo ma často hnevá a prináša mi nepokoj?

Milujem ťa, Pane, moja sila; Pane,
opora moja, útočisko moje, osloboditeľ môj.
Bože môj, moja pomoc, tebe dôverujem;
ty si môj štít, sila mojej spásy a môj ochranca.

Žalmy 18:2-3

4. týždeň - Si v Egypte

25. DEŇ PÁN JE MOJE SVETLO

Ex 10, 21 – 29

Potom Pán povedal Mojžišovi: „Vystri ruku oproti nebu, aby na celú egyptskú krajinu doľahla tma; taká tma, že ju možno nahmatať!“²²I vystrel Mojžiš ruku k nebu a v celej egyptskej krajine nastala hustá trojdňová tma.²³Nik nevidel druhého a tri dni sa nemohol nik pohnúť zo svojho miesta. Izraeliti však mali všetci svetlo vo svojich príbytkoch.²⁴Tu dal faraón zavolať Mojžiša a Árona a povedal im: „Odídte, slúžte Pánovi! Len vaše ovce a váš dobytok nech tu zostanú. Aj vaše deti nech idú s vami!“²⁵Mojžiš však odvetil: „Musíš nám dať aj na zápalné a na celostné obety, aby sme ich priniesli Pánovi, nášmu Bohu.“²⁶My zoberieme svoj dobytok, nezostane tu ani kopyta, lebo my musíme z neho vybrať, aby sme tak slúžili Pánovi; a ani sami nevieme, čím máme slúžiť Pánovi, kým ta nedôjdeme.“²⁷Tu Pán zatvrdil faraónovo srdce a on ich nechcel prepustiť.²⁸Ba faraón povedal Mojžišovi: „Prac sa odo mňa! A neopováž sa viac prísť mi na oči! Lebo keď sa mi ukážeš na oči, budeš synom smrti!“²⁹A Mojžiš odvetil: „Nech je tak, ako si povedal, už sa viac neukážem pred tebou!“

Zamyslenie

Deviatu ranu Mojžiš začne prosbou k nebesiam a tma ovládne krajinu počas troch dní. Táto pohroma úplne imobilizuje Egyptanov. Hoci ani v tomto rozprávaní sa nespomína účel rany, niet pochyb, že je to presvedčiť faraóna.

Opis nenasvedčuje tomu, žeby vyjednávanie zo strany Mojžiša prinieslo očakávaný účinok. Dej prechádza priamo k rane, bez toho, aby spomínal či už faraóna, výstrahu, alebo dôvod.

Podstatným je fakt, že tí, čo sú s faraónom sú v tme, a tí, ktorí sú s Pánom majú svetlo. Pán dáva týmto jasne najavo, že svetlo nedáva nijaké iné božstvo, len on. Nemožnosť vidieť a imobilita nepriateľovho ľudu pripomína iné state Písma, kde je tma sprievodným znakom rozhodujúceho súdu.

Faraón, ktorého rana traumatizuje, sa po samotnej udalosti po prvýkrát sám od seba rozhodne zavolať Mojžiša na vyjednávanie. Rozprávanie vrcholí v dialógu medzi faraónom a Mojžišom. Faraón začína s dovolením ísť slúžiť Pánovi; môžu ísť všetci – ale bez dobytky, musia sa teda vrátiť – a teda stále patria jemu!

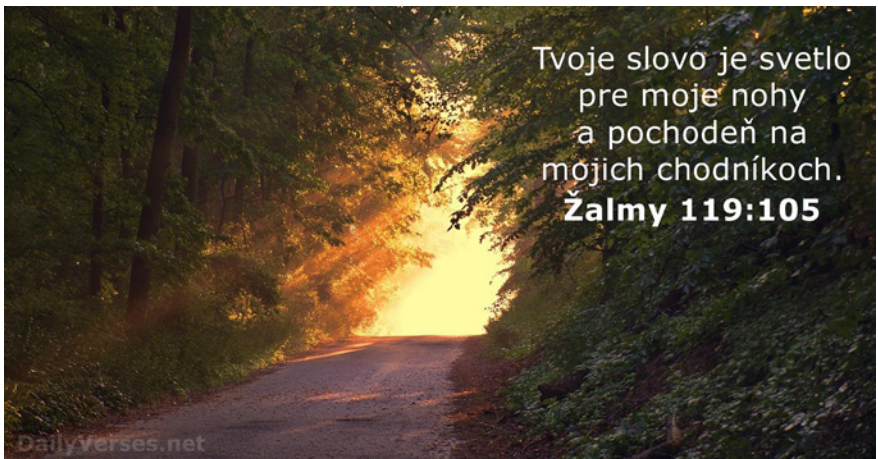
Mojžiš odpovedá obdivuhodne odvážne ale zároveň obozretne. Ani v najmenšom neprejaví snahu o nejaký ústupok a faraón pochopí, že Mojžiš vidí možnosť odchodu len všetkých a všetkého čo im patrí. Nahnevá sa podstatne viac, ako pri predchádzajúcej rane, keď nechal Mojžiša a Árona vyhnať. Po tejto Mojžišovej opovážlivej reči mu pod hrozbou smrti zakáže predstúpiť pred neho. Faraón teda páli všetky mosty komunikácie s Mojžišom. Mojžiš nereaguje panicky, ba naopak, nenechá sa vyhnať. Súhlasí len s

tým, že sa už nikdy nevidia tvárou v tvár. S radosťou potvrdí, nech už čím skôr môžu odísť, aby sa nikdy viac nestretli.

Sv. Gregor Nysský vidí v temnote dôsledok života v neresti. Naopak Izraeliti majú svetlo, pretože žijú čnostným životom. Gregor hovorí, že služba iným bohom zatemní človeku myseľ. Kto slúži Pánovi, tomu sa otvára myseľ a dáva mu dostatok svetla, preto môže žiť čnostne.

Pápež František hovorí, že ten, kto túži po svetle, vychádza zo seba a hľadá: neostáva uzavretý a nehybný pri sledovaní, čo sa deje okolo, ale vloží sa do života; vyjde zo seba. Život kresťana je neustále putovanie, v nádeji, v hľadaní, tak ako putovanie Mudrcov; pokračuje aj vtedy, ak sa hviezda momentálne stratí z dohľadu.

Vyhýba povrchným a svetským rečiam, paralyzuje vrtochy sebeckva a takisto diery pesimizmu, ktoré pohlcujú nádej.

26. DEŇ DVERE SA ZAČÍNAJÚ OTVÁRAŤ

Ex 11, 1-10

Pán hovoril Mojžišovi: „Ešte jednou ranou budem biť faraóna a Egypt. Potom vás už stadiaľto prepustí. Nielenže vás prepustí, lež bude vás hnať odtiaľto. ²Povedz všetkému ľudu, aby si mužovia i ženy vyžiadali od svojich známych strieborné a zlaté predmety!“ ³A Pán prebudil v Egyptanoch priazeň voči ľudu. Aj Mojžiš bol veľmi váženým mužom v egyptskej krajine, tak v očiach faraónových úradníkov, ako aj v očiach ľudu. ⁴Potom Mojžiš uravel: „Toto hovorí Pán: »O polnoci prejdem Egyptom. ⁵Vtedy zomrie každý prvorodený v egyptskej krajine, od prvorodeného faraónovho, ktorý má sedieť na jeho tróne, až po prvorodeného otrokyne, čo je pri žamove, aj všetko prvorodené z dobytká.« ⁶A bude nárek po celej egyptskej krajine, aký dosiaľ nebol, ani viac nebude. ⁷Ale u Izraelitov ani pes nezaštekne ani na človeka ani na dobytča, aby ste poznali, že Pán obdivuhodne rozlišuje Egyptanov od Izraelitov. ⁸Potom prídu všetci títo tvoji služobníci ku mne, padnú predom mnou a budú prosiť: »Odiď ty aj tvoj ľud, čo ti je poddaný!« A potom pôjdem.“ A odišiel od faraóna veľmi rozhnevaný. ⁹Pán však povedal Mojžišovi: „Faraón vás nepočúval len preto, aby pribudlo mojich divov v egyptskej krajine.“ ¹⁰Mojžiš a Áron robili pred faraónom všetky tieto zázraky, Pán však zatvrdzoval faraónovo srdce a on neprepustil Izraelitov zo svojej krajiny.

Zamyslenie

Boh sa rozhodne urobiť ešte jedno a výslovne posledné znamenie. Posledný úder nebude mať ráz prírodnej katastrofy, ale dotkne sa priamo rodín Egyptanov, hoci ho nešpecifikuje, po prvý raz pomenuje znamenie slovom rana. Zázraky im nestačili, bude im zasadená rana. Po nej faraón povolí a Izraelitov priam vyženie zo svojej krajiny. Z Pánových slov vyplýva istota úspechu. Sériou doterajších znamení Pán vzbudil u Egyptanov priazeň voči Mojžišovi a jeho ľudu, no vrcholom náklonnosti je to, že Mojžiša uznávajú i samotní faraónovi služobníci. To ešte viac zdôrazní vážnosť jeho slov. Pánova rana zasiahne celú egyptskú spoločnosť. Táto rana bude definitívnym rozlíšením medzi Egyptanmi a Izraelitmi, ktorí budú uchránení aj od najmenšieho nebezpečenstva. Pán oznamuje Mojžišovi, že faraón bude reagovať štandardne rovnako, čo len posluší rozmnoženiu zázrakov v Egypte. Zázrak, ktorý bude pochádzať z Pánovej ruky, bude neodvolateľný.

Nezainteresovaný čitateľ by mohol pokojne vzniesť námietku: Bolo potrebné vyhubiť prvorodených? Nepreukázal sa tým Pán, ako násilný Boh? Je potrebné povedať, že zmyslom rozprávania bolo ohlasovať Pánove zázračné činy a jeho súd nad Egyptom. Preto boli udalosti vyrozprávané

epickým, nie štýlom. Všetky rany svedčia o tom, že Pán má moc usmrtiť, no nenarába s ňou brutálne. Na tých, ktorí ho uznávajú, nenechá dopadnúť tieň smrti. Ak vnímaš rozprávanie z pohľadu utláčaných a dlhodobo tyranizovaných ľudí, pochopíš situáciu ľudí, ktorí museli otročiť, aby prežili. Toto rozprávanie je ako balzam na rany a nádej v tme neistoty, že ich Boh nezaprie, neopustí a nedovolí, aby nadvláda trvala naveky! Rany dokumentujú obraz o Bohu, ktorý je zhovievavý a milosrdný, ale nenecháva nič nepotrebané, preto nemožno Pána charakterizovať ako tyrana.

Predstav si, po toľkých rokoch otroctva v Egypte, sa dvere konečne otvárajú. Sloboda už nie je iba snom, ale možnou skutočnosťou.

A čo sa týka teba: aj ty vidíš pred sebou rovnakú možnosť slobody. V tejto chvíli si sa možno začal sám seba pýtať, prečo si vlastne súhlasil, že sa zúčastníš na týchto radikálnych duchovných cvičeniach? V tejto chvíli to niektorí z tvojich bratov možno už vzdali. No pre teba, ktorý si to dotiahol až tak ďaleko, sa dvere slobody začínajú pomaly otvárať. Ak budeš Bohu dôverovať ešte viac, ak sa na svojich bratov budeš spoliehať ešte viac, a ak Bohu budeš stále dávať dostatok času, aby mohol v tvojom živote pracovať, i tieto dvere sa budú pred tebou otvárať stále viac a viac. Pros dnes PÁNA o milosť vytrvalosti.

Ale teraz, keď ste oslobodení od hriechu
a stali ste sa Božími služobníkmi, máte z toho úžitok
na posvätenie a nakoniec večný život.

Rimanom 6:22

27. DEŇ ŽI V PRÍTOMNOSTI

Ex 12, 1 - 20

Pán povedal Mojžišovi a Aronovi v egyptskej krajine: ²„Tento mesiac bude pre vás počiatočným mesiacom. Bude vám prvým mesiacom v roku. ³Celej izraelskej pospolitosti oznámte: »Desiateho tohoto mesiaca nech si každý zaobstará baránka pre svoju rodinu, pre každý dom! ⁴Ak je však rodina málo na jedného baránka, potom nech si zaobstará spolu so svojím susedom, ktorého rodina býva najbližšie, podľa počtu osôb; podľa toho si máte zadovážiť baránka, koľko kto z vás zje. ⁵Baránok musí byť bezchybný, ročný samček. Vyberiete si ho spomedzi oviec alebo kôz. ⁶A bude vo vašej opatere do štrnásteho dňa tohto mesiaca, keď ho celá izraelská pospolitosť v podvečer zabije. ⁷I vezme sa z jeho krvi a namažú sa ňou obe veraje a vrchný prah dverí na domoch, v ktorých ho budú jesť. ⁸A v tú noc budú jesť mäso upečené na ohni; budete ho jesť s nekvaseným chlebom a s horkými zelinami. ⁹Nič nesmiete z neho jesť surové ani uvarené vo vode, ale iba upečené na ohni, i hlavu, nôžky a vnútornosti. ¹⁰Nič z neho nenecháte do rána. Čo by však z neho malo zostať do rána, spálite to na ohni. ¹¹A budete ho jesť takto: Bedrá budete mať opásané, obuv na nohách a palicu v ruke. Budete jesť narýchlo, lebo je to Pánov prechod (Pesach). ¹²Lebo v tú noc prejdem celou egyptskou krajinou a usmrťím všetko prvorodené v egyptskej krajine od človeka až po dobytok a nad všetkými bohmi Egypta vykonám súd ja, Pán! ¹³Krv na vašich domoch, v ktorých bývate, bude znamením na vašu záchranu. Keď uvidím krv, prejdem popri vás a nezastihne vás nijaký zhubný úder, keď budem biť Egypt. ¹⁴Tento deň bude pre vás pamätným dňom a budete ho sláviť ako Pánov sviatok: z pokolenia na pokolenie ho budete sláviť ako večité ustanovenie! ¹⁵Sedem dní budete jesť nekvasené chleby. Ihneď v prvý deň odstránite kvas zo svojich domov, lebo každý, kto by od prvého až do siedmeho dňa jedol niečo kysnuté, bude vyhladený z Izraela. ¹⁶V prvý deň budete mať sväté zhromaždenie; aj v siedmy deň budete mať sväté zhromaždenie. V tieto dni nebudete konať nijakú prácu okrem toho, čo je potrebné na prípravu jedla pre každú osobu. ¹⁷Takto zachovávajte (zákon) nekvasených chlebov, lebo práve v tento deň som vyviedol vaše zástupy z egyptskej krajiny. Tak zachovávajte tento deň z pokolenia na pokolenie ako večné ustanovenie! ¹⁸V prvom (mesiaci), od večera štrnásteho dňa tohto mesiaca budete jesť nekvasené chleby až do večera dvadsiateho prvého dňa tohto mesiaca. ¹⁹Sedem dní sa nesmie nájsť vo vašich domoch kvas, lebo každý, kto bude jesť niečo kysnuté, bude z izraelskej pospolitosti vyhladený, či je cudzinec alebo domorodec! ²⁰Nesmiete jesť nič kysnuté! Vo všetkých vašich

príbytkoch sa bude jesť len nekvasený chlieb.

Zamyslenie

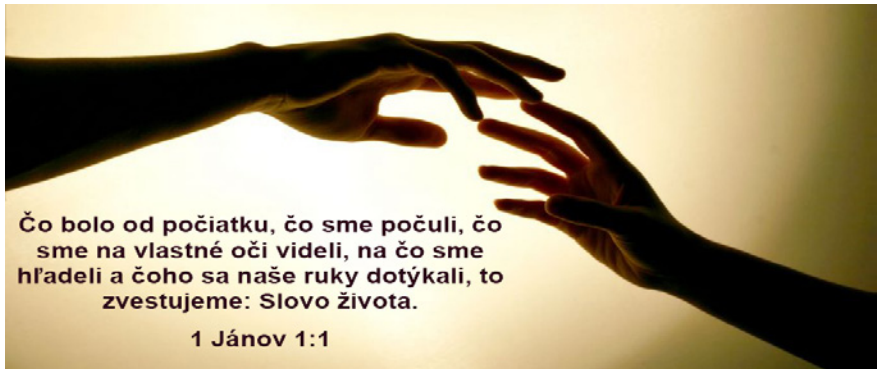
Verše tejto kapitoly prerušujú rozprávanie o ránach a uvádzajú zaužívanú liturgickú prax, ktorá pripomína spasné udalosti vyslobodenia Izraelitov z Egypta. Pán nasmeruje pozornosť na meranie času. Kalendár je pre náboženský kult nenahraditeľným prvkom. Na základe očakávanej udalosti východu z Egypta, sa bude tento mesiac počítať, ako prvý mesiac v roku. Bude sa tradovať ako prvý časový údaj pre Izrael, ktorý je spätý s vyslobodením z otroctva.

Do liturgického slávenia sa prenášajú konkrétne a pamätné udalosti, ktoré si vyžadujú si odpoveď. Tieto udalosti si komunita veriacich musela opakovať, ako by sa stávali teraz, a to po všetky generácie, zakaždým v nových okolnostiach. Každá komunita, v každom čase a na každom mieste sa musí nanovo zapojiť do tohto aktu, ktorý je úkonom aktualizácie spomienky. Táto aktivita je postavená na príbehu, ktorý pretrvá veky; je to príbeh, ktorému sa dá porozumieť, potešiť sa a prerozprávať ho. Prví kresťanskí autori veľmi hlboko rozjímali nad touto kapitolou. Veľké množstvo homílií spája obeť veľkonočného baránka so spasou, ktorú priniesol Kristus.

Hoci sú tieto sviatky Paschy úplne židovské, kresťanom patria rovnako, ako Hebrejom. Kresťania sú podobne ako židia deťmi týchto *poznačených dverí*, ktoré naznačujú bezpečnosť v noci chaosu a plaču. Kresťania sú podobne ako židia, deťmi tohto *náhliového jedenia chleba*, vyjadrujúceho postoj odchodu z impéria; postoj, ktorý je predurčený pre slobodu mimo noriem a požiadaviek impéria. Takéto chápanie nám v skutočnosti pomáha vidieť vlastnú tvár ľudstva. Účastníkmi týchto sviatkov a rozprávačmi týchto príbehov sú pútnici snívajúci o lepšom svete, ktorý je naplnený Božou prítomnosťou.

Takto môžeme vidieť oveľa viac akcentov Paschy, ako sa bežne rozpoznáva. Súvislosť Paschy a Eucharistie usmerňuje tvoju pozornosť na oslobodenie, nasýtenie a uzdravenie.

Snažíš sa počas týchto deväťdesiatich dní venovať viac pozornosti detailom tvojho života? Ak áno, prijmi od Boha pochvalu; ak nie, potom otvor oči milosti, ktorú ti PÁN chce dať. On si želá priviesť ťa k svitaniu.

Čo bolo od počiatku, čo sme počuli, čo sme na vlastné oči videli, na čo sme hľadeli a čoho sa naše ruky dotýkali, to zvestujeme: Slovo života.

1 Jánov 1:1

28. DEŇ BARÁNKOVA KRV

Ex 12, 21 – 28

Tu Mojžiš zvolal všetkých starších Izraela a povedal im: „Vyberte sa a zaobstarajte si pre svojich príslušníkov baránka a obetujte paschu! ²²Do krvi, ktorá bude v miske, omočte zväzok yzopu a pomazte ňou obe veraje a vrchný prah! ²³Nik z vás nech však nevychádza z dverí svojho domu až do rána. Pán bude totiž prechádzať a biť Egypťanov. Keď však uvidí krv na hornom prahu a na oboch verajach, Pán prejde popri domových dverách a nedovolí hubiteľovi vojsť do vašich domov a zabíjať. ²⁴Zachovajte teda toto ustanovenie, lebo je to príkaz, ktorý platí pre teba a pre tvoje deti naveky! ²⁵Aj potom, keď vojdete do krajiny, ktorú vám dá Pán, ako to prisľúbil, takto zachovávajte tento zvyk! ²⁶A keď sa vás opýtajú vaše deti: »Čo to máte za zvyk?«, ²⁷vy odpoviete: »To je obetovanie paschy pre Pána, ktorý obišiel domy Izraelitov v Egypte, keď bil Egypťanov a keď naše domy ušetril.« Tu ľud padol na kolená a klaňal sa. ²⁸A Izraeliti išli a urobili tak, ako Mojžišovi a Áronovi prikázal Pán. Tak urobili.

Zamyslenie

Podľa sv. Jána Zlatoústeho, krv jahňaťa zachránila ľud, pretože bola symbolom a predobrazom krvi Krista, hovorí: *Chceš poznať silu Kristovej krvi? Vráťme sa k jej náznu, pripomeňme si jej predobraz, čítajme dávne písma. Mojžiš hovorí: „Zabite jednoročného baránka a jeho krvou natrite dvere.“ Čo to vravíš, Mojžiš? Môže vari krv ovce zachrániť rozumom obdareného človeka? Pravdaže, hovorí, no nie preto, že je krvou, ale preto, že naznačuje Pánovu krv. Teraz sa teda nepriateľ stiahne ovela skôr, keď uvidí už nie krv predobrazu na dverách, ale pravú krv žiarit' na ústach veriacich, lebo ona posväcuje veraje Kristovho chrámu. (Sv. Ján Zlatoústy)*

Samozrejme Ján Zlatoústy tu poukazuje na Eucharistiu, ktorú prijíma. Tento neuveriteľný dar nám poskytuje ochranu pred silami smrti a temnoty a to omnoho viac, než krv veľkonočného baránka, ktorá ochránila deti Izraela pred anjelom smrti. Snažíš sa prijímať Eucharistiu denne? Ak nie, snažil si sa pridať každý týždeň k svojmu programu aspoň jednu sv. omšu navyiac? Kristus ponúkol svoju obeť raz za všetkých a táto jeho obeť pokračuje pri každej svätej omši; aký obrovský dar!

Zhubca je v kresťanskej interpretácii diabol, ktorého Kristus odzbrojil. Veríš, že Telo a Krv Kristova, prítomné v Eucharistii majú moc naozaj ťa ochrániť pred mocnosťami smrti a temnoty? Veríš naozaj, že Kristovo Telo, Krv Duša a Božstvo sú naplno prítomné v Eucharistii? Ak

4. týždeň - Si v Egypte

áno, chváľ Boha, že máš oči, ktoré vidia, uši, ktoré počujú a tiež za dobré veci, ktoré má pre teba pripravené.

O čo viac krv Krista, ktorý skrze večného Ducha sám seba priniesol Bohu na obetu bez poškrvny; očistí nám svedomie od mŕtvych skutkov, aby sme mohli slúžiť živému Bohu.

Hebrejom 9:14

29. DEŇ BOŽIA DOBROTA

Ex 12, 29 – 33

O polnoci Pán pobil všetkých prvorodených v egyptskej krajine, od prvorodeného faraónovho, čo mal sedieť na jeho tróne, až po prvorodeného zajatca čo bol v žalári, aj všetky prvorodené zvieratá.³⁰V tú noc vstal faraón i všetci jeho služobníci a všetci Egypťania a v Egypte nastal hrozný nárek, lebo nebolo domu, kde by nebolo mŕtveho.³¹A ešte v noci dal zavolať Mojžiša a Árona a povedal: „Vstávajte! Odídte spomedzi môjho ľudu, ty aj Izraeliti, a choďte slúžiť Pánovi, ako ste si to žiadali!“³²Vezmite so sebou aj ovce a dobytok, ako ste si žiadali, a choďte! A vyproste aj pre mňa požehnanie!“³³Egypťania tiež súrili, aby ľud čím skôr odišiel z krajiny, lebo uraveli: „Všetci pomrieme!“

Zamyslenie

V úvode je predstavený posledný Pánov úder. Tentokrát Pán vstupuje na scénu osobne, presne podľa prísľubu času o polnoci a podľa prísľubu spoločnosti - zasiahne každého prvorodeného. Hrozba sa v túto noc premenila na skutočnú ranu. Akého druhu bola táto rana ostáva otázkou. Faraónova reakcia dostáva v tejto chvíli mimoriadnu váhu. Nečaká do rána, ale hneď si zavolá Mojžiša a Árona a pristúpi k rozhodnému riešeniu. Nedáva sa do dialógu s nimi, nevyjednáva ako pri predchádzajúcich ranách, ale hneď a bez výhrad pošle ľud preč aj s dobytkom. Toto jeho konanie je v rozpore s jeho predošlým výrokom, že Mojžiš sa mu už nemá ukazovať na oči, lebo zomrie, čo spolu s nasledujúcou požiadavkou, aby Izraeliti odišli, poukazuje na jeho kapituláciu. Za týmto dovolením však hneď vyjaví svoj úmysel. Izraeliti by mali Boha udobriť a chce, aby aj jemu zabezpečili ochranu pred ranou. Zakončí prekvapujúco - žiadosťou o požehnanie. Tá noc bola smrtonosná a v tej chvíli len Pánovo požehnanie môže zastaviť smrť. Chápe ho ako protiváhu ničiacej smrti, ktorá hrozí celému Egyptu, ako to dovedčuje egyptský ľud.

Cirkevní otcovia boli zarazení smrťou prvorodených. Prečo boli egyptské deti potrestané namiesto vinníka? Otcovia, ako odpoveď na túto otázku hľadali duchovný zmysel textu. Egypťania znamenajú mocnosti premožené vteleným Kristom. Iná interpretácia hovorí, že predstavujú iniciátorov falošných náboženstiev, ktoré boli zničené pravdou Krista a víťazstvom Cirkvi. Origenes udivený veľkosťou a tvrdosťou poslednej rany, si myslí, že v tomto prípade musí byť potrestaný veľmi ťažký hriech.

Možno si mnohí po prečítaní biblického textu povieť: *Kde je Božia dobrota?!* Pápež Benedikt XVI. hovorí, že v tomto príbehu je množstvo temných údolí, množstvo úsekov, ktoré sú náročné a vedú k smrti, no Izrael sám seba pripomína, že Boh je dobrý a tak môže prežiť v tomto temnom údo-

lí smrti, pretože pamätá na Boha. Pamätá na Pánovu dobrotu, na jeho moc a na jeho milosrdenstvo, ktoré je večné. A títo je dôležité aj pre nás: pamätať na Pánovu dobrotu. Táto pamäť sa stáva pevnou nádejou. Pamätaj na to, že Boh existuje, Boh je dobrý a jeho milosrdenstvo je večné. Toto pamätanie nás otvára – i v ťažkostiach všedných dní – k ceste smerujúcej do budúcnosti. Pápež hovorí: „*Po temnom období nacistického a komunistického prenasledovania nás Boh oslobodil; ukázal, že je dobrý a mocný, že jeho milosrdenstvo je večné. A ako je prítomný v spoločných dejinách, tak je prítomný aj v osobných osudoch každého z nás. Boh nám pomáha, stáva sa pre nás hviezdou nádeje a my by sme mali neustále pamätať na veľké skutky, ktoré vykonal v našich životoch a dôverovať mu: lebo jeho milosrdenstvo je večné.*

A – hoci dnes prežívam temnú noc – zajtra ma On oslobodí, pretože jeho milosrdenstvo je večné.

Lebo Pán, váš Boh, je milosrdný a láskavý
a neodvráti od vás svoju tvár, ak sa obrátite k nemu.

2. Kroník 30:9b

30. DEŇ USPORIADAJ SVOJ ŽIVOT

Ex 12, 34 – 36

³⁴*Ľud si vzal cestu, prv ako vykyslo, dieže, zabalené do plášťov, na plecيا.* ³⁵*Izraeliti sa zachovali aj podľa Mojžišovho návodu a vyžiadali si od Egypťanov strieborné a zlaté predmety i šatstvo.* ³⁶*Pán však vzbudil voči ľudu priazeň Egypťanov, takže vyplnili ich žiadosť, a tak vydrancovali Egypťanov.*

Zamyslenie

Dej ukazuje promptnosť Izraelitov a súčasne pripomína ich poslušnosť vo veci vyžiadania vzácných predmetov od Egypťanov. Tí sú im pozitívne naklonení a Izraeliti sa takto môžu hmotne obohatiť. (Akákoľvek svojvoľnosť - a teda aj hriechnosť takéhoto konania je vylúčená). Izraeliti konajú podľa Mojžišovho slova a Egypťania zasa pod vplyvom Pána. Izraeliti sú dôsledne pripravení vydať sa na cestu.

Origenova druhá kapitola Listu Gregorovi je slávnym alegorickým výkladom tohoto privlastnenia si cenností Egypťanov. Origenes hovorí, že z týchto cenností bolo neskôr vytvorené bohoslužobné náčinie a Židom slúžilo na oslavu Boha. Ešte predtým sa však zlato použilo, ako materiál na modloslužbu - teda najväčšiu urážku Boha. Origenes prirovnáva zlato ku svetskej múdrosti (filozofii), teda ku vede ale aj kultúre - a hovorí, že nie každému prospěje zaoberanie sa nimi. Podľa neho len málokto z ľudí dokáže z profánnych vied vybrať to užitočné, a použiť to na oslavu Boha.

Dnešný text hovorí i to, že Izraeliti mali veľmi málo času na odchod z Egypta – tak málo, že nemohli čakať ani dôležitú vec - na to, kým im vykysne chlieb. Čas bol vzácny, a oni museli konať.

Porozmýšľaj o tom v kontexte tvojho života. Rozoznávaš, že čas je vzácny? Vnímaš svoju smrteľnosť, prípadne rozmyšľáš nad dňom, kedy zomrieš? Deň, keď začneš vnímať túto realitu smrteľnosti niekedy príde.

U niekoho je to len po nečakanej skúsenosti so smrťou; s dopravnou nehodou, chorobou, či náhlym a nečakaným odchodom do večnosti blízkeho, alebo aj vzdialeného človeka.

Čokoľvek to je, môže spôsobiť náhle uvedomenie si, koľko málo času máme tu na zemi. Môžeš podľahnúť úzkosti a strachu keď si začneš uvedomovať, a možno po prvý krát, že tvoja životná púť na zemi nie je večná.

Boh ti dáva týchto cenných deväťdesiat dní, aby si prehodnotil svoj život, prehľbil vzťahy, očistil sa od hriechu a usporiadal svoj život podľa Boha a uvedomil si, že čas je vzácny. Pán je Bohom múdrosti a lásky.

Využi tento čas. Neodkladaj podstatné veci vo svojom duchovnom a rodinnom živote, a hlavne nie tie, ktoré nie sú v správnom poriadku a Pán chce od teba, aby si ich napravil. Neboj sa rastu (dospeniu), darovaniu seba, prevzatíu patričnej zodpovednosti. Neprežívaš svoj život v sivej pri-

5. týždeň - Východný Egypt, útek do púšte

emernosti, a nemrháš svoj čas? Využi týchto 90 dní tak, aby si postupne obrusoval hrany svojho charakteru.

Rozprávaj dnes s Pánom o tom, a počúvaj, kam ňa chce viesť.

Dávajte si teda veľký pozor, ako máte žiť:
nie ako nemúdri, ale ako múdri.
Využívajte čas, lebo dni sú zlé.

Efezanom 5:15-16

31. DEŇ VEĽKODUŠNÝ BOH

Ex 12, 37 – 42

Nato sa Izraeliti z Ramesesu vydali na cestu do Sokotu, bolo ich asi šesťstotisíc pešo idúcich mužov, okrem detí. ³⁸S nimi šlo aj mnoho všelijakého ľudu, ovce a dobytok, nesmierne veľké stáda. ³⁹Z cesta, ktoré si vzali z Egypta, napiekli nekvasených osúchov; cesto nemohlo vykysnúť, lebo ich hnali z Egypta a nemohli sa dlho zdržiavať a pripraviť si jedlo na cestu. ⁴⁰Izraeliti bývali v Egypte štyristotridsať rokov. ⁴¹Po dokončení štyristotridsiatic rokov, práve v ten deň, odišli všetky Pánove voje z egyptskej krajiny. ⁴²Bola to noc bdenia, zasvätená Pánovi, keď ich vyviedol z Egypta. To je tá Pánova noc, ktorú majú bdením sláviť všetci Izraeliti z pokolenia na pokolenie.

Zamyslenie

Vrcholom celej udalosti nie je len vyslobodenie z otroctva, ale vyslobodenie, ktorým sa začína putovanie. V tejto pomerne podrobnej správe o celej skupine, rozprávač použije sloveso *vydali sa na cestu*, ktoré sa v knihe Exodus na opisovanie putovania cez púšť použije ešte šesťkrát.

Celkový časový údaj slávnostne zaznamenáva koniec útlaku v Egypte a zaznačuje do náboženského kalendára koniec starej a začiatok novej éry.

Ak 600 000 bolo len mužov, celková populácia Izraela by mala okolo dvoch miliónov. Vyvstáva samozrejme otázka reálnosti pochodu takého množstva ľudí cez púšť do Kanaánu. Boli navrhnuté viaceré riešenia, a sv. Gregor Naziánsky hovorí, že vzrast izraelského ľudu v Egypte, kde žil najprv len sám Jozef, je znakom Božej štedrosti.

Tu napadajú dve myšlienky: prvá, že Boh vie byť neúnavný v štedrosť. Druhá, že je zázračné, koľko Boh dokáže spraviť z mála.

Dnes sa pripájaš k Izraelitom, ako konečne nasledujú Pána preč z Egypta.

Opustiť Egypt nie je malý úspech. Vzdal si sa mnohého a spravil si veľa zmien v živote, aby si sa sem dostal. Ale pamätaj: prisľúbená zem nie je hneď za rohom. A ani faraón a Egypťania sa ešte nevzdali. Ube-
ráš sa smerom k slobode a to je dobre. Ale cesta pred tebou nie je vyasfaltovaná diaľnica s rýchlym občersvením na odpočívadlách. Opustil si civilizáciu a vošiel si do pustej divočiny. Teraz to bude pre teba ťažšie. Ten Zlý, nahnevanejší ako faraón, ťa bude prenasledovať zlomyseľne do púšte, aby ťa vystopoval a zotročil viac ako kedykoľvek predtým. Ale drž sa, Pán ťa povedie, tvoji bratia sú s tebou, a tvoj cieľ za to stojí. Pridrži sa plánu: modlitba, asketizmus, bratstvo. Táto navigácia ťa vyviedla von z Egypta, určite ťa dobre povedie aj púšťou. Nakoniec

5. týždeň - Východný Egypt, útek do púšte

Ďa privedie až do zaslúbenej zeme. Tí ktorí dokázali prejsť úspešne prvým mesiacom majú väčšiu pravdepodobnosť, že sa im úspešne podarí prejsť celú cestu až do konca. A ty si jeden z nich. Chváľ Boha za to.

32. DEŇ EUCHARISTIA A JEDNOTA

Ex 12, 43 – 51

Pán prikázal Mojžišovi a Áronovi: „Toto je predpis o pasche: Nijaký cudzinec z nej nesmie jesť. ⁴⁴Každého kúpeného otroka obrež, len potom z nej môže jesť. ⁴⁵Prišťahovalec a nájomník z nej nesmú jesť. ⁴⁶Musí sa zjesť v jednom a tom istom dome a nič z mäsa nesmieš vyniesť von z domu, ani mu nesmiete polámať nijakú kosť. ⁴⁷Celá izraelská pospolitosť to bude tak robiť. ⁴⁸Ak je pri tebe nejaký cudzinec a chcel by pre Pána zasvätiť paschu, tak sa musia dať všetci jeho príslušníci obrezať. Len potom sa môže priblížiť a sláviť ju a bude ako domorodec, ale neobrezaný z nej nesmie v nijakom prípade jesť. ⁴⁹Ten istý zákon platí pre domorodcov i pre cudzincov, ktorí sa medzi vami zdržujú!“ ⁵⁰A všetci Izraeliti urobili tak, ako Pán prikázal Mojžišovi a Áronovi. Tak urobili. ⁵¹A v ten istý deň Pán vyviedol Izraelitov z egyptskej krajiny v zoradených zástupoch.

Zamyslenie

Stať o slávení Paschy prerušuje rozprávanie o východe z Egypta a zameriava sa na tých, ktorí môžu sláviť Paschu. Zdôrazňuje dôležitosť tohto sviatku ako rozpoznávacieho znaku pre Izraelitov, ktorého exkluzívne slávenie je rezervované len pre Izraelitov. Tento sviatok sa stane pre nich rozpoznávacím znakom. Na jednej strane ich spája a na druhej odlišuje od iných národov. Preto cudzinec, ktorý nepatrí k národu sa na ňom nebude môcť zúčastniť. Z veľkonočného baránka nesmie jesť taký cudzinec, čo v krajine prebýva iba prechodne alebo nie je u niekoho v službách.

Cudzinec, ktorý prebýva medzi Izraelitmi trvalo, môže sláviť Paschu len pod podmienkou obriezky. Takýmto rozlíšením sa chráni zmysel sviatku a tiež pamäť veriaceho spoločenstva. Slávnosť musí byť vždy spätá s tými, ktorí pamätajú na veľké Pánove skutky. Tí cudzinci, ktorí sú iba prechodne medzi nimi, nemôžu sláviť to, čo ani nezakúsili a ani tomu neveria. Takto si táto komunita chránila vieru v Pána a zároveň bola otvorená pre dialóg s tými, čo sa chcú deliť o ich vieru.

Podľa sv. Jána Zlatouštieho prikáz o kostiach baránka (v. 46), ktoré sa nesmú lámať, bol prorocत्वom, ktoré sa splnilo v Kristovi. Na večeru Paschy bol obetovaný bezchybný baránok. Táto obeta je predobrazom Eucharistickej liturgie, kde Kristus - bezchybný baránok sa stáva Paschálnou obetou.

Podobne ako Izraeliti, ani Cirkev nedovoľuje nekatolíkom pristupovať k sv. prijímaniu. Ale Cirkev takisto chce, aby všetci ľudia mohli prijímať Eucharistiu. Aby mohli prijímať, musia spraviť to, čo všetci katolíci: verejne vyznať svoju vieru, prijať krst, mať čisté svedomie a pred prijatím Eucharistie dodržať pôst. Každý je pozvaný prijať Eucharistiu.

5. týždeň - Východný Egypt, útek do púšte

Priznaj si dnes pred Pánom, či si chceš stále viac uvedomovať nekonečnú hodnotu Eucharistie, a brať vážne výsadu jej prijímania, ktorú ti Cirkev ponúka?

Ja som živý chlieb, ktorý zostúpil z neba.
Kto bude jesť z tohto chleba, bude žiť naveky.
A chlieb, ktorý ja dám, je moje telo za život sveta.

Ján 6:51

33. DEŇ SI KŇAZOM

Ex 13, 1 – 16

Pán povedal Mojžišovi: ²„Zasväť mi všetko prvorodené, čo u Izraelitov otvára materské lono, či už u ľudí alebo u dobytká! To bude moje.“ ³Mojžiš potom hovoril ľudu: „Pamätajte na tento deň, v ktorý ste odišli z Egypta, z domu otroctva, keď vás Pán odtiaľ vyviedol mocnou rukou. Preto sa nesmie jesť nič kysnuté.“ ⁴Dnes odchádzate, v mesiaci abíľ. ⁵Keď ťa Pán uvedie do krajiny Kanaánčanov, Hetejcov, Amorejčanov, Hevejcov a Jebuzejcov, ktorú ti chce dať, ako to pod prísahou sľúbil tvojim otcom, do krajiny, ktorá oplýva mliekom a medom, vtedy budeš zachovávať tento zvyk v tomto mesiaci. ⁶Sedem dní budeš jesť nekvasené chleby a na siedmy deň bude Pánov sviatok. ⁷Sedem dní sa budú jesť nekvasené chleby a nesmie byť nič kysnuté vidieť v celom tvojom okolí; kysnuté cesto sa nesmie nájsť u teba. ⁸V ten deň povieš svojmu synovi: »To sa robí pre to, čo pre mňa urobil Pán, keď som vyšiel z Egypta.« ⁹A nech je to znamením na tvojej ruke a znakom medzi tvojimi očami, aby bol v твоjich ústach Pánov zákon, lebo Pán ťa mocnou rukou vyviedol z Egypta. ¹⁰A tento predpis budeš zachovávať rok čo rok v určený čas. ¹¹Keď ťa Pán uvedie do krajiny Kanaánčanov, ako odprisahal tvojim otcom, a keď ti ju dá, ¹²všetko, čo otvára materské lono, odstúpiš Pánovi. Čo bude prvorodené medzi tvojimi zvieratami a čo bude mužského pohlavia, všetko bude patriť Pánovi. ¹³Prvorodeného osla zameníš ovcou, ak ho nezameníš, zabiješ ho. Každého prvorodeného zo svojich detí vykúpiš. ¹⁴A keď sa ťa v budúcnosti tvoj syn opýta: »Čo to znamená?«, odpovieš mu: »Pán nás silnou rukou vyviedol z Egypta, z domu otroctva. ¹⁵Keďže sa faraón zdráhal prepustiť nás, Pán pobíľ všetko prvorodené v egyptskej krajine, od prvorodeného u ľudí až po prvorodené z dobytká. Preto teraz obetujem Pánovi všetko, čo otvára materské lono, ak je mužského pohlavia, a vykupujem každého svojho prvorodeného syna.« ¹⁶A nech je to znamením na tvojej ruke a znakom medzi tvojimi očami, lebo silnou rukou nás Pán vyviedol z Egypta.“

Zamyslenie

Stať o prvorodených a o nekvasených chleboch je pokračovaním o nariadeniach ako sláviť Paschu. Sú to súčasne posledné Mojžišove slová, ktoré uzatvárajú jeho nariadenia o východe z Egypta.

Pánov príkaz zasvätiť mu všetko prvorodené, dopĺňa dve predchádzajúce nariadenia a veľkonočnom baránkovi a o nekvasených chleboch. Prvorodený musí byť vymedzený od ostatných z jednoduchého dôvodu, ktorý zachovávali i mnohé iné kultúry: bol akoby predzvesťou budúcej plodnosti a jeho za-

5. týždeň – Východný Egypt, útek do púšte

svätením sa akoby „navracal“ späť božstvu, ako obeta vďačnosti za plodnosť. Prvorodení chlapci mali byť „navrátení“ Bohu, ale Mojžiš, keďže v Izraeli boli zakázané ľudské obety, nariaďuje, aby ich vykupovali. (Podľa Nm 18, 16 bol prvorodený vykúpený po mesiaci za päť strieborných šeklov).

Izraeliti si budú pri každom prvorodenom navždy pamätať, že darcom života je Pán a nikto iný. Zasvätenie má teda vieroučný a pamätný charakter. Plodnosť bola prvým prisľúbeným prejavom požehnania. Pánovo požehnanie prináša život. Bez neho by ostali ľudia neplodní a prvorodený je potvrdením Božej priazne. Naopak – ak niet prvorodeného, Božie požehnanie akoby ostávalo vzdialené. To neraz spôsobovalo nesprávny záver, že neplodní ľudia sú zlorečení. Tento príkaz zasvätenia prvorodeného má aj druhý efekt, ktorý Mojžiš vysvetľuje. Smrť prvorodených v Egypte znamenala víťazstvo Pánovej sily nad všetkým živým. Zasvätenie bude preto pripomienkou, že Pán je nielen zdrojom požehnania a života, ale že má moc ako zahubiť, tak i zachrániť. Ak Pán dopraje život, môže ho aj vziať. O niečo podobné sa už usiloval aj tyranský faraón, no ani on, ani nik iný nemá moc nad životom a smrťou. Jediné Pán vládne nad oboma.

Mojžiš vyzýva ľud, aby si pamätal tento deň záchrany. Výzvou v jednotnom čísle *pamätaj* zahŕňa každého jednotlivca. Aj tento príkaz má mať zjednocovací efekt – ako všetci boli jedno – zjednotení pamäťou na veľký deň východu z Egypta. Udalosť vyslobodenia a záchrany znamenala pre Izrael nový život, preto i skutočnosť dňa východu musí byť nad slnko jasnejšia. Výzva pamätať, nie je ani tak o minulosti, ako skôr o prítomnom vierovyznaní. Viditeľným spôsobom to budú prezentovať znameniami na ruke a čele, neskôr nazývané aj tefillin. Ruka je znamením sily a hlava duše; obe miesta sú blízko srdca a majú viesť myseľ i srdce k pamäti a k modlitbe. Majú premieňať minulosť na prítomnosť.

Sv. Pavol hovorí, aby sme svoje telá prinášali ako živú, svätú, Bohu milú obeť, ako svoju duchovnú bohoslužbu“ (Rim 12, 1). Tieto duchovné cvičenia, ktoré si teraz konáš, sú obeťou Bohu. Načúvaj mu a počúvaj, čo hovorí o posväcovaní dňa a obeť, ktoré si sa rozhodol konať.

34. DEŇ NASLEDUJ BOHA VO VIERE

Ex 13, 17 – 14, 9

Keď teda faraón prepustil ľud, Boh ho nevedol po ceste cez flištínsku krajinu - hoci bola najkratšia -, lebo Boh povedal: „Aby ľud azda neoľutoval, keby videl pred sebou boj, a aby sa potom nevrátil do Egypta!“¹⁸ Preto Boh viedol ľud okľukou, cestou po púšti popri Červenom mori. Izraeliti vyšli z Egypta v bojovej zostave.¹⁹ Mojžiš vzal so sebou aj Jozefove kosti. On dal totiž Izraelitom slávnostne prisahať: „Pán sa vás istotne ujme. Potom odnesie odtiaľto moje kosti so sebou.“²⁰ Keď odišli zo Sokotu, utáborili sa v Etame, na okraji púšte.²¹ Pán šiel pred nimi cez deň v oblačnom stĺpe, aby im ukazoval cestu, v noci zasa v ohnivom stĺpe, aby im svietil, takže mohli dňom i nocou putovať.²² A nikdy nezmizol oblačný stĺp cez deň, ani ohnivý stĺp v noci spopred ľudu.

14¹ Pán hovoril Mojžišovi: ²„Rozkáž Izraelitom zmeniť smer a utáboriť sa pri Pihachirote medzi Magdalom a morom! Naproti Belsefonu sa utáboríte, pri mori!³ Faraón si bude totiž myslieť o Izraelitoch: Iste poblúdili v kraji, púšť ich má v objati! ⁴A ja opäť zatvrdím faraónovo srdce, a bude sa hnať za vami. Potom faraónovi a všetkému jeho vojsku ukážem svoju moc a Egyptania spoznajú, že ja som Pán!“ A urobili tak. ⁵Keď egyptskému kráľovi oznámili, že ľud utiekol, zmýšľanie faraóna i jeho služobníkov sa obrátilo proti ľudu a uraveli: „Čo sme to len urobili, že sme prepustili Izraelitov zo svojich služieb?!“ ⁶I dal zapriať do svojho voza a svoj (bojový) ľud vzal so sebou, ⁷šesťsto vybraných vozov s inými egyptskými vozmi a na každom z nich udatných bojovníkov. ⁸Pán zatvrdil srdce egyptského kráľa, faraóna, takže sa pustil za Izraelitmi, hoci Izraeliti odišli pod ochranou zdvihnutej ruky. ⁹Egyptania sa hnali za nimi a všetky faraónove vozy a záprahy s vojskom ich zastihli, keď táborili pri mori pri Pihachirote naproti Belsefonu.

Zamyslenie

Začiatok správy o odchode z Egypta poukazuje hneď v prvom verši (17) na starostlivú vodcovskú úlohu Pána a krehkosť ľudu. Súčasťou Pánom plánovanej cesty je i nečakaná zmena trasy. Izraeliti nepôjdu najkratšou Hórovou cestou, ale južnejšou trasou. Dôvod bol v možnosti že Izraeliti by mohli oľtovať svoje rozhodnutie, a to i napriek znameniam ktoré sa udiali v Egypte. Poznámka o tejto eventuálnej slabosti ľudu predznačuje veľkosť zázraku, ktorý bude späť s vojnou. Izraeliti by mohli veľmi rýchlo podceňiť vážnosť udalosti a veľkosť Pánovho zázraku, ak by nezažili svoju bezmocnosť.

Boh sa podľa Petra Chryzológa zjavuje v ohnivom stĺpe, aby zahnal temnotu nevedomosti a aby človek mohol v púšti tohto sveta prejsť cestu učenia späť

5. týždeň - Východný Egypt, útek do púšte

sy. Zjavenie v oblačnom stĺpe chce naznačiť, že Boh mierni vznetlivý nepokoj v ľudskej duši.

Pre prvých kresťanských exegétov predstavovalo prenasledovanie Izraelitov útoky pokušení diabla v čase skúšky v katechumenáte, ktorý predchádzal krst. Kone a vozy predstavujú vášne tela alebo démonov. Kardinál Jean Daniélou (+1974) takto píše o konflikte medzi katechumenom a nepriateľom, diablom:

Štyridsať dní pôstu je pre katechumenov časom skúšky, časom vážneho konfliktu, kedy sa Satan a jeho anjeli snažia udržať dušu vo svojej moci. Toto nie je rečnícky obraz, ale treba to chápať v doslovnej realite: Keďže neveriaci nielen že nepoznajú kresťanské zjavenie, ale je aj podriadený aktívnej nadvláde síl temnoty a je treba vytrhnúť ho z ich zo zajatia... Každé obrátenie preto v sebe skrýva určitú mieru dramatického konfliktu a všetky misionárske činnosti sa podieľajú na charaktere tohto tajomstva. Nie je to len podanie evanjeliového posolstva vo forme vhodnej pre každú z rôznych nekresťanských kultúr, ale aj vstúpenie do boja s mocami zla. A operácie tejto vojny sa odohrávajú na nadprirodzenom poli. Patria k tajomstvu svätosti. Je to skrze modlitbu a pokánie, keď sú vyhnaní diabli. Pokiaľ tento aspekt veci ignorujeme, nechápeme podstatu misijnej práce. Dokonca aj po Kristovom víťazstve ľudská stránka tých, ktorí nie sú jeho, je uväznená: rozpučil hlavu hada, ale jeho zbytky sa ešte krútia, aby sa zmocnili národov zeme. Satan, vidiac svoj korisť, že sa chystá utiecť, zdvojnásobil svoje úsilie proti katechumenovi. Počas štyridsiatich dní sa však posilňuje aj Kristovo držanie. Diabol však neustále udržiava svoj nátlak až do samotného okamihu Veľkonočnej vigílie a až ku okraju krstného prameňa. Potom a len potom sa stane nemožné; more je rozostúpi... Ako sa rozostúpili vody pre Izraelitov a ako sa otvorili brány smrti pre Pána Ježiša, tak katechumen vstupuje do vôd krstu, koná svoj prechod, zanecháva za sebou faraóna a jeho vojsko, diabla a jeho anjelov, a vyjde na druhej strane. Je spasený. Spasený, to znamená, skoro doslovne, ako keď sa strokotanec dostane na suchú zem.

Krst, ktorý nám bol daný pre našu spásu, je viac než len jednoduchý obrad. Je to spásonosné Božie dielo. Keď dnes stojíš pri Červenom mori, premýšľaj o svojej situácii: môžeš sa utopiť v tejto obrovskej mase vody (v prípade, že Pán nemá lepší plán), alebo sa vrátiť do Egypta.

Čo si vyberieš? Vrátiš sa späť alebo budeš dôverovať Bohu a vykročíš vpred?

A Ježiš im zasa povedal: „Ja som svetlo sveta.
Kto mňa nasleduje, nebude chodiť vo tmách,
ale bude mať svetlo života.“

Ján 8:12

35. DEŇ TÚŽBY SRDCA

Ex 14, 10 - 20

Keď sa faraón približoval, Izraeliti zdvihli oči a videli, že Egyptania tiahnu za nimi. Tu sa ich zmocnil veľký strach a volali k Pánovi. ¹¹A Mojžišovi vraveli: „Či nebolo v Egypte hrobov, keď si nás zobral so sebou umrieť na púšti?! Čo si nám to urobil, že si nás viedol z Egypta?“ ¹²Nehovorili sme ti o tom v Egypte, keď sme ti vraveli: »Nechaj nás na pokoji, budeme slúžiť Egyptanom!« Ved' lepšie by nám bolo slúžiť v Egypte, ako zomrieť na púšti!“ ¹³Tu Mojžiš povedal ľudu: „Nebojte sa! Len vytrvajte a uvidíte Pánovu záchranu, ktorú dnes uskutoční pre vás. Lebo ako dnes vidíte Egyptanov, tak ich už neuvidíte naveky. ¹⁴Pán bude za vás bojovať, vy sa budete len diviť.“ ¹⁵A Pán povedal Mojžišovi: „Čo voláš ku mne? Rozkáž Izraelitom, aby sa pohli!“ ¹⁶Zdvihni svoju palicu a vystri ruku nad more a rozdeľ ho, aby Izraeliti mohli prejsť stredom mora po suchu! ¹⁷Ja však zatvrdím srdce Egyptanov, aby sa hnali za vami. A tak ukážem svoju moc na faraónovi a na celom jeho vojsku, na jeho vozoch a na jeho záprahoch, ¹⁸aby Egyptania poznali, že ja som Pán, keď ukážem na faraónovi, na jeho vozoch a na jeho záprahoch svoju moc.“ ¹⁹Nato Boží anjel zmenil svoje miesto. Predtým šiel pred izraelskými vojnami a teraz sa odobral za ne. Aj oblačný stĺp zmenil svoje miesto spopred nich a postavil sa za nich. ²⁰Takto sa dostal medzi egyptské vojsko a medzi izraelské vojsko. A oblak bol na jednej strane temný, na druhej osvetľoval noc, a tak sa celú noc nedalo k tamtým priblížiť.

Zamyslenie

Izraeliti sú vohnaní do bezvýchodiskovej situácie strácajú dôveru a upadajú do úplnej pochybnosti. Mojžiš po prvýkrát apeluje na ľud a jeho odvalu (v. 13, 14). Hovorí ako vodca, keď v hrozivej situácii povzbudzuje neochvejne dôverovať v Pána.

Vtedy Boh prehovorí k Mojžišovi a prekvapujúco sa ho opýta: „Čo voláš ku mne?“ Zdá sa, akoby Boh reagoval na niečo, čo mu povedal Mojžiš. Lenže v texte nie je zmienka o tom, že by Mojžiš volal k Pánovi. Na to sú rôzne vysvetlenia:

Mojžiš je zástupca celého národa, ktorému Pán pripisuje konanie Izraelitov (rabín Ibn Ezra).

Mojžiš silne volá hlasom v modlitbe, čo iba Boh môže zachytiť a počuť. Boh vypočuje tých, ktorí sa k nemu takto v srdci modlia (Origenes).

Mojžiš je príkladom tých, ktorých dobré skutky, ako silný hlas volajú k Bohu (sv. Bazil).

Mojžišova modlitba je výrazom jeho neistoty, či Izraeliti ešte veria a či ho

5. týždeň - Východný Egypt, útek do púšte

poslúchnu, keď mu len pred chvíľou vyčítali, že ich vzal zomrieť na púšť (rabín Sforno).

Boh pozná túžby ľudského srdca a práve tieto naše túžby s ním hovoria. Aj keď nevieme, o čo žiadať (alebo možno aj keď žiadame o zlú vec) Boh nás pozná lepšie, ako my samých seba. On vidí aj do najtajnejších zákutí nášho srdca a pozná aj naše najväčšie tajomstvá. A v tom je veľká útecha.

Nechcime mať pomíňajúce potešenia z netflixového filmu, nechcime to čoho sme sa zriekli (pohodlie, či pohár vína), netúžme po zisku, za ktorým sa pachtia iní. Chcime radosť, chcime slobodu, chcime žiť život, ktorý stojí za to žiť.

Nech je vysvetlenie v. 15 akékoľvek, aj tebe Boh hovorí: „Pohni sa vpred.“ Je ťažké vnímať jeho slová, ak sa s obavou pozeráš na more. Ale naber odvalu! Jeho plán je väčší, ako si dokážeš predstaviť, ale on bude stále s Tebou.

Je pozoruhodný komentár rabína Rašiho, ktorý situáciu s oblačným stĺpom prirovnáva k mužovi, ktorý kráča po ceste a jeho syn ide pred ním. Keď ich prepadnú lupiči a budú chcieť syna zajať, otec ho vezme späť seba a postaví ho za seba. Keď ich však odzadu napadne vlk, otec si postaví syna pred seba. Keď zaútočia spredu banditi a odzadu zver, vtedy si otec vyloží syna na ramená a bude bojovať proti nim.

Pán bude za vás bojovať,
vy sa budete len diviť.

Exodus 14:14

36. DEŇ MOC KRSTU

Ex 14, 21 - 31

Mojžiš však vystrel ruku nad more a Pán ho celú noc prudkým východným vetrom rozháňal a more vysušil. Takto sa voda rozdelila²² a Izraeliti prešli stredom mora po suchu, kým vody boli pre nich ako múr na ich pravici a ľavici.²³ Egypťania ich však prenasledovali a všetky faraónove kone, vozy a záprahy pustili sa za nimi doprostred mora.²⁴ V čase rannej stráže Pán hľadel v ohňovom a oblačnom stĺpe na Egypťanov a egyptské vojsko uviedol do zmätku.²⁵ Spôsobil tiež, že im kolesá z vozov odpadávali a že len s ťažkosťou mohli napredovať. Tu Egypťania vraveli: „Utekajme pred Izraelitmi! Veď Pán bojuje za nich proti Egypťanom!“²⁶ A Pán povedal Mojžišovi: „Vystri ruku nad more, aby sa vody zlíali na Egypťanov, na ich vozy a na ich záprahy!“²⁷ I vystrel Mojžiš ruku nad more a more sa za rána vrátilo na svoje pôvodné miesto, a pretože Egypťania utkali práve proti nemu, Pán tak zahnal Egypťanov doprostred mora.²⁸ Vody sa vrátili späť a zavalili vozy, záprahy a všetky faraónove vojská, ktoré sa za nimi pustili do mora. Nezostal z nich ani len jeden.²⁹ Izraeliti však po suchu prešli stredom mora, kým vody po ich pravici a ľavici stáli ako múr.³⁰ Takto Pán v ten deň vyslobodil Izrael z rúk Egypťanov a Izrael videl mŕtvych Egypťanov ležať na morskom pobreží.³¹ Izrael teda videl veľký zázrak, ktorý Pán urobil na Egypťanoch. Ľud sa bál Pána a dôveroval Pánovi i jeho služobníkovi Mojžišovi.

Zamyslenie

Podľa väčšiny komentátorov máme v týchto veršoch zachované rozprávanie dvoch odlišných tradícií, ktoré sú v záverečnej verzii spojené v jeden celok. Preto jedno podanie živo predstaví udalosť na pozadí prírodných znamení: Pán vetrom, ktorý fúka celú noc vysuší more, po dne ktorého prejdú Izraeliti, kým druhé podanie opisuje udalosť viac teologicky: Mojžiš zdvihne palicu, rozdelí more zázračným gestom a Izraeliti prejdú akoby pomedzi dva múry.

Po opise predchádzajúcej prvej noci úteku, je tu daný ešte väčší dôraz na rôzne charakteristiky tejto druhej noci - noci prechodu morom. V najhlbšej noci (tma pri desiatej rane už raz zohrala smrtonostnú úlohu) sa udeje najväčšia udalosť. Pre prenasledovateľov je to noc smrti, pre Izraelitov noc záchranu.

Významnou témou je premena Izraelitov, ktorí zažili hrozivú dilemu zoči-voči strachu z mora. Strach zo smrti pomýlil ich zmýšľanie - lutovali svoj odchod z Egypta, no tento zázračný prechod ich pretvorí. Ich postoj sa diametrálne zmení; strach sa zmení na bázeň pred Pánom a nedôvera voči Mojžišovi, na vieru v tohto muža. Do mora vchádzali ako ustráchaní, a vyšli ako bohabojní. Do mora vošli ako prenasledovaní, a vyšli z neho ako slobodní. Pán ukázal

svoju slávu vo chvíli, keď ich previedol morom a zbavil prenasledovateľov.

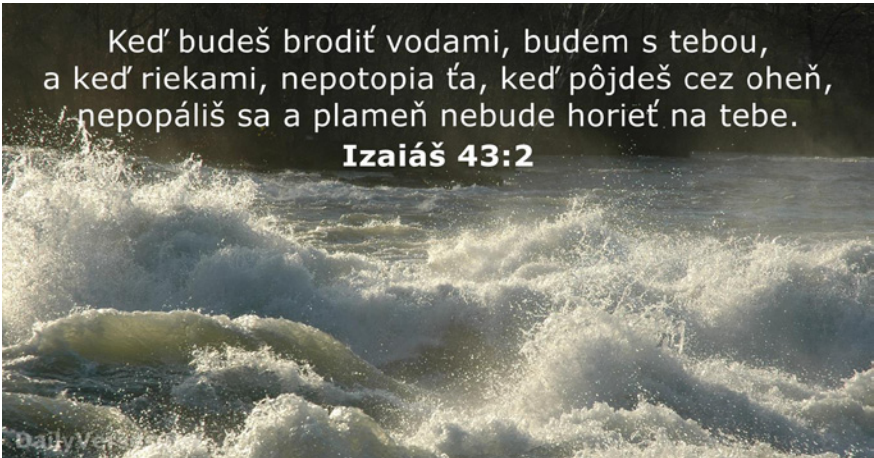
Sv. Pavlín z Noly hovorí že vojnové zbrane vždy potrebovali nejakú vieru. Viera však nepotrebuje nijaké zbrane; palica viery rozdelila more, ktoré pohltilo armádu bez viery.

Patristický komentár hovorí, že tá istá voda, ktorá zachránila Boží ľud, zničila iný ľud. Egypťania zomreli, lebo ich srdcia boli zatvrdnuté napriek znameniam a zázrakom, ktorých boli svedkami. Prenasledovanie Izraelitov až do stredu mora je toho dôkazom.

Prostredníctvom týchto znamení bolo predpovedané tajomstvo krstu. Sv. Gregor Nysský hovorí, že keď ľud uteká z Egypta, uteká z ťažoby hriechu a je oslobodený a zachránený ponorením do vody znovuzrodenia. Diabol takto hynie so svojimi sluhami. Pre neho je spása ľudí nešťastím. (Vo výpočte zahynutých Egypťanov sa nespomína faraón, čo môže byť dôsledkom úmyselného znižovania jeho dôležitosti; v Ž 136, 15, ktorý rekapituluje tieto udalosti to však už spomína).

Spoločnosť v ktorej žijeme z nás chce urobiť konzumentov, ktorých kontroluje ideológia. Chce, aby sme sa naučili zabúdať na minulosť a nemyslieť na budúcnosť. Núti nás na *iba teraz*. Tí, ktorí nepamätajú, nemajú nádej a sú tak zasvätení konzumizmu. Nie je dôležité, či každý detail tejto udalosti sa zakladá na historických skutočnostiach. Dôležité je, že táto udalosť sa pripomína, ako iniciatíva Božieho láskavého a oslobodzujúceho konania. Je znakom Božej zmluvy s Izraelom. Novou zmluvou, novou Paschou, novým baránkom, ktorý bol obetovaný za hriechy a vyviedol nás cez krst do prisľúbenej krajiny slobody a nového života bude Ježiš.

Zakaždým, keď si ponoríš prsty do sväteničky, spomeň si na milosti svojho krstu. Použi svätenú vodu ako pripomenutie, že Boh má s tebou veľký plán, že si Božím synom a že On je tvojim Bohom.

Keď budeš brodiť vodami, budem s tebou,
a keď riekami, nepotopia ťa, keď pôjdeš cez oheň,
nepopáliš sa a plameň nebude horieť na tebe.

Izaiáš 43:2

37. DEŇ VĎAČNOSŤ PRINÁŠAJÚCA PREKYPUJÚCU RADOSŤ

Ex 15, 1 – 21

Vtedy Mojžiš a Izraeliti zaspievali Pánovi túto pieseň: „Spievať budem Pánovi, lebo vznešený, slávne vznešený je: koňa i povoz zmietol do mora. ²Moja sila a moja udatnosť je Pán a stal sa mi spásou. Toto je môj Boh, budem ho velebiť, Boh môjho otca, budem ho chváliť. ³Pán je bojovník, Pán je jeho meno. ⁴Faraónove vozy a jeho vojsko zmietol do mora a jeho vyberaní vodcovia sa potopili v Červenom mori. ⁵Vlny ich pokryli, klesli sťa kameň do hlbín. ⁶Tvoja pravica, Pane, čo vynikáš mocou, tvoja pravica, Pane, nepriateľa zasiahla. ⁷Svojou nesmiernou vznešenosťou zničil si svojich protivníkov, vyslal si svoj hnev, čo ich strávil sťa plevu. ⁸Dychom tvojho rozhorčenia nahromadili sa vody, prúdy ako hrádza stáli, nakopili sa vprostred mora vlny. ⁹Nepriateľ si povedal: »Zaútočím, dochytiť, rozdelím korisť, uhasť sa moje zúrenie. Vytasím svoj meč, zmocní sa ich moja ruka.« ¹⁰Zadul si svojím vetrom: pokrylo ich more, potopili sa sťa olovo vo vodách búrlivých. ¹¹Kto je rovný tebe medzi bohmi, Pane, kto je rovný tebe, čo vynikáš svätosťou? Si hrozný v pochvalných činoch a robíš zázraky. ¹²Vystrel si svoju pravicu a zem ich prehltila. ¹³Vo svojej priazni si viedol ľud, čo si vykúpil, svojou silou si ho viedol k svojmu svätému príbytku. ¹⁴Dopočuli sa národy a zhrozili sa: obyvateľov Filištínska pochytila hrôza. ¹⁵Vtedy sa preľakli kniežatá Edomu, vojvodcov moabských prenikol strach. Strpli kanaánski obyvatelia všetci, ¹⁶Dolažla na nich úzkosť a strach: pre silu tvojho ramena stuhli na kameň. Tak prechádzal tvoj ľud, Pane, tak prechádzal ľud, ktorý si si prisvojil. ¹⁷Voviedol si ich a osadil si ich na svojom vlastnom vrchu, na mieste, ktoré si prichystal za bývanie sebe, Pane, vo svätyni, ktorej základy kládli tvoje ruky. ¹⁸Pán bude kráľovať naveky a navždy!“ ¹⁹Keď teda faraónove kone s vozmi a záprahmi vošli do mora, Pán dal morským vodám privaliť sa na nich, kým Izraeliti prešli stredom mora po suchu. ²⁰Aj Áronova sestra, prorokynia Mária, vzala do rúk bubienok a všetky ženy išli za ňou s bubienkami a s tancom. ²¹Mária im predspevovala: „Spievajte Pánovi, lebo je veľmi vznešený! Koňa i pohoniča hodil do mora.“

Zamyslenie

Rozprávač uvedie pieseň, ktorá je odpoveďou Mojžiša a Izraelitov na ich záchranu. Piesne víťazstva za obvyklých okolností spievali ženy, ktoré oslavovali hrdinov vracajúcich sa z boja. Tu nie sú hrdinami muži, ale Pán. Víťazná pieseň je veľkolepou oslavou Pána, ktorý sa ukázal ako vznešený

a prejavil svoju moc záchranou vyvoleného ľudu.

Jej prvá strofa hovorí o Pánovom víťazstve a oslavuje Pána ako bojovníka. Pán porazil egyptské vojsko vyzbrojené bojovými vozmi, ktoré boli najsilnejšou a najrafinovanejšou zbraňou, a voči ktorému boli Izraeliti úplne bezbranní (v. 1-7). Druhá strofa vykresľuje silný kontrast medzi Pánovým plánom a márnymi ambíciami Egypťanov, keď je Pánovo víťazstvo opísané podrobnejšie a Pánova moc s ľahkosťou dominuje nad zdanlivo neporaziteľným vojskom Egypťanov (v. 8-12). Tretia časť uvádza novú tematiku, ktorou je pochod Izraelitov cez púšť až k vrchu, kde si Pán založí príbytok, svätyňu, z ktorej bude kraľovať naveky.

Pieseň neopisuje udalosti, ale je odpoveďou viery zachráneného ľudu. Tento chválospev používa aj Cirkev ako prejav vďaky Ježišovi Kristovi za jeho víťazstvo nad hriechom a smrťou. Ním si pripomíname víťazstvo nad odvekým nepriateľom, ktoré nám zaistil Boh bez našej námahy. Počas všetkých mocných činov sa od ľudu žiadala iba dôvera v Boha, ktorý konal svojou vlastnou iniciatívou. Všetky veľkolepé udalosti nás motivujú k dôvere v Boha, ktorý sa stará o svojich, ktorých si vyvolil a nedopustí, aby sa ich dotklo akékoľvek zlo.

Buď mužom vďačnosti. Nájdí si chvíľu, aby si PÁNOVI vzdal vďaku za to, že ňa dovedol až do tohto bodu. Ďakuj PÁNOVI za samotný dych, ktorý dýchaš. Bez ohľadu na to, koľko je v našom živote vecí, na ktoré by sme sa mali právom sťažovať, omnoho viac je toho za čo treba ďakovať. Zaspievaj dnes PÁNOVI novú pieseň. Spolu s Mojžišom a s Izraelitmi sa učme, ako sa stať mužmi vďačnosti. Lebo iba v živote žitom vo vďačnosti je možné nájsť veľkú slobodu a prekypujúcu radosť.

Ale vďaka Bohu, ktorý nám dal víťazstvo
skrze nášho Pána Ježiša Krista.

1. Korintánom 15:57

38. DEŇ KRÍŽ ROBÍ ŽIVOT SLADKÝM

Ex 15, 22 – 27

Potom sa Mojžiš s Izraelom pohol od Červeného mora a tiahli cez púšť Sur. Tri dni šli po púšti a nenašli vodu. ²³Došli do Máry, ale vodu z Máry piť nemohli, lebo bola horká. Preto sa aj volá Mára (Horkosť). ²⁴A ľud reptal proti Mojžišovi: „Čo budeme piť?“ ²⁵On volal k Pánovi a Pán mu ukázal drevo, a keď ho hodil do vody, vody zosladi. Tam im dal zákon a právo a tam ich podrobil skúške. ²⁶A povedal: „Ak budeš počúvať hlas Pána, svojho Boha, a budeš robiť to, čo je v jeho očiach správne, a poslúchneš všetky jeho rozkazy a zachováš všetky jeho ustanovenia, potom ťa nezastihnem takými biedami, akými som postíhol Egypťanov, lebo ja, Pán, som tvoj lekár.“ ²⁷Nato prišli do Elimu, kde bolo dvanásť vodných prameňov a sedem paliem. Tam sa teda utáborili pri vode.

Zamyslenie

Táto stať zachytáva prvú skutočnosť, ktorá spôsobí Izraelitom ťažkosť počas putovania púšťou – nedostatok pitnej vody. Na otázku, prečo Pán hneď po veľkej udalosti vyslobodenia z Egypta dopustí na Izrael nebezpečenstvo smädu a smrti, sa ponúka odpoveď: Pán chce svoj ľud skúšať. Pán testuje Izrael a dopúšťa naň biedu a bolesť, aby zvedel či sa Izrael plne oddá životu podľa Pánových prikázaní. Izrael v tejto skúške prepadne, ale Pán sa ukáže ako ten, čo uzdravuje – aj horké vody.

Mojžiš žiada Pána o pomoc a Pán zasiahne bez akéhokoľvek komentára. Hoci postoj Izraelitov je charakterizovaný ako reptanie (v. 24), a z pohľadu Pána to bola skúška, reakcia Izraelitov nie je pranierovaná. Kým neprídu k Sinaju a kým úplne nespoznajú celkový Boží plán Pán je s nimi trpezlivý.

Vážnosť reptania spočíva v priamom úmysle, ktorý chcú docieľiť. V nasledujúcej stati sa bude reptanie týkať obviňovania vodcov, ale aj spochybňovania Pánovho plánu. Pri Máre však otázka Izraelitov nebola vyčítavá, ale faktická: *čo máme robiť?* Nespochybňovala priamo Pánov plán, len chceli vedieť, ako postupovať - veď smädny človek má právo žiadať si vodu.

Boh sa stará nielen o záležitosti kozmických rozmerov, ale rovnako aj o bežné každodenné ľudské potreby, akými sú tekutiny a jedlo (rabín Hirsch). Pán sa postará nielen o vodu a jej uspokojenie na požívanie, ale dá ľudu aj ponaučenie. Preto rozprávač uzatvára zápletku vysvetľujúcou poznámkou, že nie uhasenie smädu bolo vyvrcholením udalosti, ale Pánovo ustanovenie. Pán podmieňuje budúci zdarný postup púštnou cestou poslušnosťou a konaním podľa jeho vôle. Tak sa Pán bude prejavovať ako bezpečná ochrana aj pred nebezpečnými ranami. Pán je lekár svojho ľudu.

6. týždeň - Severozápadné pobrežie Červeného mora

Drevo, ktoré predstavuje Kristov kríž, interpretoval ako prvý už sv. Justín († 165). I ďalší cirkevní otcovia taktiež vidia premenu horkých vôd v tajomstve kríža. Drevo, ktoré Boh ukazuje Mojžišovi, vysvetľujú Otcovia ako "strom života pre všetkých, ktorí ho objímu". Origenes hovorí, že ak teda Mojžiš hodí drevo Kristovej múdrosti do horkej vody Zákona, človeku sa otvorí myseľ aby pochopil ako má zachovávať prikázania. Takto sa voda Máry premení na sladkú, horkosť litery zákona sa premení na sladkosť duchovného poznania a Boží ľud z neho môže piť.

Ako sleduješ Izraelitov pri ich Exode, snáď začínaš chápať, že mnohé tajomstvá Starého zákona sú do príchodu Krista takmer úplne nezrozumiteľné. Dnešná príhoda s drevom je ukázkovým príkladom. V Novom zákone Kristus ukazuje svojim apoštolom drevo kríža a poveruje ich, aby ho doniesli do života všetkých národov. Táto činnosť, ktorá pokračuje už dve tisícročia, je to, čo robí naše životy – so všetkou ich ťažobou a skúškami, hoci sa môžu zdať horké – sladkými a ľahkými. Ako drevo hodené do vody v Mára urobilo horkú vodu sladkou. Tak kríž vhodený do protivenstiev robí trpké utrpenie sladkým.

Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa,
lebo som tichý a pokorný srdcom;
a nájdete odpočinok pre svoju dušu.

Moje jarmo je príjemné a moje bremeno ľahké.

Matúš 11:29-30

39. DEŇ OTROCTVO SRDCA

Ex 16, 1-3

Keď sa pohli z Elimu, prišla celá izraelská pospolitosť na púšť Sin, ktorá je medzi Elimom a Sinajom, v pätnásty deň druhého mesiaca po svojom východe z Egypta. ² A celá izraelská pospolitosť reptala proti Mojžišovi a Áronovi na púšti. ³ Izraeliti im vraveli: „Bár by sme boli pomreli Pánovou rukou v Egypte, keď sme sedávali nad hrncami mäsa a mohli sa najesť chleba dosýta! Veď vy ste nás vyviedli na túto púšť, aby ste zahubili celú túto spoločnosť hladom!“

Zamyslenie

Pospolitosť pod vedením bratov isto postupuje na ceste k Božiemu vrchu, keďže Mojžiš cestu pozná. Rozprávač deja uvádza na úvod udalosť reptania Izraelitov proti dvom vodcom a už to nie je len reptanie s jedno-
duchou otázkou: *Čo robíš?* (15,24), ale na základe nedostatku jedla ob-
žalobou Mojžiša a Árona za to, že ich doviedli do púšte radšej by chce-
li zomrieť Pánovým rozhodnutím v Egypte, ako ísť pod vedením týchto
bratov cez púšť.

Reptanie proti Mojžišovi a Áronovi je v konečnom dôsledku reptaním pro-
ti Pánovi. Hoci Izraeliti obviňujú Mojžiša a Árona, nepriamo odsudzujú i
Boha samotného, že ich nepozabíjal, a tak by mali v Egypte aspoň vlastné
hroby, čo sa nestane, keď pomrú na púšti.

Podľa rabínskeho komentára, dátumy majú v biblickom texte aj svoj
hlbší význam. Pri utáborení sa Izraelitov sa presný dátum zvyčajne ne-
uvádza, no teraz je to tak preto, lebo v ten deň sa im minuli posledné
zvyšky jedla, ktoré si zobrali z Egypta. Z toho vieme, že Izraeliti jedli
zo zvyškov cesta 61 krát. Od východu z Egypta uplynulo totiž 31 dní
(16 dní v mesiaci nisan a 15 v mesiaci ijar – druhý mesiac) a denne jedli
dvakrát. Z toho podľa rabínov vyplýva, že Izraeliti dojedli posledné zá-
soby jedla a nereptali od hladu – veď v ten deň ešte jedli -, ale preto, že
im neostalo už nič na jedenie na nasledujúci deň. Nedostatok teda ešte
nenastal, ale príde a ľud túto obavu vyjadrí v reptaní.

Izrael teda nezomiera od hladu, ale dychtí po hrncoch mäsa a sýtosti z
chleba v Egypte. (Je dobré si uvedomiť, že mäso bolo pre bežného človeka
na starovekom Blízkom východe vzácnym jedlom). V čase núdze odmieta
Božie oslobodenie, pričom preváži otrocké zabezpečenie.

Kasián († 435) vysvetľuje, že kto sa vracia k svojim starým vlastnostiam
a túžbam potom, ako zanechal tento svet, vo svojej myslí opakuje tie isté
slová, ako Izraeliti: „*Ako sme sa mávali dobre v Egypte.*“ Z toho vyplýva, že
kresťan musí byť veľmi opatrný. Málo mu osoží telesné zriekanie, a aj od-
chod z Egypta so zmenou miesta, ak potom rovnako nedosiahne zrieknu-
tie sa sveta v srdci.

6. týždeň - Severozápadné pobrežie Červeného mora

Ako pokračuješ na tejto ceste so svojimi vášňami, ktoré volajú po stave pred odchodom z otroctva, príjmi ultimátum: rozhodni sa zanechať otroctvo zlozvykov, aby odišlo z tvojho srdca a mysle. Aby tvoja vnútorná realita zodpovedala vonkajšej slobode, ku ktorej ťa Boh priviedol. Cestou modlitby, askézy a bratstva ťa Pán priviedol k fyzickému odlúčeniu od tvojho Egypta, od sebeckta, filmov, peňazí, hier... Ale nie je tvoje srdce stále, ako srdce Izraelitov? Nenaťahuješ sa stále k pekle, z ktorého ťa Pán vyviedol?

Je potrebné vykonať ešte veľa práce vo svojom vnútri. Pred tebou, rovnako ako pred Izraelitmi, je ešte väčšia sloboda. Poďakuj Pánovi za vonkajší pokrok, ktorý si dosiahol, a pokračuj v jeho nasledovaní aj po 40. dni, v neúnavnom úsilí o vnútornú slobodu až po 91. deň.

Dnešok by sa však nemal niesť v znamení sklamaní z práce, ktorú je ešte potrebné urobiť. Mal by to byť deň vďaka za pokrok, ktorý vo Tebe Pán vykonal. Pros dnes od Pána dar vďačnosti a radosti.

Bože, stvor vo
mne srdce čisté
a v mojom vnútri
obnov ducha pevného.

Žalmy 51:12

40. DEŇ CHLIEB ŽIVOTA

Ex 16, 4-18

Vtedy Pán hovoril Mojžišovi: „Hľa, ja vám dám padať chlieb z neba! Ľud nech potom vychádza a nech si zbiera, koľko bude potrebovať na deň! Týmto ho chcem podrobiť skúške, či bude kráčať podľa môjho zákona, alebo nie. ⁵V šiesty deň však nech odložia z toho, čo donesú: bude toho dvakrát toľko, ako zbierajú každý deň.“ ⁶Mojžiš a Áron povedali všetkým Izraelitom: „Večer teda spoznáte, že Pán nás vyviedol z egyptskej krajiny. ⁷Ráno zasa uvidíte Pánovu slávu, lebo on počul vaše reptanie proti Pánovi: ved' čože sme my, že ste proti nám reptali?!“ ⁸A Mojžiš dodal: „V tom, že vám Pán dá večer jesť mäso a ráno chlieb na nasýtenie, (spoznáte), že Pán počul vaše reptanie, ktorým ste sa ozvali proti nemu. Lebo čože sme my? Nie proti nám ste reptali, ale proti Pánovi!“ ⁹Aj Áronovi povedal Mojžiš: „Povedz celej pospolitosti Izraelitov: »Predstúpte pred Pána, lebo počul vaše reptanie!“ ¹⁰Keď to Áron oznámil celej pospolitosti Izraelitov, oni sa dívali na púšť a tu sa zjavila Pánova sláva v oblaku! ¹¹A Pán povedal Mojžišovi: ¹²„Počul som reptanie Izraelitov. Povedz im: »V predvečer budete jesť mäso a ráno sa nasýtite chlebom, aby ste poznali, že ja som Pán, váš Boh!“ ¹³A naozaj, večer prileteli prepelice a pokryli táborišťe. Ráno zasa bola okolo tábora napadaná rosa, ¹⁴a keď sa napadaná rosa vyparila, na povrchu púšte bolo čosi jemné, zrnité, jemné sťa srieň na zemi. ¹⁵Keď to Izraeliti zočili, vzájomne si vraveli: „Čo je to!“ Nevedeli totiž, čo by to mohlo byť. Vtedy im Mojžiš povedal: „To je chlieb, ktorý vám dáva Pán jesť. ¹⁶Toto je to, z čoho vám Pán prikazuje nazbierať podľa toho, koľko každý zje, gomer na každú hlavu; podľa počtu vašich duší si naberte, každý pre príslušníkov svojho stanu!“ ¹⁷Izraeliti robili tak a nazbierali jedni menej, iní viac. ¹⁸Potom to odmerali na gomer a tu ten, kto viac doniesol, nemal prebytok, a zasa ten, kto menej doniesol, nemal nedostatok. Každý si nazbieral toľko, koľko mohol zjesť.“

Zamyslenie

Pán na postoj reptania ľudu reaguje podivuhodne. Len Mojžišovi zjaví, že on sám im dodá jedlo a že ich aj vyskúša dávkovaním jedla. Päťnásobná zmienka o reptaní (v. 7-9), kladie dôraz na tému reptania. Ľud reptal proti vodcom, no Mojžiš jasne ľudu odkazuje, že bojuje proti Bohu samotnému. Ľud ako by nevedel, že keď sa pokúša skryť svoju nedôveru k Bohu v sťažnostiach na Mojžiša, reptá vlastne proti Pánovi.

Napriek tomu im Mojžiš oznamuje, že Pán ich vypočul a postará sa o jedlo pre nich. Ako? Večer im zošle mäso a ráno chlieb. Jediné, čo sa javí ako podmienka tohto zázraku je odstránenie reptavého postoja voči Pánovi.

6. týždeň - Severozápadné pobrežie Červeného mora

Pán nekoná takto preto, že je oprávnené, ale aby Izraeliti vedeli, kto je Boh, prostredníctvom dobrotivého zabezpečenia potravy. Mojžiš poverí Árona, aby sprostredkoval stretnutie s Pánom, ktoré vyvrcholí v zjavení Pánovej slávy. Pán pred všetkými potvrdí Mojžišovu reč o reptaní Izraelitov, a tým potvrdí jeho autoritu.

Hoci sa vo v. 13-16 píše iba o chlebe, nie preto, aby nasýtené žalúdky boli rozuzlením príbehu. Mojžiš chce primäť ľudí k sústavnému každodennému postoju závislosti od Pána; to on dáva pokrm v pravý čas a aj on sám závisí od Pána. Predloží im Pánov jasný príkaz o každodennej dávke jedla na hlavu. Je zaujímavé, že Mojžiš ľudu nepovie, že Pán ich bude skúšať práve poslušnosťou pri zbieraní požadovaného množstva. Mať viac, ako je treba na jeden deň, bude prvé a fundamentálne pokušenie. Budú Izraeliti dôverovať Mojžišovi a jeho ponaučeniu, a prejavia poslušnosť Pánovi?

Rovnako, ako Izraeliti, sa každý z nás ocitá v púšti života. Aj my voláme k Bohu aby nás nasýtil. Boh nám bezpochyby dáva to, čo potrebujeme. Kristus sľubuje: „Ja som chlieb života. Vaši otcovia jedli na púšti mannu a pomreli. Toto je ten chlieb, ktorý zostupuje z neba, aby nezomrel nik, kto bude z neho jesť.“ (Ján 6, 48–50). Izraeliti v púšti jedli chlieb, ktorý im dal Boh. Rovnako sa aj my pri omši modlíme, aby Boh zoslal svojho Ducha a premenil chlieb a víno na telo a krv Ježiša Krista aby nás navždy nasýtil.

Keď chlieb zostúpil z neba, Izraeliti boli ohromení a pýtali sa: „Čo je to?“ Aj my zažívame rovnaký údiv. Mohol sa Ježiš Kristus naozaj úplne darovať pre našu spásu? Bez manny by Izraeliti neprežili. Môžeme my bez Eucharistie skutočne žiť?

Ježiš im povedal: „Ja som chlieb života. Kto prichádza ku mne, nikdy nebude hladovať, a kto verí vo mňa, nikdy nebude žízniť.“

Ján 6:35

41. DEŇ BOH TO S NEDEĽOU MYSLÍ VÁŽNE

Ex 16, 19 – 36

Mojžiš im povedal: „Nech z toho nik nenecháva nič na ráno!“²⁰ Oni však nepočúvali Mojžiša a niektorí si z toho nechali (časť) až do druhého rána. Ale skazilo sa to, ukázali sa červy a zapáchalo to. Mojžiš sa preto na nich rozhneval.²¹ Tak zbierali ráno čo ráno, každý podľa toho, koľko zjedol. Keď však začalo hriať slnko, rozpúšťalo sa to.²² V šiesty deň však nazbierali dvakrát toľko jedla, dva gomeru na osobu. Tu prišli všetky kniežatá pospolitosti a hlásili to Mojžišovi.²³ A on im povedal: „To je to, čo prikázal Pán: Zajtra je deň odpočinku, svätá sobota Pánova. Čo máte upieť, upečte, a čo mienite uvariť, uvarite! Ostatné, čo zostane, odložte a uschovajte na zajtra.“²⁴ Odložili si teda na zajtra, ako prikázal Mojžiš, a nezosmrdeľo sa to, ani červy v tom neboli.²⁵ A Mojžiš povedal: „Dnes jedzte to, lebo dnes je Pánova sobota, dnes nenájdete vonku nič.“²⁶ Šesť dní to môžete zbierať, v siedmy deň však je sobota, v ten deň toho nebude.“²⁷ Keď potom v siedmy deň poniektorí vyšli zbierať, nenašli nič.²⁸ A Pán povedal Mojžišovi: „Ako dlho sa budete zdráhať zachovávať moje príkazy a zákony?“²⁹ Hľadte, veď Pán vám dal sobotu! Preto v šiesty deň vám dáva jedlo na dva dni. V sobotu nech každý zostane doma!³⁰ Nech v siedmy deň nik nevychádza zo svojho miesta!“³¹ A ľud slávil v siedmy deň sobotu. Izraeliti nazvali to (jedlo) mannou. Bolo biele ako koriandrové semiačko a jeho chuť bola ako chuť medového koláča.³² Nato Mojžiš povedal: „Toto prikazuje Pán: Naplňte tým jeden gomer, nech sa to zachová pre budúce pokolenia, aby videli, aký chlieb som vám dával jesť na púšti, keď som vás vyviedol z egyptskej krajiny.“³³ A Mojžiš povedal Áronovi: „Vezmi nádobu a nasyp do nej plný gomer manny, a ulož ju pred Pánom, aby sa zachovala pre vaše pokolenia!“³⁴ Ako Pán prikázal Mojžišovi, Áron to položil pred svedectvo, aby sa to zachovalo.³⁵ A Izraeliti jedli mannu štyridsať rokov, kým neprišli do obývanej krajiny. Jedli mannu, doiaľ neprišli k hraniciam krajiny Kanaán.³⁶ Gomer je desatina efy.

Zamyslenie

Po dvoch zázrakoch s jedlom dej príbehu rozvíja tému skúšky. Mojžiš nevie presne, v čom bude táto skúška spočívať, jediné na čo upozorňuje Izraelitov, je množstvo nazbieraného – nesmú nazbierať viac, ako len dennú dávku. Tým on sám nabáda ľud, aby žili len z dennej dávky chleba, a tak aby žili v poslušnosti Pánovmu prísľubu, že im dá každý deň dostatok jedla. Problém začína neposlušnosťou Mojžišovi, keď sa niektorí rozhodnú nechať si čosi do rána. Nielenže sú sami potrestaní sčerviveným a zapáchajúcim jedlom, ale rozhne-

vali aj Mojžiša. Sv. Ján Zlatoušty považuje tých, ktorí si nabrali viac ako bolo pre nich potrebné, za zlý príklad nenásytných ľudí. Oni boli potrestaní tak, že sa im manna zmenila na červy. Tak podobne ľudia v prepychu, pijatike a obžerstve nezberajú veľké dobroty, ale tú najväčšiu skazenosť.

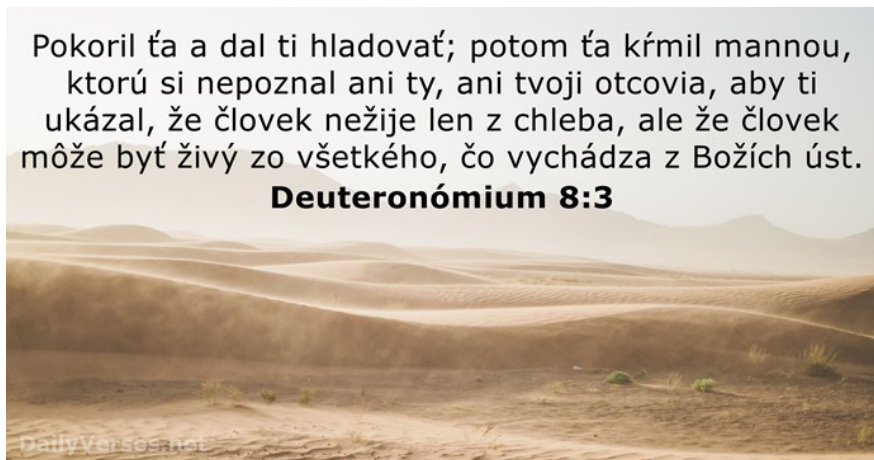
Toto pravidelné a limitované zbieranie ich učí paradoxnému poznaniu - hoci sú na púšti, na prežitie nesmú nič zhromažďovať. Okrem toho, zbierať musia v rannom čase. Dôsledná časovaná poslušnosť je pre nich zálohou života na púšti zo dňa na deň. Situáciu zapletá prekvapenie, že nazbierali dvakrát viac ako obyčajne. Ani predstavení pospolitosti nevedia čo to znamená. Majú očividný problém – množstvo nazbieraného môže mať opäť neblahé následky. Mojžiš tento nezvyčajne bohatý zber vysvetľuje ako naplnenie Pánovo plánu: dvojnásobné množstvo poslúži na dva dni, aby mohli zachovávať sobotu a nadbytok sa neskazí, ale bude zázračne získaným pokrmom. Aj v tomto prípade niektorí vyjdú proti nariadeniu zbierať v sobotné ráno, ale ich márne hľadanie je len potvrdením Mojžišovho ponaučenia. Pánova výčitka je završením tejto dvojnásobnej neposlušnosti. V závere je konštatované, že ľud, hoci v skúške neobstál, sa naozaj naučil poslušnosti.

Ak sa Boh takto stará o svoj neposlušný ľud, o čo skôr dá poživeň tomu, kto ho počúva. Poznanie dejín inšpiruje nádej.

Boh žiada od Izraelitov aby v siedmy deň nechodili na pole (dnes robiť na záhrade) a zbierať mannu (nakupovať potraviny). Nie si ztročený zvykmi dneška?

Pokoril ťa a dal ti hladovať; potom ťa krmil mannou, ktorú si nepoznal ani ty, ani tvoji otcovia, aby ti ukázal, že človek nežije len z chleba, ale že človek môže byť živý zo všetkého, čo vychádza z Božích úst.

Deuterónómium 8:3

42. DEŇ ŽIVOTODARNÝ PRAMEŇ

Ex 17, 1 - 7

Potom na Pánov rozkaz tiahla celá izraelská pospolitosť po svojich stanoviskách z púšte Sin a utáborila sa v Rafidim, kde nebolo vody na pitie pre ľud. ²A ľud doliehal na Mojžiša a vravel: „Daj nám vodu na pitie!“ Ale Mojžiš im odvetil: „Prečo sa vadíte so mnou a prečo pokúšate Pána?“ ³Ale ľud, ktorý tam dychtil po vode, reptal proti Mojžišovi a vravel: „Načo si nás len vyviedol z Egypta?! Vari na to, aby si mňa, moje deti a môj dobytok umoril smädom?“ ⁴Tu Mojžiš volal k Pánovi: „Čo si počnem s týmto ľudom?! Len trošku a ukameňovali by ma!“ ⁵Pán odpovedal Mojžišovi: „Predstúp pred ľud, zober si niektorých starších z Izraela, do ruky si vezmi svoju palicu, ktorou si udieral Nil, a choď! ⁶Hľa, ja tam budem stáť pred tebou na skale, na Horebe! Udri potom na skalú, vytečie z nej voda a ľud bude môcť piť.“ A Mojžiš urobil tak pred staršími Izraela. ⁷Potom nazval to miesto Massa a Meriba, lebo Izraeliti sa tam vadili a pokúšali Pána, keď vraveli: „Je teda Pán medzi nami, alebo nie?“

Zamyslenie

Po veľkolepom zážitku záchrany v Trstinovom mori a po oslave Boha národ pokračuje na ceste do púšte. Tu sa ocitne v núdzi pre nedostatok vody. No už po niekoľkých dňoch sa ukáže, že Izrael je opäť tam, kde na počiatku; nenaučil sa dostatočnej dôvere voči Pánovi, ktorý ho nenechá umrieť na púšti. Sú to plytké korene poslušnosti ale hlboká nedôvera v ďalšej krízovej situácii. Ľud zomknutý proti Mojžišovi sa pýta ako jednotlivec, čo toto zosilňuje výčitku. Znova opakujú vyčítavú otázku, prečo ich Mojžiš vyviedol z Egypta, a výslovne ho obviňujú z vražedného úmyslu a to nielen ich, ale aj mladej generácie. No ani v tejto chvíli nevykypí Pánova trpezlivosť, ako vzkypel hnev ľudu, a to ani napriek udalosti s mannou, kde Pán potvrdil Mojžiša, ako svojho zástupcu. Ten opäť svoju bezradnosť rieši volaním k Pánovi.

Mojžišovo volanie nemá len opytovací charakter (ako vo v. 15, 22) ale Mojžiš volá tak, ako volá ten, čo sa bojí o svoj život. Otvorene pripúšťa, že je v koncoch – jeho slová poukazujú na nebezpečnú situáciu s rozhnevaným ľudom.

Pán, odpovedá ako ten, ktorý je ďaleko od toho, aby bol nahnevaný a jeho prvé slová rozoženú obavy; začne riešiť problém, ktorý Mojžiš nebol schopný vyriešiť. Jeho prvým činom je rozkaz Mojžišovi, aby sa opäť ujal výkonu svojej autority a predstúpil pred ľud (v. 5). To čo bude nasledovať, má mať najvyššiu mieru zrejmosti aj záväznosti. Preto majú byť prítomní starší Izraela a Mojžiš má držať v ruke viditeľný znak svojej moci, palicu ktorú používal pri prechode ľudu cez Trstinové more. Palica sa tu používa ako znak Božej moci a znak autority.

6. týždeň - Severozápadné pobrežie Červeného mora

Pánovo zjavenie nemá iba ukázať miesto, kde má Mojžiš udrieť, ale poukazuje na ochotu Pána pomáhať ľudu – čo veľmi ostro kontrastuje s pochybnosťou ľudu v otázke: *Je Pán medzi nami, alebo nie?*

Vytrysknutie vody na púšti zo skaly je znakom, že každé miesto je Pánovou doménou, a aj napriek tomu, že je to púšť, Pán ho môže zmeniť na životaschopné. Mená Massa (Skúška) a Meríba (Spor) sa budú tradovať pre nasledujúce generácie. Spor bol vážnejší, ako len hádka s vodcom o proviante na cestu; ľud svojou reakciou vyjaval pochybnosti o Pánovej láske k nim a o jeho moci zachrániť ich aj z extrémne ťažkého púštného nebezpečenstva, akým je smäd. Tak manifestovali, že už nemajú dôveru v Pánovu prítomnosť medzi nimi a tak ho vystavili skúške. Pán nikoho netrestá, ale dokáže svojim činom, že je neustále blízko svojho ľudu.

Sv. Cézarius (+542) vidí alegóriu smädu, ktorý trápi ľud. Mnoho ľudí je totiž smädných. Spravodliví majú smäd po spravodlivosti, hriešnici po mrhaní a po zlate. Spravodliví majú smäd po Bohu, hriešnici po zlate. Podľa neho mal ľud smäd po vode, zatiaľ čo ho mal trápiť skôr smäd po spravodlivosti.

„*Je Pán medzi nami alebo nie?*“ I dnes, ako vždy, si stále kladieme túto otázku a často aj žijeme, akoby Boh neexistoval. Zriedkavo rozmýšľame o jeho prítomnosti a jeho múdrosti, málokedy na neho myslíme, alebo ho chválime a ďakujeme mu za všetko požehnanie v našich životoch. A potom, keď niečo nevychádza je oveľa jednoduchšie obžalovať Boha a so spravodlivým rozhorčením viniť ho len z nečinného prizerania sa.

Cirkevní otcovia zvyčajne interpretovali slová o vode zo skaly pomocou slov sv. Pavla, pre ktorého skalou bol Kristus. Sv. Ambróz hovorí, že ako pre Hebrejov vyšla zo skaly voda, tak pre kresťanov vytryskla Kristova krv. Voda, ktorá prúdi zo skaly predstavuje vyučovanie Božieho slova a taktiež sviatosť Eucharistie, ktorú prijíma veriaci človek. Napi sa aj ty dnes z tejto životodarnej vody.

43. DEŇ OCHOTA UROBIŤ NIEČO ABSURDNÉ

Ex 17, 8 – 16

Tu prišiel Amalek a pri Rafidim napadol Izrael. Vtedy Mojžiš povedal Jozuemu: „Vyber nám mužov a choď bojovať s Amalekom! Ja budem stáť na končiar vrchu s Božou palicou v ruke.“ A Jozue urobil, ako mu uložil Mojžiš, a dal sa do boja s Amalekom. Mojžiš, Áron a Hur vystúpili na končiar vrchu. A kým mal Mojžiš zdvihnuté ruky, víťazil Izrael, len čo ruky spustil, víťazil Amalek. Ale Mojžišovi ruky oťaželi. Tu vzali kameň a podložili mu ho, a on si naň sadol. Áron a Hur mu ruky podopierali jeden z jednej a druhý z druhej strany, a tak zostali jeho ruky v rovnakej polohe až do západu slnka. A Jozue porazil Amaleka a jeho ľud ostrým meča. Pán potom prikázal Mojžišovi: „Zapíš to na pamiatku do knihy a vstúp Jozuemu do uší, že (aj) pamiatku na Amaleka úplne vytriem spod neba.“ Nato Mojžiš postavil oltár a nazval ho Pán je moja zástava. Povedal: „Ruky hore k Pánovmu trónu! Pán je v boji proti Amalekovi z pokolenia na pokolenie.“

Zamyslenie

Zmienka o Amalekovi nasleduje bezprostredne po otázke: Je Pán medzi nami, alebo nie? Preto sa rabíni pýtajú na ich vzájomnú súvislosť a vysvetľujú to pomocou podobenstva.

Istý otec niesol na ramenách svojho syna. Chlapec na otcových pleciach cestou niečo zbadal a prosil otca, aby mu to dal. Otec mu urobil po vôli a to sa tri krát pakovalo. Keď potom kohosi stretli, chlapec sa pýtal: Kde je môj otec? Otec mu na to: „Či nevieš, kde som?“ Zhodil ho z pliec a prišiel pes, ktorý ho pohryzol. Tento „pes“ je Amalek, veľký nepriateľ Izraela a jeho útok mal Izraelitov naučiť, že Pán je vždy medzi nimi.

Skúška, ktorej bol Izrael vystavený, spočívala teda v postupnej výchove ľudu k dôvere voči Bohu a jeho vedeniu po púšti. Išlo tu o otvorenosť ľudu voči Bohu. Národ sa jej mal učiť až po dosiahnutie jej plnosti. Kritickým momentom v hodnotení postoja ľudu v kríze je to, či ľud volá k Bohu s prosbou, alebo s výčitkou, či dokonca s obvinením. V každom prípade je postoj izraelského národa poučením, že do krajiny slobody sa ide cez prekážky a ťažkosti. Ak sa ich zdolávanie uskutočňuje s vedomím závislosti človeka od Boha, potom človek môže duchovne rásť a stávať sa zrelým pre vieru.

Pokúšanie Boha je vážnym prejavom nedôvery človeka voči Bohu, ba ide až o snahu človeka podrobiť Boha skúške tým, že a ho človek pokúša donútiť, aby zakročil. Takýto postoj človeka k Bohu zraňuje úctu a dôve-

7. týždeň - Drsná hornatá púšť, úpätie vrchu Sinaj

ru, ktorú má mať človek voči Bohu.

Podľa sv. Augustína Amalek, čo doslova znamená „hriešni ľudia“, odmieta Izraelitom dovoliť prejsť do zaslúbenej zeme. Sú to ľudia zanovití voči Božej vôli, stavajúci sa Izraelitom do cesty na základe vlastnej autority a pýchy. Sv. Augustín ponúka na túto tému nasledujúcu múdrosť: Pýcha „sa stáva prekážkou pre vyššie veci a sprostredkovateľom nižších“.

Na chvíľu sa zamysli, ako sa to prejavuje v tvojom živote. Mojžiš vyzbrojený posvätnou cnosťou pokory pozerá na bitku so zdvihnutými rukami, aby zabezpečil víťazstvo Izraela, zatiaľ čo Jozue zhromažďuje jednotky. Amalek je násilný a obratný v boji. Títo hriešni ľudia majú prirodzené prostriedky k porážke Izraelitov. Ale neporiažia ich. Prečo? Pretože Mojžiš je pripravený urobiť niečo absurdné. Je dosť pokorný, aby sa podrobil Božiemu plánu bez ohľadu na to, ako hlúpo, alebo slabo to vyzerá pred ostatnými. Mojžiš nechal svoje ruky zdvihnuté k Bohu. Boh zase dal svojomu ľudu veľké víťazstvo. Ak sa vyzbrojíš cnosťou pokory, Božie víťazstvo tvojim prostredníctvom je prakticky nevyhnutné. Ale ak dovoľíš, aby ňa ochromila myšlienka, že ti v ťažkostiach pomôže tvoja statočnosť a vôľa, tvoj osud bude rovnaký, ako osud Amaleka. Čo od teba žiada Pán, čo sa ti zdá príliš smiešne, aby si sa do toho pustil? Hovor dnes s ním o tom. Možno ti ukáže niečo z tvojej pýchy, čo si ani neuvedomuješ, a čo je proti jeho vôli...

Vlastná pýcha ponížuje človeka,
ponížený duchom však dosahuje slávu.

Príslovia 29:23

DailyVerse.net

44. DEŇ PRAVDA O TEBE

Ex 18, 1-27

Keď Mojžišov test, madiánsky kňaz Jetro, počul, čo všetko Boh urobil Mojžišovi a jeho ľudu, Izraelu, že totiž vyviedol Izraelitov z Egypta, vzal Mojžišov test Jetro Mojžišovu ženu Seforu, ktorú on poslal späť, ³a s ňou oboch synov. Jeden z nich mal meno Gerson, lebo povedal: „Som prišielcom v cudzej krajine,“ ⁴druhý sa volal Eliezer, lebo povedal: „Boh môjho otca bol mojou pomocou a vyslobodil ma od faraónovho meča.“ ⁵A Jetro prišiel s jeho synmi a s jeho ženou k Mojžišovi na púšť, kde on táboril pri Božom vrchu. ⁶Keď odkázal Mojžišovi: „Ja, tvoj test Jetro, idem k tebe s tvojou ženou a obaja jej synovia s ňou,“ ⁷vybral sa Mojžiš a šiel svojmu testovi naproti, poklonil sa mu a pobozkal ho. Potom sa vypytovali jeden druhého, ako sa majú, a vošli do stanu. ⁸Potom Mojžiš rozprával svojmu testovi, čo Pán urobil faraónovi a Egypťanom pre Izrael, o všetkých strastiach, ktoré ich cestou zastihli, a (ako) ich Pán zachránil. ⁹A Jetro sa tešil zo všetkého dobrého, čo Pán urobil Izraelu, keď ho vyslobodil z ruky Egypťanov. ¹⁰Jetro povedal: „Nech je zvelebený Pán, ktorý vás vyslobodil z rúk Egypťanov a faraóna. ¹¹Teraz už viem, že Pán je väčší ako všetci bohovia. To sa stalo preto, že sa vynášali nad vás.“ ¹²Potom Mojžišov test Jetro obetoval Bohu zápalnú a krvavú obeť a Áron so všetkými staršími Izraela prišli, aby boli s Mojžišovým testom pred Bohom prítomní na obetnej hostine. ¹³Na druhý deň sa Mojžiš posadil a súdil ľud, ktorý k nemu prichodil od rána až do večera. ¹⁴Keď Mojžišov test videl, čo všetko robí pre ľud, povedal: „Čo to ty všetko robíš pre ľud?! Prečo zasadáš (na súd) sám a všetok ľud ťa od rána do večera obklopuje?“ ¹⁵Mojžiš odvetil svojmu testovi: „Preto, že ľud prichádza ku mne, aby si vyžiadal Boží rozsudok. ¹⁶Keď sa medzi nimi vyskytne spor, prichádzajú ku mne, aby som rozhodol medzi stránkami a oznamoval im Božie predpisy a zákony.“ ¹⁷Mojžišov test mu povedal: „To nie je dobre, ako to robíš! ¹⁸Takto celkom vysilíš seba aj tento ľud, ktorý je pri tebe. Veď táto vec je ťažká pre teba, sám (jediný) ju nebudeš môcť konať. ¹⁹Počúvni teraz môj hlas, dám ti radu a Pán bude s tebou: Ty buď zástupcom ľudu pred Bohom a ty prednášaj jeho záležitosti Bohu! ²⁰Poučuj ich o ustanoveniach a zákonoch a uč ich ceste, po ktorej majú kráčať, a činom, ktoré majú konať. ²¹Vyhliadni si však spomedzi všetkého ľudu schopných, bohobojných mužov, mužov dôveryhodných a nezištných, a ustanov ich za tisícnikov, stotníkov, päťdesiatnikov a desiatnikov. ²²Oni nech súdia ľud v každý čas a to tak, že vážnejšie prípady prednesú tebe a všetky menšie veci rozsúdia sami. Uľahči si a oni nech ponese zodpovednosť s tebou. ²³Ak to urobíš takto

a ak ti to Boh dovolí, tak obstojiš; a všetok tento ľud bude sa vracat domov spokojný.“²⁴Mojžiš počúvol slová svojho testa a urobil všetko, čo mu poradil.²⁵Mojžiš teda vyvolil z celého Izraela schopných mužov a ustanovil ich za predákov nad ľudom, za tisícnikov, stotníkov, päťdesiatnikov a desiatnikov.²⁶A oni súdili ľud v každom čase, len ťažšie prípady prednášali Mojžišovi, o všetkých menších rozhodovali však sami.²⁷Potom Mojžiš vypravdal svojho testa a on odišiel do svojho kraja.

Zamyslenie

Novými postavami rozprávač pripomína niektoré udalosti z Mojžišovho života. Až teraz vychádza najavo, že Mojžiš nešiel do Egypta so svojou rodinou ale tiež vychádzajú najavo niektoré detaily z jeho života.

Meno jeho syna Gerson mu pripomínalo jeho cudzinecký status a meno druhého Eliezer poukazovalo na jeho dôveru v Božiu pomoc aj v cudzom Egypte.

Keď Mojžiš prerozpráva Jetrovi udalosti, ktoré sa stali a pripomína záchrannú a rozhodnú úlohu Pána Jetro má radosť, ako ich Pán zachránil z moci Egypta. Na druhý deň sa Jetro ukáže ako ten, čo s nadhľadom, múdro dáva Mojžišovi otcovské rady; Mojžiš bez mihnutia oka dokonca prijíma i jeho pokarhanie (v. 17-18). Mojžišova poslušnosť je vrcholnou konkrétnou odpoveďou na Jetrove slová. Múdre rady privádzajú poslušného Mojžiša k múdreému konaniu.

Napriek tomu, že Mojžiš je najvyššou autoritou budí pozornosť fakt, že on sám nenavrhol reformu správneho systému; reforma prišla dokonca od Neizraelitu. Cieľom nie je vyzdvihnúť autoritu Jetra nad autoritu Mojžiša, ale nevyhnutnosť a zvrchovanosť právneho usporiadania pred vojenským zabezpečením sa. Ničitelia budú porazení, ale tí čo sa usilujú o usporiadanú spoločnosť, budú pokojne žiť.

Sv. Augustín uvažuje, že aj keď Boh sám určite rozprával s Mojžišom, on veľmi rozumne a pokorne vypočul radu od svojho svokra, ktorý bol cudzinec. Uvedomil si, že nech dobrá rada pochádza od kohokoľvek, nemá sa pripisovať jemu, ale len jednému, tomu ktorý je Pravda, nemeňteľnému Bohu.

Skutočnou pokorou je poznať pravdu o sebe. Preto môže byť človek súčasne veľký a skromný. Ten, kto pozná svoje silné a slabé stránky, svoje schopnosti a svoje obmedzenia, a čo je dôležitejšie, svoju náklonnosť k hriechu, je pokorný. Koná spravodlivo, nikdy sa však nevystatuje, pretože vie, že všetko mu bolo dané ako dar.

Uvažuj, kým si ako človek. Si muž veľkosti? A si aj muž pokory a skromnosti?

Požiadaj Pána, aby ti povedal to, aký si. Pozná ťa lepšie ako ty sám seba. Si jeho syn.

45. DEŇ ZMYSEL PRE POSVÄTNO

Ex 19, 1 - 15

V tretí mesiac po odchode Izraelitov z Egypta, v ten istý deň, prišli na Sinajskú púšť. ²Keď odtiahli z Rafidim, prišli na Sinajskú púšť a utáborili sa na púšti; tam naproti vrchu táboril Izrael. ³Potom Mojžiš vystúpil k Bohu. Tu Pán na neho zavolať z vrchu: „Toto povieš Jakubovmu domu a zvestuješ Izraelitom: ⁴„Vy sami ste videli, čo som urobil Egyptanom a ako som vás niesol na orlích krídlach a priviedol sem k sebe. ⁵Ak teraz budete poslúchať môj hlas a ak zachováte moju zmluvu, tak mi budete medzi všetkými národmi zvláštnym majetkom - veď mne patrí celá zem - ⁶a budete mi kráľovským kňazstvom a svätým národom!“ Toto sú slová, ktoré máš predniesť Izraelitom. ⁷Mojžiš šiel, zvolal starších ľudu a oznámil im všetky slová, ktoré mu prikázal Pán. ⁸A ľud jednomyselne odpovedal: „Budeme robiť všetko, čo hovoril Pán.“ Potom Mojžiš tlmočil slová ľudu Pánovi. ⁹A Pán opäť hovoril Mojžišovi: „Hľa, ja prídem k tebe v hustom mraku, aby ľud počul, keď sa s tebou rozprávam, a aby ti veril naveky.“ Mojžiš oznámil slová ľudu Pánovi. ¹⁰A Pán povedal Mojžišovi: „Chod k ľudu a postaraj sa o ich posvätenie dnes a zajtra! Aj šaty nech si vyperú. ¹¹Nech sa pripraví na tretí deň, lebo na tretí deň zostúpi Pán pred očami všetkého ľudu na vrch Sinaj. ¹²Vyznač ľudu hranice dookola a prikáž: „Neopovážte sa vystúpiť na vrch alebo dotknúť sa jeho úpätia! Každý, kto sa dotkne vrchu, naisto zomrie!“ ¹³Takého sa však nesmie dotknúť ruka, nech je ukameňovaný alebo šípom zastrelený. Ani človek, ani zviera nesmie ostať nažive! Keď zaznie roh, nech vystúpia na vrch.“ ¹⁴Nato Mojžiš zostúpil z vrchu k ľudu a posvätil ho a oni si oprali odev. ¹⁵A ľudu prikázal: „Budte pripravení na tretí deň! Nedotýkajte sa nijakej ženy!

Zamyslenie

Nie zvyčajné uvedenie dátumu v úvode textu tejto kapitoly poukazuje na jedinečnosť zjavenia na vrchu Sinaj a taktiež kladie túto udalosť do kontextu rozhodujúcich udalostí v biblických dejinách.

Mojžiš po prvýkrát vystupuje na vrch. Miesto stretnutia sa s Bohom, je miesto, kde sa vystupuje s námahou, miesto, ktoré je nebezpečné a nenechá nič nezmenené. Sv. Gregor Naziánsky vo vystupovaní na vrch, vidí poznávanie Boha, kedy je potrebné byť ponorený do oblaku, t. j. byť vnútorne ďaleko od materiálnych vecí, ale aj tak si človek musí uvedomiť, že nedovídi podstatu Najsvätejšej Trojice, ktorá jediná pozná samu seba.

Prvé slová Pána poukazujú na vyslobodenie z otroctva, a druhé hovoréné poetickým obrazom nesenia na orlích krídlach, pripomínajú sprevádzanie po púšti.

7. týždeň - Drsná hornatá púšť, úpätie vrchu Sinaj

Izraeliti sú akoby vyzvaní uvažovať nad svojou minulosťou a vidieť Božiu ruku vo svojich dejinách. Izrael tak stojí v úžase nad Božou starostlivosťou, ktorú odhalil meditovaním nad vlastnou minulosťou.

Tretia časť Božej reči poukazuje na príchod k vrchu, na ktorom je Boh zvláštnym spôsobom prítomný. I keď je Boh vlastníkom celej zeme, Izraeliti sa svojou poslušnosťou a zachovávaním zmluvy stávajú Božím pokladom (Iz 43). Táto identita Božieho ľudu, kráľovského kňazstva a svätého národa bude navždy poznačovať ich bytie a dejiny. Prvé verše (v. 5-8) možno chápať, ako návrh zmluvy, ktorý Izrael jednomyselne prijíma a predstavuje sa ako pripravený prijať ho.

Národ je povolaný k svätosti, ktorá má spočívať v praktizovaní iného myslenia, iných hodnôt a cieľov, než sú tie, ktoré predstavujú ľudia tohto sveta. Kráľovstvo kňazov a svätý národ sú synonymá, ktoré hovoria, že Izraeliti prešli náležitou očistou, stávajú sa svätými a môžu sa priblížiť k Bohu bez toho aby zahynuli.

Vonkajším znakom posvätenia je vypratie odevu a sexuálna zdržanlivosť, no jedná sa o hlbší vnútorný proces prerodu, ktorý je nevyhnutný pre stretnutie s Bohom. Vypratie šiat je vonkajším znakom vnútornej svätosti človeka, ktorá sa chápala ako byť svedkom a reprezentantom Pána.

Dnes sme stratili zmysel pre posvätno. Zriedkakedy stoja ľudia v úcte pred Pánom, vhodne oblečení, duchovne pripravení a robiac tak s konkrétnym úmyslom. Máš v chráme postoj vyjadrujúci úctu? Neprechádzaš pred svätostánkom, ako by to nebolo nič iné, ako len prechod na iné miesto v kostole?

46. DEŇ BÁZEŇ PRED PÁNOM

Ex 19, 16 - 25

Keď nastal tretí deň, začalo za rána hrmieť a blýskať sa. Hustý mrak zakrýval vrch a silno zaznieval zvuk rohu. I chvel sa strachom všetok ľud v tábore. ¹⁷Mojžiš však vyviedol ľud z tábora v ústrety Bohu a oni sa postavili pod samým vrchom. ¹⁸Vrch Sinaj bol celkom zahalený v dyme, lebo Pán zostúpil naň v ohni, a dym vystupoval z neho ako z pece. Celý vrch sa hrozne triasol. ¹⁹Zvuk rohu bol čoraz silnejší. Mojžiš hovoril a Pán mu odpovedal v hrmení. ²⁰Keď Pán zostúpil na končiar Sinaja, zavolať Mojžiša na končiar vrchu a Mojžiš vystúpil hore. ²¹Tu mu Pán prikázal: „Zostúp dolu a dôrazne varuj ľud, aby sa neodvažoval ísť pozrieť Pána, ináč ich veľa zahynie! ²²Aj kňazi, ktorí sa približujú k Pánovi, musia sa posvätiť, aby ich Pán nezahubil.“ ²³Mojžiš odpovedal Pánovi: „Ľud nevystúpi na Sinaj, lebo ty sám si nás dôrazne varoval, keď si prikázal: »Ohranič vrch a vyhlás ho za svätý!« ²⁴Pán mu však odvetil: „Len zostúp, potom zasa vystúpiš spolu s Áronom! Kňazi a ľud nech sa neopovážujú vystupovať k Pánovi, aby ich nezahubil!“ ²⁵I zostúpil Mojžiš k ľudu a povedal im to.

Zamyslenie

Na tretí deň bol Izrael pripravený na príchod Boha podľa inštrukcií daných Mojžišovi. Origenes nazýva tretí deň vhodným pre tajomstvá; ved' ľud, ktorý vyšiel z Egypta, obetoval Bohu obetu na tretí deň a na tretí deň sa očistil. Zmŕtvychvstanie Pána sa taktiež udialo na tretí deň a tento deň obsahuje ešte veľa iných tajomstiev.

Zjavenie Pána – teofánia – má tri časti: v prvej rozprávač opisuje rozpúťanie prírodných živlov, druhá časť opisuje oblak a v tretej časti zaznieva poľnica: Boh prichádza ako Pán búrky (oblak, hrom, blesky), ako Pán vojny (dymiaci stĺp) a ako Pán prírody (zemetrasenie, oheň). Prepletením viacerých vrstiev obrazov sa dosiahne silný emocionálny efekt. Izrael sa stretáva s Bohom, ktorý je vládcom celej prírody a pred ktorým sa trasú nielen ľudia, ale aj nehybný vrch. Sv. Béda Ctihodný hovorí, že keď mal Boh vyhlásiť svoj Zákon, zostúpil pod spôsobom dymu a ohňa. Žiarou svojho zjavenia osvietil pokorného a prostredníctvom hustého dymu zahalil zrak pyšného.

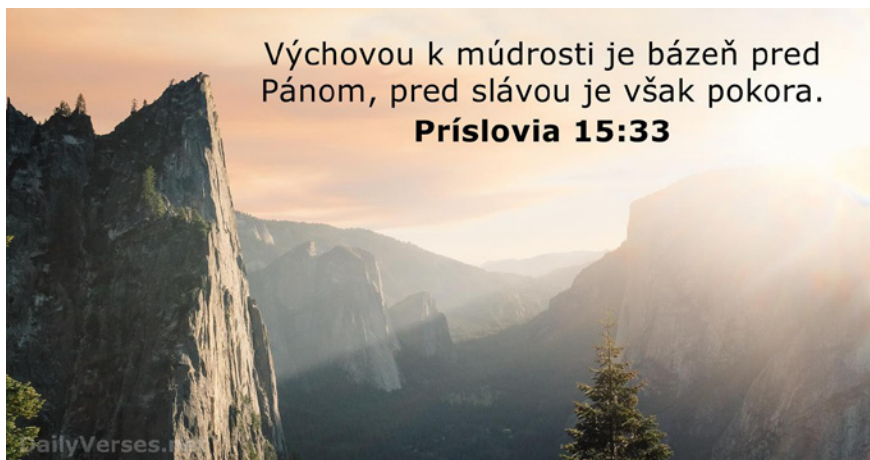
Záver poukazuje na jedinečnú úlohu Mojžiša v stretnutí s Bohom. Mojžiš je jediný pozvaný vystúpiť na vrch. Origenes porovnáva ich rozhovor s rozhovorom dvoch milencov z Piesne piesní. Pre neho je sladkým hlas duše, ktorá rozpráva Božie slová, keď hovorí o viere a učení pravdy, keď vysvetľuje Božie plány a jeho súdy.

Siedmym darom Ducha Svätého, ktorým je bázeň Božia. Bázeň Božia je

7. týždeň - Drsná hornatá púšť,
úpätie vrchu Sinaj

základným biblickým pojmom, zvlášť v Starom zákone. Tam je definíciou a synonymom zbožnosti. (Pre pre bázeň a zbožnosť a má hebrejčina iba jedno slovo). Bázeň Božia v biblickom zmysle nie je strach pred nevysspytateľným božstvom, alebo únik podobný Adamovmu, ktorý sa skryl so strachom pred Bohom. Bázeň Božia je naopak dôverným, ale úctivým pohliadnutím slabého a porušeného stvorenia k moci, velebnosti a svätosti svojho Stvoriteľa. V srdciach nie je vzbudzovaná Božou prísnosťou, ale predovšetkým jeho dobrodením. Božia bázeň je miazgou zbožnosti a mravnosti a teda aj počiatkom múdrosti. K bázni Boh viaže svoje najkrajšie sľuby, šťastie, zdravie.

Kresťansky chápaná bázeň Božia je prevyšovaná láskou ktorou sa Boh k nám v Ježišovi Kristovi priblížil a skrze ktorého sa môžeme cítiť synmi Boha; Ale aj v Novom zákone zostáva Boh Bohom svätým a neprístupným tomu, kto odmieta ho milovať. Cieľom Desatora, ku ktorému smeruje celé toto dianie je bázeň pred Pánom: *„...aby počuli moje slová, ktorým ich naučím, aby sa ma báli po všetky dni, čo budú žiť na zemi, a aby o nich poučali aj svojich synov.“* (Dt 4, 10)

47. DEŇ DAR PRIKÁZANÍ

Ex 20, 1 - 17

Potom Boh hovoril všetky tieto slová: ²„Ja som Pán, tvoj Boh, ktorý ťa vyviedol z egyptskej krajiny, z domu otroctva.³ Nebudeš mať iných bohov okrem mňa! ⁴Neurobíš si modlu, ani nijakú podobu toho, čo je hore na nebi, dolu na zemi alebo vo vode pod zemou! ⁵Nebudeš sa im klaňať, ani ich uctievať! Lebo ja, Pán, tvoj Boh, som žiarlivý Boh, ktorý tresce neprávosti otcov na deťoch do tretieho a štvrtého pokolenia u tých, čo ma nenávidia, ⁶milosrdenstvo však preukazuje až do tisícého pokolenia tým, čo ma milujú a zachovávajú moje príkazy. ⁷Nevezmeš meno Pána, svojho Boha, nadarmo! Lebo Pán nenechá bez trestu toho, kto bude brať jeho meno nadarmo. ⁸Spomni na sobotňajší deň, aby si ho zasvätil! ⁹Šesť dní budeš pracovať a tvoriť všetky svoje diela, ¹⁰siedmy deň je však sobota Pána, tvojho Boha. Vtedy nebudeš konať nijakú prácu ani ty, ani tvoj syn alebo tvoja dcéra, ani tvoj sluha alebo tvoja slúžka, ani tvoj dobytok, ani cudzinec, ktorý býva v tvojich bránach! ¹¹Lebo za šesť dní Pán utvoril nebo a zem, more a všetko, čo je v nich, v siedmy deň však odpočíval. Preto ho Pán požehnal a zasvätil ho. ¹²Cti svojho otca a svoju matku, aby si dlho žil na zemi, ktorú ti dá Pán, tvoj Boh! ¹³Nezabiješ! ¹⁴Nescudzoložíš! ¹⁵Nepokradneš! ¹⁶Nevyslovíš krivé svedectvo proti svojmu blížnemu! ¹⁷Nepožiaдаš dom svojho blížneho, ani nepožiaдаš manželku svojho blížneho, ani jeho sluhu, ani jeho slúžku, ani vola, ani osla, ani nič, čo je tvojho blížneho!

Zamyslenie

Prvé verše tejto kapitoly definujú cieľ exodu. Izrealiti neprišli k vrchu len preto, aby sa stali svedkami teofánie, ale tiež preto, aby im boli dané „slová“. Samotné zjavenie na vrchu má dva rozmery: mystický (teofánia) a etický (Dekalóg).

Sv. Cezarius vidí naplnenie desiatich prikázaní v dvoch evanjeliových prikázaniach lásky k Bohu a blížnemu. Ved' prvé tri prikázania na prvej tabuli sa vzťahujú na lásku k Bohu, zatiaľ čo sedem prikázaní na druhej tabuli poukazuje na lásku k blížnemu.

Desať Božích príkazov, alebo Dekalóg je ústredným zhrnutím morálky - základných pravidiel ľudského správania v Starom zákone. Židia sa podobne ako kresťania dodnes riadia týmto zásadným textom. Desatoro predstavuje prirodzený zákon zahŕňajú celý ľudský život - dotýkajú sa náboženskej i sociálnej stránky človeka. Prikázania sú základom a podmienkami zmluvy, ktorú Boh uzavrel s Izraelitmi.

Desatoro proklamuje, že človek je odkázaný jednak na Boha (1. – 3. priká-

7. týždeň - Drsná hornatá púšť, úpätie vrchu Sinaj

zanie), ale aj na svojich blížnych (4. – 10. prikázanie).

Niektoré prikázania sú rozvinuté, vysvetlené. Iné sú podané veľmi stručne, povedané len jedným slovom. Jedným z dôvodov mohlo byť i to, že ľudia potrebovali mať isté skutočnosti dôkladnejšie vysvetlené, aby sa vyhli hriechu - ak by tieto prikázania nedodržiavali.

Všetky prikázania tvoria nedeliteľný celok.

I Ježišovo učenie potrebu pravidiel a zákonov jednoznačne podporuje... Bohatému mladíkovi, ktorý sa ho pýta, čo má robiť, aby získal večný život, odpovedá jednoducho: *Zachovávaj prikázania.*

Desatoro chráni človeka pred ničivou mocou egoizmu, nenávisťou a nespravodlivosťou. Ukazuje mu všetkých falošných bohov, ktorí z neho robia otroka: patrí k nim seba-láska, túžba po moci a dychtivosť po zábave, ktoré vylučujú z ľudského života Boha, vyvracajú právny poriadok a znižujú našu ľudskú dôstojnosť a dôstojnosť našich blížnych“. (Sv. Ján Pavol II)

Je nevyhnutné pamätať si, kedy dal Boh izraelskému národu skrze Mojžiša týchto desať prikázání. Pri Červenom mori ľud zakúsil veľké oslobodenie. Rukou sa dotkol Božej sily a vernosti, Boha, ktorý ich vyslobodil. Teraz, ten istý Boh na hore Sinaj, ukazuje svojmu ľudu a nám všetkým cestu, na ktorej ostaneme slobodní, cestu, ktorá je vtlačená do ľudského srdca ako všeobecne platný morálny zákon. Desať Božích prikázání nemôžeme vnímať ako obmedzenie slobody, ony tým nie sú. Musíme ich vidieť ako indikátory k slobode. Nie sú obmedzeniami, ale smerovkami k slobode! Učia nás odmietnuť otroctvo, do ktorého nás privádzajú mnohé modly, ktoré si sami stavíme. (pápež František).

Znovu objavuj a prežívaj týchto desať Božích slov! Povedz „áno“ týmto „desiatim cestám lásky“, ktoré zdokonalil Kristus, aby ochránil človeka a priviedol ho k pravej slobode!

No milosrdenstvo Pánovo je od večnosti až na večnosť voči tým, čo sa ho boja a jeho spravodlivosť chráni ich detné deti, tie, čo zachovávajú jeho zmluvu, čo pamätajú na jeho prikázania a plnia ich.

Žalmy 103:17-18

48. DEŇ I. PRIKÁZANIE

Ex 20, 2 - 6

„Ja som Pán, tvoj Boh, ktorý ťa vyviedol z egyptskej krajiny, z domu otroctva. ³Nebudeš mať iných bohov okrem mňa! ⁴Neurobíš si modlu, ani nijakú podobu toho, čo je hore na nebi, dolu na zemi alebo vo vode pod zemou! ⁵Nebudeš sa im klaňať, ani ich uctievať! Lebo ja, Pán, tvoj Boh, som žiarlivý Boh, ktorý tresce neprávnosti otcov na deťoch do tretieho a štvrtého pokolenia u tých, čo ma nenávidia, ⁶milosrdenstvo však preukazuje až do tisícého pokolenia tým, čo ma milujú a zachovávajú moje príkazy.

Zamyslenie *

Dekalóg začína potvrdením Božej nadvlády nad svojím ľudom, lebo z tohto faktu vychádza Božie právo nastoliť mu svoj zákon.

V prvých slovách ide o formulu kráľovskej formy sebaapredstavenia, v ktorej Boh definuje seba ako Pána. Podľa Origena, slová Ja som Pán, tvoj Boh, ešte nedefinujú prikázanie, ale dávajú na známosť, kto je ten, ktorý dáva prikázania.

Väčšina komentátorov vníma tieto slová aj ako prikázanie - veriť v existenciu PÁNA ako Jediného Boha. Verš ďalej rozvíja definíciu Boha: Je to ten, ktorý ťa vyviedol z domu otroctva, keď Egypt, ktorý bol symbolom civilizácie, požehnanej zeme a politickej moci je tu definovaný ako symbol otroctva.

Podľa patristických komentátorov Egypt predstavuje sídlo vášní a podriadenie sa telu, tomuto svetu ovládanému diablom - faraónom. Origenes vyzýva svojich poslucháčov, aby zanechali dom otroctva, t.j. závislosti tohto sveta a skutky tela. Len po mnohých ťažkostiach a pokušeníach od východu z Egypta po Sinaj, ktorými sa človek očisťuje, bude schopný vypočuť si slová slobody obsiahnuté v Dekalógu.

Boh sa nepredstavuje ako Stvoriteľ neba a zeme, ale ako záchranca z otroctva. Toto výnimočné zaobchádzanie, ktoré Boh preukázal ľudu, mu dalo právo nariadiť ľudu aj výnimočné povinnosti. Boh hovorí o exode, pretože jeho svedkom bol celý národ, zatiaľ čo svedkom stvorenia sveto nebol nikto. Je to paradoxné, že práve poslušnosť nás charakterizuje ako slobodné bytosti. Človek práve preto môže poslúchnuť, lebo je slobodný.

Prvé prikázanie veľmi jasne vyjadruje pravý kult a službu Bohu a na druhej strane sa s veľkou rozhodnosťou zakazuje veriacim uctievať si kultom alebo službou akékoľvek stvorenie.

Boh sa nebojí rivality idolov, ale pokiaľ človek verí v niečo iné, stavia tieto idoly v skutočnosti proti samému Bohu. Postaviť niekoho proti Bohu je vyjadrením, že Boh nie je Bohom a človek sa pokúša Boha ničím, alebo niekým nahradiť.

Na otázku, ako môžu byť deti trestané za hriech, ktorý nespáchali, odpovedajú rabínski učenci, že Boh trestá len tých, ktorí sami pokračujú v hriechom dedičstve svojich rodičov, alebo ktorí mali možnosť vzoprieť sa ich spôsobu života, ale radšej sa mu potichu prispôbili. Takýmto konaním schvaľujú skutky rodičov a prijímajú ich za svoje. Dodávajú že Boh trestá do tretieho a štvrtého pokolenia, ale odmieňa až do tisícého, čo je nepomerný kontrast medzi trestom a prejavom

7. týždeň - Drsná hornatá púšť, úpätie vrchu Sinaj

milosrdenstva, ktorý je vyjadrený pomocou symboliky čísel.

Ježiš v odpovedi zákonníkovi jasne hovorí, že láska k Bohu je prvým a láska k blížnemu druhým prikázáním. Navzájom ich teda nemáme od seba ani oddeľovať, ale ani nezamieňať poradie. Milovať blížneho totiž neznamená vo všetkom mu vyhovieť, ale znamená usilovať sa dať mu to, čo je skutočne dobré v Božích očiach. Milujúci rodičia nedajú deťom všetko, po čom ich deti túžia, lebo jestvujú veci a situácie, ktoré ich deťom môžu ublížiť.

Pápež František hovorí: *Slovo modla, „idol“, sa v gréčtine odvodzuje od slovesa „vidieť“. Modla je istou „vidinou“, ktorá má tendenciu stať sa fixáciou, posadnutosťou. Modla, idol, je v skutočnosti premietaním seba samého do predmetov či projektov. Modly si vyžadujú kult, rituály – klaníme sa im a obetujeme im všetko. Modly zotročujú. Sľubujú šťastie, avšak nedávajú ho; a tak zisťujeme, že žijeme pre istú vec či pre istú víziu, vťahnutí do sebaničivého víru, v očakávaní výsledku, ktorý sa nikdy nedostaví a dodáva: Rozpoznať vlastné modlárstva je začiatkom milosti.*

Duchovný odkaz je zrejмый. Prvé a najväčšie prikázanie kladie pred nás výzvu, aby sme neboli ani polovičatí, tretinoví, ani inak rozdelení ľudia, ale celým svojim bytím a celým svojim životom kládli Boha na prvé miesto.

Jedine v tejto nerozdelenosti sa správnym spôsobom uskutočňuje láska k blížnemu.

** V nasledujúcich zamysleniach sa na rozdiel od pôvodného itinerára Exodu 90 venujeme Desiatim Božím prikázáním, pretože Dekalóg pokladáme za jeden z najnormatívnejších textov ľudstva, ktorého autoritu potvrdzuje samotný Ježiš Kristus.*

Lebo ja som Pán, tvoj Boh,
čo ťa za pravicu držím, ktorý ti hovorím:
„Neboj sa, ja ti pomáham.“

Izaiáš 41:13

7. týždeň - Drsná hornatá púšť,
úpätie vrchu Sinaj

49. DEŇ II. PRIKÁZANIE

Ex 20, 7

Nevezmeš meno Pána, svojho Boha, nadarmo! Lebo Pán nenechá bez trestu toho, kto bude brať jeho meno nadarmo.

Zamyslenie

Nevezmeš meno Pána, svojho Boha nadarmo dosl. *nezdvihnúť meno k zbytočnosti* sa tradične vysvetľovalo štyrmi spôsobmi: 1. Zdvihnúť k márnosti môže znamenať dať modle, ktorá je onačená termínom márnosť meno Pán. Príkaz je len inou formou zákazu modloslužby. 2. Termín zdvihnúť sa chápe ako ekvivalent vysloviť a tak zákaz by označoval akékoľvek prázdne, neopodstatnené alebo zbytočné vyslovenie mena Pán v hovorení. 3. Pozdvihnúť hlas môže byť spojené s legitímnym, alebo nelegitímnym spôsobom ohlasovania Božej vôle, ako napr. cez prorocvo, sny, veštenia a pod. Tento príkaz by tak zakazoval vyslovovanie falošných proroctiev v mene Pána alebo nelegitímne spôsoby ako konzultovanie s médiami, vyvolávanie duchov zosnulých a pod. 4. Najpravdepodobnejším vysvetlením je chápať termín nadarmo ako ekvivalent klamstva, falošnosti. Tento výraz označuje vykonanie prísahy, pri ktorej bolo použité Božie meno, pri zbytočnej alebo falošnej prísahe.

Teodoret (460) poukazuje na zvyk ľudí vyslovovať uctievané meno na plné ústa počas nejakej hry, alebo smiechu. Podľa neho Boží zákon prikazuje nevyslovovať meno Božie mimo vyučovania, modlitby alebo inej okolnosti, kde je to nevyhnutné. Rabínsky komentár hovorí, že nadarmo prisahá ten, kto svojou výpoveďou niečo známe prekrúca, alebo tvrdí v prísahe niečo zbytočné. Keď niekto vysloví Božie meno Pán, aby ním potvrdil svoju prísahu, akoby tým chcel povedať, že jeho výpoveď je taká pravdivá, ako samotná Božia existencia. Kto takúto prísahu poruší, pohŕda samotným Bohom, preto Pán jeho vinu neospravedlní.

Meno je v Biblii vyjadrením vnútornej pravdy o veciach a najmä o ľuďoch. Meno často predstavuje poslanie. Napríklad, Abrahám v knihe Genezis (porov. 17,5) a Šimon Peter v evanjeliách (porov. Jn 1,42) dostávajú nové meno, aby naznačovalo obrat v ich životnom smerovaní. Skutočne poznať Božie meno vedie k zmene vlastného života: od momentu, keď Mojžiš spoznal Božie meno, jeho život sa zmenil (porov. Ex 3,13-15).

Božie meno sa v hebrejskom kulte slávnostne vyslovuje v Deň zmierenia, kedy ľud získava odpustenie, lebo skrze meno dochádza k stretnutiu so samotným životom Boha, ktorý je milosrdenstvom.

Pre nás kresťanov je toto prikázanie zvolaním, aby sme si pripomenuli, že sme pokrstení „v mene Otca i Syna i Ducha Svätého“, ako to zakaždým potvrdzujeme, keď sa prežehnáme znakom kríža, aby sme mohli naše každodenné činnosti prežívať v úprimnom a pravom spoločenstve s Bohom, t.

7. týždeň - Drsná hornatá púšť,
úpätie vrchu Sinaj

j. v jeho láske. Toto Slovo z Desatora je teda skutočným pozvaním do vzťahu s Bohom, ktorý nebude falošným, ale bude bez pretváranky; pozvaním do vzťahu, v ktorom sa mu zveríme úplne, všetkým tým, čím sme. Vskutku, až do dňa, kým neriskujeme vlastný život spolu s Pánom, kým na dotyk ruky nepocítíme, že život spočíva v ňom, sme iba teoretikmi. Ako to, že sa svätci dokázali tak veľmi dotknúť srdc? Lebo svätci nielen k srdciam hovoria, ale nimi hýbu! Srdce sa pohne, keď sa k nemu svätý človek prihovorí, keď mu o niečom hovorí. Svätci to dokážu preto, lebo v nich vidíme to, po čom naše srdce hlboko túži: autentickosť, opravdivé vzťahy, radikálnosť. A toto sa dá vidieť aj u tých tzv. „svätých z vedľajších dverí“, ktorými sú napr. mnohí rodičia, ktorí svojim deťom dávajú príklad dôsledného, jednoduchého, čestného a šľachetného života. Meno každého z nás spočíva na pleciach Ježiša Krista. On nás nesie! Ktokoľvek môže vzývať sväté meno Pána, ktorý je vernou a milosrdnou Láskou, nech by sa nachádzal v akejkolvek situácii. Boh nikdy nepovie „nie“ srdcu, ktoré ho vzýva úprimne. (pápež František).“

DailyVerses.net

Pánovo meno je pevnou vežou,
spravodlivý do nej utečie
a je bezpečný.

Príslovia 18:10

50. DEŇ III. PRIKÁZANIE

Ex 20, 8 - 11

Spomni na sobotňajší deň, aby si ho zasvätil! ⁹Šesť dní budeš pracovať a tvoriť všetky svoje diela, ¹⁰siedmy deň je však sobota Pána, tvojho Boha. Vtedy nebudeš konať nijakú prácu ani ty, ani tvoj syn alebo tvoja dcéra, ani tvoj sluha alebo tvoja slúžka, ani tvoj dobytok, ani cudzinec, ktorý býva v твоjich bránach! ¹¹Lebo za šesť dní Pán utvoril nebo a zem, more a všetko, čo je v nich, v siedmy deň však odpočíval. Preto ho Pán požehnal a zasvätil ho.

Zamyslenie

Verš predstavuje prvý pozitívny príkaz v Dekalógu. Sobota, ako deň ukončenia stvorenia a deň vyslobodenia z Egypta predstavujú dva nosné piliere izraelského náboženstva. Tento príkaz nie je jednorazový, ale pretrvávajúci – úlohou je pamätať, aby ho zasvätili – t. j. oddelili od profánneho. Talmud uvádza príklad rabína Šammaja, ktorý keď mu prišlo pod ruku dobré jedlo, odev, alebo nejaká vec, odložil ich na sobotu, a tak na ňu pamätal každý deň v týždni; vo všedné dni použil to, čo bolo obyčajnejšie.

Človek sa má v deň odpočinku zrieknuť práce. Ide o „nečinnosť, ktorou človek velebí Boha. Odpočinok človeka jeden deň v týždni je uznaním vlády Boha. Sviatočná oslava Boha je tu preto, aby si človek uvedomil, že čas mu nepatrí, aby nebol otrokom času, ale aby chválil Toho, komu patrí počiatok času a všetok čas. Sviatočný odpočinok je schopnosť vstúpiť do spoločenstva s Bohom, je to koniec následkov hriechu - Gn hovorí o treste za dedičný hriech, a to pracovať v pote tváre.

Rabínsky komentár hovorí, že prikázanie o sobote neobsahuje len skutky, ale aj vnútorný postoj. Toto prikázanie nekáže dokončiť doslova všetku svoju prácu za šesť dní, ale skôr chce povedať, že nech by bolo treba urobiť ešte čokoľvek, človek by sa mal cítiť tak spokojne, akoby to všetko už bolo hotové.

Sv. Augustín zdôrazňuje, že týmto prikázaním sa nám vštepuje povolanie k odpočinku, k pokoju srdca, po oddýchnutí mysle. To sa deje v dobrom svedomí, tam sa človek posväcuje, pretože tam pôsobí Boží Duch. Podľa Augustína sa nám neprikazuje zachovávať sobotu v jej doslovnom význame odpočinku od fyzickej práce, ako to zachovávajú židia. Sv. Hieronym hovorí: „Keď už aj pohania nazývajú tento deň „dňom slnka“, aj my to radi potvrdzujeme, lebo dnes nám vyšlo svetlo sveta, dnes nám zažiarilo Slnko spravodlivosti, ktorého lúče prinášajú spásu.“

Platnosť príkazu o sobote je rozšírená na všetky sociálne kategórie, dokonca zahŕňa aj dobytok. Predstavuje určitý typ zrovnoprávnenia v od-

8. týždeň - Drsná hornatá púšť,
úpätie vrchu Sinaj

počinku medzi pánom a sluhom, ktorý treba dopriať každému.

Čo je teda oddych podľa tohto prikázania, pýta sa pápež František? Je to čas kontemplácie, čas chvály, nie úniku. Je to čas hľadieť na realitu a povedať: Aký krásny je život! Oproti oddychu ako úteku od reality stavia Desatoro oddych ako požehnávanie reality. Pre nás kresťanov centrom Pánovho dňa, nedele, je Eucharistia, čo znamená „vzdávanie vďaky“. Je to deň určený na to, aby sme Bohu povedali: vďaka! Vďaka, Pane, vďaka za život, za tvoje milosrdenstvo, za všetky tvoje dary.

I požehnal siedmy deň
a zasvätil ho, lebo v ňom
odpočíval od všetkých diel,
ktoré Boh stvoril a urobil.

Genezis 2:3

51. DEŇ IV. PRIKÁZANIE

Ex 20, 12

Cti svojho otca a svoju matku, aby si dlho žil na zemi, ktorú ti dá Pán, tvoj Boh!

Zamyslenie

Od tohto verša sa príkazy a zákazy dotýkajú sféry medziľudských vzťahov. Vo všetkých starovekých kultúrach, úcta k rodičom patrila k nosným pilierom morálky a ďalšie prikázania len špecifikujú, kedy je zachovanie spoločnosti narušené. „Druhá tabuľa“ Dekalógu predstavuje príkazy zamerané na vzťahy človeka k blížnemu. Ľudský život je situovaný do okolností povinností a práv chcených Bohom.

Prvým zorným uhlom je vzťah k rodičom. Deti sú viazané povinnosťou úcty a starostlivosti voči rodičom. Dôvodom toho je, že rodičia sú v istom zmysle darcami života pre deti, chápané v sprostredkovateľskom zmysle. Boh ich veľmi vyzdvihol, keď ich slobode zveril možnosť rozhodnúť o tom, či a komu dá dar života. Úcta rodičov a detí má byť obojstranná, pretože aj rodičia aj deti majú svoju dôstojnosť.

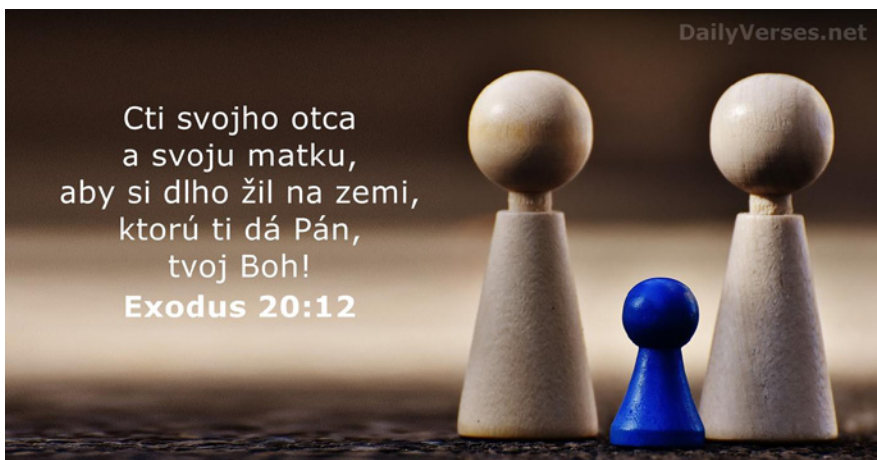
Ako to vyjadrili učené rabíni: „Na stvorení ľudskej bytosti sa podieľajú traja: Boh, otec a matka. Kto si ctí svojho otca a matku, ...akoby (Boh sám) žil medzi nimi a tento človek akoby si ctil Jeho.“ Ctiť si svojich rodičov znamená preukazovať im úctu alebo zabezpečiť im pohodlie, stravu, odev a spoločnosť. Úcta k rodičom sa podobá úcte, ktorú vyžadujú prvé tri prikázania voči Bohu. Musíme uznať, kto sú naši rodičia, nesmieme im zapríčiniť nijakú potupu či poníženie a máme im slúžiť nesebecky, nie pre dedičstvo alebo iné bočné pohnutky. Podobná odmena, ako sa spomína v tomto prikázaní je udelená Izraelitom za zachovávanie Božích prikázaní.

Kresťanskí exegeti hovoria, že synovia a dcéry sa majú postarať o svojich rodičov, ak sú v núdzi a odmeniť sa tak za dobrá, ktoré dostali od nich, keď boli ešte deti. Na druhej strane, deti si majú ctiť rodičov, aby od nich dostali požehnanie. Dieťa, ktoré miluje otca, uctieva si ho z vďačnosti, nevďačné zo strachu. Chudobný otec aj bez zvláštneho bohatstva vlastní dedičstvo svojho požehnanie. Preto je oveľa dôležitejšie byť šťastným vďaka požehnaniam otca, ako sa stať bohatým. Sv. Augustín uvažuje, že sú to práve rodičia, ktorých človek uzrie ako prvých a preto sa im vzdáva úcta. Zároveň hovorí, že nik nebude rešpektovať človeka, ktorý nerešpektuje svojich rodičov.

Pápež František hovorí: „Toto prikázanie nehovorí o добрote rodičov, nežiada, aby otcovia a matky boli dokonalí. Hovorí o skutkoch synov a dcér, bez ohľadu na zásluhy rodičov, a hovorí jednu výnimočnú a oslobodzujúcu vec: aj keď nie všetci rodičia sú dobrí a nie všetky detstvá sú pokojné, všetci synovia a dcéry môžu byť šťastní, pretože dosiahnutie pl-

8. týždeň - Drsná hornatá púšť,
úpätie vrchu Sinaj

ného a šťastného života závisí od správneho uznania toho, kto nás priviedol na svet. Pomyslime na to, ako môže byť toto Slovo konštruktívne pre mnohých mladých ľudí, ktorí pochádzajú z bolestných situácií a pre všetkých tých, ktorí počas svojej mladosti trpeli. Mnohí svätí a mnohí kresťania po bolestnom detstve žili žiarivým životom, pretože sa vďaka Ježišovi Kristovi so životom zmierili. Ak si sa vzdialil od tvojich rodičov, vynalož námahu a vráť sa, vráť sa k nim, možno sú už starí... Darovali ti život.“

52. DEŇ V. PRIKÁZANIE

Ex 20, 13

Nezabiješ!

Zamyslenie

Život človeka má nekonečnú cenu a nemožno s ním zaobchádzať svojevoľne. Pre židovských exegetov je zákaz zavraždiť celkom samozrejmy. Učenci tak uvádzajú viaceré skutky, ktoré sa vyrovnávajú vražde, aj keď nie sú trestané až tak prísne. Napr. spôsobiť niekomu vážne zahanbenie, cestujúcim neposkytnúť jedlo a bezpečie, spôsobiť niekomu stratu živobytia atď. nie náhodou stratu viery sprevádza pokles hodnoty ľudského života. Ak niekto skutočne verí, že Boh je Tvorca a Udržievateľ ľudského života, nebude vraždiť.

Sv. Ján Zlatoústý prejavuje údiv nad takým krátkym vyjadrením. Boh mohol aj ďalšími slovami zdôrazniť, že vražda je odporný zločin. Neprišiel viac slov, lebo už predtým dal človeku svedomie, aby ako prirodzený zákon naučilo človeka, čo je správne. V tomto prípade na hore Sinaj už tda prikazuje veci ľuďom, ktorí poznajú a chápu túto záležitosť vo svojom svedomí.

Katechizmus katolíckej cirkvi hovorí: „Ľudský život je posvätný, pretože už od svojho začiatku vyžaduje stvoriteľské pôsobenie Boha a navždy zostáva v osobitnom vzťahu k Stvoriteľovi, svojmu jedinému cieľu. Jediné Boh je Pánom života od jeho začiatku až do jeho konca: nikto a za nijakých okolností si nemôže nárokovať právo priamo zničiť nevinnú ľudskú bytosť.“

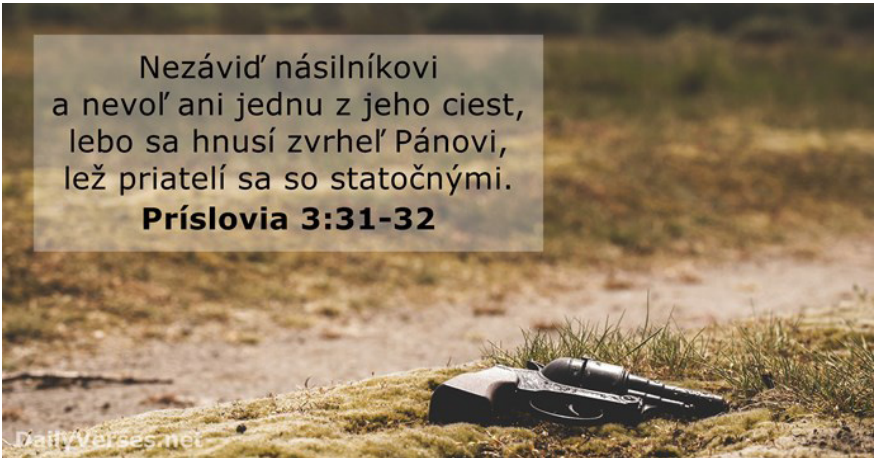
Dá sa povedať, že všetko zlo konané vo svete je zahrnuté v tomto: pohrdanie životom. Život je napádaný vojnami, organizáciami, ktoré vykorisťujú človeka, špekuláciami na stvorenstve a kultúrou vyradovania, ako aj všetkými systémami, ktoré podriaďujú ľudský život zisťným kalkuláciám, zatiaľ čo škandalózne počty ľudí žije v nedôstojných podmienkach. Toto znamená opovrhovať životom, čiže istým spôsobom zabíjať.

Pápež František hovorí: „Protirečivý prístup súhlasí aj s odstránením ľudského života v materskom lone v mene záchrany iných práv. Ako však môže byť terapeutickým, civilizovaným, či jednoducho ľudským taký čin, ktorý odstraňuje nevinný a bezbranný život v jeho rozvoji? Položím vám otázku: je správne „zbaviť sa“ ľudskej bytosti pre vyriešenie problému? Slobodno najasť si vraha na vyriešenie problému? Neslobodno. Nie je správne „zbaviť sa“ človeka, hoci aj maličkého, pre vyriešenie problému. Je to akoby sme si na vyriešenie problému najali vraha. Odkiaľ to všetko prichádza? Z čoho sa v konečnom dôsledku rodí násilie a odmietanie života? Zo strachu. Prijatie druhého je v skutočnosti výzvou voči individualiz-

8. týždeň - Drsná hornatá púšť,
úpätie vrchu Sinaj

mu. Pomyslme napríklad na to, keď sa zistí, že rodiaci sa život nesie hendi-kep, a to aj závažný. Rodičia v týchto dramatických prípadoch potrebujú skutočnú blízkosť, skutočnú solidaritu, aby čelili tejto skutočnosti prekonávajúc pochopiteľný strach.

Tajomstvo života sa nám odhaľuje tým, ako s ním zaobchádzal Boží Syn, ktorý sa stal človekom až tak, že na kríži prijal odmietnutie, slabosť, chudobu a bolesť (porov. Jn 13,1). V každom chorom dieťati, v každom slabom starčekovi, v každom zúfalom migrantovi, v každom krehkom a ohrozenom živote je Kristus, ktorý nás hľadá (porov. Mt 25,34-46) – hľadá naše srdce, aby nám odhalil radosť z lásky.“

Nezávid' násilníkovi
a nevoľ ani jednu z jeho ciest,
lebo sa hnusí zvrheľ Pánovi,
lež priatelí sa so statočnými.

Príslovia 3:31-32

53. DEŇ VI. PRIKÁZANIE

Ex 20, 14

Nescudzoložíš!

Zamyslenie

Tento zákaz je paralelný so zákazom mať iných bohov.

Paralela je podložená aj dvojakým významom slovesa scudzoložiť: scudzoložiť v sexuálnom zmysle a scudzoložiť v zmysle praktizovať modloslužbu. Tak, ako zmluvný vzťah medzi Bohom a jeho ľuďom nedovoľuje prítomnosť iných bohov. Tak ani manželský vzťah nedovoľuje obcovanie s iným človekom. Rabín Ibn Ezra hovorí, že kto zradí svoje manželské záväzky, možno očakávať, že zradí aj Boha. Sv. Gregor Veľký porovnáva prikázanie so slovami Spasiteľa, ktorý odmieta aj nečisté myšlienky; kto nezachováva prikázania Zákona, ktoré sú menej náročné, bude mať oveľa väčšie ťažkosti poslúchnuť náročnejšie príkazy Krista.

Pre sv. Augustína možnosť zachovať toto prikázanie vychádza z poslušnosti a miery našej lásky k Bohu a lásky k blížnemu kvôli Bohu.

Je dôležité uvedomiť si, že v tradíciách viacerých cirkví bol termín nescudzoložiť nahradený termínom nezosmilniť, ktorý tak rozširuje tento príkaz aj na osoby nežijúce v manželskom zväzku. Šieste blahoslavenstvo hovorí: „Blahoslavení čistého srdca, lebo onividia Boha“ (Mt 5,8). „Čistí srdcom“ sú tí, čo svoj rozum a svoju vôľu dávajú do súladu s požiadavkami Božej svätosti najmä v troch oblastiach: v láske, v čistote alebo sexuálnej poctivosti, v láske k pravde a v pravej viere. Tým, čo majú „čisté srdce“, (2548) je prisľúbené, ževidia Boha z tváre do tváre a že mu budú podobní.

Čistota srdca je predpokladom videnia Boha. Už teraz nás robí schopnými vidieť všetko z hľadiska Boha a prijímať druhého ako „blížneho“; dovoľuje nám vnímať ľudské telo, vlastné i telo blížneho, ako chrám Ducha Svätého, prejav Božej krásy.

Pápež František hovorí: „Žiaden žiaden ľudský vzťah nie je autentický bez vernosti a oddanosti. Nedá sa milovať len pokým sa to človeku „hodí“, láska sa prejavuje práve za hranicou vlastného osohu, keď sa daruje všetko bez výhrady. Ako to dokladá Katechizmus: «Láska chce byť definitívna. Nemôže trvať iba „do nového rozhodnutia“» (č. 1646). Vernosť je charakteristikou slobodného, zrelého a zodpovedného ľudského vzťahu. Aj priateľ je autentickým, ak ním zostáva v ktoromkoľvek prípade, inak nie je priateľom. Kristus zjavuje autentickú lásku, on, ktorý žije bezhraničnou láskou Otca a v jej sile je verným Priateľom, ktorý nás prijíma aj keď pochybíme a chce vždy naše dobro, aj vtedy, keď si ho nezasluhujeme.

Človek potrebuje byť milovaný bezpodmienečne, a komu sa nedostane tohto prijatia, nosí v sebe určitú neúplnosť, často bez toho, aby si to uvedo-

8. týždeň - Drsná hornatá púšť,
úpäťie vrchu Sinaj

moval. Ludské srdce sa snaží zaplniť toto prázdno náhradkami, uspokojujú sa s kompromismi a priemernosťami, ktoré sú len chabým odtieňom lásky. Rizikom je nazývať „láskou“ predčasné a nezrelé vzťahy, s ilúziou, že človek nájde životné svetlo v niečom, čo v najlepšom prípade je len jeho odleskom. akto dochádza k preceňovaniu napríklad fyzickej príťažlivosti, ktorá sama osebe je darom Božím, ale je zacielená na prípravu cesty k autentickému a vernému vzťahu s človekom. Ako hovoril sv. Ján Pavol II., človek «je povolaný k plnej a zrelej spontánnosti vo vzťahoch», ktorá «je postupným ovocím rozlišovania podnetov vlastného srdca». Je niečím, čo si treba nadobudnúť, keďže každý človek «sa musí s vytrvalosťou a s dôslednosťou naučiť, aký význam má ľudské telo.

Toto šieste slovo [Desatora] nás pozýva obrátiť pohľad na Krista, ktorý svojou vernosťou môže z nás odstrániť srdce cudzoložné a darovať nám srdce verné. V ňom, a len v ňom, je láska bez výhrad a bez spätkovania, úplné darovanie sa bez dodatkov a vytrvalosť v prijatí až do konca.

54. DEŇ VII. PRIKÁZANIE

Ex 20, 15

Nepokradneš!

Zamyslenie

Siedme prikázanie zakazuje neprávom brať alebo si ponechať majetok blížneho a akýmkoľvek spôsobom spôsobovať blížnemu škodu na majetku. Prikazuje spravodlivosť a lásku pri spravovaní pozemských dohier a plodov ľudskej prác

Podľa sv. Augustína zloději, plní zlých túžob, budú trestaní ľadovcom Božieho súdu. Ich srdce je prázdne a nenájdu potravu pre svoju dušu, aj keby si krádežami uspokojili nenásytnosť. No človeku nič neosoží kradnúť, aj keď to druhý nevidí, lebo on neunikne Božiemu pohľadu a súdu.

Katechizmus katolíckej cirkvi hovorí: Siedme prikázanie zakazuje krádež, to jest neoprávnené prisvojenie si cudzieho vlastníctva proti rozumnej vôli majiteľa. Nie je krádežou, ak sa dá predpokladať jeho súhlas alebo ak je odmietnutie v rozpore s rozumom a všeobecným určením dohier. Taký je prípad zjavnej a naliehavej potreby, keď jediným prostriedkom, ako uspokojiť bezprostredné a základné potreby (jedlo, prístrešie, odev a pod.), je mať k dispozícii a použiť cudzie dobrá. Každý spôsob neoprávneného prisvojenia a ponechania si cudzieho vlastníctva, aj keď to neprotirečí nariadeniam civilného zákona, je proti siedmemu prikázaniu. Napríklad vedome si ponechať požičané veci alebo nájdené predmety, podvádzať pri obchodovaní, platiť nespravodlivé mzdy, zvyšovať ceny, špekulujúc s nevedomosťou alebo núdzou druhých.

Pápež František hovorí: „Neexistuje kultúra, v ktorej by krádež a zneužitie dohier boli dovolené. Avšak stojí za to otvoriť sa chápaniu tohto Božieho slova v širších súvislostiach a sústrediť sa na tému vlastníctva dohier vo svetle kresťanskej múdrosti. Ak je na zemi hlad, nie je to preto, že chýba jedlo! Naopak, kvôli požiadavkám trhu niekedy dochádza k jeho ničeniu, jedlo sa vyhadzuje. Vlastníctvo nejakého majetku robí z jeho vlastníka správcu Prozreteľnosti. Nikto nie je absolútnym vlastníkom dohier, ale je ich správcom. A každé vlastníctvo vytrhnuté z logiky Božej prozreteľnosti je podvedené, je zradené v najhlbšom zmysle slova. To čo vlastným naozaj, je to, čo dokážem darovať. Toto je meradlo na hodnotenie ako dokážem spravovať bohatstvo, či dobre alebo zle. Táto veta je dôležitá: opravdivo vlastním to, čo viem darovať. Ak viem darovať, som otvorený, potom som bohatý nielen tým, čo vlastním, ale aj štedrosťou. Štedrosťou tiež v zmysle povinnosti dať bohatstvo k dispozícii, aby mali na ňom účasť všetci. Ak totiž nedokážem niečo darovať, je to preto, lebo tá vec ma ovláda, má nado mnou moc a som jej otrokom. Vlastníctvo dohier je príležitosťou tvorivo ich rozmnožovať a veľkodušne ich používať, a takto rásť v láske a v

8. týždeň - Drsná hornatá púšť,
úpätie vrchu Sinaj

slobode. Samotný Kristus, hoci je Boh, «nepriďžal sa svojej rovnosti s Bohom, ale zriekol sa seba samého» (Flp 2,6-7) a obohatil nás svojou chudobou (porov. 2 Kor 8,9).

Zatiaľ čo ľudstvo sa zháňa za čím väčším vlastníctvom, Boh ho vykúpil tak, že sa stal chudobným. Ten Ukrižovaný muž zaplatil za všetkých nevyčísliteľné výkupné zo strany Boha Otca, «bohatého na milosrdenstvo» (Ef 2,4; porov. Jak 5,11). To, čo nás robí bohatými, nie je majetok, ale láska.

Mnohokrát sme počuli to, čo hovorí Boží ľud, že „diabol prichádza cez vrecká“. Začína sa láskou k peniazom, hladom po vlastníctve. Potom prichádza márnivosť: „Som bohatý a som na to hrdý.“ A nakoniec nadutosť a pýcha. Toto je diablov spôsob ako v nás pracuje. Ale vstupnou bránou sú vrecká. Ježiš Kristus nám opätovne odhaľuje plný zmysel Písma. «Nepokradneš» znamená: miluj prostredníctvom tvojich dobier, využij svoje prostriedky na to, aby si miloval, tak ako môžeš. Tak sa tvoj život stane dobrým a vlastníctvo sa skutočne stane darom. Pretože život nie je časom na to, aby sme vlastnili, ale na to, aby sme milovali.

Keď idem cestou tvojich zákonov,
mám väčšiu radosť ako zo všetkého bohatstva.

Žalmy 119:14

55. DEŇ VIII. PRIKÁZANIE

Ex 20, 16

Nevysloviš krivé svedectvo proti svojmu blížnemu! Nevysloviš krivé svedectvo proti svojmu blížnemu! Nepožiadáš dom svojho blížneho, ani nepožiadáš manželku svojho blížneho, ani jeho sluhu, ani jeho slúžku, ani vola, ani osla, ani nič, čo je tvojho blížneho!“

Zamyslenie

Ôsme prikázanie zakazuje prekrúcať pravdu vo vzťahoch k druhým. Tento morálny predpis vyplýva z povolania svätého ľudu byť svedkom svojho Boha, ktorý je pravda a chce pravdu. Previnenia proti pravde vyjadrujú, slovami alebo skutkami, odmietnutie zaviazat' sa tým, čo je morálne správne: sú to základné nevernosti voči Bohu a v tomto zmysle podkopávajú základy Zmluvy.

Starý zákon dosvedča: Boh je prameň všetkej pravdy. Jeho slovo je pravda Jeho zákon je pravda. Jeho „vernosť z pokolenia na pokolenie“ (Ž119,90). Pretože „Boh je pravdivý“ (Rim 3,4), sú členovia jeho ľudu povolaní žiť v pravde.

Človek od prirodzenosti smeruje k pravde. Je povinný ju rešpektovať a dosvedčať: „V súlade so svojou dôstojnosťou všetci ľudia, pretože sú osoby,... sú samou svojou prirodzenosťou pobádaní a zároveň morálne povinní hľadať pravdu, predovšetkým pravdu týkajúcu sa náboženstva. Sú povinní poznanú pravdu aj prijať a celý svoj život usporiadať podľa požiadaviek pravdy.“ Pravda ako správnosť v ľudskom konaní a v ľudskej reči sa volá aj pravdivosť, úprimnosť alebo priamosť. Pravdivosť alebo pravdovravnosť je čnosť, ktorá spočíva v tom, že sa človek prejavuje pravdivý vo svojich skutkoch a svojimi slovami hovorí pravdu, pričom sa vystríha dvojtvárnosti, pretvárinky a pokrytectva. „Ľudia by nemohli spolunažívať, keby si vzájomne nedôverovali, t. j., keby si navzájom nehovorili pravdu.“ Čnosť pravdivosti dáva spravodlivo druhému, čo mu patrí. Pravdovravnosť zachováva správny stred medzi tým, čo treba povedať, a tajomstvom, ktoré treba zachovať: zahŕňa v sebe čestnosť a diskretnosť. Na základe spravodlivosti „je človek povinný druhému čestne vyjaviť pravdu“.

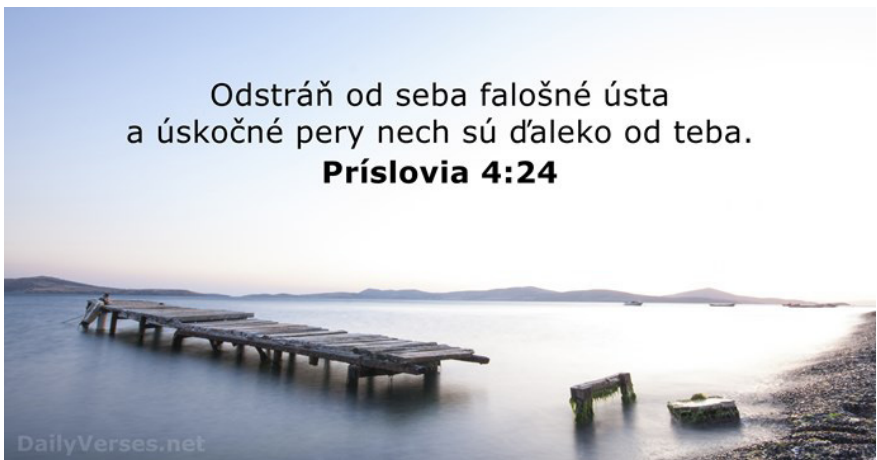
Sv. Augustín považuje toto prikázanie za všeobecné vyjadrenie proti každému druhu klamstva. Veď keď sa klame, dáva sa svedectvo o tom, čo sa deje v duši, a „ľživé ústa zabíjajú dušu“ (Múd 1, 11) Ak človek vie, že jeho svedectvo je pravdivé, má svetlo v duši. Naopak, ak nad ním zvíťazí žiadostivosť hanebného zárobku z krivého svedectva, v jeho duši začne prebývať nepokoj z neprítomnosti Krista. Rabín Sforno hovorí, že toto prikázanie zakazuje aj klebetenie a ohováranie.

Pápež František hovorí: „Pravda nachádza svoju plnú realizáciu v samotnej osobe Ježiša Krista... V každom svojom čine človek potvrdzuje či negu-

8. týždeň - Drsná hornatá púšť,
úpätie vrchu Sinaj

je túto pravdu. Od malých každodenných situácií až po tie najnáročnejšie rozhodnutia. Táto pravda sa vyjadruje nie tak rečením, ako skôr spôsobom bytia, je spôsobom života a vidieť ju v každom jednotlivom skutku. Nevysloviť krivé svedectvo znamená žiť ako deti Boha, ktorý nikdy, nikdy nepoprie sám seba, nikdy nehovorí klamstvá. Znamená to žiť ako Božie deti, nechávajúc v každom skutku vyniknúť tú veľkú pravdu, že Boh je Otec a môžeme mu dôverovať. Spolieham sa na Boha – toto je tá veľká pravda. A z našej dôvery v Boha, ktorý je Otcom a miluje ma, miluje nás, sa rodí moja pravda a to, že som pravdivý a nie klamár.

Odstráň od seba falošné ústa
a úskočné pery nech sú ďaleko od teba.
Príslovia 4:24

56. DEŇ IX. A X. PRIKÁZANIE

Ex 20, 17

„Nepožiadaš dom svojho blízneho, ani nepožiadaš manželku svojho blízneho, ani jeho sluhu, ani jeho slúžku, ani vola, ani osla, ani nič, čo je tvojho blízneho!“

Zamyslenie

Posledné prikázania sú rozdelené do dvoch samostatných formulácií. Taxatívne sa tu vypočítava, na koho sa vzťahuje: dom, manželka, sluha, slúžka, vól a osol. Termín „žiadostivo túžiť“ označuje vnútornú túžbu s rozmerom až posadnutosti, ktorá odporuje činnosti ľudského rozumu.

Sv. Gregor Veľký poukazuje na prípad Dávida, ktorého srdce bolo prebodnuté mečom žiadostivosti. Dávid túžil po žene blízneho a svoju túžbu aj uskutočnil. Preto - i keď to neskôr odčinil v modlitbe a pokání - bol zasiahnutý tvrdými trestami za svoj hriech.

Pápež František hovorí: „Nie sú to len posledné slová textu, ale oveľa viac: sú naplnením cesty prechádzajúcej Desatorom, dotýkajú sa jadra toho všetkého, čo sa nám v ňom odovzdáva. všetky prikázania majú úlohu vytyčovať hranicu života, ten limit, za ktorým človek ničí seba samého a blízneho, kaziac svoj vzťah s Bohom. Prostredníctvom tohto posledného slova sa zdôrazňuje skutočnosť, že všetky prestúpenia prikázanií sa rodia zo spoločného vnútorného koreňa: zo zlovoľných túžob. Pán Ježiš to v evanjeliu hovorí jasne: «Lebo znútra, z ľudského srdca, vychádzajú zlé myšlienky, smilstvá, krádeže, vraždy, cudzoložstvá, chamtivosť, zlomyseľnosť, klamstvo, necudnosť, závisť, rúhanie, pýcha, hlúposť. Všetky tieto zlá vychádzajú znútra a poškrvňujú človeka» (Mk 7,21-23).

Musíme sa naopak nechať zbaviť masky vďaka týmto prikázaniám o túžbe, pretože nám ukazujú našu chudobu, aby nás priviedli k svätému pokoreniu. Každý z nás si môže položiť otázku: ktoré nepekne túžby zakúšam častokrát? - Závisť, chamtivosť, ohováranie? - Sú to všetko veci, ktoré mi prichádzajú zvnútra. Človek potrebuje toto požehnané pokorenie, vďaka ktorému objaví, že sa nemôže oslobodiť sám a vďaka ktorému volá k Bohu, aby ho zachránil. Neprekonateľným spôsobom to opisuje svätý Pavol, práve odvolávajúc sa na prikázanie nebudeš túžiť (porov. Rim 7,7-24).

Je márne myslieť si, že môžeme napraviť seba samých bez daru Duha Svätého. Je márne myslieť si, že si naše srdce očistíme akýmsi obrím úsilím čisto našej vôle: toto nie je možné. Je potrebné otvoriť sa pre vzťah s Bohom, v pravde a v slobode: jedine tak naše námahy môžu priniesť ovocie, pretože je tu Duch Svätý, ktorý nás vedie vpred. Úlohou biblického Zákona nie je držať človeka v ilúzii, že poslušnosť litere ho

8. týždeň - Drsná hornatá púšť,
úpäťie vrchu Sinaj

privedie k určitej spáse, umelej a navyše aj nedosiahnuteľnej. Úlohou Zákona je priviesť človeka k pravde o ňom, čiže k jeho chudobe, ktorá sa stáva pravou a osobnou otvorenosťou pre milosrdenstvo Boha, ktorý nás premieňa a obnovuje.

Boh je jediný, kto je schopný obnoviť naše srdce, za predpokladu, že my mu svoje srdce otvoríme – toto je jediná podmienka. On urobí všetko, avšak musíme mu otvoriť srdce“.

Nepožiadaš dom svojho blížneho,
ani nepožiadaš manželku svojho blížneho,
ani jeho sluhu, ani jeho slúžku, ani vola,
ani osla, ani nič, čo je tvojho blížneho!

Exodus 20:17

57. DEŇ SCHOPNÝ VÄČŠEJ LÁSKY

Ex 20, 18 – 26

Všetok ľud pozoroval hrmenie a blesky, zvuk rohov a dymiaci vrch, chvel sa od strachu a vzdaloval sa, ¹⁹a Mojžišovi povedal: „Ty nám hovor a budeme ťa počúvať. Nech s nami nehovori Boh, aby sme nepomreli!“ ²⁰A Mojžiš odpovedal ľudu: „Nebojte sa, veď Boh prišiel preto, aby vás skúšal, aby ste sa ho báli a nehrešili.“ ²¹Ľud však ostal stáť obďaleč a Mojžiš sa priblížil k mraku, v ktorom bol Boh. ²²Tu Pán povedal Mojžišovi: „Toto povieš Izraelitom: »Sami ste videli, že som z neba rozprával s vami. ²³Neurobíte si strieborných bohov popri mne, ani zlatých bohov si neurobíte!« ²⁴Urobíš mi oltár zo zeme a na ňom mi budeš obetovať celostné a pokojné obety, svoje ovce a dobytok a na každé miesto, kde nechám spomínať svoje meno, prídem k tebe a požehnám ťa. ²⁵Ak mi však vystavíš kamenný oltár, nesmieš ho stavať z kresaných kameňov, lebo keď sa ho dotkneš svojím dlátom, bude poškvrnený. ²⁶Ani nebudeš na môj oltár vystupovať po stupňoch, aby sa pri ňom neodkryla tvoja nahota!

Zamyslenie

Hromy blesky a zvuk poľnice sa znova opakujú a spôsobujú ten istý efekt ako predtým – ľud stojí obďaleč a bojí sa čoraz viac.

Fyzické vzdalovanie sa Bohu, ide ruka v ruke s komunikáciou s Bohom. Na začiatku bol všetko ľud pozvaný, aby bol svedkom zjavenia a priamo komunikoval s Bohom ale teraz ľud chce, aby medzi ním a Bohom bol prostredník, cez ktorého bude Boh hovoriť.

Prvýkrát ľud prehovoril, keď s nadšením odpovedal na Božie pozvanie (v. 19, 8), teraz (v. 19) prehovoril druhýkrát, no jeho postoj sa zmenil. Strach dostať sa do priameho kontaktu s Bohom je určite pochopiteľný v kontexte nadprirodzených fenoménov; ak sa nečistý človek dostal do kontaktu s Bohom, považovalo sa to za prekročenie hranice a za to bol trest smrti.

Sv. Augustín porovnáva vyhlásenie Zákona na Sinaji s príchodom Ducha Svätého na Turíce: Na Sinaji sa ľud zdržiaval v diaľke pre strach, keď Boh zostupoval uprostred ohňa a písal svoj Zákon na tabule z kameňa, na Turíce, keď prišiel Duch Svätý, veriaci boli zjednotení a nezľakli sa Ducha, ktorý vstúpil do domu v podobe čistého ohňa, za vetra a hrmenia. To je chvíľa, keď Duch zapísal svoj zákon do ľudských srdc.

Prvé ubezpečenie Mojžiša slovami „*Nebojte sa*“, má symbolickú hodnotu. Takto ubezpečovať môže len ten, kto má funkciu *prostredníka* medzi Bohom a človekom, a tak sa toto ubezpečenie mení na posolstvo Boha človekovi. Toto sú tiež prvé slová zmŕtvychvstalého Krista učeníkom, ktorí sa trasú pred ľudskou zlobou a násilím.

Potom, čo Izraeliti na vlastné oči videli Božiu majestátnosť, Mojžiš hovorí,

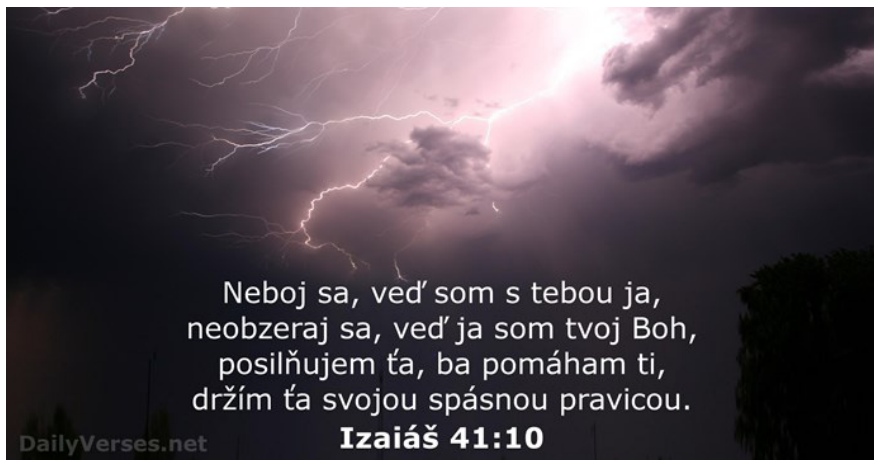
9. týždeň - Drsná hornatá púšť,
úpätie vrchu Sinaj

že Boh ich chce vysúšať; ich skúška spočívala v tom, či odolajú každodennému pokušeniu zhrešiť, či budú nesebecky slúžiť Bohu, ako verní sluhovia, ktorí neberú ohľad na seba, ale zaujímajú a to čo je najlepšie pre ich pána. Tým, že im Boh zjavil pravdu, môže ich v budúcnosti vyskúšať, či odolajú vábeniu pokušenia. (rabínsky komentár k v. 20).

Slová „*mrak, kde bol Boh*“, doslova temnota, je symbolické označenie Božej neprístupnosti; temnota zabraňuje človeku preniknúť k Bohu a predstavuje určitú formu masívnej mystickej steny. Boha nemôžeme pochopiť, lebo vo svojej podstate je nepochopiteľný, nemateriálny a neviditeľný. Sv. Klement Alexandrijský vysvetľuje, že Mojžiš vstúpil do temnoty, kde bol Boží hlas, teda vstúpil do nepreniknuteľného rozjímania, kde sa nenachádza svetlo okolo bytia. Boh nie je na nijakom mieste, ale nad každým miestom a časom a Mojžiš vedel, že žiadna ľudská múdrosť Boha nikdy nespozná. On je človeku vzdialený vo svojej podstate, ale blízky vo svojej moci.

Verš 23 Izraelitom propomína zákaz robiť modly, a namiesto nich majú stavať oltár. Ten predstavuje symbol prítomnosti Boha (podobne, ako idoly!) a nasledujúce príkazy rozoberajú správnu stavbu oltára a jeho správnu obsluhu. Tým teda tlmočia, že dôležitá je nielen služba pravému Bohu, ale aj spôsob, akým sa vykonáva.

Buď dnes pozorným čitateľom Písma. Pán si želá, aby jeho ľud žil správne. Chce aby ľudia žili slobodní od hriechu. Chce, aby ho milovali tak veľmi, ako sú toho len schopní. Uvažuj dnes o svojej schopnosti milovať Boha. Pýtaj sa ho, ako by si ho mohol milovať viac.

Neboj sa, veď som s tebou ja,
neobzeraj sa, veď ja som tvoj Boh,
posilňujem ťa, ba pomáham ti,
držím ťa svojou spásnou pravicom.

Izaiáš 41:10

58. DEŇ LÁSKA K BLÍŽNEMU VYŽADUJE ČIN

Ex 21, 1 – 11

Toto sú právne ustanovenia, ktoré im predložíš: ²Ak si kúpiš hebrejského otroka, nech ti slúži šesť rokov a v siedmom roku odíde bezplatne slobodný. ³Ak prišiel sám, sám aj odíde. Ak bol už ženatý, odíde s ním aj jeho žena. ⁴Ak mu však pán dal ženu a ona mu porodila synov a dcéry, žena aj s deťmi patria pánovi a len on sám odíde. ⁵Ak však otrok vyhlási: »Milujem svojho pána, svoju manželku a svoje deti a neodídem na slobodu,« ⁶jeho pán ho privedie pred Boha, potom ho zavedie k dverám alebo verajam a jeho pán mu šidlom prepichne ucho. A bude jeho otrokom naveky. ⁷Ak niekto predá svoju dcéru za nevoľnicu, ona neodíde, ako odchádzajú otrokyne. ⁸Ak sa znepáči svojmu pánovi, ktorý si ju vybral, nech jej dovoľí vykúpiť sa. Nesmie ju však predať cudziemu národu, ak sa od nej odvrátil. ⁹Ak ju určí svojmu synovi, bude s ňou zaobchádzať podľa práva dcér. ¹⁰Ak by si vzal ešte ďalšiu, neukráti ju ani na jedle, ani na šatstve, ani na manželskom obcovaní. ¹¹Ak jej neposkytne tieto tri veci, tak ona môže voľne odísť bez toho, žeby niečo platila.

Zamyslenie

Kapitola 21 je súčasťou väčšej zbierky Božích prikázaní, nazývaných Knihou zmluvy. Je to vlastne Dekalóg v detailoch. Uzatvorenie zmluvy s Bohom vzbudzuje v človeku najvyššiu ambíciu stretnúť sa s Bohom a očakávať od neho dobrodenia. Veriaci človek si uvedomoval že ak túži po osobnom spoločenstve s Bohom, musí tomu prispôbiť aj svoj osobný a spoločenský život. Prvá skupina zákonov sa týka kázusov spojených s Izraelitmi, druhá bude rozoberať otázky zranení a tretia poškodenia majetku.

Prvé nariadenia rozoberajú problém otrokov. Najbežnejším spôsobom, ako sa Izraelita mohol stať otrokom, bolo zadĺžiť sa, z dôvodu úrodných, alebo neúrodných rokov, alebo pohrôm, keď si rodina musela požičať. Ak dlh nemohla splatiť, musela dať niektorého zo svojich členov za otroka. Rozlišovalo sa medzi trvalými a dočasnými otrokmi.

V hebrejskej spoločnosti sa od počiatku vyskytovali normy týkajúce sa otrokov. Hoci otroctvo Hebreji nezrušili, otrok mal právo nadobudnúť slobodu, ktorú zaručoval Boh, čo bolo dôkazom chápania postavenia otrokov, ako ľudských bytostí s vlastnou dôstojnosťou a právom na slobodu a rodinu. Gesto prepichnutia ucha ucha na dverách domu má význam užšej spolupatričnosti k domu vlastníka; toto prijatie otroka do trvalejšieho rodinného spoločenstva sa uskutočňovalo v náboženskom duchu: "Jeho pán

9. týždeň - Drsná hornatá púšť, úpätie vrchu Sinaj

ho privedie pred Boha, potom ho zavedie k dverám alebo verajam."

Dnešného čitateľa prikázania v Písme, týkajúce sa vlastníctva otrokov asi dosť vyrušujú. Namiesto posudzovania Izraelitov (a samého Boha) podľa dnešných noriem si radšej uvedom veľmi odlišnú situáciu a kultúru, v ktorej Izraeliti žili. Život bol v starovekom svete tak neuveriteľne zložitý, že z otroctva často viac profitoval otrok, ako jeho pán. Otrok spojený s izraelským kmeňom mal potravu, prístrešie a ochranu. Božie prikázania týkajúce sa otroctva, uvedené v dnešnom úryvku z Písma boli svojim spôsobom garanciou ich základných ľudských práv.

Naviac nariadenia v tomto úryvku ukazujú niečo podstatné o Božej podstate. Boha zaujíma to, ako sa človek správa k inému človeku.

V Novom Zákone nám Ježiš Kristus prikazuje milovať Pána svojho Boha a blížneho. (Mk 12, 30 – 31) Toto prikázanie je úplným základom, ale zachovávaš ho vo svojom živote deň čo deň? Správaš sa ku svojej žene a spolufarňikom s nehou a úctou? Si pozorný k potrebám svojich detí? Ctíš si svojho otca a matku, zvlášť v staršom veku? Správaš sa ako gentleman v kancelárii, na sedadle vodiča v aute a pri športe? Si úctivý k svojmu šéfovi, učiteľovi, kňazovi a biskupovi?

Je toho veľa za čo sa modliť. Dovoľ Pánovi, aby sa zapojil do tvojho sebahodnotenia.

Či nie to je pôst, ktorý sa mi ľúbi, keď rozviažete
zväzky zločinné a roztvoríte zvierajúce putá,
prepustíte zlomených na slobodu
a rozlámete každé jarmo?

Izaiáš 58:6

59. DEŇ VYBER SI MILOSRDENSTVO

Ex 21, 12 - 32

Ten, kto niekoho udrie tak, že ho zabije, musí zomrieť. ¹³ Ak to však neurobil úmyselne, ale azda Boh to dopustil, tak ti ustanovím miesto, kde sa bude môcť utiecť. ¹⁴ Kto zločinne a úkladne zabije svojho blížneho, aj od môjho oltára ho odtrhneš, aby zomrel. ¹⁵ Kto udrie svojho otca alebo svoju matku, musí zomrieť. ¹⁶ Kto ukradne človeka a predá ho, alebo ho bude mať vo svojej moci, musí zomrieť. ¹⁷ Kto zlorečí svojmu otcovi alebo svojej matke, musí zomrieť. ¹⁸ Ak sa mužovia pohádajú a jeden udrie druhého kameňom alebo nejakým ťažším predmetom tak, že ten síce nezomrie, ale bude ležať na lôžku, ¹⁹ ak potom vstane a bude chodiť vonku o palici, tak ten, čo ho udrel, bude bez trestu; nahradí však tamtomu, čo zameškal, a zaplatí, čo sa vynaložilo na jeho liečenie. ²⁰ Kto tak udrie svojho otroka alebo svoju slúžku palicou, že zomrie pod jeho rukou, treba ho prísne potrestať; ²¹ ak ostanú jeden alebo dva dni nažive, nepodlieha nijakému trestu, lebo oni sú jeho majetkom. ²² Ak sa mužovia medzi sebou bijú a pri tom udrú tehotnú ženu tak, že jej odíde plod, ale nenastane nešťastie, tak ten zaplatí toľko, koľko od neho bude žiadať manžel ženy - a dá to podľa rozhodnutia sudcov. ²³ Ale ak nastane nešťastie, tak dáš život za život, ²⁴ oko za oko, zub za zub, ruku za ruku, nohu za nohu, ²⁵ popáleninu za popáleninu, ranu za ranu, hrču za hrču. ²⁶ Ak niekto udrie svojho otroka alebo svoju slúžku po oku a zničí mu ho, za jeho oko daruje mu slobodu. ²⁷ Ak vybije svojmu otrokovi alebo svojej slúžke zub, prepustí ho za jeho zub na slobodu. ²⁸ Ak býk tak pokole muža alebo ženu, že zomrú, býk sa musí ukameňovať a jeho mäso sa nesmie jesť. Majiteľ býka však nepodlieha trestu. ²⁹ Ale ak býk už predtým klal a majiteľ nedozeral naň, hoci bol na to upozornený, ak zmárnil muža alebo ženu, bude ukameňovaný a aj jeho majiteľ musí zomrieť. ³⁰ Ak sa mu však uloží peňažitá pokuta, tak za svoj život zaplatí také výkupné, aké sa mu uloží. ³¹ Keď pokole chlapca alebo dievča, naloží sa s ním podľa tých istých ustanovení. ³² Ak býk pokole otroka alebo slúžku, tak sa jeho pánovi zaplatí tridsať strieborných šeklov a býk sa ukameňuje.

Zamyslenie

V druhej skupine právnych noriem vtedajšej spoločnosti sa ochraňuje zdravie a život - úmyselné a neúmyselné zranenia spôsobené človekom alebo zvieratom. Počas storočí sa tieto pasáže (známe rovnako kresťanom aj ateistom) používali na ospravedlnenie nespočetných činov násilnej odplaty. Je to veľmi chybná interpretácia tejto časti Písma. Namiesto eskalovania násilia mali tieto pasáže za cieľ znížiť ho alebo mu úplne zabrániť.

9. týždeň - Drsná hornatá púšť, úpätie vrchu Sinaj

Namiesto ich čítania z pohľadu obeť, prečítaj ich tak, ako boli zamýšľané – z pohľadu možného násilníka. Keď budeš mať toto na pamäti, prečítaj si najznámejšiu vetu tohto úryvku ešte raz: „Ale ak nastane nešťastie, tak dáš život za život, oko za oko, zub za zub...“ (Ex 21, 23). Tento úryvok je v prvom rade zamýšľaný tak, aby dal dôrazné varovanie tomu, koho by lákalo použiť násilie. V druhom rade úryvok tiež varuje obeť. Robí to obmedzením „odplaty“ za zlé tým, že dáva usmernenie, čo je spravodlivé. Takto môže byť úryvok chápaný ako úvod k jasnejšiemu Ježišovmu učeniu, keď hovorí priamo k obeť: „Počuli ste, že bolo povedané: ‘Oko za oko a zub za zub. No ja vám hovorím: Neodporujte zlému. Ak ňa niekto udrie po pravom líci, nastav mu aj druhé. Tomu, kto sa chce s tebou súdiť a vziať ti šaty nechaj aj plášť. A keď ňa bude niekto nútiť, aby si s ním išiel jednu míľu, choď s ním dve.“ (Mt 5, 38). V konečnom dôsledku aj spravodlivosť, ktorá je povolená v knihe Exodus je v Božích očiach menej želaná ako milosrdenstvo.

Nájdí si čas porozmýšľať o oblasti, v ktorej je pre Teba namáhavé uprednostniť pred spravodlivosťou milosrdenstvo. Môže to byť v aute, v rade do lietadla, alebo u Teba doma. Prines to dnes Bohu. Popros ho, aby Ťa naučil daru a výhodám žitia milosrdenstva v tejto oblasti.

Chodte a naučte sa,
čo to znamená:
»Milosrdenstvo chcem,
a nie obeť.« Neprišiel
som volať spravodlivých,
ale hriešnikov.

Matúš 9:13

60. DEŇ SPRAVODLIVÉ

OSPRAVEDLNENIE SA

Ex 21, 33 - 22, 17

Keď niekto nechá otvorenú cisternu, alebo ak niekto vykope cisternu a nezakryje ju, a ak potom do nej padne býk alebo osol, ³⁴ak majiteľ cisterny zaplatí v peniazoch náhradu jeho majiteľovi, odhynutý (kus) však bude jeho. ³⁵Keď niečí býk pokole býka niekoho iného tak, že zahynie, tak živého býka musia predať a s jeho cenou sa rozdelia, s uhynutým sa tiež rozdelia. ³⁶Keď sa však vedelo, že býk kole a jeho majiteľ nedozeral naň, tak zaplatí úplnú náhradu, býka za býka a uhynutý (kus) bude celý jeho.

22 ¹Ak niekto ukradne býka alebo ovcu a zabije ich alebo predá, tak za každého býka nahradí päť býkov a za každú ovcu päť oviec. ²Ak pristihnú zlodēja, keď sa dobýva do domu, alebo keď ho podkopáva, a porania ho tak, že zomrie, ten, čo ho poraní, nebude vinný za jeho krv. ³Ale ak to urobí po východe slnka, je vinný za jeho krv. - Zloděj musí dať náhradu. Ak však nemá nič, treba ho predať za ukradnutú vec. ⁴Keď sa ukradnutá vec, býk, osol alebo ovca nájde u neho živá, dá dvojnásobnú náhradu. ⁵Ak niekto urobí škodu na poli alebo na vinici, alebo pustí svoj statok a ten sa pasie na cudzom poli, nahradí najlepším zo svojho poľa a najlepším zo svojej vinice. (Podľa odhadu škody.) ⁶Ak sa vznieti oheň, zachváti trnie a potom spáli obilie v stohoch alebo ešte na poli, ten, kto oheň rozložil, nahradí škodu. ⁷Ak si dá niekto inému do úschovy peniaze alebo iné cenné predmety a niekto ich v jeho dome ukradne, tak zloděj, ak sa nájde, nahradí to dvojnásobne. ⁸Ak sa však zloděj nenájde, tak majiteľ domu sa dostaví pred sudcov (a odprisahá), že nesiahol po majetku svojho blížneho. ⁹V prípade každej sprenevery, či už ide o býka, osla, ovcu, plášť alebo o čokol'vek, čo sa stratilo, a majiteľ by o tom tvrdil: »To je ono!«, záležitosť oboch príde pred sudcov. A ten, koho sudcovia vyhlásia za vinníka, musí svojmu blížnemu dať dvojnásobnú náhradu. ¹⁰Ak niekto dá inému do opatery osla, býka alebo ovcu, alebo hocikaké dobytča a ono odhynie alebo sa dokaličí, alebo ho odvlečú tak, že to nik nevidel, ¹¹ medzi oboma rozhodne prísaha pred Pánom, že nesiahol na majetok svojho blížneho. Majiteľ sa musí s tým uspokojiť a ten nemusí dať náhradu. ¹² Ak mu ho však ukradli, dá majiteľovi náhradu. ¹³Ak mu ho roztrhali, nech ho donesie na dôkaz. Za roztrhané nemusí dávať náhradu. ¹⁴Kto si od iného niečo vypožičia a dokaličí sa to alebo odkape, tak musí dať, ak majiteľ nebol pri tom, plnú náhradu. ¹⁵Keď bol však majiteľ pri tom, nemusí dávať náhradu. Ak bolo najaté, dostane jeho nájomné.

¹⁶Kto zvedie pannu, ktorá nebola zasnúbená, a bude s ňou obcovať, zaplatí svadobný dar a vezme si ju za manželku! ¹⁷Ale ak mu ju jej otec nijako nechce dať, zaplatí toľko, koľko sa dáva panne do vena!

Zamyslenie

Tretia časť zbierky nariadení sa týka poškodenia majetku a tak ako aj v predchádzajúcich dvoch častiach i v tejto obsah nariadení poukazuje na ich hlavného adresáta - patriarchálnu rodinu. Tieto tri druhy nariadení zabezpečujú jej zdravý chod. V tejto tretej sú nariadenia, ktoré majú za cieľ ochranu majetok pred krádežou, ochranu obilia a majetku v úschove, a ochrana panny. Je potrebné si uvedomiť, že osol a býk predstavovali pre Izraelitov žijúcich z poľnohospodárstva najdôležitejšie zvieratá a ich usmrtenie mohlo znamenať vážne narušenie životaschopnosti rodiny. Preto aj usmrtenie zlodēja sa nepovažovalo za vraždu.

Definícia spravodlivosti je dať každému čo mu patrí. Z tejto definície vyplývajú dva dôležité body:

1) Písmo jasne vymedzuje výšku odškodného človeku, ktorý utrpel škodu. Inak povedané, človek, ktorý si škodu privodil vlastnou vinou, nesmie požadovať odškodné, ktoré mu nepatrí.

2) Ten, kto je vinný, musí poškodeného spravodlivo odškodniť.

Poučenie je veľmi jasné: ak sme niekoho poškodili spravodlivosť žiada, aby sme to riešili férov a spravodlivo. Toto jasné ponaučenie, nemusí byť v tomto chaotickom svete až také zřejmé, pretože si ľahko nájdeme ospravedlnenie, aby sme sa nemuseli ospravedlňovať pred iným. Je to však iba zakrývanie pravdy. Nie je niekto, komu ospravedlnenie skutočne dlhuješ? Je možné, že ňa to bude stať veľa odvahy a uvedom si, že bez Božej pomoci, to pravdepodobne ani nebude možné.

Lebo Pán miluje
spravodlivosť a neopúšťa
svojich svätých.

Nespravodlivci navždy
vyhynú a pokolenie
bezbožných bude zničené.

Žalmy 37:28

61. DEŇ PÁN ZDROJ ABSOLÚTNEJ SPRAVODLIVOSTI A PRAVDY

Ex 22, 18 – 23,19

Čarodejnicu nenecháš nažive! ¹⁹Kto bude obcovať so zvieratom, musí zomrieť! ²⁰Kto prináša obeť bohom, okrem jedinému Pánovi, prepadne kľiatbe smrti! ²¹Cudzinca nebudeš napádať a utláčať, veď sami ste boli cudzincami v egyptskej krajine! ²²Vdove a sirote nebudete krivdiť! ²³Ak im budeš krivdiť a oni budú volať ku mne, ja isto vypočujem ich volanie, ²⁴vzbĺkne môj hnev a pobijem vás mečom. Potom budú vaše ženy vdovami a vaše deti sirotami. ²⁵Ak požičiaš niekomu z môjho ľudu, chudobnému, ktorý je pri tebe, peniaze, nebudeš sa k nemu správať ako vydierač! Nebudeš od neho žiadať úroky! ²⁶Ak vezmeš do zálohy plášť svojho blížneho, vrátiš mu ho do západu slnka! ²⁷Veď je to jeho jediný odev, jeho jediná prikrývka na jeho telo. V čom by spal? Ak bude ku mne volať, vypočujem ho, lebo som milosrdný. ²⁸Sudcov nebudeš znevažovať a kniežatá svojho ľudu nebudeš zlorečiť! ²⁹Z hojnosti svojho humna a z muštu svojho lisu neatáľaj odvádzať! ³⁰Prvorodeného zo svojich synov dáš mne! Takisto urobíš so svojím dobytkom a ovcami! Sedem dní ostane u svojej matky, na ôsmy deň ho odovzdáš mne! ³¹Budete mi svätými ľuďmi! Mäso z roztrhaného na poli nebudete jesť! Hodíte to psom!

¹Nebudeš šíriť nepravdivú povesť! Nepodáš svoju ruku tomu, kto je v neprávě, aby si krivo nesvedčil! ²Nespojíš sa na zlú vec s väčšinou a pri spore nebudeš vypovedať podľa väčšiny, aby si neprekrúcal pravdu! ³Ani chudobnému nebudeš nadržáť pri súde! ⁴Ak natrafíš na býka alebo osla, čo sa zatúlal tvojmu nepriateľovi, prived' mu ho späť! ⁵Ak zbadáš, že osol tvojho odporcu padol pod svojím bremenom, neobídeš ho, ale pomôžeš mu ho zdvihnúť! ⁶Nebudeš prekrúcať právo chudobného v jeho spornej veci! ⁷Nepравdivej výpovedi sa budeš vyhýbať! Nevinného a toho, kto je v práve, nepripraviš o život, lebo ja neospravodlivím toho, kto je nespravodlivý! ⁸Dar neprijmeš, lebo dar zaslepí aj múdrych a prekrúti záležitosť tých, čo sú v práve! ⁹Nebudeš utláčať cudzinca; sami viete, ako mu to padne, veď aj vy ste boli cudzincami v egyptskej krajine! ¹⁰Šesť rokov budeš osievať svoju pôdu a zbierať svoju úrodu, ¹¹v siedmom roku ju však necháš ležať úhorom a neobrobíš ju; nech sa z nej živia chudobní tvojho ľudu; a čo zostane, nech spasú poľné zvieratá! To isté urobíš so svojou vinicou a so svojím olivovým sadom! ¹²Šesť dní budeš pracovať, v siedmy deň zachováš sobotu, aby si odpočinul tvoj býk a osol a oddýchol syn tvojej nevoľnice a cudzinec! ¹³Všetko, čo som vám prikázal, budete zachovávať a mená cudzích bohov nebudete vzý-

vať! To nech nik nepočuje z vašich úst! ¹⁴Tri razy do roka mi budeš sláviť sviatky! ¹⁵Zachováš sviatok Nekvasených chlebov: sedem dní budeš jesť nekvasené chleby, ako som ti prikázal, v určenom čase v mesiaci abíb! Ved' v ňom si vyšiel z Egypta. Ale neprídeš predo mňa s prázdnyimi rukami! ¹⁶Okrem toho (zachováš) sviatok Žatvy, prvotín svojej práce, toho, čo si zasial na poli, a sviatok Oberania na konci roka, keď zoberieš z poľa svoju úrodu! ¹⁷Tri razy do roka sa ukáže každý muž pred Pánom, svojím Bohom! ¹⁸Nebudeš vylievať krv mojej obety na kysnutý chlieb, ani loj z mojich sviatočných obetí neodložíš do nasledujúceho rána! ¹⁹To najlepšie, prvotiny tvojej pôdy, prinesieš do domu Pána, svojho Boha! Kozľa nebudeš variť v mlieku jeho matky!

Zamyslenie

Aj tento blok zákonov nariadení a povzbudení rieši rôzne právne kázu-sy. Ich celom je motivovať Izraelitov aby ich nechápali neosobne, ale ako osobný vzťah s Bohom.

Zákony, ktoré nasledujú nariaďujú trest smrti za čarodejníctvo, modlo-službu. V dnešnej dobe je potrebné všimnúť si morálne normy o mágii. Ten kto ju praktizoval, prehrešoval sa proti Bohu tým, že sa snažil ovládnuť a kontrolovať božstvá, resp. snažil sa prinútiť Boha k nejakému činu; toto sa protíví slobode Boha. K dôsledkom čítania tejto kapitoly patrí aj schopnosť veriaceho človeka posudzovať všetko pomocou Ducha Svätého. Iba tak sa možno uchrániť pred krajinosťami. V kultúrach, kde je oslabená viera v Boha sa dáva veľký priestor demokracii a v nej sa morálne predpisy ohýbajú častokrát podľa vôle väčšiny, akoby táto bola kritériom toho čo je správne a pravdivé. Ustanovenie vo v. 2 obracia pozornosť na Boha ako na absolútne bytie, ktoré je kritériom toho čo je správne a pravdivé a nie väčšina, aj keď sa to pekne nazýva demokracia.

Pozoruhodné sú predpisy, ktoré sa vzťahujú na právo v prípade chudobných ľudí: na jednej strane sa nesmie prekrúcať právo chudobného človeka, na druhej strane sa ani nesmie nadŕžať chudobnému človeku - preto, že je chudobný.

Tento predpis sa javí veľmi aktuálny aj v dnešných časoch, najmä v súvislosti s rozličnými ideológiami, ktoré majú svoje ťažiská v sociálnych otázkach. Predpisy vo v. 3 a 7 chránia spravodlivosť postavenú na absolútnych hodnotách proti tým, ktorí by spravodlivosť a právo chceli postaviť na vôli väčšiny alebo na vôli tých ktorí majú v rukách moc.

Dôsledné zachovávanie odpočinku vo sviatočný deň bolo výrazným dosvedčením viery v Pána a kultivovanie svojej mysle smerom k transcendentným hodnotám. Toto platí aj dnes a je to záslužné v prostredí, v ktorom ľudia žijú akoby Boha nebolo, v prostredí otroctva práce a kultu peňazí.

62. DEŇ PRÍTOMNOSŤ ANJELOV

Ex 23, 20 – 33

Hľa, ja pošlem pred tebou svojho anjela, aby ťa ochraňoval na ceste a doviadol ťa na miesto, ktoré som ti pripravil. ²¹Maj sa pred ním na pozore a počúvaj jeho hlas, a neodporuj mu, lebo vám neprepáči vaše previnenia, veď je v ňom moje meno! ²²Ale ak budeš počúvať jeho hlas, a robiť všetko, čo hovorím, potom budem nepriateľom tvojich nepriateľov a sužovateľom tvojich sužovateľov. ²³Lebo môj anjel pôjde pred tebou a privedie ťa k Amorejčanom, Hetejcom, Ferezejcom, Kanaánčanom, Hevejcom a Jebuzejcom, ktorých vyhubím. ²⁴Nebudeš sa klaňať ich bohom, ani uctievať ich, ani robiť ich skutky, lež bezohľadne zrúcaš ich pamätníky! ²⁵Budeš slúžiť Pánovi, svojmu Bohu, aby som požehnal tvoj chlieb, tvoju vodu a oddialil od teba choroby. ²⁶V tvojej krajine nebude potom ženy, ktorá by potratila alebo bola neplodná - a ja doplním tvoje dni do plného počtu. ²⁷Vyšlem pred tebou svoju hrôzu a do zmätku uvediem každý ľud, ku ktorému prídeš, a všetkých tvojich nepriateľov zaženiem na útek pred tebou. ²⁸Pošlem pred tebou sršne, ktoré pred tebou vyženú Hevejcov, Kanaánčanov a Hetejcov. ²⁹Nevyžením ich pred tebou za jeden rok, aby sa zem neobrátila v púšť a aby sa nerozmnožila divá zver na tvoju škodu. ³⁰Pomaly ich budem vyháňať spreď teba, kým sa nerozmnožíš a neovládneš krajinu. ³¹Tvojmu územiu dám siahať od Červeného mora až po Fílištínske more a od púšte až po rieku, lebo obyvateľov krajiny dám do tvojej moci, aby si ich vyhnal spreď seba. ³²Neuzavrieš s nimi ani s ich bohmi zmluvu! ³³Nezostanú bývať v tvojej krajine, aby ťa nezviedli na hriech proti mne. Keby si uctieval ich bohov, bola by to tvoja záhuba.“

Zamyslenie

Na to, aby Boh priviedol Izrael do Zaslúbenej krajiny, poslať anjela, ktorý ho bude sprevádzať.

V tejto kapitole sa objavuje prvá súvislejšia náuka o anjeloch, keď sú tieto bytosti opísané jednak ako určitý Boží predvoj, ktorý uskutočňuje pokyny Pána, a potom aj ako zvláštne bytosti, v určitom zmysle splývajúce s Bohom – *v ňom je totiž moje meno* (v. 21).

Anjelská bytosť je tu garantom Božej pomoci a vedenia uprostred pohanských národov. Je to ďalšia forma uistenia o Božej prítomnosti, ktorá bude Izraelitov sprevádzať na ceste do Zaslúbenej krajiny. Tieto formy boli doteraz vyjadrené v podobe oblaku a ohňa, ktoré ich ochraňovali na ceste, teraz ich má anjel priviesť na miesto. Vo v. 21 sa vyžaduje ten istý postoj, ktorý sa vyžadoval voči Bohu a takisto sa vyžaduje poslušnosť v zmysle pozorného načúvania a nasledovania hlasu anjela

9. týždeň - Drsná hornatá púšť, úpätie vrchu Sinaj

+++++, t. j. jeho rád a nariadení.

Tak ako Pán poslal svojho anjela Izraelitom na ich púti, aby kráčal pred nimi, to isté robí aj s nami. Cirkev nám hovorí, že „ľudský život je od detstva až po smrť obklopený ochranou a orodovaním anjelov“. (KKC 336) Je tomu tak preto, lebo „dovtedy, čiže do Kristovho návratu, celý život Cirkvi má úžitok z tajomnej a účinnej pomoci anjelov. (KKC 334). Uvažuj dnes o tejto skutočnosti, o prítomnosti anjela, ktorý je pred tebou uprostred púte. Anjel strážca ti pomáha na ceste k tvojej spáse. Pozná presnú cestu, ktorou máš ísť, aby si sa dostal do zaslúbenej zeme. Sprewádzal ťa sem, a bude ťa viesť po celej ceste až k slobode.

Viera v našej dobe musí čeliť dvom extrémom, ktoré môžu prechádzať až do okultizmu. Prvý je racionalistický postoj, ktorý podceňuje a neverí v existenciu anjelov a druhý - pseudonáboženský postoj ich vplyv zasa preceňuje. Preto má mať zdravá viera solídny teologický základ.

Musíš sa tomu učiť, aby si mohol svojho anjela počúvať a aj hovoriť k nemu, avšak výsledok stojí za námahu. Vyhrad' si dnes čas na to, aby si sa rozprával s ním tak, ako sa rozprávaš so svojim priateľom. Načúvaj mu, keď ti bude hovoriť, ako vidí veci on.

An aerial photograph of a mountain valley with a winding road. The road is light-colored and curves through green and greyish slopes. In the background, there are more mountains and a small lake. The text is overlaid on the top part of the image.

Svojim anjelom dá príkaz o tebe,
aby ťa strážili na všetkých твоjich cestách.

Žalmy 91:11

63. DEŇ MOC ZMLUVY

Ex 24, 1 - 11

Potom povedal Mojžišovi: „Vystúp k Pánovi ty, Áron, Nadab, Abiu a sedemdesiati zo starších Izraela a budete sa klaňať z diaľky! ²Len sám Mojžiš sa priblíži k Pánovi, oni sa nepriblížia, ani ľud nevystúpi s ním!“ ³Potom Mojžiš prišiel a rozpovedal ľudu všetky Pánove slová, totiž všetky ustanovenia, a všetok ľud jednohlasne odpovedal: „Všetko, čo hovoril Pán, splníme!“ ⁴Potom Mojžiš všetky Pánove slová napísal. Keď ráno vstal, postavil pred vrchom oltár a dvanásť pamätníkov podľa dvanástich kmeňov Izraela. ⁵Nato dal izraelským mládencom rozkaz, aby pripravili pre Pána zápalnú obeť a na pokojnú obeť zabili býčky. ⁶Tu vzal Mojžiš polovicu krvi, a nalial ju do obetnej misky a druhú polovicu krvi vylial na oltár. ⁷A Mojžiš vzal knihu zmluvy a čítal ju nahlas ľudu, pričom oni vraveli: „Všetko, čo hovoril Pán, splníme a zachováme!“ ⁸Tu Mojžiš vzal krv, pokropil ňou ľud a povedal: „Hľa, toto je krv zmluvy, ktorú Pán uzavrel s vami na základe všetkých týchto slov!“ ⁹Potom Mojžiš, Áron, Nadab, Abiu a sedemdesiat starších z Izraela vystúpili hore ¹⁰a tu videli Izraelovho Boha. Pod jeho nohami bolo čosi ako plocha zo zaftrových dlaždíc a lesklo sa to ako samo nebo. ¹¹A on nevystrel ruku proti vyvoleným Izraelitom. Mohli hľadieť na Boha. Potom jedli a pili (z obetovaného).

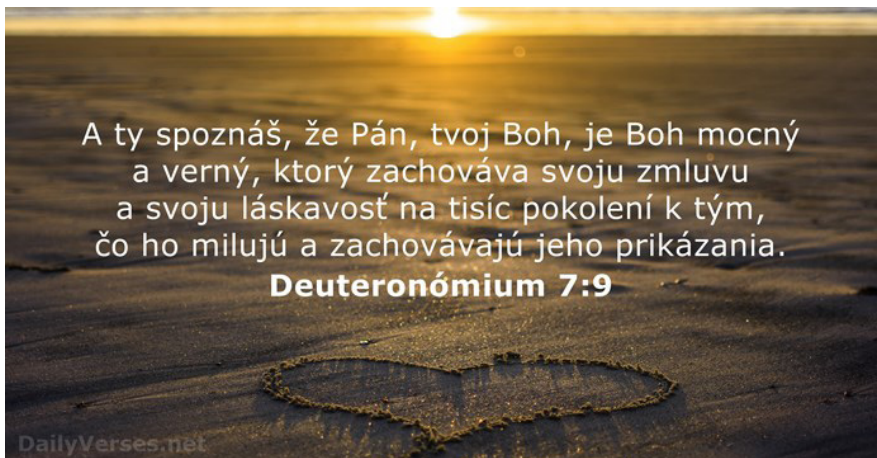
Zamyslenie

Kapitola 24 obsahuje nový element – rituál zmluvy. Uzavretie zmluvy medzi Bohom a Izraelom prostredníctvom sľubu vernosti (v. 3-8) vytvára nové spoločenstvo vo svete. Toto spoločenstvo, keď Boh ako prvý sa postavil voči ľudu solidárne, a dal mu budúce určenie a identitu, je založené liturgickým úkonom, prinesením zápalnej a pokojnej obety a zakončené pokropením ľudu. Krv je znamením, že obe stránky, sú viazané krvou, t. j. prechádzajú do pokrvného vzťahu, Boh a Izrael sa stávajú pokrvnými príbuznými. Ľud sa opäť vracia k svojmu pôvodnému postoj – je ochotný urobiť všetko, čo Boh bude od neho vyžadovať. V tejto teofánii – zjavení sa Boha, vybraní Izraeliti nielen vnímali fenomény, ktoré manifestovali Božiu prítomnosť, ale hľadeli na Boha. Rituál zmluvy je tak potvrdením kvalitatívne nového zjavenia Boha, čo znamená, že Izraeliti dostávajú po uzatvorení rituálu právo na kvalitatívne nový typ poznania Boha. Origenes vystríha pred doslovným čítaním tejto pasáže, ktorá by pripisovala Bohu vlastnosti tela. Evagrius považuje za miesto Boha stav milosti človeka v čase modlitby, keď si aj rozum oblieka odev milosti. Augustín tvrdí, že všetkým inteligentným ľuďom bude jasné, že Boh nie je obsiahnutý nijakým miestom, že nemá údy, ktoré zaberajú fyzický priestor. Ľudské oči nemôžu vidieť Boha, ktorý je jednej podstaty a v troch osobách.

9. týždeň - Drsná hornatá púšť,
úpätie vrchu Sinaj

Počas Poslednej večere sa Ježiš odvolal na tento text, keď podal kalich svojim učeníkom: Toto je moja krv novej zmluvy, ktorá sa vylieva za všetkých na odpustenie hriechov, čo sa naplnilo po jeho smrti po prebodnutí boku. Táto obeta Novej zmluvy znova uvádza človeka do spoločenstva s Bohom, keď ho s ním zmieruje krvou vyliatou za všetkých na odpustenie hriechov.

V Novej zmluve sa Boh fyzicky vymieňa za nás. Prijatie Eucharistie je omnoho dôležitejšou vecou, s oveľa väčšími záväzkami. Uvažuj o nesmiernosti zmluvy, do ktorej vstupuješ.

64. DEŇ PRIPRAVENÝ PRIJAŤ ZÁKON

Ex 24, 12 – 18

*A Pán povedal Mojžišovi: „Vystúp ku mne na vrch a zosta-
neš tam! Dám ti dve kamenné tabule: zákon a prikázania, kto-
ré som napísal, aby si ich učil!“¹³ Mojžiš a jeho služobník Jozue
vstali a Mojžiš vystúpil na Boží vrch. ¹⁴Starším však prikázal:
„Čakajte na nás tu, kým sa k vám nevrátíme! Veď Áron a Hur
sú tu s vami! Kto bude mať nejaký spor, nech sa obráti na
nich!“¹⁵ Keď potom Mojžiš vystúpil na vrch, vrch zahalil oblak.
¹⁶Tu zostúpila na vrch Pánova sláva a oblak ho zahaľoval šesť
dní. V siedmy deň zavolať z oblaku Mojžiša. ¹⁷V očiach Izraeli-
tov sa Pánova sláva na končiarí vrchu javila ako žeravý oheň.
¹⁸ Mojžiš vošiel do oblaku a Mojžiš zostal na vrchu štyridsať
dní a štyridsať nocí.*

Zamyslenie

Patristické komentáre k tomuto textu hovoria: Mojžiš sa postil 40 dní a očistil sa tak, že bol premenený Božou slávu. Živil sa dlho len z Božej prítomnosti, zabudol na jedlo a naučil sa, že prostriedky pre život nechýbajú tým, ktorí prebývajú s Bohom a v jeho prítomnosti. Mojžišov pôst priniesol ovocie v podobe tabúl zákona. Pozývanie Mojžiša do Božej blízkosti je vyjadrené viacerými spôsobmi. Najskôr je Mojžiš pozvaný len vystupovať, potom priblížiť sa a teraz Boh chce aby tam Mojžiš zostal.

Pánova sláva má aktualizáciu v novozákonnom rozprávaní o premenení Pána. Matúš píše: *Tvář mu zažiarila sťa slnko a odev mu zbelel ako svetlo* (Mt17, 2). Marek poznamenal, že *jeho odev zažiaril a bol taký biely, že by ho nijaký bielič na svete tak nevybielil* (Mk 9, 3) a Lukáš hovorí, že *videli jeho slávu a keď vstúpili do oblaku zmocnil sa ich strach* (Lk 9, 32.34). Vo všetkých troch prípadoch sa hovorí rovnako o sláve, o oblaku, ktorý ho zahalil, a tiež bolo počuť hlas, ako v tejto kapitole knihy Exodus. V evanjeliových úryvkoch ide o výnimočný príbeh o veriacich učeníkoch, ktorí mali možnosť nahliadnuť do skutočnosti Božej svätosti. Táto svätosť je stelesnená v Ježišovi Kristovi a v ňom vstupuje do dejín sveta, pričo je echem výnimočnej udalosti na Sinaji.

Sv. Ambróz tvrdí, že len Boží priatelia môžu vstúpiť do oblaku. Znamená to, že už viac nie sú sluhovia, ale že milujú a sú milovaní a v láske zachovávajú Božie prikázania.

V reakcii na dnešnú pasáž sv. Písma sv. Ján Zlatoústý hovorí: „Veľký Mojžiš po štyridsiatich dňoch, keď sa držal pôstu, bol schopný prijať tabule zákona. A sv. Pavol píše: „Neviete, že tí, čo bežia na štadióne, bežia síce všetci, ale iba jeden dosiahne víťaznú cenu? Bežte tak, aby

9. týždeň - Drsná hornatá púšť,
úpätie vrchu Sinaj

ste sa jej zmocnili. (1 Kor 9:24). Vytrvaj na tejto ceste očistenia, keď sa snažíš ovládať svoju myseľ, telo a dušu. Pán má pre každého, podobne, ako pre Mojžiša, na konci pripravený dar. Buď vytrvalý a pokračuj až do konca.

Ale kto vytrvá do konca,
bude spasený.
Matúš 24:13

65. DEŇ OBETA PRED TVÁROU BOHA

Ex 25, 1 – 9

Tu Pán hovoril Mojžišovi: 2 „Povedz Izraelitom, aby vybrali pre mňa dary. Od každého, kto dá dobrovoľne, vyberte dar pre mňa! 3 Takéto dary máte od nich prijať: Zlato, striebro a meď, 4 belasý a červený purpur, karmazín, jemné plátno a kozie súkno, 5 baranie kože, tachášové kože, akáciové drevo, 6 olej do lampy, voňavky do oleja na pomazanie a do voňavého kadidla, 7 ónyxové kameň a iné drahokamy na vyloženie efódu a náprsníka. 8 Postavia mi svätyňu a budem bývať uprostred nich. 9 Celkom podľa toho, čo ti teraz ukážem, podľa vzoru príbytku a podľa vzoru všetkého jeho náradia to vyhotovíte!

Zamyslenie

Prvá z trinástich kapitol Exodu venovaných svätostánku sa začína objasnením zásadných otázok o stavbe: čo, ako, z čoho a prečo stavať. Dve základné charakteristiky sú: stavba je na Pánov príkaz a miera účasti je ponechaná na slobodné a dobrovoľné rozhodnutie každého jednotlivca.

Táto stavba, ako aj celá služba Pánovi, je teda podstatne odlišná od stavieb v Egypte a otroctva faraónovi. Izraeliti sa na nej nepodieľajú nútene a pod hrozbou trestu, ale zo svojho srdca.

Verše 3-7 sú akýmsi zoznamom toho najvzácnejšieho na stavbu svätostánku. Zrejmy je dôraz na kvalitu, pretože s vysokou pravdepodobnosťou sú menované len tie materiály, ktoré sa považovali za najkvalitnejšie a najvhodnejšie pre sakrálnu stavbu a s ňu súvisiacu činnosť. Keďže dôvodom je Pánova prítomnosť, predmety majú byť vnímané ako najsvätejšie. Nepochybne boli potrebné aj iné veci, no na úvod akoby Pán týmto výberovým katalógom drahocenností prikazoval ľuďom: „Váš príspevok nej je z toho najlepšieho, čo máte!“

My kresťania, nemusíme dnes robiť presne tú istú obeť, ktorú Boh žiada od Izraelitov v dnešnom čítaní. Avšak, čo sa od nás žiada je, aby sme svojimi obeťami podporovali dielo našej Cirkvi. V skutočnosti sa však od kresťana žiada, aby toho obetoval omnoho viac, ako zlato alebo striebro. Sv. Pavol nám hovorí, že od nás sa žiada, aby sme pre Boha a pre Cirkev ako obeť prinášali svoje vlastné telá. „Bratia, pre Božie milosrdenstvo vás prosím, aby ste svoje telá prinášali ako živú, svätú, Bohu milú obeť, ako svoju duchovnú bohoslužbu.“ (Rim 12, 1)

Katechizmus katolíckej Cirkvi hovorí: Cirkev, ktorá je Kristovým telom, má účasť na obete svojej Hlavy. S ním je aj ona celá obetovaná. Spája sa s jeho príhovorom u Otca za všetkých ľudí. V Eucharistii sa Kristova obeť stáva aj obeťou údov jeho tela. Život veriacich, ich vzdávanie chvály, ich utrpenie, ich modlitba a ich práca sa spájajú s Kristovým ži-

10. týždeň - Drsná hornatá púšť,
úpäťtie vrchu Sinaj

votom, s jeho vzdávaním chvály, utrpením, modlitbou, prácou a s jeho dokonalou obetou, a tak nadobúdajú novú hodnotu. Kristova obeta prítomná na oltári, dáva všetkým generáciám kresťanov možnosť spojiť sa s jeho obetou. (KKC 1368)

Rozmýšľaj nad svojou účasťou na sv. omši. Snažíš sa naplno a aktívne vojsť do Kristovej obeti? Alebo len tak stojíš v kostole a prizeráš sa? Neblúdi tvoja myseľ kade - tade? Vzbud' si predsavzatie zúčastňovať sa na sv. omši sústredenejšie a hlbšie. Slávenie Pánovho zmŕtvychvstania a jeho prijatie v Eucharistii ti takto bude dávať väčší zmysel.

Bratia, pre Božie milosrdenstvo vás prosím,
aby ste svoje telá prinášali ako živú, svätú,
Bohu milú obetu, ako svoju duchovnú bohoslužbu.

Rimanom 12:1

66. DEŇ ARCHA ZMLUVY

Ex 25, 10 - 22

Z akáciového dreva mi urobia archu dva a pol lakťa dlhú, pol-druha lakťa širokú a poldruha lakťa vysokú. ¹¹Obiješ ju rýdzim zlatom; znútra i zvonku ju obiješ a navrchu dookola urobíš zlatý veniec. ¹²Uleješ pre ňu štyri zlaté krúžky a pripevníš ich na jej štyri nohy, čiže dva krúžky na jednu stranu a dva krúžky na druhú stranu. ¹³Potom vyhotovíš dve tyče z akáciového dreva a obiješ ich zlatom. ¹⁴Tieto tyče zastrčíš do krúžkov, čo sú na bokoch archy, aby sa na nich archa nosila. ¹⁵Tyče zostanú v krúžkoch archy, nesmú sa z nich vytiahnuť. ¹⁶Do archy uložíš zákon, ktorý ti dám. ¹⁷Urobíš aj vrchnák (zľutovnicu) z rýdzeho zlata, dva a pol lakťa dlhý a poldruha lakťa široký. ¹⁸Aj dvoch cherubov, kovných zo zlata, spraviš hore na oboch koncoch zľutovnice; ¹⁹jedného cheruba pripojíte na jednom konci, druhého na druhom konci. Na zľutovnici hore na oboch koncoch prirobíš cherubov. ²⁰Cherubi nech majú rozpäté krídla a nech svojimi krídlami zakrývajú zľutovnicu, kým ich tváre budú obrátené oproti sebe. Cherubi nech upierajú svoj zrak na zľutovnicu. ²¹Zľutovnicu polož na archu a do archy vlož zákon, ktorý ti dám. ²²Tam sa budem zjavovať a zo zľutovnice, spomedzi oboch cherubov, čo sú na arche zákona, budem hovoriť všetko, čo ti nariadim pre Izraelitov.

Zamyslenie

Archa zmluvy bola jedným z najcennejších náboženských predmetov, ktorý vlastnil izraelský ľud.

Izraeliti stotožňovali archu s Pánovou prítomnosťou, s jeho silou a slávou. Táto pozlátená drevená truhlica mala jasne definovaný účel: uchovávať tabule Zákona a vytvárať miesto stretávania sa s Pánom (v. 16. 21-22).

Uchovávanie tabúľ Zákona upozorňovalo na dôležitosť zachovávania Božieho zákona. Archa zmluvy teda stelesňovala jednu zo základných náboženských myšlienok, že skutočné poznanie Boha, pochopenie jeho najzákladnejšej podstaty je možné dosiahnuť, alebo sa o to aspoň pokúsiť len skrze jeho slovo.

Keďže Izraeliti boli na pochode, archa mala byť prenosná, čo umožňovali tyče, vsunuté do krúžkov na arche. Za týmto technickým opisom je dôležitá a radostná zvesť: Pán, ktorý v podobe dymového a ohnivého stĺpa viedol Izraelitov z Egypta na Sinaj, chce a bude s nimi putovať ďalej do Zaslúbenej zeme. Keď Izraeliti kráčali do boja a archa šla pred nimi, vyhrávali tieto boje.

Podala sv. Gregora Veľkého, je archa obrazom Cirkvi; štyri zlaté krúžky pripevnené na štyri svetové strany predstavujú rozšírenie Cirkvi do štyroch svetových častí, podopierané štyrmi knihami evanjelií.

10. týždeň - Drsná hornatá púšť, úpätie vrchu Sinaj

Ku zmienke o tom, že tyče sa nesmú vytriahnuť z krúžkov, ponúkajú komentátori vysvetlenie, že Boh je vždy pripravený presunúť sa, teda nie je pripútaný k nejakému svätému miestu.

Zrejme najdôležitejším objektom bola zľutovnica, vrchnák archy, vyrobený z rýdzeho zlata, ktoré symbolizuje múdrosť a tajomstvo Boha. Úlohou cherubínov bolo označovať piestor mimoriadnej Božej blízkosti a chrániť ho pred narušením, resp. chrániť človeka pred následkami tohto narušenia, podobne ako v príbehu o rajskej záhrade. Sv. Augustín k nim poznamenáva, že sú dvaja, aby sa zdôraznila jednota lásky; pokrývajú zľutovnicu svojimi krídlami, pretože svoje krídla pripisujú Bohu a nie sebe - teda uctievať si Boha čnosťami, vďaka ktorým sú vznešenejší ako iné stvorenia. Ich tvár je naklonená k zľutovnici, pretože, aby sme urobili nejaký pokrok, nemáme inú nádej len v Božom milosrdenstve.

Ako sme už videli, rôzni ľudia, miesta, alebo veci Starého zákona sú predobrazom ľudí, miest a vecí Nového zákona. V arche, ktorá bola vytvorená z jemného, ale zároveň tvrdého akáciového dreva videli už Otcovia predobraz Panny Márie: Ako do akáciového dreva nebol schopný preniknúť žiaden hmyz a zničiť ho - tak sa Panny Márie nedotkol nijaký hriech. Ako bola archa pokrytá zlatom, symbolom kráľa, tak Panna Mária bola matkou Ježiša Krista, Kráľa vekov. Ako archa v sebe skrývala tabule zmluvy, mannu a Áronovu palicu, tak Panna Mária, v sebe nosila Ježiša Krista - Vtelené Slovo, Eucharistiu a Najvyššieho Kňaza.

Aj my keď kráčame životom sprevádzaní Pannou Máriou, budeme víťaziť. Muži zapojení do Exodu zisťujú, ako veľmi im pomáha modlitba ruženca každý deň. Aj ty pros Pannu Máriu, aby sa za teba prihovárala u svojho Syna a načúvaj jej.

67. DEŇ JEŽIŠ NA TEBA ČAKÁ

Ex 25, 23 – 30

Urobíš aj stôl z akáciového dreva, dva lakte dlhý, lakeť široký a poldruha lakťa vysoký. ²⁴ Objieš ho čistým zlatom a navrchu dookola urobíš zlatý veniec. ²⁵ Dookola na ňom urobíš na dľaň široký rám a na ráme dookola urobíš zlatý veniec. ²⁶ Zhotovíš preň štyri zlaté krúžky a pripevníš ich na štyroch rohoch, pri každej nohe jeden. ²⁷ Krúžky budú hneď pri ráme na zastrčenie tyčí, aby sa stôl mohol nosiť. ²⁸ Tyče vyhotovíš z akáciového dreva a objieš ich zlatom. Na nich sa bude stôl nosiť. ²⁹ Spravíš k nemu aj misy, misky, kanvy a čaše, v ktorých sa budú prinášať mokré obety. Vyhotovíš ich z čistého zlata. ³⁰ Na stôl budeš stále klásť predomňa predkladané chleby.

Zamyslenie

Mnohé náboženstvá z prostredia starého Blízkeho východu verili, že bohovia, podobne ako ľudia jedli a pili. Bolo preto súčasťou ich rituálov predkladať božstvu potraviny a nápoje. Prorok izaiáš však túto prax ostro kritizuje, pretože pre izraelské náboženstvo bolo nemyslyteľné spájať pojmy jedenie a pitie v materiálnej podobe s predstavou Boha. Pre Boha je charakteristické nepotrebovať nič. Hádam najobraznejšie to vystihuje Ž 50, kde Boh kladie rečnícku otázku svojim verným, ktorí mu obetujú: Vari ja hovädzie mäso jedávam a pijem krv kozľaci? (Ž 50, 13).

Rovnakú koncepciu odrážajú aj inštrukcie v Lv 24, podľa ktorých chleby síce mali byť kladené na stôl vyslovene pred Pána, no v konečnom dôsledku ich mali zjesť kňazi. Je teda nepochybné, že stôl s chlebmi vo svätostánku mal symbolický význam. Otázkou však ostáva aký. Jeden názor hovorí, že tento nepretržite vystavovaný chlieb vyjadruje očakávanie Pánovho príchodu., resp. zjavenia sa Pánovej slávy. Iný zasa, že kombinácia svetla svietnika, horiaceho kadidla a chlebov na stole mala upozorňovať na skutočnosť, že Pán sa vo svätostánku naozaj ubytoval.

Kňazi mali na vrchnú dosku obetného stola klásť dvanásť bochníkov chleba po šesť v dvoch radoch na sebe (Lv 24, 6) a tiež zlaté nádoby, používané na obetovanie tekutých obetí. Používanie týchto symbolov je predobrazom chleba a vína, ktoré sa v novej zmluve budú používať pri slávení svätej omše.

V celom Svätom písme ako aj počas celých dejín je jasné, že PÁN kráča so svojim ľudom. Zníži sa k nám a stáva sa chlebom nášho života, hoci vystavený možnosti znesvätenia. Prečo je to tak? Preto, aby vo všetkej svojej sláve mohol s tebou prežívať intímne chvíle.

Ježiš na teba čaká, ukrytý vo svätostánku, alebo vo vystavenej Sviatosťi oltárnej. Prahne po tom, aby bol s tebou. Túto túžbu má po každom,

10. týždeň - Drsná hornatá púšť,
úpätie vrchu Sinaj

ale vieme, ako máloktoí venujú tomu pozornosť a ešte menej je tých, ktorí prídu do kostola, aby si sa pred ním prítomným v Eucharistii sklonili. Ty však choď a stráv s ním chvíľku svojho času, pre svoje dobro, alebo dobro tých, ktorí za ním nikdy neprídu.

Hľa, stojím pri dverách a klopem. Ak niekto počuje môj hlas a otvorí dvere, vojdem k nemu a budem stolovať s ním a on so mnou.

Zjv 3:20

68. DEŇ SVIETNIK Z RÝDZEHO ZLATA

Ex 25, 31 - 40

Ďalej vyhotovíš svietnik z čistého zlata; svietnik, ktorého podstavec a ramená budú kované. Z neho budú vychádzať kvetné kalíšky, hlavičky a kvety. ³² Z jeho bokov bude vychádzať šesť ramien: tri ramená svietnika z jedného boku a tri ramená svietnika z druhého boku. ³³ Na každom ramene budú tri kvetné kalíšky mandľovníkovej podoby s hlavičkou a kvetom. Tak to bude na všetkých šiestich ramenách, čo vychádzajú zo svietnika. ³⁴ Na samom svietniku budú štyri kvetné kalíšky mandľovníkovej podoby s hlavičkou a kvetom, ³⁵ a to tak, že hlavička bude pod dvoma ramenami, ktoré z neho vychádzajú, potom hlavička pod ďalšími dvoma ramenami a opäť hlavička pod dvoma ramenami. Teda pod šiestimi ramenami, ktoré vychádzajú zo svietnika. ³⁶ Hlavičky a ramená budú z neho vychádzať a všetko bude kované z jedného kusa rýdzeho zlata. ³⁷ Vyhotovíš aj sedem lúčok a nasadiš ich na svietnik, aby osvetľovali priestor, čo je pred ním. ³⁸ Aj odštipovače a panvičky, čo k nemu prislúchajú, nech sú z čistého zlata. ³⁹ Spotrebuješ na to hrivnu zlata, vrátane všetkého jeho príslušenstva. ⁴⁰ A hľad, aby si to urobil podľa vzoru, ktorý si videl na vrchu.

Zamyslenie

Boh dnes káže Mojžišovi, ako má presne vyhotoviť zlatý svietnik s obrazmi kvetín a mandľovníkov.

Je zrejmé, že prvoradou úlohou svietnika bolo osvetľovať priestor. Takéto umelé osvetlenie však nebolo v časoch starovekého Blízkeho východu bežné; archeológovia potvrdzujú, že svietnik patril medzi vymoženosti majetných ľudí. Aj materiál – rýdze zlato – a umelecká dekorácia svietnika nasvedčujú, že ide skôr luxus a symboliku, než nevyhnutnosť.

Načrtnúť vernú podobu svietnika je nemožné, alebo aspoň tak problematické, ako v prípade cherubínov. Je však celkom možné, že celý svietnik pripomínal mandľovník, ktorý mal pre Izraelitov takmer určite symbolický význam, pretože v tejto oblasti kvitol na jar ako prvý.

Toto všetko umocňuje myšlienku že Pánova prítomnosť medzi ľuďmi si vyžaduje od nich to najlepšie. Svietnik spája v sebe pravdepodobne dva obrazy: svetlo a strom: svetlo je symbolom radosti a prosperity a strom je symbol stretávania sa s Bohom. Spojenie horiacich plamienkov a dreviny pripomína horiaci ker, ktorý upozorňoval na prvú teofániu a mimoriadnu prítomnosť PÁNA.

Otcovia poukazujú na to, že tieto symboly, rýdze zlato je obrazom čistej a svätej duše PÁNA Ježiša, ktorý sa nedopustil hriechu ani leš

10. týždeň - Drsná hornatá púšť,
úpätie vrchu Sinaj

nebola v jeho ústach. Sv. Cyril Alexandrijský prirovnáva sedem l&acaron;p k siedmim charizm&acaron;m, ktor&acaron;y mi Kristus osvetľuje ľuďi. Svetlo smeruje k tým, ktorí pozerajú na lampy, t. j. k tým, ktorí sa obracajú k Bohu vďaka odvahe viery a prísnosti života.

A svetlo vo tmách svieti,
a tmy ho neprijali.
Ján 1:5

69. DEŇ JEDNOTA CIRKVI

Ex 26, 1 - 14

Potom urobíš svätostánok z desiatich záclon. Ony budú z nitového plátna, z belasého a červeného purpuru a z karmazínu, urobíš ich s cherubmi, ako robieva umelec! ²Dĺžka jednej záclony bude dvadsaťosem laktov a šírka štyri lakte. Všetky záclony budú rovnakej miery. ³Päť záclon bude spojených dovedna a druhých päť záclon bude tiež spojených dovedna. ⁴Potom urobíš z belasého purpuru očka na samom kraji poslednej záclony jedného spojeného kusa a takisto urobíš na okraji poslednej záclony druhého spojeného kusa. ⁵Prirobíš teda päťdesiat očiek na jednej záclone a päťdesiat očiek prirobíš na okraji poslednej záclony druhého spojeného kusa, a to tak, aby očka boli oproti sebe. ⁶Urobíš tiež päťdesiat zlatých sponiek a záclony zopneš sponkami dovedna tak, aby svätostánok bol jedným celkom. ⁷Potom z jedenástich kobercov z kozej srsti vyhotovíš prikrývku na svätostánok. ⁸Každý koberec bude mať dĺžku tridsať laktov a šírku štyri lakte. Jedenásť kobercov bude mať rovnakú mieru. ⁹Potom spojiš päť týchto kobercov osve a takisto šesť kobercov osve. Šiesty koberec však prehneš cez polovicu na priechelie svätostánku. ¹⁰Na okraj posledného koberca spojeného kusa prirobíš päťdesiat očiek a takisto päťdesiat na okraj posledného koberca druhého spojeného kusa. ¹¹Urobíš tiež päťdesiat medených sponiek, tieto sponky zastrčíš do očiek a prikrývku spojiš v jeden celok. ¹²Z koberca, čo zo stanovnej prikrývky visí ako prebytočný, nech polovica prebytočného pokrovca visí na zadnej strane stánku. ¹³A z toho, čo je prebytočné na dĺžku stanovnej prikrývky, nech visí po lakti po oboch stranách svätostánku, aby ho zakrývalo. ¹⁴Potom urobíš na stánok ešte prikrývku z červeno farbených baraních koží a na to ešte pokrývku z tachášových koží.

Zamyslenie

Už z prvých slov tejto kapitoly je zrejмый jej obsah: budova svätostánku. Čítame, ako Boh dáva pomerne detailné pokyny k stavbe prenosného svätostánku, v ktorom má prebývať archa zmluvy a všetko, čo treba k bohoslužbe. Takto zostavený svätostánok musel medzi ostatnými stanmi pôsobiť skutočne veľkolepo. Bol z toho najlepšieho známeho materiálu, obdivuhodne symetrický a farebne zladený. Obzvlášť jeho vnútrajšok musel byť úchvatný. Celé vybavenie, všetky predmety a každý stavebný prvok konštrukcie boli zlaté alebo pozlátené. Jedinou výnimkou bolo sto streborných stojanov, čo celkovému výzoru určite na krásu neuberalo. Strop, ako aj všetky zvislé steny vrátane opony boli umeleckým dielom z rovnakého materiálu, rovnakých kráľovských farieb, a všetky zobrazovali podobizne cherubínov. Už aj samotný opis

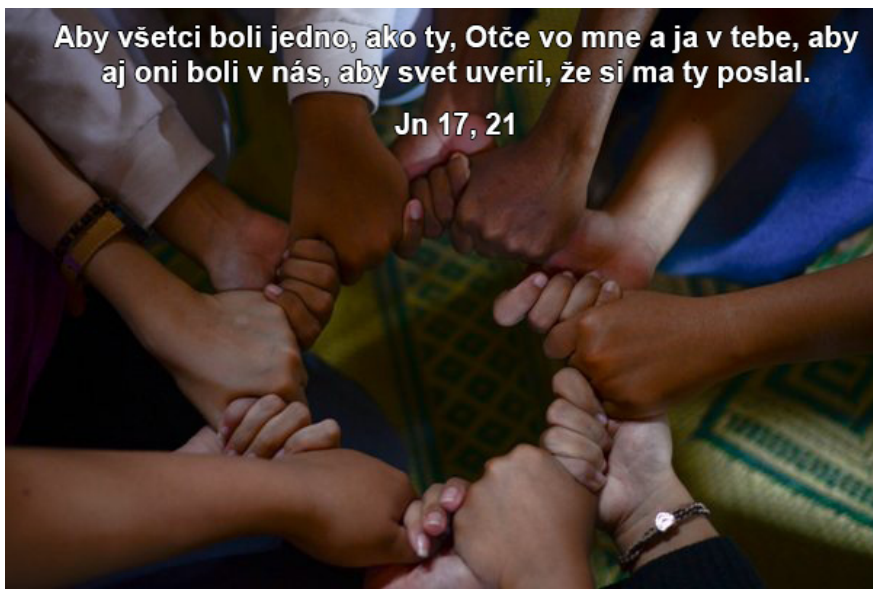
jednotlivých častí zdôrazňuje symetriu, presnosť a dokonalosť. Autor to však robí spôsobom, ktorý je už dnešnému čitateľovi pomerne cudzí, ako je používanie symbolických čísiel a ich podielov, či násobkov.

Všetky vrstvy záclon a kobercov mali byť tak pospájané, aby tvorili jeden celok. Toto je náznak jednoty ľudstva i toho, že celý vesmír je poznačený hlbokou jednotou. Krátko pred svojim utrpením sa Ježiš vrúčne modlil: „Svätý Otče, zachovaj ich vo svojom mene, ktoré si ty dal mne, aby boli jedno ako my.“ (Jn 17, 11). Nie je možné byť kresťanom a zároveň individualistom oddeliť sa alebo odtrhnúť od Cirkvi znamená oddeliť od toho tela, do ktorého si bol pokrstený. Znamená to oddeliť sa od Krista. Táto jednota je pre samotné kresťanstvo nevyhnutná. Je smutné, že počas dvetisíc rokov sa kresťania rozdelili na početné denominácie, či dokonca sekty. Niektorí sa už nechcú vôbec spájať s akoukoľvek organizovanou cirkvou, a chcú byť slobodní a nezávislí kresťania.

Satan sa teší z ľudského rozdelenia. Naša jednota, ako kresťanských mužov, by mala svedčiť o pravde v ktorú veríme. Naša jednota – vrátane jednoty, ktorú zažívate s bratstvom Exodu – by mala byť jednotou, ktorá dokáže vydržať každú búrku. Teraz je čas sa tesnejšie a silnejšie spojiť. Potrebujete sa navzájom, aby ste sa stali slobodnými a aby ste zostali slobodnými. Muži Exodu by nikdy nemali byť v Cirkvi zdrojom nepokojov alebo nezhôd. Kvôli jednote sa musíme zaviazat' k všetkému čo Cirkev učí a veriť, že je to pravda. Nájdi si dnes čas na rozhovor s Pánom o jednote mystického tela Krista, o jednote Cirkvi. Ak v Cirkvi prežíváš bolesť, určite ju zdieľaj s Pánom a počúvaj jeho láskyplnú odpoveď.

**Aby všetci boli jedno, ako ty, Otče vo mne a ja v tebe, aby
aj oni boli v nás, aby svet uveril, že si ma ty poslal.**

Jn 17, 21

70. DEŇ NAMÁHAŤ SA S PÁNOM

Ex 26, 15 – 30

Na svätostánok narobiš aj stojatých dosiek z akáciového dreva. ¹⁶Každá doska bude desať lakťov dlhá a poldruha lakťa široká. ¹⁷Opatriš ich dvoma čapíkmi, ktorými sa budú spájať dovedna; tak to urobíš na každej doske. ¹⁸Dosky na svätostánok prichystáš takto: Dvadsať dosiek na južnú stranu, na stranu poludnia, ¹⁹a pod dvadsať dosiek urobíš štyridsať strieborných podstavcov, po dva podstavce na jednu dosku pod oba jej čapíky. ²⁰Takisto aj na druhú stranu svätostánku, na severnú stranu: dvadsať dosiek ²¹a štyridsať podstavcov, po dva podstavce na každú dosku. ²²Na zadnú, západnú stranu, urobíš šesť dosiek! ²³Okrem toho urobíš dve dosky na rohy stanu na zadnej strane. ²⁴Tie budú dvojdielne odspodku až dovrchu k prvému krúžku - takto budú vyhotovené obe - a umiestniš ich do oboch rohov. ²⁵Bude to teda osem dosiek s ich striebornými podstavcami, dovedna šesťnásť strieborných podstavcov, po dva podstavce pod každú dosku. ²⁶Aj žrde urobíš z akáciového dreva. Päť žrdí pre dosky na jednej strane svätostánku, ²⁷päť žrdí na druhej strane svätostánku a päť žrdí na zadnej, západnej strane svätostánku. ²⁸Stredná žrd', čo je v strede dosiek, bude siahať od jedného konca až na druhý. ²⁹Dosky pokryješ zlatom a aj ich krúžky, do ktorých sa zasunú žrde, urobíš zo zlata. Aj žrde obiješ zlatom. ³⁰A potom postavíš stánok podľa vzoru, ktorý si videl na vrchu.

Zamyslenie

V dnešnom úryvku z Písma vidíme, ako Boh usmerňuje každý jeden konštrukčný detail svätyne, v ktorej bude prebývať. Venuje sa preto každému detailu. „Ak PÁN nestavia dom, márne sa namáhajú tí, čo ho stavajú“, hovorí žalmista (Ž 127, 1). To isté platí aj pre nás ľudí: každý z nás je projektom Boha a máme byť postavení v súlade s jeho plánom. Lebo ak PÁN nestavia človeka, kto nás buduje? Stavíme sa sami, ale snažíme sa márne. A je chybou, ak veríme, že celý náš úspech spočíva výlučne v našich schopnostiach.

Pápež Benedikt XVI. hovorí: Pevná spoločnosť sa zaiste rodí z úsilia všetkých svojich členov. Potrebuje však požehnanie a podporu Boha, ktorý žiaľ je často vylúčený a ignorovaný. Dom, ktorý sa práve buduje, mesto zo svojimi strážami, život rodín, nočné bdenia, každodennú prácu, malé i veľké tajomstvá bytia. Nad týmto všetkým však bdie rozhodná prítomnosť Pána, ktorá sa vznáša nad dielami človeka. Bez Pána je márne stavať stabilný dom, budovať bezpečné mesto, očakávať ovo-

10. týždeň - Drsná hornatá púšť,
úpäťtie vrchu Sinaj

cie vlastného úsilia. S Pánom naopak sa nadobúda prosperita a plodnosť, plodná a pokojná rodina, mesto dobre zabezpečené a opevnené, slobodné od neistôt a úzkosti

Boh venuje každému detailu nášho života veľkú pozornosť, usmerňuje nás, povzbudzuje nás, vyzýva i podporuje. Teší ho pokrok v našom vývoji a náš rast. Sme slobodní. Slobodní vložiť sa do jeho rúk, ale môžeme ho aj odmietnuť a utekať od neho.

To, že sme sa zapojili do týchto duchovných cvičení je znakom toho, že Pánovi dôverujeme. Pokračujme i naďalej v tejto dôvere v neho. Budme k nemu otvorení a dôverujme mu. Buduje nás Pán a ani jedna naša námaha nebude zbytočná.

Ak Pán nestavia dom,
márne sa namáhajú tí, čo ho stavajú.
Ak Pán nestráži mesto,
nadarmo bdejú jeho strážcovia.
Žalmy 127:1

71. DEŇ KRISTUS ROZTRHOL OPONU

Ex 26, 31 - 37

Urobíš aj oponu z belasého a červeného purpuru, z karmazínu a niťového plátna s cherubmi! Urobíš ju tak, ako robieva umelec. ³²Potom ju zavesíš na štyri stĺpy z akáciového dreva, ktoré sú potiahnuté zlatom, stoja na štyroch strieborných podstavcoch a ich háčiky sú tiež zo zlata. ³³Oponu zavesíš na háčiky a za ňu postavíš archu zákona! Opona vám bude oddeľovať svätyňu od veľsvätyne! ³⁴Potom vo veľsvätyňi položíš na archu zákona zľutovnicu. ³⁵Stôl umiestniš vonku pred oponou a na južnej strane svätostánku naproti stolu svietnik, kým stôl bude stáť na strane severnej. ³⁶Aj na vchod do svätostánku urob oponu, pestrú, z belasého a červeného purpuru, karmazínu a niťového plátna! ³⁷Pre túto oponu urob päť stĺpov z akáciového dreva, oblož ich zlatom, ich háčiky budú tiež zo zlata, a odlej pre ne päť medených podstavcov!

Zamyslenie

Opona - predel medzi svätyňou a veľsvätyňou označovala a vymedzovala priestor umožňujúci intenzívne stretnutie človeka s Bohom. Do tohto priestoru smel vstúpiť iba veľkňaz, a to iba za presne stanovených podmienok a len raz do roka v tzv. Deň zmierenia. Vníkala sa ako ochrana nečistých ľudí pred priamym kontaktom so svätosťou Božej prítomnosti, ako oddelenie profánnych vecí od posvätných. Za oponu mali dovolené vstúpiť iba tí, ktorí boli vyčlenení na posvätnú službu a ktorí prešli rituálnym očisťovaním. Preto museli byť prinášané obety ľudu za hriech, ktoré boli kropené krvou.

Sv. Matúš píše: „Ježiš však znova zvolal mocným hlasom a vydýchol dušu. A hľa, chrámová opona sa roztrhla vo dvoje odvrchu až dospodku. Zem sa triasla a skaly sa pukali“. (Mt 27, 51) Kresťanskí exegéti interpretujú oponu kristologicky v súvislosti s opisom roztrhutej chrámovej opony. Keď vojak prebodol Ježišovi bok, vytiekla z neho krv a voda, kopia otvorila Ježišov bok, (ako by sa roztrhla sa opona) a tak sprístupnila jeho Najsvätejšie Srdce všetkým ľuďom.

Obetovaná krv nášho ukrižovaného Pána roztrhla oponu, ktorá oddeľovala človeka od Boha a dala mu novú dôveru, aby sa človek znova mohol približovať k Bohu a prebývať v jeho svätej prítomnosti.

Sv. Pavol hovorí: „A keď máme, bratia, smelú dôveru, že vojdeme do Svätyne skrze Ježišovu krv, tou novou a živou cestou, ktorú nám otvoril cez oponu, to jest cez svoje telo, a keď máme veľkňaza nad Božím domom, pristupujme s úprimným srdcom v plnosti viery, so srdcom očisteným od zlého svedomia a s telom obmytým čistou vodou. (Hebr 10, 19 – 22)

11. týždeň - Drsná hornatá púšť,
úpätie vrchu Sinaj

Ježiš Kristus, pravý Boh a pravý človek dovolil, aby sa opona roztrhla a aby jeho srdce bolo prístupné pre nás. Vzťah medzi človekom a Bohom navždy zmenili nie naše zásluhy, ale krvavá obeta Krista. Kristova krvavá obeta, nie naše zásluhy, navždy zmenila vzťah človeka s Bohom.

Nájdí si dnes čas uznať to. Nájdí si čas, aby si prejavil úctu obete, ktorú za Teba Kristus urobil. Vstúp cez roztrhnutú oponu do Najsvätejšieho srdca Božieho.

72. DEŇ BIBLICKÁ OBETA

Ex 27, 1 - 19

Potom urobíš z akáciového dreva oltár päť laktov dlhý a päť laktov široký; oltár bude štvoruholníkový a tri lakte vysoký. ²Na jeho štyroch uhloch urobíš rohy, ktoré budú z neho vyčnievať, a obtiahneš ho medou! ³Vyhotovíš aj popolnice na odstraňovanie popola, lopatky, panvičky, vidlice a uhoľnice, čo k nemu patria. Všetko jeho náradie urobíš z medi. ⁴Potom naň urobíš sieťovité medené mriežky a na mriežkach, na ich štyroch rohoch, upevníš štyri medené krúžky ⁵a upevníš to dolu pod okružným schodíkom oltára tak, že mriežky budú siahať až do polovice oltára. ⁶Pre oltár urobíš tyče z akáciového dreva a obješ ich medou. ⁷Tieto tyče sa budú zasúvať do krúžkov, a tak tyče budú po oboch stranách oltára, aby ho bolo možno nosiť. ⁸Urobíš ho z dosiek, dutý! Urobíš ho tak, ako si videl na vrchu! ⁹Nádvorie svätostánku urobíš takto: Na jeho južnú stranu vyhotovíš plachty z niťového plátna - sto laktov dĺžky na túto stranu. ¹⁰K tomu dvadsať stĺpov s ich dvadsiatimi medenými podstavcami. Stĺpové háčky a krúžky budú zo striebra. ¹¹Takisto pozdĺž severnej strany plachty v dĺžke sto laktov, k tomu dvadsať stĺpov s ich dvadsiatimi medenými podstavcami. ¹²Šírka nádvoria na západnej strane bude mať päťdesiat laktov plachiet a k tomu desať stĺpov s ich podstavcami. ¹³Aj predná, východná šírka nádvoria bude mať päťdesiat laktov: ¹⁴pätnásť laktov plachiet na jednej strane a k tomu tri stĺpy s troma podstavcami, ¹⁵takisto na druhej strane pätnásť laktov plachiet a k tomu tri stĺpy s troma podstavcami. ¹⁶Vchod do nádvoria bude mať záclonu širokú dvadsať laktov z belasého a červeného purpuru, karmazínu a niťového plátna s vyšívaním a k tomu štyri stĺpy s ich štyrmi podstavcami. ¹⁷Všetky nádvorné stĺpy dookola budú mať strieborné krúžky. Aj ich háčky budú strieborné, ich podstavce však budú medené. ¹⁸Dĺžka nádvoria bude sto laktov, jeho šírka päťdesiat laktov a výška päť laktov. Plachty budú z niťového plátna a podstavce z medi. ¹⁹Všetko náčinie svätostánku, ktoré sa bude používať na jeho úplnú obsluhu, aj všetky jeho kolíky a všetky kolíky nádvoria budú z medi.

Zamyslenie

Oltár na nádvorí svätostánku, bol na starom blízkom východe neoddeliteľnou súčasťou každej svätyne a náboženstva, či kultu.

Vo svätostánku boli dva oltáre; prvý pokrytý bronzom a položený pred dvere svätostánku na obeť zvierat, a druhý pokrytý zlatom, postavený blízko veľsvätyne, aby šíril vôňu. Podľa Origena, má mať duša takýto oltár hlboko v srdci, aby mohla šíriť dobrú vôňu Krista.

11. týždeň - Drsná hornatá púšť,
úpäť vrchu Sinaj

Symbolizmus rohov, ktoré boli súčasťou oltára žiaľ neobjasňuje ani Starý zákon, ale je zrejmé, že sa považovali za jeho najsvätejšiu časť.

Oltár mal byť centrom bohoslužby Izraelitov. Na ňom kňazi prinášali obety jahniat, kôz a býkov za odpustenie hriechov. Konečným cieľom nebolo obetovanie zvierat, ale to, že Izrael cez nich obetuje Bohu samých seba.

V pôstnej askéze Exodu sa zriekame vecí, ktoré sú dovolené a máme ich radi, aby sme sa vedeli zriecť vecí, svojou vnútornou povahou zlé, hriešne a preto pre človeka zakázané.

Touto obetou ukazujeme tým, že sme schopní vzdať sa svojich falošných bohov a že si ctíme Pána, ktorý je našim jediným pravým Bohom. Uvedomme si však, že aj zriekanie sa môže byť dôvodom pýchy. Nech ťa nepremáha pýcha (aj pred sebou samým) z toho, ako zvládaš studené sprchy, alebo iné askézy Exodu. Nech všetky askézy prenikajú hlbšie do tvojho ducha, ako trápia tvoje telo.

Pestovať statočnosť a rozvahu
sa väčšmi páči Pánovi ako obeta.

Príslovia 21:3

73. DEŇ SVÄTOSŤ JE V MALIČKOSTIACH

Ex 27, 20-21

Prikáž Izraelitom, aby ti naznášali jemného oleja z roztlčených olív do svietnika, aby lampy neprestajne svietili. ²¹V stane zjavenia pred oponou, čo bude pred archou zákona, nech sa oň starajú Áron a jeho synovia, aby pred Pánom svietil od večera do rána. Toto bude navždy platný predpis pre všetky izraelské pokolenia.

Zamyslenie

Tento krátky odsek o zabezpečení oleja na svietenie vo svätostánku, považuje židovská tradícia za začiatok novej časti o svätostánku. Znova je zdôraznené, že keďže ide o materiál používaný vo vnútri svätostánku, aj pri ňom treba dbať na čo najvyššiu kvalitu.

Talmud - súpis rabínskych komentárov k židovským zákonom a tradíciám hovorí, o detailoch, že to boli olivy z vrchu olivovníka, ktorý má najviac slnka. Exegéti sa zhodujú, že takýto čistý olej sa vyrábala z olív nie drvením, či prešovaním, ale ich rozbíjaním v mažiari a potom sa filtroval cez sitko, aby neobsahoval nijaké úlomky. Výsledkom tohoto bolo, že pri jeho spaľovaní nevznikal takmer nijaký dym.

Cirkevný otcovia alegorizujú detaily textu. Pre Cyrila Alexandrijského čistý olej symbolizuje pravé učenie, ktoré nepridáva nič cudzie ku Kristovej žiare.

Áronovou úlohou bolo pripraviť sedem lúčov svietnika tak, aby svietili od večera do rána.

Maličkosťami sa dosahuje dokonalosť, ale dokonalosť nie je maličkosť.“ povedal slávny Michelangelo Buonarroti. Boh sa stará o detaily. V posvätej liturgii záleží na detailoch, pretože vyjadrujú Božiu svätosť. Keď sa liturgia slávi dôstojne, oprávnené a zákonne, má schopnosť nás učiť o Bohu omnoho viac, ako ľudské slová. To bol prípad Izraelitov a je tomu tak aj dnes. Chudobne slávená liturgia nás učí chudobnú teológiu. Z tohto dôvodu Boh učí, že si zaslúži to najlepšie od nás v živote tým, že požaduje to najlepšie, čo máme pre svoju božskú liturgiu, či už je to umenie, ozdoba alebo hudba. Zaslúži si to, pretože je Boh.

Pre laikov to môže znamenať, že musíme byť veľkodušní s našimi darmi, aby sa Cirkev a liturgia stali krásnymi pre Pána. To znamená prispieť za čistenie orgánov, zvončekov alebo za dôstojné náboženské umenie. Môže to tiež znamenať pomoc našim deťom vidieť krásu svätej omše a inšpirovať ich, aby vhodne slúžili Pánovmu oltáru. Kňazi a tí, ktorí slúžia, ako liturgisti, alebo sakrálni hudobníci, majú ešte väčšiu

11. týždeň - Drsná hornatá púšť,
úpätie vrchu Sinaj

zodpovednosť. Musia študovať liturgiu, porozumieť tomu, čo Cirkev predpisuje pre liturgiu a žiť to, čo sa naučili s radostným podriadením sa Pánovej vôli.

Boh si zaslúži viac, zaslúži si to najlepšie. Žijeme v spoločnosti, ktorá zahŕňa kult príležitostí. Koľkí z nás nosia oblečenie možno za niekoľko sto eur do práce a na nedeľnú omšu si oblečú rifle a sveter?

Boh sa stará o detaily a zaslúži si to najlepšie. Ber aj ty jeho detaily vážne. Možno je potrebné začať práve vhodným oblečením a učiť deti v rodine robiť to isté.

Zvážte, ako môžete vo svojom vzťahu s Bohom byť dokonalí v maličkostiach.

Maj na pamäti slávnosť liturgie v obliekaní, či angažovaní sa pri slávení liturgie.

Ale nad všetko toto majte
lásku, ktorá je zväzkom
dokonalosti!

Kolosanom 3:14

74. DEŇ OBLEČTE SI PÁNA JEŽIŠA KRISTA

Ex 28, 1 – 9, 29 – 38

Zavolaj k sebe spomedzi Izraelitov svojho brata Árona a jeho synov, aby mi slúžili ako kňazi: Áron a jeho synovia Nadab, Abiu, Eleazar a Itamar. ²A pre svojho brata Árona zhotovíš posvätné rúcho na česť a ozdobu! ³Porozprávaš sa so všetkými, čo sa rozumejú umeniu, ktorých som naplnil umeleckým duchom, aby zhotovili pre Árona rúcho, žeby sa mohol posvätiť a slúžiť mi ako kňaz. ⁴Takéto rúcha urobia: náprsník, efód (náramenník), plášťik, tuniku z tkanej priadze, mitru a pás. Tieto posvätné šaty urobia tvojmu bratovi Áronovi a jeho synom, aby mi poslúžovali ako kňazi. ⁵Použijú na to zlato, belasý a červený purpur, karmazín a plátno. ⁶Efód zhotovia zo zlata, belasého a červeného purpuru, karmazínu a niťového plátna, ako robieva umelec. ⁷Bude mať dve náplečné časti a na oboch stranách bude s nimi navrchu spojený. ⁸Aj šnúra, ktorou sa bude uväzovať, bude takou istou prácou a z jedného kusa s ním; bude zo zlata, modrého a červeného purpuru, karmazínu a niťového plátna. ⁹Potom vezmeš dva ónyxové kamene a vyryješ do nich mená Izraelových synov.

²⁹Áron teda bude nosiť mená Izraelových synov na náprsníku rozhodovania na svojom srdci ako stálu spomienku pred Pánom, kedykoľvek vojde do svätyně. ³⁰Do náprsníka rozhodovania vložíš urim a tumim, aby boli na Áronovom srdci, kedykoľvek sa predstaví pred Pána. Takto bude Áron ustavične nosiť Božie rozhodnutia pre Izraelitov na svojom srdci pred Pánom. ³¹Ďalej urobíš plášť pod efód, celý z belasého purpuru. ³²V strede bude otvor pre hlavu a dookola otvoru bude tkaná obruba, takže otvor bude ako na pancierovej košeli, aby sa netrhal. ³³Dolu, na jeho spodnom okraji, pripevníš dookola granátové jablká z belasého a červeného purpuru a karmazínu - pôjdu dookola celého okraja - a medzi ne zlaté zvončeky tak, ³⁴že sa po okraji pláštia budú dookola striedať zlaté zvončeky s granátovými jablkami. ³⁶Potom vyhotovíš z rýdzeho zlata tabuľku a vyryješ na ňu rytcovou prácou Svätý Pánov. ³⁷Pripevníš ju na šnúrku z belasého purpuru a priviaže sa na mitru; bude teda na prednej strane mitry, ³⁸bude na Áronovom čele, aby tak Áron nosil previnenia, ktorých sa Izraeliti dopustia pri obetovaní všetkých svojich posvätných darov. Bude stále na jeho čele, aby oni dosiahli milosrdenstvo u Pána.

Zamyslenie

Po dokončení svätostánku nasleduje ustanovenie kňazstva, ktorí sú urč-

ní pre službu v ňom.

Posvätné rúcha sú kľúčové pre ustanovenie kňazstva; úrad kňaza je neoddeliteľný od odevu, ktorý nosí pri výkone svojej služby. Rúcho dáva česť na jednak veľkňazovi, ale predovšetkým Pánovi.

Pre Gregora Veľkého jednotlivé farby zdobiace veľkňazské rúcho označujú cnosti, ktorými sa má vyznačovať každý kňaz. Zlato znamená, že v kňazovi má žiariť predovšetkým múdrosť. Modrá ukazuje, že kňaz sa cez každé poznanie ku ktorému príde má pozdvihnúť láskou k nebeským veciam a nemá hľadať nízke potešenia. Purpurová vyjdruje kňazské srdce, ktoré musí v sebe udúšať podnety nerestí a protirečiť i s kráľovskou mocou. Lanová priadza predstavuje čistou, ktorá privádza človeka k cudnosti a nevinnosti.

Náprsník, v ktorom sa uchovávali urím a tummím predstavovali funkciu symbolu súdnej moci veľkňaza, ktorý je zástupcom celej spoločnosti.

Origenes hovorí, že obliecť si posvätný odev znamená obliecť si Krista (porov. Rim 13, 14). V tomto prípade, hovorí, to znamená viac, ako obliecť si hlboké milosrdenstvo. Obliecť si Krista totiž značí obliecť si múdrosť, posvätenie, spravodlivosť, pravdu a všetky cnosti spolu. Pre neho Kristus zahŕňa všetky tieto cnosti. A kto ich vlastní, vlastní aj Krista a nestará sa už o telo a jeho žiadostivosť. Toto má zdobiť každého kresťana. Šaty a ozdoby veľkňaza znamenajú cvičenie sa v čnosti. Vnútorňý človek sa musí ozdobíť čnosťami, ako keby bol najvyšším kňazom, aby mohol vstúpiť do neba. Tam sa zjavuje Boh tým, ktorí sú čistého srdca.

Ako hovorí Origenes, rozumne harmonizuj všetky čnosti a každú vykonávať v pravý čas.

Oblečte si Božiu výzbroj,
aby ste mohli čeliť úkladom diabla.

Efezanom 6:11

75. DEŇ NAŠA POTREBA BOHA

Ex 29, 1 - 9

A aby mi slúžili ako kňazi, urobíš s nimi toto: Vezmi jedného mladého býka, dva bezchybné barany, ²nekvasené chleby, nekvasené, na oleji zamiesnené pagáče, ako i nekvasené a olejom potreté oblátky, ktoré pripravíš z jemnej pšeničnej múky, ³vložíš to do koša a v koši ich prinesieš - k tomu býčka a tie dva barany. ⁴Potom privedieš Árona a jeho synov ku vchodu do stanu zjavenia a umyješ ich vodou. ⁵Nato vezmeš rúcho a oblečieš Árona do tuniky, plášta, čo prislúcha k efódu, do efódu a náprsníka a opášeš ho efódovou stuhou, ⁶položíš mu na hlavu mitru a na mitru mu pripevníš posvätnú stuhu. ⁷Potom vezmeš olej na svätenie a vyleješ mu ho na hlavu a pomážeš ho. ⁸Potom privedieš jeho synov, oblečieš im tuniky ⁹a opášeš ich pásom - ako Árona tak i jeho synov - a položíš im vysoké čiapky. A takto sa ich kňazstvo stane trvalým ustanovením. Takto uvedieš Árona a jeho synov do ich úradu.

Zamyslenie

Inštrukcie predchádzajúcej kapitoly o vyhotovení kňazských rúch pripravili pôdu pre samotné ustanovenie kňazstva. Jeho vykonanie je určené Mojžišovi. Všetko, čo je predurčené na službu Bohu, musí byť posvätené, oddelené od profánneho sveta. To platí predovšetkým o ľuďoch, ktorí majú dočinenia s Bohom. Na základe Božieho príkazu Mojžiš začlení Árona a jeho synov do svätého kňazstva. Áron a jeho synovia tak zastupujú pred Bohom celý národ.

Konsekrácia veľkňaza spočíva v oblečení Árona do pripraveného rúcha a v jeho pomazaní olejom. Sv. Béda Ctihodný to vysvetľuje obrazne: Kňazi sa posväcujú pomocou zbožnosti, dobrých skutkov, čistoty viery alebo milosti božského osvietenia, ktorá je prostriedkom na svätenie. V Izraeli pomazaním získal jeho nositeľ zvláštny štatút, ktorý mal svoj pôvod v Pánovej autorite a ochrane.

Boh si sám vyberá zástupcov Izraelitov pre kňazskú službu, pričom nezjavuje dôvody svojej voľby, no biblický text hovorí, že prví dvaja Aronovi synovia Nadav a Abihú zahynú pre zneužitie svojej kňazskej služby.

Boh si volí ľudí, ktorí sú hriešni, a keby sa jednalo iba o ich zásluhy, sú úplne nehodní slúžiť Bohu. To isté platí o ľuďoch, ktorí prijímajú kňazskú vysviacku dnes. Jedným z najsilnejších momentov tejto vysviacky je pokorný obrad prostrácie. Muži, ktorí majú byť vysvätení za kňazov si ľahnú na tvár na podlahu chrámu. Je to vyjadrenie toho, že sú nehodní toho čo bude nasledovať a že potrebujú Božiu pomoc.

11. týždeň - Drsná hornatá púšť,
úpätie vrchu Sinaj

Toto máme uznať, či si slobodný, alebo žiješ v manželstve. Uznať si svoju neschopnosť a hriešnosť. Nebuď falošne pokorný, ani sa falošne neodsudzuj.

Uvedomuj si každý deň potrebu Božej pomoci.

Pane, čože je človek, že naň pamätáš,
a syn človeka, že sa ho ujímaš?

Žalmy 8:5

76. DEŇ PÁN JE STÁLE S NAMI

Ex 29, 38 – 46

A toto budeš obetovať na oltári: deň čo deň dva jednorôčné baránky, ³⁹jedného baránka budeš obetovať ráno a druhého v podvečer; ⁴⁰k tomu desatinu jemnej múky, zmiešanú so štvrtinou hina oleja z roztlčených olív, a na tekutú obeť štvrtinu hina vína na jedného baránka. ⁴¹Druhého baránka obetuj okolo večera - pritom si budeš počínať ako pri raňajšej obete jedál a k nej prislúchajúcej tekutej obete - na príjemnú vôňu, ako zápalnú obeť Pánovi. ⁴²To bude vaša pravidelná celostná zápalná obeť pred Pánom z pokolenia na pokolenie, ktorá sa bude prinášať pred vchodom do stanu zjavenia, kde sa vám budem zjavovať, aby som tam s tebou hovoril. ⁴³Tam sa budem zjavovať Izraelovým synom a miesto sa posväťí mojou slávou. ⁴⁴Stan zjavenia a oltár posväťím ja. Aj Árona a jeho synov ja posväťím, aby mi slúžili ako kňazi. ⁴⁵Budem bývať uprostred Izraelitov a budem ich Bohom. ⁴⁶A spoznajú, že ja, Pán, som ich Boh, ktorý ich vyviedol z egyptskej krajiny, aby som býval uprostred nich - ja, Pán, ich Boh.

Zamyslenie

Táto stať vo svojej záverečnej časti uvádza pokyny, súvisiace s riadnym výkonom kňazskej služby. Jej dôležitou súčasťou je každodenná obeť, ktorá sa má konať vždy ráno a podvečer so sprevodnými obetami vína a potravín. Verše uvádzajú inštrukciu pre túto obeť, ktorá sa má konať na oltári celopalov. Obetovať sa majú dva baránky: jeden ráno a druhý navečer.

Slová *príjemnú vôňu, ako zápalnú obeť Pánovi*, vysvetľuje Origenes tak, že Boh chce, aby sa u prinieslo kadidlo modtity, t. j. kadidlo čistého srdca a dobrého svedomia, v ktorých Boh prijíma príjemnú vôňu.

Celú stať uzatvára príslub Pánovej prítomnosti a jeho slávy uprostred Izraelitov. Tento príslub je vrcholom tejto kapitoly. Pánova prítomnosť (v. 44) posväcuje svojou slávou tiež oltár a zároveň aj jeho služobníkov. To znamená, že skutočná konsekrácia stánku, oltára a kňazov sa dovršuje až v tomto okamihu a je výlučne Pánovou iniciatívou. Všetky ostatné obrady, ktoré vykonal s týmto cieľom Mojžiš, sú len predohrou a zároveň predpokladom na vlastné posvätenie.

Dnešné čítanie obsahuje iba malú časť dlhého zoznamu obetí, ktoré majú vykonávať Izraeliti. Špeciálne miesto tu má Boží príkaz, aby tieto obeť konali nepretržite. Toto slovo sa používa v od knihy Exodus až po knihu Numeri štyridsaťštyrikrát. Pozornému čitateľovi musí byť zrejmé, že Bohu záleží na tom, aby bohoslužba bola nepretržitá. V liste

11. týždeň - Drsná hornatá púšť,
úpätie vrchu Sinaj

Hebrejom čítame: „Skrze neho teda ustavične prinášajme Bohu obeť chvály, totiž ovocie úst, ktoré vyznávajú jeho meno. Ale nezabúdajte na dobročinnosť a vzájomnú pomoc, lebo v takých obetách má Boh záľubu.“ (Hebr 13,15-16)

Aj ty si povolaní neustále prinášať Bohu obety. Modlitba, askéza, bratské spoločenstvo nech nie sú iba príležitostnou výzvou. Aká je tvoja mentalita? Nečakáš len na to, aby sa táto tvoja púť už skončila? Buď Bohu vďačný za to čo prežívaš, lebo určite aj ty začínaš vidieť ešte väčšie dary, ktoré ti dáva PÁN.

Chodte teda, učte všetky národy a krstite ich
v mene Otca i Syna, i Ducha Svätého a naučte
ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. A hľa,
ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta.

Matúš 28:19-20

77. DEŇ POSVÄTNÁ LITURGIA

Ex 30, 1 – 10

Zhotíš aj oltár na pálenie kadidla! Urobíš ho z akáciového dreva, ²lakeť dlhý a lakeť široký, teda štvorcový, a dva lakte vysoký! Jeho rohy budú z neho vyčnievať. ³Obložíš ho čistým zlatom, aj jeho dosku a jeho steny dookola, aj jeho rohy, a dookola ho obrúbiš zlatým vencom! ⁴Pod veniec zhotovíš na obe strany po dva zlaté krúžky a pripevníš ich na oboch stranách, aby sa cez ne dali pretiahnuť tyče a aby bolo možno oltár nosiť. ⁵Tyče urobíš z akáciového dreva a obješ ich zlatom! ⁶A postavíš ho pred oponu, ktorá visí pred archou zákona, pred zľutovnicu, čo je nad zákonom, kde sa ti budem ja zjavovať. ⁷Áron bude na ňom spaľovať voňavé kadidlo. Bude ho páliť každé ráno, keď upraví lampy. ⁸Aj v podvečer ho zapáli, keď rozsvieti lampy. To bude vaša pravidelná kadidlová obeta pred Pánom z pokolenia na pokolenie. ⁹Na ňom nesmiete obetovať iné kadidlo, ani zápalnú obetu, ani obetu jedál, ani vylievať naň tekutú obetu. ¹⁰Áron na ňom raz do roka vykoná zmierny obrad s krvou obetovanou za hriechy, čo je na zmierenie. Zmierenie vykoná na ňom raz do roka a bude to z pokolenia na pokolenie. On bude presväťý Pánovi.

Zamyslenie

Táto kapitola obsahuje inštrukcie vzťahujúce sa na kultové predmety a úkony.

Inštrukcie o vyhotovení kadidlového oltára sú, na rozdiel od inštrukcií o ostatných predmetoch svätostánku pomerne stručné a ani v jeho prípade nie je možné zrekonštruovať jeho presnú podobu. Je však zjavné, že predpísaný materiál (rýdze zlato) ako aj dekorácia (zlatá obruba) sú rovnaké ako pri ostatných predmetoch. Na rozdiel od oltára na celopal sa pri tomto oltári spomína aj jeho povrch, na ktorý sa pravdepodobne kládla nádoba s kadidlom.

Kultové pálenie kadidla malo viacero účelov. Pravidelná kadidlová obeta ráno a podvečer mala zabezpečiť PÁNOVU prítomnosť a upriamiť jeho pozornosť na modlitby ľudí. Dym kadidla bol spolu s modlitbami vysielaný k Bohu s nádejou, že jeho príjemná vôňa prispeje k uzmierneniu Boha s ľuďmi. Zároveň sa zdá že dym z kadidla slúžil ako dymová clona na ochranu kňazov pred priamym kontaktom s Božiu prítomnosťou. Tu by sme mohli prirovnať Božiu svätosť k radiácii: keď sa jej človek vystaví bez použitia ochranného prostriedku, môže to mať preňho katastrofálne následky. Kadidlová obeta slúžila teda na uzmiernenie Boha aj na ochranu ľudí. Kadidlo bolo v prvotnej Cirkvi vylúčené z kresťanskej liturgie pre jeho používanie pohanmi a v pohanských chrámoch. Avšak dnes to už ne-

11. týždeň - Drsná hornatá púšť, úpätie vrchu Sinaj

platí, a kadidlo sa pri liturgii používa s cieľom pozdvihnúť naše oči a myseľ k Bohu. Moja modlitba nech sa vznáša k tebe ako kadidlo. (Ž 141,2)

Pre sv. Cyrila Alexandrijského oltár zo zlata a tvrdé drevo ktoré nepráchnivie sú znakmi neporušiteľného tela a bohatstva božstva Ježiša Krista. Štyri rohy oltára sa podobajú na vystreté ruky a symbolizujú kríž, prostredníctvom ktorého sa Kristu dal spoznať celému svetu. Nástroje na prenášanie oltára sú podľa komentárov katolíckych exegetov, apoštoli, ktorých kázanie necháva Krista cestovať.

Každodenná kadidlová obeta, ktorá sa na púšti a potom v chráme konala dvakrát denne, nás dnes upozorňuje na primeranú frekvenciu bohoslužobných úkonov aj v dnešných časoch, tak ako ich usmerňuje Cirkev.

Okiadzanie je podľa svedectva cirkevných Otcov symbolom modlitby, klaňania sa a obete Bohu. Okiadzaním sa uctieva sväté ikony a veci, okiadzaním veriacich sa ich modlitby prijímajú a udeľuje sa im posvätenie, ktoré prichádza neviditeľne ako samotná vôňa kadidla. Okiadzaním sú obetné dary vyňaté z denného používania, sú požehnané a posväcované, aby boli Bohom prijaté.

Nájdí si dnes nejaký čas, aby si pouvažoval o posvätnéj liturgii, ktorá nás je schopná naučiť veľa o Bohu aj o nás samých. Uvedom si že kadidlo je aj dnes prvkom, ktorý má hlboký duchovný symbolizmus ako prvok pozvňášajúci ľudského ducha

Moja modlitba nech sa vznáša k tebe ako
kadidlo a pozdvihnutie mojich rúk ako
večerná obeta.
Zalmy 141:2

78. DEŇ BYŤ ČISTÝ PRED PÁNOM

Ex 30, 11 – 21

Potom Pán prikázal Mojžišovi: ¹²„Keď budeš zisťovať počet Izraelitov, ktorí podliehajú sčítaniu, nech pri sčítaní každý odovzdá Pánovi výkupné za svoj život, aby ich pri sčítaní nezastihlo nešťastie. ¹³Každý, kto prejde sčítaním, dá pol šekla podľa váhy svätyně - šekel sa ráta za dvadsať gerov -, pol šekla je poplatok pre Pána. ¹⁴Každý, kto podlieha sčítaniu, od dvadsiateho roku nahor, musí odovzdať poplatok pre Pána. ¹⁵Bohatý nedá viac a chudobný nedá menej ako pol šekla, keď budú dávať Pánovi poplatok za svoj život. ¹⁶A ty povyberáš výkupné od Izraelitov a použiješ ho na vyhotovenie stanu zjavenia, aby ono pripamätávalo pred Pánom Izraelitov a aby ste (takto) vykúpili svoje životy.“ ¹⁷Potom Pán hovoril Mojžišovi: ¹⁸„Urobíš medenú nádrž s medeným podstavcom na umývanie a postavíš ju medzi stanom zjavenia a oltárom a naleješ do nej vody. ¹⁹Áron a jeho synovia si v nej budú umývať ruky a nohy; ²⁰keď budú mať vojsť do stanu zjavenia, umyjú sa vodou, aby neumreli, a takisto, keď sa budú približovať k oltáru, aby konali službu a aby obetovali zápalnú obeť Pánovi. ²¹Umyjú si teda ruky a nohy, aby nezomreli. To bude pre nich trvalým predpisom; preň a pre jeho potomkov z pokolenia na pokolenie.“

Zamyslenie

Katolícki exegeti, ktorí vysvetľujú význam textu považujú tento text o sčítaní, výkupnom a očisťovaní sa, za azda najzáhadnejší v celej tejto časti o svätostánku, pretože vzbudzuje nasledovné otázky: Prečo súpis? Prečo formou povinnej dane a nie priameho sčítania? Prečo je pri súpise potrebné výkupné za životy sčítaných? Ak sa už vyzbieralo dosť striebra, načo viac? Kedy sa súpis odohral a koho sa týka? Ako súvisí súpis s daným kontextom? Namiesto pokusov o odpoveď sa pokúsime vymedziť oblasť, v ktorej by sa mohli tieto odpovede nachádzať.

Sčítavanie ľudu rabínski exegeti prirovnávajú k morom napadnutému stádu oviec, ktoré mal ich majiteľ veľmi rád. Keď mor prestal, pán prikázal pastierovi, aby ovce spočítal a tak zistil, koľko ich ostalo. Takto pán dal najavo, aké sú mu ovce vzácné

Iný rozbor výrazov a slovných v spojení poukazuje na kontext vojny. Iba toto uspokojivo vysvetľuje, prečo by pri sčítaní malo ísť o život. Z kritického hľadiska sa každý bojovník prelieva ľudskú krv. Keby život za život platilo vo všeobecnosti, bojovník by mal za zabitie zaplatiť vlastným životom, i keď samozrejme aj v Starom zákone existuje rozlišovanie medzi úkladnou vraždou a neúmyselným zabitím, či zabitím vo vojne. V každom prípade však preliatie ľudskej krvi spôsobuje znečistenie, ktoré je nezluči-

12. týždeň - Drsná hornatá púšť,
úpätie vrchu Sinaj

teľné s Pánovou prítomnosťou. Aj v prípade neúmyselného zabitia dochádza k znečisteniu, no je tu možnosť náhrady. Účelom inštrukcií v tomto odseku je vysporiadanie sa so znečistením práve tohto typu preliatím ľudskej krvi vo vojne. Tento text hovorí (v. 21), že priama konfrontácia nečistoty so svätosťou môže mať tragické následky a práve očistné prostriedky majú takejto tragédii zabrániť.

Umývanie sa pred výkonom služby pod hrozbou smrti svedčí o viere Izraelitov v Pánovu prítomnosť. *Kto smie vystúpiť na vrch Pánov, kto smie stáť na jeho mieste posvätnom? Ten, čo má ruky nevinné a srdce čisté, čo nedvíha svoju dušu k márnosti a neprisahá falošne (Ž 24, 3-4); spôsobilosť byť na svätom mieste zahrňa nielen čisté ruky ale predovšetkým čisté srdce.*

79. DEŇ VÔŇA MODLITBY

Ex 30, 22 – 33

*Ďalej Pán prikázal Mojžišovi: ²³„Vezmeš voňavé látky najlepšieho druhu: päťsto šeklov najjemnejšej myrhy a polovicu tohto, teda dvestopäťdesiat šeklov voňavej škorice a dvestopäťdesiat šeklov voňavého puškvorca, ²⁴päťsto šeklov kasie podľa váhy svätyně a jeden hin olivového oleja. ²⁵Z toho pripravíš svätý olej na pomazanie, prenikavo voňajúcu masť, ako robieva olejkár. ²⁶Týmto pomážeš stan zjavenia a archu zákona, ²⁷stôl so všetkým jeho náradím, svietnik s jeho náčiním a kadidlový oltár; ²⁸aj oltár na zápalné obety so všetkým jeho príslušenstvom a umývadlo s jeho podstavcom. ²⁹Takto ich posvätiš a budú presväté. Každý, kto sa ich dotkne, bude zasvätený. ³⁰Pomážeš aj Árona a jeho synov a posvätiš ich, aby mi slúžili ako kňazi. ³¹A Izraelitom prikážeš: »Pre vás to bude svätý olej pomazania z pokolenia na pokolenie; ³²nesmie sa vyliat na telo človeka a takýmto miešaním sa nesmie pripravovať nijaký iný olej, lebo je svätý a bude vám za svätý! ³³Kto by si podobným spôsobom pripravil takúto miešatinu, alebo niečo by z nej dal nepovolanému, musí byť vyhubený zo svojho ľudu!«
³⁴Pán prikázal Mojžišovi aj toto: „Vezmeš voňavé látky: stakte, lastúrové kadidlo, galban a priesvitné kadidlo, všetko v rovnakých čiastkach, ³⁵a pripravíš z toho kadidlo, silnú zmiešaninu, ako robieva voňavkár, zmiešané so soľou, čisté, na posvätné používanie. ³⁶Čiastku z toho roztlčieš na jemný prach a niečo z toho položíš pred zákon do stanu zjavenia, kde sa ti budem zjavovať: to bude pre vás presväťou vecou! ³⁷Kadidlo v takom zložení, aké pripravíš, nesmiete pre seba zarábať; bude ti sväté pre Pána. ³⁸Kto by si však pripravil také, ako je toto, a chcel by sa kochať v jeho príjemnej vôni, nech je vyhubený zo svojho ľudu!«*

Zamyslenie

Záverečné odseky tejto kapitoly hovoria o zložení posvätného oleja a kadidla. Zloženie obidvoch bohoslužobných rekvizít malo mať exkluzívne kultové určenie. Nesmelo byť používané na iné ciele a nesmelo sa zhotovovať podobné, alebo také isté kadidlo ani posvätný olej na profánne používanie. Aj to je odrazom výnimočného spôsobu uctevania Boha. Ako pri ostatných predmetoch svätostánku, aj pri výbere balzamov je zrejмый dôraz na čo najvyššiu kvalitu, ktorú si vyžaduje prítomnosť Pána.

Sv. Klement Alexandrijský spája olej na pomazávanie s Kristom=Po-

12. týždeň - Drsná hornatá púšť,
úpätie vrchu Sinaj

mazaným, a za vonnú masť považuje Ducha Svätého. Kristus ho sám pripravuje pre svojich učeníkov.

Boh dnes Mojžišovi zdôrazňuje, že posvätný olej je určený iba pre mužov ktorí majú Bohu slúžiť ako kňazi. Takto špeciálne upravovaný olej sa spomína len v súvisi so svätostánkom a službe v ňom.

Podľa Otcov kadidlo symbolizuje modlitbu a jej štyri vône sa môžu považovať za štyri základné cnosti (múdrose, spravodlivosť, miernosť a zmužilosť), ktoré sú nevyhnutné k tomu aby sme sa dostali k modlitbe.

Je zaujímavé, že medzi látkami kadidla sa nachádza „galban“, o ktorej rabínsky komentár tvrdí, že nepríjemne zapácha a Písmo ju uvádza medzi zložkami kadidlovej zmesi pre poučenie: „Nech sa nám na sviatky a pri modlitbách nezdá zanedbateľné započítať medzi nás i zločincov Izraela, ako členov zhromaždenia; aj oni majú byť započítaní medzi nás. Ako sa vôňa vo výkladoch často spája s človekom, ktorý plní Božiu vôľu, rabíni spájajú opak vône práve s hriešnikmi, ktorých nazývajú zločincami.“

Keď si bol pokrstený, svojim krstom si dostal účasť na Kristovom úrade kňaza proroka a kráľa. Ži s vedomím, že si bol pomazaný posvätným olejom, a máš predstavovať vôňu kadidla, stúpajúcu hore.

A žite v láske tak,
ako aj Kristus miluje
nás a vydal seba
samého Bohu za nás
ako dar a obeť
lúbeznej vône!

Efezanom 5:2

80. DEŇ VLOŽ SVOJE DARY DO BOŽÍCH PLÁNOV

Ex 31, 1 – 6, 12 - 17

Potom Pán hovoril Mojžišovi: 2 „Hľad', ja som po mene povolal Beseléla, syna Uriho, syna Hurovho z Júdovho kmeňa, 3 a naplnil som ho Božím duchom, zmyslom pre umenie, dôvtipom a zručnosťou pre každú prácu, 4 aby zhotovil plány a aby ich uskutočnil v zlate, v striebre a medi, 5 aby brúsil kamene na osadzovanie, vyrezával drevo a vôbec robil všetky práce. 6 Pridal som aj Achisamechovho syna Óliaba z Danovho kmeňa a každému, kto sa rozumie remeslu, dal som múdrosti, aby vyhotovili všetko, čo som ti prikázal:

Ďalej Pán prikázal Mojžišovi: „Povedz Izraelitom: »Zachovávajúte moju sobotu! Veď ona je znamením medzi mnou a vami z pokolenia na pokolenie, aby sa poznalo, že ja som Pán, ktorý vás posväčuje! Zachovávajúte moju sobotu, nech vám je svätá! Kto ju znesväťí, musí zomrieť. Kto by v ten deň pracoval, bude vyhubený spomedzi svojho ľudu! Šesť dní budete pracovať, v siedmy deň je však Pánova svätá sobota, deň odpočinku. Každý, kto bude v sobotu pracovať, musí zomrieť! Nech Izraeliti zachovávajú sobotu a nech ju svätia z pokolenia na pokolenie ako večnú povinnosť zmluvy. Nech je ona na večné znamenie medzi mnou a Izraelitmi, lebo za šesť dní Pán stvoril nebo a zem, v siedmy deň však odpočíval a oddychoval!

Zamyslenie

Táto kapitola je poslednou v rade textov s bohoslužobnými ustanoveniami, ktoré určovali atmosféru harmónie a dokonalosti, čomu malo zodpovedať aj všetko zariadenie chrámu, zhotovené precízne, z najcennejších materiálov.

Na začiatku je zmienka o autoroch tohto bohoslužobného zariadenia, ktorí ho pripravili s jedinečným majstrovstvom a veľmi umelecky kvalitne. Ich nadanie je tu charakterizované ako pochádzajúce od Boha, ktorý im daroval Božieho ducha, zmysel pre umenie, dôvtip a zručnosť pre každú prácu. (meno Beselél znamená „v Božom tieni“). Prítomnosť Božieho ducha dáva celému zariadeniu kvalitu posvätnosti a dokonalosti. Rabíni v komentári k v. 3 hovoria, že *múdrostou* sa označuje to, čo človek počuje od iných a naučí sa to. *Dôvtipom* sa vyznačuje ten, kto rozumie veciam intuitívne, okrem toho, čo sa predtým naučil a *znalosť* označuje inšpiráciu od Boha.

Posledným pokynom je príkaz o sobotnom odpočinku. Nejde tu o nový príkaz, veď povinnosť svätiť sobotu sa spomínala už na viacerých miestach prv, ale sobote je tu priradený štatút znamenia medzi Bohom a Izraelom.

12. týždeň - Drsná hornatá púšť,
úpätie vrchu Sinaj

lom o zmluve. Jej zachovávaním dával národ aj každý jednotlivec najavo, že berie vážne celý Zákon. Okrem toho sa zachovávaním dostával človek do iného hodnotového sveta, keď intenzívnejšie komunikoval s Bohom. V tomto duchu sa dá aj pochopiť prísnosť trestov pre tých, ktorí sobotu nebudú zachovávať: každé nedodržanie tohto ustanovenia znamená pre ostatných pokušenie, ktoré odvádza človeka, alebo aj celý národ od Boha. Aj dnes možno tvrdiť, že kto zachováva Pánov deň, ten naznačuje, že chce zachovávať Pánovu vôľu celú.

Všetky tieto právne predpisy upozorňujú na vnútornú čistotu pohnútok, cieľov a vzťahu k Bohu. Bohu sa páči taká obeta, ktorá je spontánna a prinášaná s čistým srdcom. Bohu sa má obetovať tá najlepšia z možností, ktoré má človek k dispozícii.

Keď však budeš počúvať
hlas Pána, svojho Boha,
keď budeš plniť a zachovávať
jeho príkazy, ktoré ti ja dnes
nariaďujem, Pán, tvoj Boh,
ťa povýši nad všetky národy,
čo sú na zemi.

Deuterónómium 28:1

81. DEŇ ZLATÉ TEĽA

Ex 32 1 – 6

Keď ľud videl, že Mojžiš nezostupuje z vrchu, zhrnul sa okolo Árona a povedal mu: „Poď, urob nám boha, ktorý pôjde pred nami. Veď nevieme, čo je s tým mužom, Mojžišom, čo nás vyviedol z egyptskej krajiny.“²Áron im povedal: „Posnímajte zlaté náušnice, čo nosia vaše ženy, synovia a dcéry, a prineste mi ich!“³A všetok ľud si postŕhal zlaté náušnice, čo nosili na ušiach, a doniesli ich Áronovi.⁴On to vzal z ich rúk, roztopil to a urobil zlaté teľa. A oni vraveli: „Toto je tvoj boh, Izrael, ktorý ťa vyviedol z egyptskej krajiny!“⁵Keď to Áron videl, postavil pred ním oltár. Potom dal Áron vyhlásiť: „Zajtra je Pánov sviatok!“⁶Druhé ráno zavčas vstali a priniesli celostnú zápalnú a pokojnú obeť. Potom sa ľud posadil a jedol, a pil. Nato sa zdvihli a veselili sa.

Zamyslenie

Text plynule prechádza z predchádzajúceho rozprávania do príbehu o porušení zmluvy. Zo záverečnej poznámky Ex24, 8 vieme, že Mojžiš sa na vrchu zdržal 40 dní a 40 nocí, o bolo pľadu ľudu zrejme príliš dlho na to, aby verili, že je ešte nažive. Rétorika „čo je s tým mužom, Mojžišom“ naznačuje značné odcudzenie Izraelitov Mojžišovi, ktorý viedol ľud a predstavoval sprítomnenie Božej autority. Rabíni sa pýtajú, podľa čoho ľud vedel, že Mojžiš mešká? Bol nejako bližšie určený čas jeho príchodu? Rabín Raši hovorí, že na konci štyridsiatich dní prišiel satan a všetkých miatol. Predviedol im tmu, pochmúrnosť a zmätok, čím chcel naznačiť, že Mojžiš istotne zomrel, keď nastal vo svete taký chaos.

Podľa sv. Efréma Izraeliti odmietli Božie znaky, ktoré ich sprevádzali od východu z Egypta, a to bol dôsledok malej viery. Neuvažovali nad víťazstvami, ktoré ich sprevádzali a upriamili sa len na Mojžišovu neprítomnosť. Na povrch vyšlo otvorene to, čomu sa klaňali vo svojich srdciach. Boh na štyridsať dní odňal od svojho stáda pastiera, aby sa mohlo ukázať, v koho ono vkladá dôveru. Stádo si vyvolilo za pastiera teľa. Znova tu vidíme stratu trpezlivosti, podobne, ako tomu bolo pri reptaní voči Bohu pri putovaní púšťou. (Ex 16, 3)

Z hebrejského prekladu sa dá vyčítať, že ľud sa zhromaždil okolo Árona, ako ohrozujúca tlupa a i keď sa cirkevní otcovia snažia ospravedlniť jeho konanie (podľa Efréma si Áron jednoznačne myslel, že ženy odmietnu vydať šperky, vec sa zdrží a medzitým sa Mojžiš vráti), je to on, kto vyrába modlu a je hlavným vinníkom modloslužobného aktu. Ako hovoria patristickí exegeti, na príklade zlatého teľaťa, a najmä v Áronovom počínaní, vidieť stratu kritickosti voči posvätej

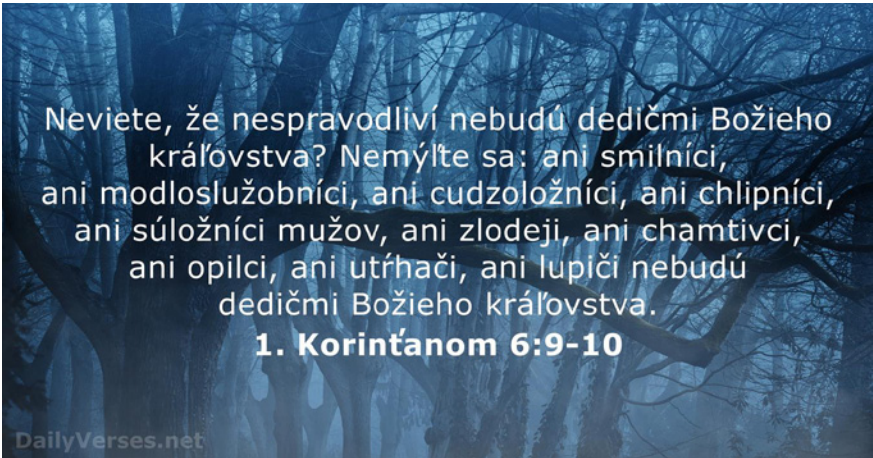
službe. Tí čo majú slúžiť svätým veciam sa im spreneverujú.

Na starom blízkom východe sa obraz býka často spájal s vyobrazením božstva pre jeho silu a plodnosť, keď napr. v Egypte reprezentoval boha Apisa.

K slovám *Nato sa zdvihli a veselili sa*, (v. 6) poznamenáva rabínsky komentár, že sa jedná o tie najzávažnejšie sexuálne previnenia (vrátane cudzoložstva a krvismilstva) ale jedná sa aj o krviprelievanie. Sv. Klement Alexandrijský hovorí, že sa jedná o spôsob správania sa bez používania rozumu, je to teda hýrivá a vášnivá zábava. Sv. Ambróz učí, že kto oddá svoju dušu obžerstvu a opilstvu zhadzuje nie vonkajší odev ale vyzlieka sa z odevu čnosti, ktorej ochrana nie je ohraničená časom, ale je večná.

Áron teda bez náznaku odmietania vyhovuje požiadavke ľudu a z ich šperkov uleje zlaté teľa, o ktorom následne ľud prehlási: *Toto sú tvoji bohovia Izrael, ktorí Ťa vyviedli z egyptskej krajiny*. V prípade Izraelitov ide o pokus urobiť si Boha na svoj obraz, pokušenie zviditeľniť si Boha a stvárniť ho vlastnými rukami, boha podľa svojich predstáv - boha, ktorý musí vždy požehnať ich úmysly, boha, ktorý im bude slúžiť. Je to pokus „omotať si Boha okolo prsta“ a manipulovať s ním.

Skús sa dnes pozrieť na svoj život. Tak ako Izraeliti si už nejaký čas na púšti. Akým bohom stále túžiš slúžiť? Je to seriál na Netflixe, ktorý si nemôžeš nepozrieť, športový tím, ktorý odráža tvoju identitu, stravovací návyk, vďaka ktorému si v klude celý deň, hodinka, venovaná modlitbe, ktorú by si chcel získať spať pre „svoje“ potreby? Aby sme sa nasmerovali preč od našich falošných bohov musíme uznať všetko, čo pre nás Pán spravil. Naša pokračujúca snaha a disciplína v týchto posledných dňoch bude kľúčová. Pán ti dáva výživu, ktorú potrebuješ. Dôveruj mu a otvor svoje srdce aby si ju prijal.

Neviete, že nespravodliví nebudú dedičmi Božieho kráľovstva? Nemýľte sa: ani smilníci, ani modloslužobníci, ani cudzoložníci, ani chlipníci, ani súložníci mužov, ani zlodeji, ani chamtivci, ani opilci, ani utrhači, ani lupiči nebudú dedičmi Božieho kráľovstva.

1. Korintánom 6:9-10

82. DEŇ SILA PROSEBNEJ MODLITBY

Ex 32, 7 - 20

A Pán hovoril Mojžišovi: „Chod', zostúp, lebo tvoj ľud, čo si vyviedol z egyptskej krajiny, robí zle!⁸ Veľmi rýchlo odbočili z cesty, ktorú som im určil. Urobili si liate teľa, klaňali sa mu, priniesli mu obeť a vykrikovali: »Toto je tvoj boh, Izrael, čo ťa vyviedol z egyptskej krajiny.«⁹ Potom Pán povedal Mojžišovi: „Videl som, čo je to za ľud. Pozri, je to ľud nepoddajnej šije!¹⁰ Teraz ma nechaj, nech zahorí môj hnev proti nim a vyhubím ich! Teba však urobím veľkým národom.“¹¹ Ale Mojžiš sa pokúšal upokojiť Pána, svojho Boha, a hovoril: „Prečo by mal, Pane, vybušiť tvoj hnev proti ľudu, ktorý si ty mohutnou silou a mocnou rukou vyviedol z egyptskej krajiny?!¹² Prečo by mali Egypťania vraviť: »V zlovôli ich vyviedol, aby ich zmárnil na horách a vničil ich zo zemskeho povrchu?!« Odlož svoj prudký hnev a maj zľutovanie nad nešťastím svojho ľudu!¹³ Spomeň si na svojich služobníkov Abraháma, Izáka a Izraela, ktorým si na seba samého prisahal a prisľúbil: »Rozmnožím vaše potomstvo ako hviezdy na nebi a celú túto zem, o ktorej som hovoril, dám vášmu potomstvu, aby ju vlastnilo na večné veky!«¹⁴ A Pán oľutoval nešťastie, ktorým chcel navštíviť svoj ľud.¹⁵ Potom sa Mojžiš vrátil, zostúpil z vrchu a v rukách mal dve tabule zákona, ktoré boli popísané na oboch stranách; boli popísané z prednej i zo zadnej strany.¹⁶ Tabule boli Božím dielom a písmo bolo Božím písmom - vyrytým na tabuliach.¹⁷ Keď Jozue počul krik ľudu, ktorý hlasno kričal, povedal Mojžišovi: „V tábore je vojnový pokrik!“¹⁸ On mu však odvetil: „To nie je hlas víťazného spevu ani hlas spevu po porážke, ja počujem len spev!“¹⁹ Keď sa priblížil k tábore a zbadal teľa a tance, Mojžiša pochytil hnev, odhodil tabule z rúk a roztrieskal ich na úpäť vrchu.²⁰ Nato chytil teľa, ktoré si urobili, spálil ho na ohni a rozmrvil ho na prach. Ten vysypal do vody a dal ju Izraelitom piť.

Zamyslenie

V rozhovore Boha s Mojžišom hovorí Boh ako prvý. Rétoriku prvých slov vnímajú exegéti ako prejav zavrhnutia Izraela, ktorý v tomto momente v očiach PÁNA prestal byť jeho ľudom. Až následné príhovory Mojžiša sa postupne budú usilovať vrátiť situáciu do pôvodného stavu.

Pán nehovorí, že sa odklonili od neho, lebo ho uctievať aj naďalej; neprípustný je spôsob uctievania podľa vzoru cudzích národov, ktorý je v ostrom rozpore so zákonom Desatora. Pánov postoj k Izraelitom sa vyhrcuje do ich úplného odmietnutia ako jeho ľudu, čo sa prejaví nasledujúcim výrokom vo v. 10. Slová *tvrdá šija* znamenajú nechotu počúvať Pánovo slovo. Rabíni to prirovnávajú k tvrdohlavému človeku, ktorý keď sa raz

vydá istým smerom, už nikdy sa neotočí späť.

Keď Mojžiš uvidí zlaté teľa a rituálne tance, pochopí, čo sa v tábore stalo. On, ktorý sa snažil utlmiť Pánov hnev, v zlosti rozbíja tabule a ničí zmluvu, ktorá spájala ľud s Pánom. Podľa Teodoretta toto Mojžišovo gesto symbolizuje rozchod medzi Bohom a jeho nevestou, ktorá upadla do cudzoložstva pred sobášnou izbou...Mojžiš v hneve spáli teľa, rozdrví ho na prach a ten rozrúsi na vodu, ktorú dá Izraelitom vypíť. Nenájdeme tu zmienku o tom, že by sa niekto proti tomuto rituálu vzbúril. Nevieme, či išlo o očistný rituál, alebo o obrad, pri ktorom sa mali ukázať vinníci.

Pán sa tu ukazuje ako Boh, ktorý v nijakom prípade neakceptuje nevernosť ľudu a jeho hriechy. Ale zjavuje mu svoju lásku. Základnou charakteristikou Boha Izraela je to že je milosrdný. Podobne, ako v podobenstve o vinohradníkovi (Lk 13, 7 – 9), Boh dáva Mojžišovi možnosť prosieť za ľud. Slovom nechaj ma Boh dáva pochopiť, že mu je zabránené priniesť do dôsledkov svojej vyhrážky. Inými slovami naznačuje Mojžišovi aby neukončil svoju modlitbu a on nezničí ľud. Mojžišova moc stojí za pozornosť. Mojžiš sa neuspokojí so svojou privilegovanosťou ale prosí za ľud a snaží sa zvrátiť Boží hnev. Odmieťa svoj osud odlúčiť od osudu svojho národa a snaží sa obmäkčiť PÁNA sériou dvoch otázok: *Prečo?* a dvoch zvolaní: *Odvrať...!* a *Rozpomeň sa!* V kresťanskej tradícii sa Mojžišova modlitba stáva predobrazom príhovoru Krista za hriešnikov, ktorý nás učí správnym postojom pri prosebných modlitbách. Prijmi dnes tieto otázky na uvažovanie:

- *Keď prosím v modlitbe o niečo, robím to s vierou?*
- *Som vytrvalý v modlitbe?*
- *Keď prosím, prosím v Ježišovom mene?*
- *Odpustil som tým, ktorým som mal už dávno odpustiť?*
- *Modlím sa za iných a s inými, alebo som samotár?*
- *Prosím v každej potrebe, alebo selektujem, čo prednesiem?*
- *Žiadam si Ducha Svätého?*

A dostanete všetko,
o čo budete s vierou prosieť v modlitbe.

Matúš 21:22

83. DEŇ PRIZNANIE CHYBY

Ex 32, 21 - 24

Potom Mojžiš povedal Áronovi: „Čo ti urobil tento ľud, že si uvalil naň také veľké previnenie?!“²² Áron odpovedal: „Pán môj, nehnevaj sa! Veď ty vieš, že tento ľud je zlý!“²³ Vraveli mi: »Urob nám boha, ktorý pôjde pred nami, lebo nevieme, čo sa stalo s tým mužom, Mojžišom, ktorý nás vyviedol z egyptskej krajiny.«²⁴ Povedal som im: »Kto má zlato, nech sa ho zbaví!« Oni mi ho dali, ja som ho pohádzal do ohňa a urobilo sa toto teľa.“

Zamyslenie

Táto krátka scéna predstavuje krátky dialóg bratov Árona a Mojžiša, ktorý celú zodpovednosť prenáša na Árona a pýta sa ho, čo mu ľud urobil, že na neho priviedol veľký hriech. Rabínsky komentár s iróniou hovorí: „Koľko mučenia si musel vytrpieť? K tomu aby si uvalil na ľud taký závažný hriech, ťa určite museli prinútiť!“ Áron pred Mojžišom opisuje situáciu, ktorá sa odohrávala v tábore, predtým ako Mojžiš zostúpil z vrchu a necíti sa byť zodpovedný. Najprv sa snaží utíšiť Mojžišov a jeho obhajoba smeruje k očisteniu seba samého a k obvineniu ľudu, vinu za vzniknutú situáciu hádže na ľud. Je to veľký rozdiel oproti Mojžišovi, ktorý sa pred Pánom postaví do pozície obetného baránka, len aby bol ľud ušetrený. On napriek svojej nevine obhajuje ľud, a dokonca bude žiadať, aby jeho samého Pán vymazal zo svojej knihy, len aby ľud ušetril pred záhubou (v. 32). Áron je tu teda predstavený kontrastne s Mojžišom, ako neschopný zastupovať Izraelitov pred Bohom.

Áron pri rekapitulácii udalosti zahmlieva skutočnosť, ktorá je úplne jasná, a to, že on zhotovil modlu. Tu hovorí, že hodil zlato do ohňa a vyšlo toto teľa. Dt 9, 20 spomína, že Pán bol na Árona veľmi nahnevaný, chcel ho zahubiť a zachránil ho len príhovor Mojžiša.

Je zrejmé, že každý človek robí chyby. Ale nie každý človek sa vie z chýb poučiť. Niektorí ľudia aj niekoľko rokov robia stále tie isté chyby a vôbec nemôžu prísť na to, prečo neprichádza žiadny pokrok. Prečo musia mať na priznanie chyby odvahu? Pretože to vôbec nie je jednoduché. Ľudia si totiž myslia, že keď si priznajú chybu, zníži sa ich hodnota. A pritom je to naopak. Priznanie chyby je jedinou cestou, ako sa vyhnúť jej opakovaniu. Tí, ktorí si chyby priznajú, druhýkrát ich už väčšinou neurobia. Ježiš neznesie pokrytectvo. Farizejov častokrát nazýva pokrytcami, obielenými hrobmi. Nejde o nadávku, ale o pravdu. „Navonok si dokonalý, až naškrobený, práve prostredníctvom bezchybnosti, no vo vnútri si úplne iný.“ „Postoj pokrytca sa rodí u veľkého luhára – diabla“. On je tým „veľkým pokrytcom“ a pokrytci sú jeho „dedičmi“, hovorí pápež František, a dodáva: „Musíme sa naučiť priznať si,

13. týždeň - Hranica zaslúbenej
zeme

vyznať: „Urobil som toto, ja zmýšľam takto, zlým spôsobom... Mám v sebe závišť, chcel by som zničiť toho a toho...“. Vyznajme, to, čo je v našom vnútri, pred Bohom. Je to duchovné cvičenie, ktoré nie je bežné, nie je zvyčajné, no snažme sa to robiť: obviň sa samých, vidieť v sebe hriech – v pokrytectvách, v zlomyseľnostiach, ktoré sú v našom srdci – pretože diabol zasieva zlomyseľnosť – a povedzme Pánovi: „Pozri Pane, aký som!“ A povedzme to s pokorou.“

Riad' moje kroky podľa tvojho výroku;
nech ma neovláda nijaká neprávosť.
Žalmy 119:133

84. DEŇ OČISŤUJÚCA SPRAVODLIVOSŤ

Ex 32, 25 – 35

Keď Mojžiš videl, že ľud bol taký bezuzdný - lebo Áron im popustil uzdu na škodoradosť ich nepriateľov -, ²⁶Mojžiš sa postavil do vchodu tábora a zvolal: „Kto je za Pána, ku mne sa!“ I zhromaždili sa okolo neho všetci leviti. ²⁷A on im povedal: „Toto hovorí Pán, Boh Izraela: »Každý nech si opáše meč na bedrá! Chodte cez tábor od jedného vchodu k druhému vchodu a zabíjajte svojich bratov, priateľov i príbuzných!« ²⁸A leviti urobili tak, ako rozkázal Mojžiš. A v ten deň padlo z ľudu do tritisíc mužov. ²⁹Potom Mojžiš povedal: „Dnes ste zasvätili svoje ruky Pánovi - veď každý bol proti svojmu bratovi -, a preto dnes ste požeňnaní!“ ³⁰Na druhý deň povedal Mojžiš ľudu: „Previnili ste sa veľkým hriechom. Ja teraz vystúpim k Pánovi, hádam ho budem môcť uzmierniť za váš hriech.“ ³¹Tak Mojžiš odišiel opäť k Pánovi a povedal: „Ach, tento ľud sa dopustil veľkej viny, veď si urobil boha zo zlata. ³²A teraz alebo im odpusť ich previnenie, alebo ak nie, vytri ma zo svojej knihy, ktorú si napísal!“ ³³Pán však odpovedal Mojžišovi: „Kto sa proti mne prehrešil, toho vytriem zo svojej knihy! ³⁴Teraz už len choď a buď vodcom ľudu tam, kde som ti prikázal. Hľa, anjel pôjde pred tebou! Ale keď príde čas ich navštívenia, navštívim ich hriech.“ ³⁵A Pán bil ľud za to, že si dali urobiť teľa, čo vyhotovil Áron.

Zamyslenie

Teraz sa Mojžiš obracia k ľudu. Zvolá všetkých, ktorí sa pokladajú za verných PÁNOVI, pričom sa ukáže, že z levítov sa k nemu zhromaždia úplne všetci. Príbeh teda predpokladá, že leviti zostali po celý čas verní. Rozkaz, ktorý Mojžiš následne vydá v štýle prorockej výpovede, je pre dnešného čitateľa ťažko pochopiteľný. Svoju bezvýhradnú lojalitu majú dokázať tým, že odstránia ľudí, ktorí sú im blízki, a až potom môžu byť pokladaní za Pánových služobníkov. Z právneho hľadiska je celý čin vysvetliteľný zákonom Dt 13, 7 – 12, ktorý vlastne prikazuje takýto postup. Akokoľvek ťažko je pre nás daný rozkaz pochopiteľný, odhaľuje hĺbku viny idolatrie, ktorej sa ľud dopustil. Pri zodpovednosti, ktorú niesol Áron, je však prekvapujúce, že nie je potrestaný práve on, tak ako nebude potrestaný, keď sa opäť previní proti Mojžišovi (Mária a Áron hovorili zle o Mojžišovi Nm 12).

Sv. Gregor Veľký komentuje v. 28-29 takto: *Brata, priateľa a suseda zabije ten, kto neušetrí mečom výčitky ani tých, ktorých miluje a sú s ním v príbuzenskom zväzku, ak zistí niečo hodné upozornenia.*

Mojžiš oznamuje ľudu, že napriek veľkosti jeho hriechu znova vystúpi na vrch a pokúsi sa uzmierniť Pána. V dialógu s Bohom sa Mojžiš ako vodca ľudu cíti zodpovedný za vzniknutú situáciu a žiada Pána aby ho doslova *vymazal z knihy*, ktorú napísal. Podľa sv. Augustína je nádherné, ako Mojžiš zostáva zjed-

13. týždeň - Hranica zaslúbenej zeme

notený s hriešnikmi a prosí, oroduje za nich, poznajúc dobre Božiu spravodlivosť i Božie milosrdenstvo. Sv. Hieronym dodáva, že Mojžiš chcel len napodobňovať toho Pastiera, ktorý mal prísť neskôr, aby si vzal na plecia stratené ovečky. Pánova reakcia je odlišná od tej, ktorú čítame vo v. 14 a trvá na potrestaní vinníkov. Nie je tu uplatňovaný princíp kolektívnej viny, ale trest sa bude týkať len tých, ktorí sa previnili. Prislúbený anjel, ktorý má kráčať pred Mojžišom, je uistením o Božej prítomnosti, no môže znamenať aj to, že Pán nie je ochotný sám viesť Izraelitov, ako to bolo na ceste z Egypta...

Tak ako Izraeliti, aj my si za svoje hriechy zasluhujeme smrť a trest, no tak, ako to Mojžiš urobil pre Izraelitov, aj Kristus ponúka svoj vlastný život namiesto nás. Boh posiela trest, tým dáva najavo svoj zmysel pre spravodlivosť. To čo zosiela je akt očistenia. No Boh to všetko koná s prejavom milosrdenstva a vernosti svojmu ľudu.

I ty si bol mnohokrát Bohu neverný a zaslúžil si si spravodlivosť. Namiesto nej si však dostal milosrdenstvo. Buď za to Bohu vďačný!

On odplatí každému podľa jeho skutkov.

Rimanom 2:6

85. DEŇ PRÍŤ A NASLEDUJ MA

Ex 33, 1 -3, 12 - 23

Potom Pán povedal Mojžišovi: „Chod', odid' odtiaľto ty aj ľud, čo si vyviedol z egyptskej krajiny, do krajiny, ktorú som odprisahal Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi, keď som povedal: »Dám ju tvojmu potomstvu.«² Pošlem pred tebou anjela a vyženie Kanaánčanov, Hetejcov, Ferezejcov, Hevejcov a Jebuzejcov³ a on ťa vovedie do krajiny, ktorá oplýva mliekom a medom. Ja nepôjdem uprostred teba, lebo si ľud nepoddajnej šije. Inak by som ťa musel cestou zahubiť.“

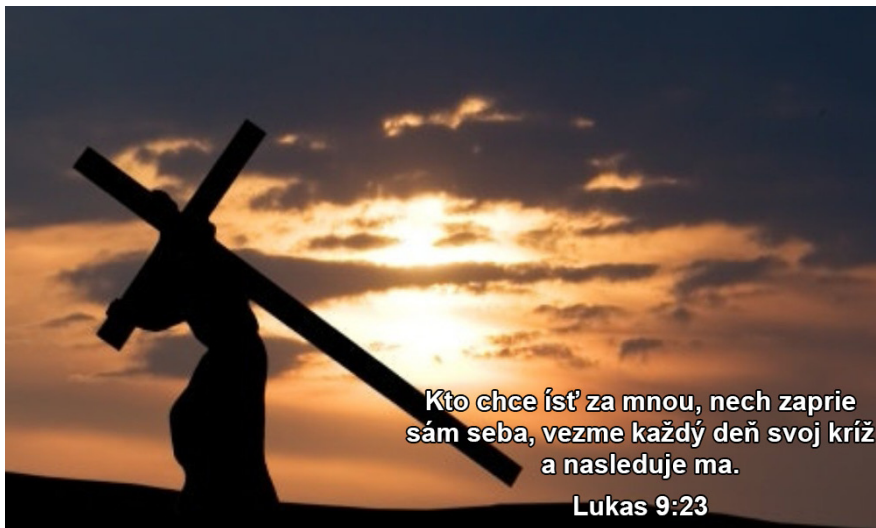
¹²A Mojžiš povedal Pánovi: „Pozri, ty mi prikazuješ: »Vyved' tento ľud!« A neoznámil si mi, koho pošleš so mnou, hoci si povedal: »Poznám ťa po mene, ba našiel si milosť v mojich očiach.«¹³ Ak som teraz našiel v твоjich očiach milosť, prezrad' mi, prosím, svoje zámary, aby som poznal, že som našiel milosť v твоjich očiach. Veď tento ľud je твоjím národom!“¹⁴ On odpovedal: „Ja mám ísť osobne (s tebou), aby si ty mal pokoj?!“¹⁵ Tu on odpovedal jemu: „Ak nepôjdeš s nami osobne, ani nás nevyvádzaj odtiaľto!“¹⁶ A po čom poznám, že som našiel milosť v твоjich očiach, ja a tvoj ľud, ak nie po tom, že pôjdeš s nami a my, ja a tvoj ľud, budeme tým vyznačení pred všetkými národmi, čo sú na zemskom povrchu?“¹⁷ Tu Pán povedal Mojžišovi: „Aj toto, o čo si prosil, urobím, lebo ty si našiel milosť v mojich očiach a ja ťa poznám podľa mena!“¹⁸ On povedal: „Daj mi vidieť svoju slávu!“¹⁹ On mu odvetil: „Predvediem pred tebou všetku svoju nádheru a vyslovím pred tebou aj Pánovo meno. Milostivý budem, ku komu chcem byť milostivý, a zmilujem sa nad tým, nad kým sa chcem zmilovať!“²⁰ A ešte mu povedal: „Moju tvár nemôžeš vidieť, lebo niet človeka, ktorý by mňa videl, a ostal by nažive!“²¹ A Pán hovoril ďalej: „Hľa, neďaleko mňa je miesto, tam vystúp na skalú!“²² Keď tade pôjde moja sláva, postavím ťa do skalnej trhlíny a položím na teba svoju ruku, kým neprejdem.²³ Potom svoju ruku odtiahnem a ty ma uvidíš odzadu. Ale moju tvár nesmie nik vidieť!“

Zamyslenie

Pán vysliela Mojžiša, aby viedol ľud do Kanaánu. V tomto momente Pán ešte celkom nepotvrďuje že pôjde s Izraelitmi. Znie to skôr, ako keby mal v úmysle ísť nezávisle od ľudu vopred a pripraviť im podmienky pre život v Kanaáne, stále však trvajúc na tom že s nimi nepôjde. Mojžiš reaguje na Pánovu odpoveď tak že nájstojí, aby ich osobne sprevádzal počas putovania: *Ak nepôjdeš s nami osobne, ani nás nevyvádzaj odtiaľto!* Tón jeho reči pripomína reč seberovných ľudí, vyjasňujúcich si sporné veci, ako dialóg sluožbníka so svojim Pánom. Je to vyčítavý a trúfálny spôsob, ale trúfálny zo zúfalstva, pričom vyrastá z bezútešnej situ-

ácie. Pán opovedá najprv nejasne, ako keby mal v úmysle ísť nezávisle o ľudu vopred a pripraviť im podmienky pre život v Kanaáne, ale Mojžiš ďalej nástoší, aby ich osobne sprevádzal počas putovania. Až teraz mu Pán odpovedá že aj túto vec vyplní a že pôjde s nimi. Mojžiš v tomto okamihu dosiahol to, čo na začiatku nemohol ani dúfať, no jeho nároky siahajú ešte ďalej. Žiada od Pána, aby mu ukázal svoju slávu a on mu prekvapivo vyhovuje aj keď s obmedzením. Stanovuje hranice toho, čo Mojžiš môže poznať a vysvetľuje mu, že nik, kto je medzi živými ho nemôže vidieť. Dlaňou zakryje Mojžiša, kým bude prechádzať a potom ako ju odtiahne, ho Mojžiš môže vidieť od chrbta, lebo PÁNOVA tvár sa vidieť nedá. Otcovia k tomu poznamenávajú: *Keďže nikto nemôže vidieť Božiu tvár a žiť, Boh sám prišiel a vzal si na seba ľudskú tvár, tvár Ježiša Krista, aby sme ho mohli vidieť a žiť. Teda aj apoštoli boli ako Mojžiš vyzvaní, aby nasledovali a videli PÁNA - teda kráčajú za jeho chrbtom.* (Sv. Gregor Nysský).

I my, kresťanskí muži ako apoštoli máme spoznávať Krista, cez jeho slovo, teda cez rozjímavé čítanie Svätého písma. Dajme si dnes predsvzatie, že denne si z evanjelia prečítame pár viet. Budeme tak Ježiša lepšie spoznávať, osvojovať si jeho názory a on bude takto vylepšovať náš život.

Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme každý deň svoj kríž a nasleduje ma.

Lukas 9:23

86. DEŇ MILOSRDNÝ A MILOSTIVÝ JE PÁN

Ex 34, 1 - 9

A Pán opäť hovoril Mojžišovi: „Vykreš si dve kamenné tabule, práve také, aké boli prvé, a ja na tabule napíšem slová, čo boli na prvých tabuliach, ktoré si rozbil. ²A buď pripravený vystúpiť včasráno na vrch Sinaj a postaviť sa na temene vrchu pred mňa. ³Nikto však nesmie vystúpiť s tebou, nech sa nik neukazuje na celom vrchu! Ani ovce a dobytok sa nesmú pásť nablízku.“ ⁴Mojžiš teda vykresal dve kamenné dosky, také, aké boli prvé, a včas vstal, a vystúpil na vrch Sinaj, ako mu prikázal Pán; do rúk vzal tie dve tabule. ⁵Keď sa potom Pán zniesol v oblaku, Mojžiš sa postavil k nemu a vzýval Pánovo meno. ⁶Potom Pán prešiel popred neho a volal: „Pán, Pán je milostivý a láskavý Boh, zhovievavý, veľmi milosrdný a verný. ⁷On preukazuje milosrdenstvo tisícom, odpúšťa nepravosť, zločiny a hriech, ale nič nenecháva nepotrestané: on navštevuje vinu otcov na deťoch a detných deťoch až do tretieho a štvrtého pokolenia!“ ⁸Tu sa Mojžiš rýchlo vrhol na zem, poklonil sa ⁹a povedal: „Ak som, Pane, našiel milosť v твоjich očiach, prosím, pod' s nami, Pane! Je to síce ľud nepoddajnej šije, ale odpusť nám naše previnenia a hriech a prijmi nás za svojich!“

Zamyslenie

Príkaz vytesať kamenné tabule, na ktoré Pán znova napíše slová Desatora je pokračovaním a súčasťou prísľubov daných bezprostredne po Mojžišovom orodovaní.

Mojžiš dostáva pokyn vytesať nové kamenné tabule a znova vystúpiť na vrch Sinaj, pričom tentokrát je zdôraznené, že vystúpiť a ukázať sa pred Pánom môže iba on a nik iný! Aj tu sa teda prejavuje veľkosť viny Izraelitov, ktorí sú nespôsobilí zostať v dosahu Pánovho pôsobenia. Dokonca ani stáda Izraelitov sa nesmú pásť pod vrchom.

Mojžiš je oproti tomu privilegovaný viac, ako by sme čakali. Nielenže smie vystúpiť do Pánovej prítomnosti, ale Pán na základe svojho sľubu sám prechádza pred Mojžišom, prevoláva svoje meno a odhaľuje pred ním svoj charakter.

Mojžiš opäť využíva túto príležitosť na to, aby orodoval za svoj ľud a prosí Pána, aby ľud prijal ako svoje vlastníctvo. I neskoršie generácie prorokov a žalmistov po Mojžišovi budú takisto vzývať Pána ako milosrdného Boha, ktorý odpúšťa vinu.

Odpoveďou zo strany Pána je ohlásenie uzavretia zmluvy medzi ním

a ľuďom Izraela.

Božské atribúty vo v. 6 slávne formuly, často preberané cirkevnými otcami. Nachádzame ich v kresťanských modlitbách, ktoré nasledujú po žalmoch. Vo formulácii zvolaní „Pán, Pán je milostivý a láskavý Boh, zhovievavý, veľmi milosrdný a verný“ Origenes vidí dôkaz milosrdenstva samého Otca: *Boh nie je ľahostajný a chladný. Tá istá láska podnietila Syna, aby prišiel podstúpiť umučenie.*

Rabínske komentáre zase poznamenávajú, že Boh vidí budúcnosť a vie, že človek zhreší, na napriek tomou sa k nemu správa milosrdne. Charakter zhovievavý zasa vysvetľujú, že Boh odďaľuje (prejavenie) svojho hnevu a neponáhľa sa s vykonaním trestu. Možno hriešnik bude robiť pokánie. Pre tých, ktorí nemajú dostatočné zásluhy (majú v rovnováhe zásluhy a viny) a potrebujú milosrdenstvo, je PÁN veľký v milosrdenstve. Pozoruhodným je aj rabínsky komentár k veršu „navštevuje vinu otcov na deťoch“ kde hovoria, že PÁN postihuje vinu otcov na synoch vtedy, keď sa pridŕžavajú hriešneho správania svojich otcov.

Boh nám dáva najavo, aby sme zvolávali na seba jeho milosrdenstvo, zhovievavosť a dobrotu. Vedz, že Pán tieto žiadosti prijíma.

Milostivý a milosrdný je Pán,
zhovievavý a dobrotivý nesmierne.
Žalmy 103:8

87. DEŇ ASKÉZA JE OVOCIE BOŽEJ MILOSTI

Ex 34, 10 – 21, 27 - 28

Vtedy on povedal: „Hľa, ja uzavriem zmluvu pred všetkým tvojím ľudom. Budem robiť zázraky, aké sa nestali na celej zemi a medzi všetkými národmi. A všetok ľud, uprostred ktorého žiješ, uvidí Pánovo dielo. Lebo je priam hrozné, čo urobím s tebou! ¹¹Dávaj dobrý pozor, čo ti dnes prikazujem. Ja vyženiem spred teba Amorejčanov, Kanaánčanov, Hetejcov, Ferezejcov, Hevejcov a Jebujejcov. ¹²Chráň sa uzavrieť zmluvu s obyvateľmi krajiny, do ktorej vojdeš, aby ti uprostred teba neboli na skazu. ¹³Ale pováľaj ich oltáre, porozbíjaj ich modly a vyrúbaj ich posvätné stromy (ašery), ¹⁴lebo sa nesmieš klaňať cudzím bohom. Veď Pánovo meno je Žiarlivý, on je žiarlivý Boh. ¹⁵Nesmieš uzavrieť zmluvu s obyvateľmi krajiny, lebo keď sa budú vláčiť za svojimi bohmi a keď budú obetovať svojim bohom, zavolali by aj teba a jedol by si z ich obetí. ¹⁶Ani neber ich dcéry svojim synom za ženy, lebo keď sa ich dcéry budú vláčiť za svojimi bohmi, zvedli by aj tvojich synov a aj ty by si sa vláčil za ich bohmi. ¹⁷Nerob si liatych bohov! ¹⁸Zachovávaj sviatok nekvasených chlebov! Sedem dní jedz nekvasené chleby - ako som ti nariadil - v určenom čase v mesiaci abíb, lebo v mesiaci abíb si vyšiel z Egypta. ¹⁹Všetko, čo otvára materské lono, patrí mne; samčie zo všetkého tvojho statku: prvorodené z dobytká a oviec. ²⁰Prvorodené osla vykúpiš ovcou. Ak ho nevykúpiš, zlomíš mu väzy! Svojho prvorodeného syna však vykúpiš a nech sa nik neukáže predou mnou s prázdnyimi rukami. ²¹Šesť dní budeš robiť, v siedmy deň však zachováš sobotu. Aj v čase orby a žatvy zachováš sobotu!

²⁷Potom Pán povedal Mojžišovi: „Napíš si tieto slová, lebo na podklade týchto slov som uzavrel zmluvu s tebou a Izraelom!“ ²⁸A ostal tam s Pánom štyridsať dní a štyridsať nocí. Nejedol chlieb a nepil vodu. Potom Pán napísal na tabule príkazy zmluvy, desatoro príkazaní.

Zamyslenie

Mojžiš prosí PÁNA, aby z Izraela urobil svoj jedinečný podiel. Je to prosba, ktorú Mojžiš už vyslovil a PÁN, ktorý už predtým sľúbil Mojžišovi vykonanie divov medzi Egypťanmi, teraz hovorí o divoch, ktoré vykoná medzi svojím ľudom ako znak opätovného prijatia. PÁNOVA rétorika: *Budem robiť zázraky, aké sa nestali na celej zemi a medzi všetkými národmi*, naznačuje, že tieto veci sa ešte neudiali a bude to niečo úplne nové, s čím zatiaľ nik nemá skúsenosť.

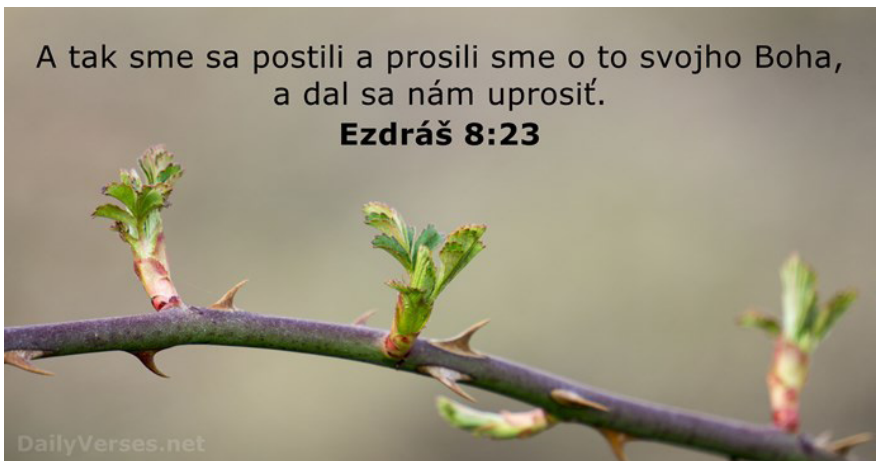
Odpoveďou na Mojžišovo orodovanie je zo strany PÁNA ohlásenie uzavretia zmluvy medzi ním a ľudom Izraela, ktorej ustanovenia sú tu dopodrobna rozpísané. Pre charakter hriechu, ktorého sa ľud dopustil, sú najprv obsiahnejšie prezentované ustanovenia o idolatrii a potom i ďalšie iné.

V závere text hovorí, že Mojžiš ostal tam s Pánom štyridsať dní a štyridsať nocí. nejedol chlieb a nepil vodu. Výraz štyridsať dní a štyridsať nocí je symbolický; číslo štyridsať je číslo generácií a označuje aj časový úsek, ktorý je dôležitý pre prípravu na novú dobu. Štyridsať dní trvala potopa, štyridsať rokov putoval Izrael púšťou, mesto Ninive má štyridsať dní, aby činilo pokánie, i Ježiš sa postí štyridsať dní.

Podľa Klementa Alexandrijského sa Mojžiš stáva vzorom skutočného askétu, ktorý už nevlastní nijaké túžby. Zdržanlivosť je u neho ovocím milosti, nie vôle a tým sa odlišuje od zdržanlivosti praktizovanej filozofmi (alebo dnes vyznávačmi východných náboženstiev). Sv. Augustín hovorí: „Predovšetkým, bratia a sestry, postíte sa od hádok a škriepok.“ „Ved' Pán karhá pôst človeka, ktorý je hnevľivý, chce pôst milosrdného človeka, pretože pôst bez milosrdenstva neosoží tomu, kto sa postí.“

A tak sme sa postili a prosili sme o to svojho Boha,
a dal sa nám uprosiť.

Ezdráš 8:23

88. DEŇ ZJEDNOTENÝ S BOHOM

Ex 34, 29 - 35

Keď Mojžiš zostupoval z vrchu - dve tabule zákona mal Mojžiš v rukách, keď zostupoval z vrchu -, Mojžiš nevedel, že mu žiari tvár od rozhovoru, ktorý s ním mal. ³⁰Keď Aron a Izraeliti videli, že Mojžišovi žiari tvár, báli sa k nemu priblížiť. ³¹Mojžiš ich volal a prišli k nemu Aron a všetci poprední pospolitosti, a Mojžiš sa s nimi porozprával. ³²Potom sa priblížili všetci Izraeliti a on im rozpovedal všetko, o čom s ním Pán na vrchu Sinaj hovoril. ³³Keď Mojžiš skončil rozhovor s nimi, dal si na tvár závoj. ³⁴A kedykoľvek Mojžiš predstúpil pred Pána, aby s ním hovoril, závoj odkladal, kým sa nevrátil späť. A keď vyšiel, oznamoval Izraelitom, čo mal prikázané. ³⁵Izraeliti zakaždým videli Mojžišovu tvár a Mojžišovi tvár žiarila. A Mojžiš si dával závoj na tvár, kým nevošiel, aby sa s ním rozprával.

Zamyslenie

Posledná časť tejto kapitoly opisuje návrat Mojžiša zo Sinaja a odozvdanie zmluvny. Po pobyte na vrchu, ktorý trval štyridsať dní a štyridsať nocí strávených v pôste – čím je symbolicky vyjadrená dokonalosť času - Mojžiš sa vracia zo stretnutia s Pánom premenený aj navonok. - pokožka tváre mu žiarila. Z jeho tváre vychádzalo ožarujúce svetlo, ktoré bolo odrazom Božieho svetla. Hlboký vnútorný vzťah k Bohu premieňa človeka a robí ho znamením medzi ľuďmi. Mojžiš práve preto, že bol nositeľom Božej prítomnosti v sebe, musel nosiť na tvári závoj, podobný tomu, ktorý zahaľoval veľsvätyňu pred svetskými pohľadmi. Mojžišova premenená tvár je dôsledkom jeho kontaktu s Pánom. Božie slovo, počúvané a adresované iným, poznačilo prirodzenosť Mojžiša a pripodobnilo ho tomu, ktorého reprezentuje.

Dnes je mnoho pokusov urobiť Boha „modernejším“ a „pochopiteľnejším“ pomocou inteligencie alebo umenia, pričom sa riskuje rovnaké prestúpenie, ako pod Sinajom. Modlitba Mojžiša je poučnou aj pre nás. Je to intenzívne prežívanie Božej prítomnosti, keď Mojžiš sa modlí s vedomím Božej suverenity a slobody. Je to vrúcna túžba zameraná na plné poznanie nekonečného Pánovho tajomstva. Mojžišovi sa dostáva videnie odblesku Pánovej veleby. Nevidel „Božiu tvár“, ale „videl ho odzadu“. Toto Mojžišovo neúplné videnie a poznanie možno komentovať slovami sv. Pavla: „Teraz vidíme len nejasne, akoby v zrkadle, no potom z tváre do tváre. Teraz poznávam iba čiastočne, ale potom budem poznať tak, ako som aj ja poznaný“. (1 Kor 13, 12)

Na skúsenosť Mojžiša nepriamo nadväzuje podelenie sa s videním Boha, ako o tom hovorí sv. Ján: „A my sme uvideli jeho slávu, slávu, akú

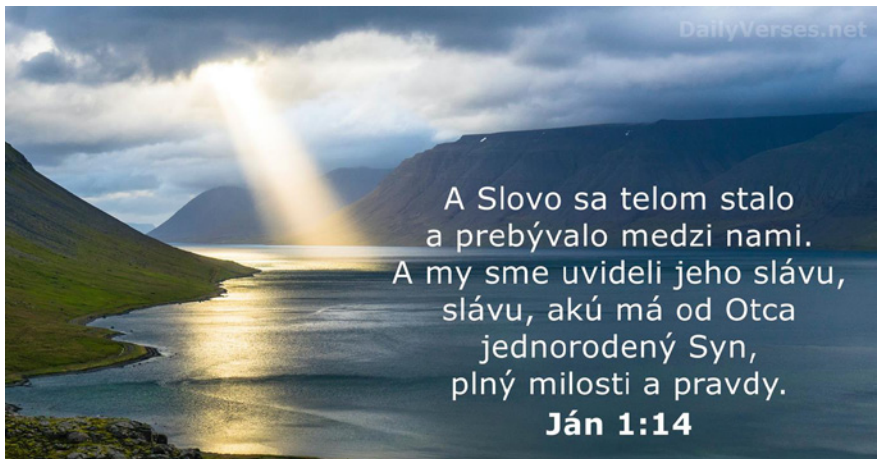
má od Otca jednorodený Syn, plný milosti a pravdy. (Jn 1, 14)

Nositeľmi Božej slávy na svojich tvárach boli mnohí svätci a mučeníci Cirkvi, milujúci Boha opravdivou láskou, ktorí sa o ňu delili so sestrami a bratmi vo svojom okolí. Stretnutie s Bohom týchto ľudí vnútorne premenilo, naplnilo ich pokojom a vnútornou energiou.

Máš za sebou skoro deväťdesiat dní. Týchto deväťdesiat dní nie je pre teba len istá forma úspechu, ale sú to pre teba aj dni, kedy si mal možnosť prežívať skúsenosť, ktorá ťa mala formovať. Buď slobodný i naďalej, aby si žil v súlade s Božou milosťou.

Ďakuj Pánovi za zmeny v tvojom živote a dovoľ Pánovi, aby aj naďalej pokračoval v prispôsobovaní tvojho života jeho, aby i iní videli na tebe čoraz jasnejšie Božiu slávu.

Pozn.: Rozprávanie tohto textu ovplyvnilo aj kresťanské umenie pri zobrazovaní postavy Mojžiša. Lúč sa po hebrejsky povie qeren. Je to slovo, ktoré znamená aj roh. V súlade s týmto prekladom sa zrodil aj nezabudnuteľný Michelangelov Mojžiš v chráme svätého Petra okovách v Ríme.

89. DEŇ BUĎ ŠTEDRÝ

Ex 35, 1 – 12, 37, 1 – 2. 10. 17. 25. 29. 38, 1 - 2

Potom Mojžiš zhromaždil celú izraelskú pospolitosť a povedal im: „Toto je to, čo Pán prikazuje robiť: ²Šesť dní budete pracovať, v siedmy deň však budete mať svätú sobotu, úplný odpočinok pre Pána. Každý, kto bude v ten deň konať nejakú prácu, musí zomrieť. ³V sobotňajší deň nesmiete klásť oheň v nijakej domácnosti!“ ⁴Ďalej hovoril Mojžiš celej izraelskej pospolitosti: „Toto je to, čo prikazuje Pán: ⁵Dajte zo svojho imania dary pre Pána! Každý, koho na to nabáda srdce, nech prinesie dary pre Pána: zlato, striebro a meď, ⁶belasý a červený purpur, karmazín, plátno a koziu srst', ⁷na červeno farbené ovčie kože, tachášové kože a akáciové drevo, ⁸olej do lúčok, látku na olej svätenia a na voňavé kadidlo, ⁹ónyxové kamene a iné drahokamy na ozdobu efódu a náprsníka! ¹⁰A nech prídu všetci, čo sa rozumejú umeniu medzi vami, a nech vyhotovia všetko, čo Pán nariadil: ¹¹stánok, jeho prikrývku a pokrývku, jeho krúžky, dosky, závary, stĺpy a podstavce, ¹²archu a jej tyče, zlutohnedú a oddeľujúcu oponu...

³⁷ ¹Potom Beselél urobil z akáciového dreva archu dva a pol lakťa dlhú, poldruha lakťa širokú a poldruha lakťa vysokú. ²Obtiahol ju rýdzim zlatom znútra i zvonku a navrchu dookola urobil zlatý veniec....

¹⁰Potom z akáciového dreva zhotovil stôl, dva lakte dlhý, jeden lakeť široký a poldruha lakťa vysoký...

¹⁷Ďalej urobil svietnik z rýdzeho zlata; urobil kovaný svietnik, tak jeho podstavec, ako i jeho byl'; jeho kvetné kalíšky, jeho hlavičky a jeho kvety vychádzali z neho....

²⁵Potom zhotovil z akáciového dreva lakeť dlhý a lakeť široký, teda štvorcový, a dva lakte vysoký kadidlový oltár. Jeho rohy vyčnievali z neho...

²⁹Potom pripravil svätý olej na svätenie a čisté, príjemne voňajúce kadidlo, ako robieva voňavkár...

³⁸ ¹Potom urobil z akáciového dreva oltár zápalných obiet, päť lakťov dlhý, päť lakťov široký, teda štvorcový, a tri lakte vysoký. ²Na jeho štyroch uhloch urobil rohy, ktoré z neho vyčnievali, a obtiahol ho meďou.

Zamyslenie

Tieto slová obsahujú viac-menej doslovné zopakované viacerých nariadení z kap. 25 a 31. Zrejme aj týmto spôsobom chcel autor zvýrazniť pohotovosť a nadšenie, s akým sa Izraeliti pustili do stavby. Z textu je zjavná

13. týždeň - Hranica zasľúbenej zeme

ochota všetkých Izraelitov prispieť svojim majetkom alebo schopnosťami, a tiež je zjavná štedrosť i mužov a žien, kniežat a remeselníkov.

Túžba Izraela po prítomnom Bohu sa stáva skutočnosťou. Možnosť hostiť svätého Boha požaduje konkrétne činy. Zlato, striebro a meď boli najdrahšími použitými materiálmi pri stavbe. Hoci ich množstvo a jeho dnešnú cenu nevieme spoľahlivo odhadnúť, je nepochybné, že to boli veľmi vysoké hodnoty.

Podľa Origena má každý zo svojho vnútra vytiahnuť nejaký dar pre stánok. Tento pohľad zvnútorňuje výklad tohto textu. Duchovný zákon si vyžaduje materiály, ktoré sú vo vnútri človeka. (Rim10, 8-9). Vnútorným zlatom sa stáva viera srdca. Ak človek túto vieru vyzná slovom, ponúkne striebro, t. j. slovo vyznania. No aby človek dosiahol zlato a striebro najprv sa musia v srdci počať slová Svätého písma. Znamená to byť pozorný, a pozorne počúvať, lebo zlato a striebro musia byť skúšané. Bronz má u Origena dvojitú interpretáciu. Chápe ho ako vytrvalosť a silu, ktoré môžu poukazovať na prax vyznania viery až po mučnictvo. Druhé vysvetlenie bronzu vychádza z 1Kor 13,1. Bronz označuje hlas. Od kresťana sa čaká, že ponúkne svoj vlastný hlas na ohlasovanie. Takto sa Bohu ponúka zlato, striebro a bronz, ako srdce, slovo a hlas.

Ponúkame to Bohu aj my.

Keby som hovoril ľudskými
jazykmi aj anjelskými,
a lásky by som nemal,
bol by som ako cvendžiaci
kov a zuniaci cimbal.
1. Korintánom 13:1

90. DEŇ VYBER SI ŽIVOT

Dt 6, 4 - 9. 30, 11 - 20

Počuj, Izrael, Pán je náš Boh, Pán jediný! ⁵A ty budeš milovať Pána, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou silou. ⁶A tieto slová, ktoré ti ja dnes prikazujem, nech sú v tvojom srdci, ⁷poúčaj o nich svojich synov a sám uvažuj o nich, či budeš sedieť vo svojom dome, či budeš na ceste, či budeš ležať alebo stáť. ⁸Priviaž si ich ako znamenie na ruku, nech sú ako znaky medzi tvojimi očami, ⁹a napíš si ich na ve-ra-je svojho domu a na dvere.

30 ¹¹Veď tento príkaz, ktorý ti dnes dávam, nie je pre teba vysoký ani ďaleký; ¹²nie je v nebesách, aby si mohol vraviť: »Ktože vystúpi za nás do neba a kto nám ho znesie a dá nám ho počuť, aby sme ho plnili?« ¹³Ani za morom nie je, aby si sa nevyhovárал a nepovedal: »Ktože prejde za nás cez more a kto nám ho prinesie, aby sme ho mohli počuť a zachovať?!« ¹⁴Naopak, veľmi blízko sú tie slová; (sú) v твоjich ústach, v tvojom srdci, aby si ich uskutočnil. ¹⁵Hľa, dnes som predložil pred teba život i šťastie a smrť i nešťastie ¹⁶a prikazujem ti, aby si miloval Pána, svojho Boha, kráčal po jeho cestách a zachovával jeho príkazy, ustanovenia a nariadenia. Potom budeš žiť a rozmnožíš sa - a Pán, tvoj Boh, ťa bude žehnať v krajine, do ktorej sa uberáš, aby si ju prevzal do vlastníctva. ¹⁷Ale ak sa tvoje srdce odvráti, ak nebudeš poslúchať a dáš sa zviest' a budeš sa klaňať iným bohom a uctievať ich, ¹⁸tak ti dnes oznamujem, že naisto zahynieš a nepobudneš dlho v krajine, do ktorej po prechode cez Jordán vojdeš, aby si ju zaujal. ¹⁹Za svedkov proti vám volám nebo i zem: Predložil som vám život i smrť, požehnanie i kliatbu! Vyvoľ si život, aby si zostal nažive ty aj tvoje potomstvo, ²⁰keď budeš milovať Pána, svojho Boha, a poslúšne a verne sa vinúť k nemu; lebo pre teba to znamená život a dlhodobé prebývanie v krajine, o ktorej prisahal Pán, tvoj Boh, Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi, že im ju dá.“

Zamyslenie

Knihа Deteronómium pokračuje v príbehu exodu Izraela po tom, čo strávil štyridsať rokov na púšti a po tom, ako generácia Izraelitov, ktorá o Bohu pochybovala, už celá vymrela. Až nová generácia vstúpi do zaslúbenej zeme.

Pred svojou smrťou Mojžiš prednesie tejto novej generácii sériu rozlúčkových príhovorov; prvú časť dnešného úryvku z Písma tvorí slávny príhovor, ktorý poznáme pod názvom „Shema Izrael“.

13. týždeň - Hranica zasľúbenej zeme

Sú to prvé slová a zároveň pomenovanie jednej z najdôležitejších modlitieb judaizmu, ktoré sa dodnes modlia členovia židovského národa každé ráno a večer. Modlitba dostala pomenovanie podľa úvodných dvoch slov „Počuj, Izrael“, ktoré v hebrejčine znejú: „Šema Jisrael“. Dodnes predstavujú v židovstve východisko celej viery. Zbožný Žid má tieto slová uložené v malej nádobke (tzv. mezuzá) pripevnenej na zárubni dverí a pri odchode a príchode sa ich vždy dotkne a pri modlitbe aj tento text nosí zapečatený v dvoch nádobkách (tzv. tefillin) upevnených modlitbovými remienkami na čele a na ľavom ramene. V druhej časti Mojžiš poukazuje na rozhodnutie, ktoré stojí pred Izraelitmi: Videli ste, kam vedie nevernosť voči Bohu - Poznáte podrobnosti Božieho plánu pre svoj život - Urobte rozhodnutie riadiť sa ním. Je to rozhodnutie buď pre život alebo pre smrť. Ak sa rozhodnete riadiť sa týmto zákonom, vyberiete si život. Ak si naopak budete myslieť, že na Božie zákony nemusíte náležite odpovedať, v skutočnosti sa rozhodujete pre smrť.

Toto rozumné a nekompromisné volanie Mojžiša je i pre nás dnes rovnako dôležité, ako bolo pre novú generáciu Izraelitov. Plán je jasný. Modlite sa každý deň, konajte skutky asketizmu a žite v spoločensťve, ktoré vás podrží.

Benedikt XVI. hovorí: *„Na Božiu absolútnosť musí veriaci odpovedať absolútnou láskou, úplnou, ktorá zahrňuje celý jeho život, jeho sily, jeho srdce.“* Zajtra ráno už budeš slobodným mužom, čo urobíš so svojou slobodou? Rozhodnutie je iba na tebe.

Vyber si život.

**„Ja som cesta, pravda a život.
Nik nepríde k Otcovi, iba cezo mňa.“
Ján 14:6**